

Begroting 2024

gemeente **[gD]** Doetinchem

Inhoudsopgave

1. Hoofdlijnen van beleid	5
2. Financiële positie tot en met 2027	9
3. Programma's.....	36
Leeswijzer	37
3.1 Programma - Doetinchem 2036	38
3.2 Programma - Sociale en veerkrachtige samenleving.....	46
3.3 Programma - Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving.....	62
3.4 Programma - Organisatie en financiën	74
4. Paragrafen	83
4.1 Lokale heffingen	84
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	93
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	102
4.4 Financiering	110
4.5 Bedrijfsvoering	113
4.6 Verbonden partijen.....	120
4.7 Grondbeleid.....	139
4.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)	144
5. Financiële begroting	145
5.1 Beleidskaders en uitgangspunten voor de financiën in de begroting 2024.....	146
5.2 Baten en lasten.....	149
5.3 Baten en lasten (meerjarig).....	150
5.4 Baten en lasten per taakveld	151
5.5 Incidentele baten en lasten	153
5.6 Geprognosticeerde balans.....	165
5.7 EMU-saldo 2024.....	168
5.8 Reserves en voorzieningen	169
5.9 Kredieten ten behoeve van vervangingsinvesteringen.....	176
5.10 Overzicht overige nieuwe kredieten	177

Bijlagen	178
Bijlage 1: Risicomatrix garanties en verstrekte leningen	179
Bijlage 2: Verplichte beleidsindicatoren	187
Bijlage 3: Gemeenteraad	188
Bijlage 4: College van burgemeester en wethouders.....	190
Bijlage 5: Afkortingenlijst.....	192

1. Hoofdpijnen van beleid

Blijven groeien in kwaliteit

Wij vinden het belangrijk dat al onze inwoners kunnen profiteren van de krachtige en duurzame groei van onze gemeente. Onze ambitie is te blijven groeien in kwaliteit. En dat betekent ook: blijven investeren in kwaliteit. Daartoe investeren we op velerlei terreinen, zowel in de leefomgeving als op maatschappelijk gebied. Denk aan de bouw van (betaalbare) woningen, de klimaatopgave, de toekomst van het landelijk gebied, de hervorming van de jeugdzorg en bestaanszekerheid.

Het zal niemand ontgaan zijn dat de gemeentefinanciën onder druk staan. We hebben bij het opstellen van deze begroting daarom extra scherp gekeken waar we kosten kunnen besparen en waar we juist blijven investeren. Het resultaat is een begroting met een solide financiële basis, waarbij we enerzijds een aantal lastige keuzes hebben gemaakt, anderzijds maximaal inzetten op de ambities uit onze coalitieagenda.

Blijven investeren

Bij onze groeiambitie en andere opgaven is het van belang om te kunnen investeren en daarvoor is een langjarige structurele financiële basis van groot belang. En juist die financiële basis staat onder grote druk, meer nog dan ons bij de kadernota van dit voorjaar bekend was. Dit zijn tegenvallers die we niet konden voorzien en waar we ook geen invloed op hebben. Desondanks blijven we ons maximaal inzetten om onze ambities, zoals verwoord in onze coalitieagenda, te verwezenlijken. De voorstellen voor de komende jaren die we in de kadernota hebben verwoord, zijn door uw gemeenteraad unaniem omarmd. In de begroting die wij nu presenteren blijven al deze prioriteiten onverkort overeind. Om financieel gezond te blijven, moeten we daartoe in de begroting voor 2024 en navolgende jaren wel een aantal lastige keuzes maken, die helaas ook buiten de muren van ons stadhuis merkbaar zullen zijn.

Hoe komt het nu dat de begroting dit jaar een minder gunstig beeld laat zien? Dat heeft te maken met het feit dat de inkomsten lager uitvallen dan voorzien en de kosten of uitgaven juist hoger zijn. Bij de kosten gaat het om lonen en prijzen die fors meer gestegen zijn dan verwacht; niet alleen binnen onze eigen organisatie, maar ook bij gelieerde instellingen. Daarnaast hebben we te maken met tegenvallers bij de inkoop voor het sociaal domein. De belangrijkste bron van inkomsten voor onze gemeente betreft de bijdrage van het Rijk uit het gemeentefonds. De bijdrage uit het gemeentefonds stijgt minder hard dan de lonen en prijzen. We verwachten dat dit probleem de komende jaren blijft bestaan, vandaar dat we via de VNG flink lobbyen bij het Rijk om het gemeentefonds goed gevuld te houden.

We beschikken in Doetinchem gelukkig over een goed gevulde algemene reserve. Maar incidentele middelen helpen niet bij het oplossen van structurele opgaven. De begrotingsregels bepalen nu eenmaal dat gemeenten niet 'rood mogen staan'. We gaan hier verstandig mee om en proberen bijvoorbeeld via fondsvorming toch langjarig te kunnen blijven investeren. De opgaven die we hiervoor in de kadernota hebben benoemd, blijven wat ons betreft dan ook fier overeind. Denk aan de ontwikkelingen van de Spoorzone en de binnenstad, de inzet op bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte, het versterken van het wijkgericht werken, het blijven investeren in cultuur en onze inzet voor duurzame en veilige mobiliteit.

Scherpe keuzes om kosten te besparen

We ontkomen er in deze begroting niet aan om een aantal scherpe keuzes te maken om kosten te besparen. We willen namelijk dat de financiën van onze gemeente op orde zijn en deze ook in de toekomst op orde houden. Het uitgangspunt is dat we niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt en dat we voor de taken die we in medebewind uitvoeren binnen de voor die taak beschikbaar gestelde middelen blijven. Een belangrijk deel van de kostenoverschrijding bevindt zich in de taken die we voor het Rijk uitvoeren in het sociaal domein. Om hier weer in een goede balans tussen inkomsten en uitgaven te komen, zetten we in op datgene waar we al jaren voor staan: zoveel mogelijk oplossingen zoeken in preventie met inzet van het voorliggende veld, waardoor maatwerkoplossingen minder vaak nodig zijn. Buurtplein is in dit opzicht voor ons een cruciale partner. Met de Achterhoekse gemeenten zullen we de inkoop van diensten bij aanbieders herzien. Omdat niet al het nadeel in het sociaal domein in 2024 kan worden opgelost, dekken we een deel van het tekort eenmalig uit de algemene reserve. Ook nemen we besparingsmaatregelen over de volle breedte van onze begroting: zo wordt op de loonsom van onze eigen organisatie en die van onze uitvoeringsorganisaties bezuinigd, zetten we de kaasschaaf op onze exploitatiebudgetten en zullen we vanaf 2025 bezuinigen op grote subsidies.

We staan al met al voor stevige opgaven. Ondanks onze zorgen over de teruglopende inkomsten vanuit het Rijk, zijn we erin geslaagd een toekomstbestendige begroting te presenteren. Er zit wat zuur in, maar gelukkig ook veel zoet. We zijn en blijven aanpakkers in de Achterhoek en dat maakt dat we blijven investeren in de brede welvaart voor onze inwoners.

1.1 Programma Doetinchem 2036

Groeien in kwaliteit is ons streven en blijft ons streven. We werken hard aan de Doetinchem-2036-ambitie die we in de coalitieagenda hebben neergelegd. Het afgelopen jaar zijn flinke stappen voorwaarts gezet en dit zijn we voornemens om in 2024 door te zetten. De uitdagingen en de kansen die de Nederlands economie ons biedt, grijpen we aan, waarbij innovatie voorop staat. Innovatie in technologie en innovatie in aanpak. De kracht van de Doetinchemse en Achterhoekse economie wordt benut door scherpe randvoorwaarden te scheppen, zodat ondernemend Doetinchem kan floreren.

Economische ontwikkeling

Doetinchem heeft een vitale economie met prachtige parels van bedrijven. Samen met partners in de stad werken we aan een nieuwe visie voor een Doetinchemse binnenstad die ook in de toekomst vitaal en bruisend is. Ons centrum heeft anno nu met hele andere uitdagingen te maken, waarvoor we in nauwe samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren en inwoners tot gerichte plannen komen. De voorstellen uit de kadernota houden we daarom overeind. Een sterke centrumfunctie met aantrekkelijke voorzieningen voor bezoekers én bewoners helpt Doetinchem in het binden en boeien van de doelgroepen die we graag meer naar onze stad trekken. Een gerichte strategie om onze bedrijventerreinen sterk en aantrekkelijk te houden en plaats te kunnen bieden aan de toekomstige behoefte, gaat ons daarbij helpen. Het inzetten op menselijk kapitaal en een sterke beroepsbevolking blijft eveneens onze inzet. Het is één van de belangrijkste pijlers richting Doetinchem Toplocatie Oost. Ook dit blijven we op een innovatieve manier aanpakken, door gerichte datagedreven publiekscampagnes (lokaal en regionaal) en het sterk neerzetten van onze vitale economie zowel binnen als buiten de Achterhoek.

Goed bereikbaar

Een sterk groeiend en veranderend Doetinchem heeft gevolgen voor mobiliteit. Wij leggen de focus op het zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande infrastructuur door in te zetten op flexibele, duurzame en veilige kilometers en het verbeteren van de bereikbaarheid van voorzieningen. Daarbij hebben we extra aandacht voor fietsers en voetgangers en voor duurzaamheid. In 2024 zullen het mobiliteitsplan en het parkeerplan in de raad behandeld worden.

1.2 Programma Sociale en veerkrachtige samenleving

Talenten van mensen krijgen in Doetinchem de ruimte en kwetsbare stads- en dorpsgenoten bieden we ondersteuning, ook in tijden van bezuinigingen. Bezuinigingen dwingen ons tot scherpe keuzes en focus in de aanpak. Het (nog) beter benutten van het voorliggende veld wordt cruciaal de komende jaren. Om de zorg en ondersteuning te kunnen bieden aan stadsgenoten die dit het meeste nodig hebben, gaan we bij de start van een vraag om hulp zo gericht mogelijk kijken wat het best passend is voor de inwoner. Op die manier kunnen we onze inzet en budgetten zo goed mogelijk inzetten en dure ondersteuning en zorgindicaties zo veel mogelijk voorkomen. Deze omslag is niet van vandaag op morgen gerealiseerd en waarbij we gelukkig kunnen bogen op een goed palet aan voorzieningen in het voorliggend veld. Zo bieden we een sterk alternatief voor (duur) maatwerk.

Preventie nog belangrijker

Bij het bieden van zorg en ondersteuning zijn de menselijke maat, persoonlijke aandacht en preventie onze uitgangspunten. Krachtig sociaal beleid begint immers nog steeds bij preventie. We geven extra aandacht aan preventie vóórdat een zorgvraag ontstaat en werken daarbij wijkgericht. We kiezen daarnaast nadrukkelijk voor een stevige inzet op gezondheidsbevordering. Het versterken van de zelfredzaamheid blijft de sleutel, waarbij de sociale basis in wijken en dorpen een belangrijke rol speelt. Ons nieuwe beleidskader sociaal domein en de lokale uitwerking van de programma's op gebied van gezondheid en preventie (IZA en GALA) vormen daarbij een belangrijk fundament.

Passend werk en sterke jeugd

De jeugd heeft de toekomst. Onze jeugd groeit veilig op en krijgt gelijke kansen. Samen met onze partners stellen we plannen op om ook bij het jeugdbeleid de preventie en voorliggende voorzieningen te versterken, om zo zwaardere en duurdere zorg te kunnen voorkomen. Kinderen groeien kansrijk op als ze zich gezond en onbezorgd, zonder belemmerende factoren, kunnen ontwikkelen en hun talenten kunnen benutten. Als dit goed gaat, eindigt het bij het behalen van een startkwalificatie of het vinden van werk en/of een zinvolle daginvulling. Onze inzet is daarop gericht. Bestaanszekerheid vormt de basis en iedereen doet naar vermogen mee in onze samenleving. Bij het vinden van werk kijken we samen met Laborijn breder dan alleen de focus op een 40-urige werkweek. Werken naar vermogen en benutten van talenten is en blijft het doel.

Voor de verschillende groepen vluchtelingen zorgen we voor een versnelde inburgering en begeleiding naar werk. In een stad en dorpen waar iedereen ongeacht gender, seksuele gerichtheid, geloof, etniciteit, leeftijd of beperking zich echt welkom voelt.

1.3 Programma Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving

Onze fysieke leefomgeving is één van de grote kwaliteiten van onze gemeente en tegelijk ook altijd in ontwikkeling. Daarbij zoeken we continu naar de balans tussen het behouden van al het goede en inspelen op ontwikkelingen en uitdagingen. Eind 2023 stellen we de omgevingsvisie vast waarin we met de fysieke bril kijken naar onze stad, de dorpen en het buitengebied. Wat zijn de grote opgaven die daaruit naar voren komen? We zoomen ook uit naar regionaal niveau: het regio-arrangement dat we vanuit de Achterhoek samen met de provincie Gelderland opstellen, wordt uiteindelijk onderdeel van de ruimtelijke strategie van het Rijk.

Aantrekkelijke woongemeente

Het afgelopen jaar is met de woonvisie al een stip op de horizon gezet. We werken aan een ontwikkelstrategie waarin we de programmering per wijk verder uitwerken. Zodanig dat onze huidige en toekomstige inwoners - jong en oud, starters en doorstromers, kleine en grote huishoudens - met hun diversiteit aan leefstijlen en woonbehoeften een plek kunnen vinden op de woningmarkt. Groen is een belangrijke waarde voor een gezonde en aantrekkelijke woongemeente. Om die kwaliteit nog verder te versterken werken we aan een uitvoeringsprogramma groen. Ook op andere terreinen werken we onze programma's verder uit, zoals voor het landelijk gebied en voor mobiliteit.

Doetinchem duurzaam

Het jaar 2050 is een belangrijke stip op de horizon in ons streven naar een energieneutrale gebouwde omgeving. Ook willen we dan klimaatbestendig en waterrobuust zijn. In deze opgaven kunnen we alleen slagen als we ze samen oppakken. In onze aanpak is dat terug te vinden: we gaan starten met het buurtuitvoeringsplan in twee buurten in Dichteren en starten met een onderzoek naar een warmtenet in Gaanderen. Ook zetten we door met het stimuleren en faciliteren van inwoners als het gaat om het verduurzamen van hun woningen en het klimaatbestendig maken van hun eigen tuinen en terreinen.

1.4 Programma Organisatie en financiën

Dat we ons zorgen maken over de toekomst van de gemeentelijke financiën, maakten we hierboven al duidelijk. Ook mag duidelijk zijn dat dit geen Doetinchems probleem is, maar één waar alle Nederlandse gemeenten mee worstelen. Het zorgvuldig en behoedzaam financieel beleid dat we de afgelopen jaren hebben gevoerd, zorgt ervoor dat we een solide basis hebben en dat willen we ook in de toekomst graag zo houden. Ons uitgangspunt is en blijft dat we niet meer geld uitgeven dan dat er binnenkomt. En ook dat we onze taken uitvoeren binnen de middelen die er door het Rijk voor beschikbaar zijn gesteld.

Vitale organisatie

Een gemeente met ambities heeft een organisatie nodig die klaarstaat om de opgaven die daarbij passen waar te maken. Ook onze organisatie groeit mee in kwaliteit, ondanks het feit dat we 25% bezuinigen op de stijging van de loonkosten. We zijn in de Achterhoek gewend om aan te pakken, dus ook voor onze organisatie geldt dat we groeien door gewoon te doen. Meer nog dan voorheen zijn we ons bewust dat de externe oriëntatie van wezenlijk belang is, zeker voor een centrumgemeente die zich verantwoordelijk voelt voor het ommeland. We zetten onze pijlen in onze eigen organisatie op efficiëntie en innovatie, we koesteren ons menselijk kapitaal en spelen in op de uitdagingen op de krappe arbeidsmarkt.

2. Financiële positie tot en met 2027

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we een samenvattend beeld van de hoofdlijnen van ons financieel begrotingsbeleid, onze financiële positie en het weerstandsvermogen.

Net als de afgelopen jaren is het uitgangspunt een financieel solide beleid. We willen graag dat de financiën van onze gemeente op orde zijn en deze ook naar de toekomst op orde houden. Als uitgangspunt hierbij stellen we dat er niet meer geld wordt uitgeven dan er binnenkomt. In onze coalitieagenda hebben we aangegeven dat we bij de uitvoering van taken binnen de vanuit de medeoverheden beschikbaar gestelde geormerkte middelen blijven.

Waar het afgelopen jaar de meicirculaire een forse impuls gaf aan de onze financiën, werden we nu door de meicirculaire beperkt. De doorwerking van loon- en prijsstijgingen in de eigen organisatie, gelieerde instellingen en in de inkoop op het sociaal domein zorgden voor een financiële uitdaging om de begroting sluitend te krijgen. De zomermaanden zijn daarom benut om, met een zo volledig mogelijke instandhouding van de ambities uit coalitieagenda, voorstellen uit te werken die leiden tot een sluitende begroting. Deze aanpak heeft er toe geleid dat we u een reële en structureel sluitende begroting voor 2024 voor kunnen leggen. De grote gemeentelijke opgaven die ons wachten, in belangrijke mate door decentralisatie van taken door het Rijk, strekken zich uit over een langere periode. De onzekerheden over de Rijksbijdrage in de kosten van de uitvoering en daarmee het beschikken over de voldoende uitvoeringscapaciteit vormen een grote uitdaging. Met de voorliggende begroting hebben we deze handschoen opgepakt, maar met de VNG kijken we in de richting van het Rijk voor een robuust en solide financieel pakket. De demissionaire status van het kabinet zal op korte termijn niet leiden tot meer duidelijkheid.

We presenteren u een begroting waarbij in het eerste jaar een onttrekking aan de algemene reserve moet plaatsvinden om de begroting sluitend te maken. Wij presenteren u ondanks deze onttrekking aan de algemene reserve wel een structureel sluitende begroting (zie 2.6 Structureel en reëel sluitende begroting). We hebben hierbij de in de kadernota gepresenteerde ambities zo veel als mogelijk geprobeerd overeind te laten. Dat betekent dat we wel een aantal maatregelen hebben moeten nemen, die hun weerslag zullen krijgen op zowel onze interne organisatie, onze uitvoeringsorganisaties, de instellingen en de inwoners van Doetinchem. Als gevolg van de fors gestegen kosten van de inkoop voor het sociaal domein zijn we genooddaakt om zwaar in te zetten op besparingen in dit domein. We willen dit doen door vooral in te zetten op preventie met inzet van het voorliggende veld. We ontkomen er niet aan om de regels voor de toegang tot zorg en ondersteuning stringenter toe te passen. Met de Achterhoekse gemeenten zullen we de inkoop van diensten bij aanbieders herzien. Ondanks de te treffen maatregelen zal het niet haalbaar zijn om al het nadeel in het sociaal domein in 2024 op te lossen. We stellen we voor, mede gezien onze goede reservepositie, om een deel van het tekort in 2024 eenmalig uit de algemene reserve te dekken.

Daarnaast hebben we de afgelopen jaren gezien dat we behoedzaam en behoudend geraamd hebben. In deze begroting hebben we ervoor gekozen om net als bij de kadernota behoedzaam te blijven ramen, maar wel met iets meer risico. Geen onnodige risico's, maar ramingen die in het licht van onze reservepositie en de ontwikkeling van de resultaten van de jaarrekening in de afgelopen jaren verantwoord zijn en hiermee bij kunnen dragen aan onze ambities. De opgaven

die we in de kadernota hebben benoemd zijn in deze begroting overgenomen. We hadden gehoopt in deze begroting meer ambities een plek te kunnen geven. De niet taakgebonden kortingen van het Rijk maken dat we deze ambities, zoals ook benoemd in de kadernota nog geen plek hebben kunnen geven.

Wanneer we passend in lijn met het advies van de VNG minder behoedzaam zouden ramen en al onze ambities zouden meenemen, dan zou er zeker sprake zijn van een groter tekort.

2.2 Hoofdpijnen financieel begrotingsbeleid

De financiën van onze gemeente zijn op orde. Desondanks staat deze financiële positie onder druk. We geven niet meer geld uit dan dat er binnen komt. We kennen een relatief lage schuldpositie en de omvang van de algemene reserve is ruim voldoende. Er is incidenteel voldoende financiële buffer, maar een structureel sluitende meerjarenbegroting is een forse opgave gebleken. Uitgangspunt bij de uitvoering van taken is dat we binnen de vanuit medeoverheden beschikbaar gestelde geormerkte middelen blijven. Deze uitgangspunten uit de coalitieagenda 'Samen groeien in kwaliteit' passen binnen de afgelopen jaren gehanteerde financiële hoofduitgangspunten:

- *Een structureel sluitende begroting en een gezond meerjarenperspectief*

Structureel sluitend wil zeggen dat we ervoor zorgen dat langjarige uitgaven ook worden gedekt door langjarige inkomsten. Dat is ook het belangrijkste toetsingscriterium van de provincie als toezichthouder. We ramen in de gemeentebegroting ook incidentele lasten en baten. Die worden voor drie jaren of korter geraamd. Het totaal van de structurele en incidentele uitgaven minus de inkomsten leidt tot het totale resultaat van de gemeentebegroting. Begrotingsoverschotten of -tekorten worden gemuteerd op de algemene reserve. De begroting vertoont een financieel meerjarenperspectief, waarbij in 2024 een onttrekking moet worden gedaan aan de algemene reserve, vanaf 2025 sluit de begroting met positieve saldo's. We hebben een structureel sluitende begroting voor de gehele perspectiefperiode en voldoende weerstandsvermogen.

- *Voldoende weerstandsvermogen*

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. In 2021 heeft de raad besloten dat, wanneer de ratio tussen de 1 en 1,5 is, we dan beschikken over voldoende buffer om risico's op te vangen. De risico's vormen dan geen bedreiging voor onze financiële positie. Beneden de ondernorm dienen maatregelen te worden genomen om de weerstandscapaciteit aan te vullen en/of de risico's te beperken. Boven de norm geeft ruimte om de weerstandscapaciteit in te zetten voor andere doeleinden. Mede door onze hoge weerstandsratio hebben we een deel van de algemene reserve in 2024 kunnen inzetten ter compensatie van het tekort in het sociaal domein.

In de afgelopen jaren hebben we meer ervaring opgedaan met risicomanagement. Daarbij zien we dat naast de gekwantificeerde risico's, zich in de komende jaren ontwikkelingen en/of risico's voordoen die op dit moment (nog) niet of nauwelijks zijn te kwantificeren, maar die wel een beroep zullen doen op onze algemene reserve. De omvang ervan hangt af van bestuurlijke keuzes van Rijk, onze gemeente en van maatschappelijke ontwikkelingen. Denk hierbij aan hervormingsagenda jeugd, onderwijshuisvesting, klimaatadaptatie, de warmtetransitie, de omgevingsvisie, duurzaamheid en circulariteit en onze groei-ambities in het kader van 2036. Op

dit moment zijn de crisis in de Oekraïne, de enorm inflatie, de schaarste aan arbeidskrachten en soms ook productiemiddelen (bijv. in de woningbouw) grotere risico's. De afhankelijkheid van en de onzekerheid over het Rijksbeleid blijft een grote factor. We achten het daarom gewenst om over een algemene reserve te beschikken die ruimer is dan alleen de gekwantificeerde risico's. In het verleden hebben we ervaren welke impact Rijksmaatregelen kunnen hebben op onze financiële positie. Het blijft belangrijk dat raad en college voortdurend het open gesprek voeren over het weerstandsvermogen. Immers, een incidentele uitschieter buiten de onder- of bovennorm hoeft niet onmiddellijk te leiden tot maatregelen of geeft bestedingsruimte. Het gaat om de tendens van het weerstandsvermogen in relatie tot een gezonde financiële positie op langere termijn.

2.3 Financiële uitgangspositie 2023

In de begroting 2024 nemen we het financieel meerjarenperspectief 2023-2027 op. De basis hiervoor is de geamendeerde begroting 2023. Het meerjarenperspectief wordt vervolgens beïnvloed door het resultaat van de jaarrekening 2022, de ontwikkelingen in het gemeentefonds via de september- en de decembercirculaire 2022 en de aanmeldingen die zijn gedaan in de 1e bestuurlijke monitor 2023 en de kadernota 2024.

Uitgangspositie financieel meerjarenperspectief voor Begroting 2024	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat geamendeerde begroting 2022 t.g.v./t.l.v. alg. reserve	712	663	956	-434	-434
Resultaat jaarrekening 2022 t.g.v. algemene reserve na bestemmingsvoorstellen	10.295				
Totaal resultaat jaarrekening 2022	10.295				
Septembercirculaire 2022 Gemeentefonds	-80	-382	-623	2.317	-685
Decembercirculaire 2022 Gemeentefonds	98	0	-2	-1	-1
Totaal gemeentefonds	18	-382	-625	2.316	-686
Uitgangspositie voor 1e bestuurlijke monitor 2023 en Kadernota 2024	11.025	281	331	1.882	-1.120
Aanmeldingen uit 1e Bestuurlijke monitor 2023	1.723				
Aanmeldingen programma's Kadernota / Begroting 2024		369	809	-469	-1.551
Totaal ontwikkelingen na 1e Bestuurlijke monitor 2023 en Kadernota 2024	1.723	369	809	-469	-1.551
Resultaat 1e Bestuurlijke monitor 2023 en Kadernota 2024 tgv/tlv algemene reserve	12.748	650	1.140	1.413	-2.671

Vervolgens nemen we voor de begroting 2024-2027 de volgende ontwikkelingen mee:

- ontwikkelingen in het gemeentefonds zoals die zijn opgenomen in de meicirculaire 2023
- het resultaat van de 2e bestuurlijke monitor 2023 en de aanmeldingen in deze begroting 2024

In de paragraaf 2.4 worden de ontwikkelingen in het gemeentefonds, zoals die zijn opgenomen in de meicirculaire 2023 toegelicht en in de paragraaf 2.5 worden de nieuwe ontwikkelingen in de begroting toegelicht.

2.4 Ontwikkelingen gemeentefonds

Met de raadsmededeling 2023-62 d.d. 4 juli 2023 is de raad geïnformeerd over de financiële consequenties van de meicirculaire 2023 van het Rijk over het gemeentefonds.

Met ingang van 2023 is de verdeling van het gemeentefonds herijkt. Daarnaast wordt als alternatief van het trap op, trap af principe een nieuwe financieringssysteem ontwikkeld. Het is de bedoeling dat deze systematiek vanaf 2027 in werking treedt.

Ontwikkeling omvang algemene uitkering

Sinds de meicirculaire 2022 is de ontwikkeling van de algemene uitkering, die wordt vertaald in het accres, gesplitst in een volume deel (ter compensatie bevolkingstoename) en een deel dat dient ter compensatie van de loon- en prijsstijging.

In de meicirculaire 2023 zijn de loon en prijsontwikkelingen (LPO)-accessen voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijgewerkt en is sprake van een opwaartse bijstelling voor alle jaren.

Vooruitlopend op deze meicirculaire hebben wij in de 1e bestuurlijke monitor 2023 en de kadernota 2024 gerekend met een vooraankondiging (overgenomen uit het Centraal Economisch Plan) op de loon- en prijsontwikkeling.

Ten opzichte van deze vooraankondiging zijn de cijfers in deze meicirculaire neerwaarts bijgesteld. De werkelijke loon- en prijsontwikkelingen zijn aanzienlijk hoger, dan waarvoor we nu gecompenseerd worden. Bij de 1e bestuurlijke monitor 2023 en de kadernota is hiermee al (deels) rekening gehouden.

Financieel effect meicirculaire 2023					
bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
1 Accres	-1.200	2.023	3.367	3.616	3.770
2 Loon- en prijsontwikkelingen	-900	-2.023	-3.367	-3.616	-3.770
3 OZB	0	93	138	218	628
4 Plafond BCF	-10	0	0	0	0
5 Financieringssysteem	0	0	0	0	3.286
6 Hoeveelheidsverschillen	-724	-53	692	1.125	1.020
7 Ontwikkeling uitkeringsbasis	-489	296	294	288	290
8 Stelpost jeugdzorg	0	0	0	-411	-599
9 Overig inclusief afronding	-11	150	169	125	194
Totaal meicirculaire 2023 gemeentefonds	-3.334	486	1.293	1.345	4.819

Nieuwe financieringssysteem

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssysteem opgenomen. De nieuwe financieringssysteem houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet in de septembercircular 2022 in 2026 éénmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen.

Taakmutaties gemeentefonds

Naast de wijziging van het accres en de nieuwe financieringssysteem kent de meicirculaire een aantal taakmutaties. In de berekening van de omvang van het gemeentefonds is er rekening mee gehouden dat alle taakmutaties zijn doorgegeven aan het beleidsveld.

Er zijn in deze begroting geen uitzonderingen gemaakt, die ten gunste van de algemene middelen zijn gebracht.

Overzicht taakmutaties meicirculaire 2023						
bedragen x € 1.000						
	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
1	Wsw inclusief Bonus Beschut Werk	416	367	339	343	350
2	Wmo beschermd wonen	1.911	1.911	1.912	1.913	1.913
3	Jeugdzorg	0	5.126	3.204	0	0
4	Stelpost extra middelen jeugd vanaf 2024	0	-4.955	-2.969	0	0
5	Voogdij 18+	1.437	0	0	0	0
6	Compensatieregeling voogdij 18+	-113	0	0	0	0
7	Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)	0	0	373	366	368
8	Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO	0	0	333	327	329
9	Herinvoering eigen bijdrage WMO	0	0	0	-762	-765
10	Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-12	-12	-12	-12	-12
11	Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie	23	26	29	0	0
12	Loon- en prijsbijstelling 2023 AP Jeugdhulp	0	307	182	1	1
13	Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+	193	205	216	0	0
14	Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-38	0	0	0	0
15	Armoedebestrijding kinderen	0	-6	-6	-6	-6
16	Flankerend beleid energiearmoede	170	0	0	0	0
17	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	136	0	0	0	0
18	Begeleiding jongeren naar werk	155	0	0	0	0
19	Nationaal Actieplan Dakloosheid	537	0	0	0	0
20	Voorschoolse educatie	5	2	2	2	2
21	Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	-270	-270	-270	-270	-270
22	Jeugdhulp kinderen in een AZC	11	11	11	11	11
23	Leerlingenvervoer Oekraïne	65	0	0	0	0
24	Taal voor ontheemden uit Oekraïne	40	0	0	0	0
25	Maatschappelijke begeleiding	47	0	0	0	0
26	Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)	5	0	0	0	0
27	Wet Goed Verhuurderschap	17	0	0	0	0
28	Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap	4	5	5	5	5
29	Handhaving energielabel C kantoren	2	2	2	-2	-2
30	RES regio's	304	0	0	0	0
31	Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	11	11	12	11	11
32	GDI voorzieningen 2022	-26	0	0	0	0
	Totaal	5.030	2.730	3.363	1.927	1.935

2.5 Financiële positie begroting 2024 na nieuwe ontwikkelingen en gemeentefonds

Het financieel meerjarenperspectief kent de vastgestelde geamendeerde begroting 2023 als basis. De uitgangssituatie voor de begroting wordt vervolgens bepaald door de structurele doorwerking van de 1e bestuurlijke monitor 2023, de kadernota 2024 en de meicirculaire 2023. De uitgangssituatie van de begroting kent voor 2024 een beperkt voordelig saldo.

In 2025 en 2026 ligt het saldo rond de € 1,5 miljoen positief en in 2027 valt het terug naar € 1 miljoen.

Uitgangspositie financieel meerjarenperspectief voor Begroting 2024 na ontwikkelingen 1e Bestuurlijke Monitor, Kadernota en Meicirculaire	2023	2024	2025	2026	2027
bedragen x € 1.000					
Resultaat 1e Bestuurlijke monitor 2023 en Kadernota 2024 tgv/tlv algemene reserve	12.748	650	1.140	1.413	-2.671
Meicirculaire 2023 Gemeentefonds	-3.334	486	1.293	1.345	4.819
Terugdraaien ingeschat accres bij Kadernota		-3.100	-4.200	-4.800	-4.900
Definitief accres Meicirculaire		2.023	3.367	3.616	3.770
Totaal meicirculaire gemeentefonds	-3.334	-591	460	161	3.689
Uitgangspositie Begroting 2024	9.414	59	1.600	1.574	1.018

In het proces voor de totstandkoming van deze begroting 2024 ontstond al snel het inzicht dat loon- en prijsontwikkeling in de inkoop sociaal domein, bij gelieerde organisaties en in de eigen organisatie grote impact hadden op de beschikbare middelen. Hierop is een proces gestart om te komen tot een sluitende begroting. Met als uitgangspunt het overeind houden van de ambities uit de coalitieagenda zijn meerder acties ingezet. In dat licht is ervoor gekozen de vastgestelde kadernota 2024 niet te heroverwegen. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in deze begroting.

Aanmeldingen Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027
bedragen x € 1.000				
Doetinchem 2036	-219	-261	-452	-584
Sociale en veerkrachtige samenleving	-975	-364	-989	-239
Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	-203	-193	-193	-193
Organisatie en Financien	1.765	1.627	1.165	-535
Totaal	369	809	-469	-1.551

Voor een toelichting op de ontwikkelingen uit de kadernota 2024 verwijzen wij u naar de vastgestelde [kadernota 2024](#)

Met het proces om te komen tot een sluitende begroting is ingezet op:

- Het treffen van maatregelen ter dekking van de kostenontwikkeling inkoop sociaal domein;
- Het beoordelen van de noodzakelijkheid van meldingen voor de begroting 2024;
- Overige maatregelen om de lasten te verlagen of de opbrengsten te verhogen.

De autonome ontwikkelingen en onvermijdbare nieuwe ontwikkelingen worden gezamenlijk met resultaten van de hiervoor geschetste acties verder toegelicht. Per programma wordt toegelicht welke keuzes er zijn gemaakt om te komen tot de voorliggende begroting.

2.5.1 Aanmeldingen begroting Programma Doetinchem 2036

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	1 Doetinchem 2036					
1	Investing besturingssysteem bruggen 2025	0	0	-455	-448	S
2	Investing wegen 2024 (exploitatiebudget)	-2	0	0	0	I
2	Investing wegen 2025 (exploitatiebudget)	0	-7	0	0	I
2	Investing wegen 2026 (krediet)	0	0	0	-7	S
3	Investing straatmeubilair 2024	0	-3	-3	-3	S
4	Herinrichting Zuivelweg (voorbereidingskrediet 150k)	0	0	0	0	S
4	Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg. (1mln.)	0	0	0	0	S
4	Herinrichting Van Hogendorpplan (krediet 2,45 mln.)	0	0	0	0	S
4	Mobiliteitsfonds (gereserveerde lasten)	0	0	0	0	S
5	Voetgangerstunnel Winnipegstraat	0	-27	-27	-27	S
5	Voetgangerstunnel Winnipegstraat dekking reserve bovenwijksevoorzieningen	0	27	27	27	S
6	Gedeeltelijke dekking kapitaallasten Vijverbergroute uit nagekomen afdrachten ca 775k tbv bovenwijkse voorz	35	35	35	35	S
7	Kostenstijging specifieke infrastructurele werken	-3	-24	-24	-24	S
8	Kosten verhaal ruimtelijke initiatieven deel taakstelling van Programma 3 naar Programma 1	230	230	230	230	S
	Doetinchem 2036	260	231	-217	-217	

Toelichting aanmeldingen Doetinchem 2036

1. Investering besturingssysteem bruggen (Krediet 2025 € 4,9 miljoen)	2026: € 455.000 N 2027: € 448.000 N	<i>Structureel</i>
--	--	--------------------

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Bij de uitvraag vervangingsinvesteringen is een investering besturing bruggen aangemeld. Omdat hier geen vrijval van investeringslasten tegenover staat geldt deze als nieuwe aanmelding. De functionaliteit van de brug an sich wijzigt niet. Er worden ook geen functies toegevoegd. Echter zijn de richtlijnen in de loop der jaren wel gewijzigd. Voorbeeld: waar bij de aanleg van de brug een landverkeersein aan 1 zijde van de weg nog voldeed is dat met de nieuwe richtlijnen niet meer het geval. Dit betekent dat we nu aan de andere zijde van de weg een sein moeten gaan bijplaatsen. Om het besturingssysteem toekomstbestendig te maken en de objecten aan de veiligheidsnormen (machinerichtlijn en landelijke brug- en sluis standaard) te laten voldoen is een krediet van € 4,9 miljoen benodigd in 2025. Dit betekent een structurele kapitaallast met ingang van 2026 van circa € 4,5 ton.

2. Exploitatiebudget en investering wegen (Krediet 2026 € 281.800)	2024: € 1.800 N	<i>Incidenteel</i>
	2025: € 7.200 N	<i>Incidenteel</i>
	2026: € -	-
	2027: € 7.000 N	<i>Structureel</i>

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Bij de uitvraag vervangingsinvesteringen is een investering wegen aangemeld. Omdat hier geen vrijval van investeringslasten tegenover staat geldt deze als nieuwe aanmelding. Bij krediet wegen gaat het over rehabilitatie. Naast asfaltverharding heeft ook elementenverharding een einde van de levensduur. Gedurende de levensduur kan elementenverharding meermaals worden herstraat met zowel klein als groot onderhoud. Echter is er een moment dat de stenen of tegels vervangen moeten worden voor nieuwe. We spreken dan van rehabilitatie. De omvang bedraagt voor 2024: €1.800 (exploitatiebudget), 2025: € 7.200 (exploitatiebudget), 2026: € 281.800 (krediet). De bijhorende kapitaallasten komen vanaf 2027.

3. Investering straatmeubilair 2024	2024: € -	<i>Structureel</i>
	2025: € 3.000 N	
	2026: € 3.000 N	
	2027: € 3.000 N	

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Bij de uitvraag vervangingsinvesteringen is een investering straatmeubilair aangemeld. Omdat hier geen vrijval van investeringslasten tegenover staat geldt deze als nieuwe aanmelding. Een krediet van € 40.000 wordt aangevraagd in 2024. De bijhorende kapitaallasten bedragen met ingang van 2025 circa € 3.000.

4. <i>Uitvoeringsprogramma mobiliteit</i>	2024: geen	<i>Structureel</i>
	2025: BN	

Rens Steintjes

Bij de huidige mobiliteitsvisie is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarin zijn projecten opgenomen die in 2023 tot en met 2025 uitgevoerd gaan worden. Voor het uitvoeringsprogramma mobiliteit zijn jaarlijks in de begroting de investeringslasten gereserveerd. Aan de raad wordt gevraagd om voor de uitvoering van de jaarschijf 2024 de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

- Herinrichting Zuivelweg € 150.000
- Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg € 1.000.000
- Herinrichting van Hogendorplan € 2.450.000

Omschrijving van de investering	Krediet	Subsidies	netto-krediet	Jaar van besteding krediet			Investeringslasten				
				2023	2024	2025	2024	2025	2026	2027	
Bedragen * € 1000,-											
Herinrichting Zuivelweg	2.500	0	2.500	150	150	2.200	-3	-6	-110	-109	
J.F. Kennedylaan tussen Hofstraat en Bilderdijkstraat	1.098	253	845	845	0	0	-37	-37	-36	-36	
Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg	1.713	713	1.000	0	1.000	0	0	-44	-44	-43	
Herinrichting Van Hogendorplaan (krediet 2,45 mln.)	2.700	0	2.700	250	2.450	0	-5	-51	-119	-118	
Totaal	8.011	966	7.045	1.245	3.600	2.200	-45	-138	-309	-306	

5. *Voetgangerstunnel Winnipegstraat Krediet € 600.000, dekking lasten bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen* 2025: € 27.000 N Structureel
2025: € 27.000 V

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Er is een petitie aangeboden aan de gemeenteraad om een aanpassing te doen aan de voetgangerstunnel aan de Winnipegstraat om zo de veiligheid en het gebruik van de tunnel te verbeteren. Er is fysieke ruimte beschikbaar om de toegankelijkheid van de tunnel te verbeteren. De huidige omvang van de tunnelbak maakt het niet mogelijk om de tunnel op te waarden tot een volwaardige fietstunnel. Aanpassing daartoe vraagt verbreding van de tunnelbak waar forse beperkingen zijn aangegeven door spoorwegbeheerder Prorail. Middelen om de toe-rit tot de tunnel, aankleding en verlichting te verbeteren vergt een investering van € 600.000. De kapitaallasten (€ 27.000 structureel) van deze investering kunnen gedekt worden met de reserve bovenwijkse voorzieningen. De reserve is gevoed met afdrachten vanuit het project Wijnbergen. In overleg met indieners van de petitie wordt vervolgd gegeven aan de verbetering van de voetgangerstunnel.

6. *Kapitaallasten Vijverberg route t.l.v. dekkingsreserve bovenwijkse voorzieningen* 2023: € 35.000V Structureel

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

In de vastgestelde kadernota 2024 zijn aanvullende kredieten van € 2,7 miljoen beschikbaar gesteld bovenop de eerder beschikbaar gestelde € 6 miljoen. Van het tekort wordt € 1,5 miljoen ten laste van de voorziening riolering (GRP) gebracht. Daarnaast hebben we vanuit 'oude' nog lopende overeenkomsten afdrachten ontvangen voor de realisatie van bovenwijkse voorzieningen. Gebleken is dat er tegenover deze afdrachten geen verplichtingen meer staan waardoor de afdrachten kunnen worden ingezet ter dekking van de Vijverbergrouwe. Het gaat om een bedrag van afgerond € 775.000, waarmee kapitaallasten van afgerond € 35.000 per jaar kunnen worden gedekt.

7. Indexering (prijsstijging) herinrichting J.F. Kennedylaan tussen Hofstraat en Bilderdijksstraat aanvullend krediet € 160.000 Kostenstijgingen Wijnbergseweg 10% extra krediet € 410.000; 30 t.l.v. GRP	2024: € 3.000 N 2025: € 24.000 N	Structureel
---	-------------------------------------	-------------

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Voor bovengenoemde projecten zijn aanvullende kredieten nodig als gevolg van prijsstijgingen. De prijsstijgingen die zich voordoen waren bij de oorspronkelijke aanvraag van de kredieten niet onvoldoende voorzien. Een deel betreft rioleringswerkzaamheden, de lasten hiervan worden gedekt door een onttrekking aan de rioolvoorziening.

8. Verschuiving taakstelling kostenverhaal van prog. 1 naar progr. 3 (i.s.m. aanmelding 21)	2024: € 230.000N	Structureel
--	------------------	-------------

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Op basis van de huidige werkwijze van de Omgevingskamer is de verwachting dat ca. € 230.000 aan loonkosten zou moeten worden toegerekend aan de omgevingsvergunningen. Dat betekent dat de taakstelling uit kadernota 2022 (nr. 24) om te komen tot extra kostenverhaal, ad. € 300.000 voor € 230.000 kan worden toegerekend aan de omgevingsvergunningen. Deze kan worden gerealiseerd door het meer realistisch ramen van kosten en opbrengsten m.b.t. de omgevingsvergunningen. De resterende € 70.000 wordt toegerekend aan de Omgevingskamer. Door gebruik van het instrument plankostenplan kan het kostenverhaal bij de Omgevingskamer naast de leges verder geoptimaliseerd worden. Het budget wordt verschoven van programma 1 naar programma 3, omdat daar de kosten voor de omgevingsvergunning worden verantwoord.

2.5.2 Aanmeldingen begroting Programma Sociale en veerkrachtige samenleving

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	2 Sociale veerkrachtige samenleving					
9	Laborijn	-475	-550	-353	-608	S
10	ZOOV	-633	-657	-680	-704	S
11	SPUK breed: Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	0	0	0	0	S
12	Extra investering toekomstbestendigheid Sporthal de Bongerd, rente en afschrijving over investering	0	0	-100	-99	S
13	Herijking regionale contracten Wmo/jeugdhulp					
	-Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-503	-503	-503	-503	S
	-Maatwerkdienstverlening 18+	-116	-116	-116	-116	S
	- Maatwerkdienstverlening 18 -	-3.555	-3.555	-3.555	-3.555	S
	-Geëscaleerde zorg	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028	S
14	Verwerking rijksbijdrage jeugd cf. richtlijn provincie	0	0	342	280	S
15	Beheersmaatregelen in WMO en Jeugdhulp en op het programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving	2.547	6.202	5.860	5.947	S
16	Onttrekking AR tbv inkoop sociaal domein	3.655				I
17	Index maatschappelijke organisaties	-800	-800	-800	-800	S
18	Bezoek stadsmuseum nieuwe Doetinchemmers (motie raad Kadernota 2024)	-15	-15	-15	0	S
19	Inzet middelen opvang Oekraïne	500	0	0	0	I
	Sociale veerkrachtige samenleving	-1.423	-2.022	-1.948	-2.186	

9. Laborijn	2023: € 286.000 N	<i>Structureel</i>
	2024: € 475.000 N	
	2025: € 550.000 N	
	2026: € 353.000 N	
	2027: € 608.000 N	

Jorik Huizinga

Wat is de afwijking?

De [begroting van Laborijn](#) geeft inzicht in de wijze waarop Laborijn het komende jaar uitvoering geeft aan de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening en de Wet Inburgering 2021. De activiteiten dragen bij aan het stimuleren van de (financiële) zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van inwoners in de gemeente Doetinchem. De effecten voor de Doetinchemse begroting zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Recapitulatie ontwikkelingen begroting Laborijn	2024	2025	2026	2027
Bedragen * € 1000,-				
BBZ	16	16	16	16
Bijzonder bijstand belast	-32	-32	-34	-34
Reïntegratie	143	147	52	-10
Indirecte kosten	-602	-681	-387	-580
Totaal	-475	-550	-353	-608

10. ZOOV	2023: € 424.000 N	<i>Structureel</i>
	2024: € 633.000 N	
	2025: € 657.000 N	
	2026: € 680.000 N	
	2027: € 704.000 N	

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

De meerjarenraming 2023-2027 van ZOOV leidt tot een noodzakelijke bijstelling van het benodigde budget als gevolg van de hogere indexaties voor het taxivervoer dan het Bbp, dat wij hanteren, volumeaannames en in 2023 deels en vanaf 2024 het helemaal vervallen van de provinciale bijdrage.

11. SPUK breed: Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	2023: € 1.014.000 BN	<i>Structureel</i>
	2024: € 1.004.000 BN	
	2025: € 1.004.000 BN	
	2026: € 796.000 BN	
	2027: € 0	

Jorik Huizinga / Patrick Moors

Wat is de afwijking?

Wij hebben een specifieke uitkering aangevraagd via de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK BREED) voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. Voor bovengenoemde periode wordt een specifieke uitkering verstrekt van maximaal € 3.818.000.

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Het betreft een brede specifieke uitkering waarbij we aan verschillende verantwoordingsvereisten moeten voldoen met een mogelijke terugbetalingsverplichting.

12. Bongerd extra investering tbv toekomstbestendigheid (krediet 2025 € 1.109.000)	2024: -	<i>Structureel</i>
	2025: -	
	2026: € 100.000N	
	2027: € 99.000N	

Patrick Moors

Wat is de afwijking?

Als onderdeel van het project de Bongerd bouwt de projectontwikkelaar de nieuwe Sporthal de Bongerd. Uitgangspunt is dat zij de oude sporthal 1 op 1 vervangt. De huidige tijd vraagt iets anders van sportaccommodaties dan 30 of 40 jaar geleden. Door nu zelf een extra investering te doen kan de schil van de nieuwe sporthal optimaal benut worden.

Dit zorgt voor een toekomstbestendige en duurzame sporthal, die multifunctioneel inzetbaar is en voldoet aan de nieuwe normen voor toegankelijkheid, bewegingsonderwijs en het beoefenen van verschillende sporten. De kosten van de extra investering in 2025 bedragen € 1.085.000. De kapitaallasten vanaf 2026 bedragen € 100.000.

13. Herijking regionale contracten Wmo/jeugdhulp 2024: € 6.203.000N *Structureel*

Patrick Moors/Robbert Hummelink

Wat is de afwijking?

Ontwikkelingen Sociaal domein	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000,-				
Herijking regionale contracten				
Maatwerkvoorzieningen	-503	-503	-503	-503
Maatwerk dienstverlening 18+	-116	-116	-116	-116
Maatwerk dienstverlening 18-	-3.555	-3.555	-3.555	-3.555
Geëscaleerde zorg 18+	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028
Totaal	-6.202	-6.202	-6.202	-6.202

In de Achterhoek werken gemeenten en zorgaanbieders sinds 1 juli 2022 volgens een nieuwe werkwijze. Dit betekent dat zorgaanbieders en gemeenten op een andere manier met elkaar samenwerken. In het afgelopen jaar hebben we al onze inwoners de hulp en ondersteuning kunnen bieden die ze nodig hebben. Naast hulp verlenen is er ook een zakelijke kant. In de contracten is vastgelegd dat de lumpsumtarieven (plekprijzen) per 1 juli 2023 worden herijkt. De herijking van de nieuwe plekwijze heeft geleid tot een zeer grote stijging van de plekprijzen bij bijna alle zorgaanbieders. In de zomerperiode heeft er onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden naar zowel juridische als financiële aspecten van de ingediende offertes en het contract. De herijking van de plekprijzen leidt tot een stijging van de plekprijzen, met terugwerkende kracht, per 1 juli 2023. Het totale budgettaire financiële effect voor de uitgaven jeugdhulp en Wmo van deze tariefsaanpassing per 1 juli 2023, op basis van de verachte zorgvraag, is voor de Doetinchemse begroting geprognosticeerd op een tekort voor 2023 van €-2,6 miljoen en vanaf 2024 op €-6,2 miljoen.

14. Verwerking Rijksbijdrage jeugd cf. richtlijn provincie 2026: € 342.000 V *Structureel*
2027: € 280.000 V

Robbert Hummelink

Wat is de afwijking?

Voor het jaar 2023 zijn wij incidenteel gecompenseerd voor de tekorten in de jeugdzorg. Het Rijk en de VNG hebben op 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In deze meicirculaire 2023 worden voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 en voor 2025 wederom incidenteel middelen beschikbaar gesteld (zie onder argument 4.1 taakmutaties onderdeel 3 Jeugdzorg). Vanaf 2026 hebben wij zoals eerder gerekend met een stelpost van 75% op basis van de Hervormingsagenda. In 2026 en 2027 leidt dit als gevolg van het dit jaar gesloten principeakkoord voor de Hervormingsagenda Jeugd tot een voordeel.

15. Resultaten project inkoop sociaal domein	2024: € 2.547.000V	Structureel
	2025: € 6.202.000V	
	2026: € 5.860.000V	
	2027: € 5.947.000V	

Patrick Moors/Robbert Hummelink

Wat is de afwijking?

A. Beheersmaatregelen Wmo/Jeugdhulp

De transformatie in het sociaal domein moet bijdragen aan het in de hand houden van de kosten. Het is noodzakelijk om een versnelling aan te brengen in de realisatie van de transformatiedoelstellingen. De grote kostenstijgingen in het regionale contract voor maatwerkvoorzieningen Wmo en individuele voorzieningen jeugdhulp noodzaken ons tot het nemen van extra beheersmaatregelen om de uitgaven te beperken. We hebben daarom verschillende beheersmaatregelen geformuleerd die moeten leiden tot een besparing op de uitgaven voor Wmo en jeugdhulp. Dan gaat het onder andere om:

- De plekprijzen en doorlooptijden van gecontracteerde aanbieders gericht inzetten bij de indicatiestelling en toegang tot zorg en ondersteuning.
- Gerichter monitoren en sturen op behaalde resultaten om door- en uitstroom te versnellen.
- Efficiencyslag in de bedrijfsvoering en (werk)processen. We houden de inrichting van de ketensamenwerking (backoffice gemeente Doetinchem en Buurtplein) tegen het licht. Dan het gaat het onder meer om strakker sturen op en prioriteit geven aan de administratieve afhandeling van indicaties en een impuls aan kwaliteit, toezicht en handhaving door andere keuzes in bedrijfsvoering en processen bij de gemeente en Buurtplein.
- Meer prioriteit geven aan het tekort aan uitstroommogelijkheden voor Wmo Wonen. Er is een tekort aan woningen/uitstroommogelijkheden. Dit leidt tot extra druk op de budgetten voor Wmo Wonen. De inzet is gericht op het realiseren van meer uitstroommogelijkheden op de korte termijn. Dit willen we realiseren door meer reguliere woonvormen beschikbaar te maken voor inwoners die uitstromen uit Wmo Wonen.
- Sturen op minder instroom in de geïndiceerde zorg en ondersteuning Wmo en jeugdhulp. Uiteraard moet elke inwoner die geïndiceerde zorg of ondersteuning nodig heeft deze kunnen ontvangen. Toch is het ook wenselijk om scherper te kijken of een maatwerkoplossing altijd de beste oplossing is voor de inwoner. Een oplossing kan ook liggen in het vrij toegankelijke aanbod van de brede basisvoorzieningen. We gaan daarom nog focus en sturing aanbrengen op de instroom in geïndiceerde zorg en ondersteuning. Hiervoor gaan we onder andere in onze gemeentelijke regelingen (verordeningen en nadere regels) aanscherpen.
- Meerjarig zien we mogelijkheden om besparingen te realiseren door ons beleid en de inkoop van een aantal onderdelen in de Wmo en jeugdhulp anders in te richten. Zo is het mogelijk om vanaf 2025 e.v. ons beleid en de contracten voor de regionaal gecontracteerde vormen van Wmo en Jeugdhulp en de lokaal gecontracteerde huishoudelijke hulp te herzien.

B. Bijstellingen budgetten programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving

Naast de beheersmaatregelen voor Wmo/Jeugd is er breed in programma 2 gekeken naar budgetten waar sprake is van structurele onderuitputting. Door bijstelling van verschillende

budgetten is deels dekking gevonden voor de kostenstijgingen in de regionale contracten. Bovengenoemde bedragen zijn opgebouwd uit de budgetten lokale budgetten preventie, mantelzorg- en vrijwilligersbeleid, Naoberfonds, armoedebelid, reguliere budgetten onderwijshuisvesting. De bijstelling van de raming op deze budgetten heeft geen gevolgen voor de uitvoering van bijbehorend beleid.

C. Taakstelling programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving

Naast de beheersmaatregelen en bijstelling van verschillende budgetten blijft er een aanvullende taakstelling openstaan voor programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving. Deze taakstelling vraagt om een brede afweging van taken, beleid en activiteiten. Voor iedere jaarschijf zal er uiterlijk in het voorliggende jaar nader te bepalen maatregelen getroffen worden.

Maatregelen Sociaal domein	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000,-				
Beheersmaatregelen WMO/Jeugdhulp	1.935	3.220	5.315	5.582
Bijstelling budgetten programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving	410	365	365	365
Taakstelling Programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving	202	2.617	180	0
Totaal	2.547	6.202	5.860	5.947

16. Onttrekking Algemene Reserve t.b.v. inkoop herijking 2024: € 3.655.000V Incidenteel regionale contracten Wmo/jeugdhulp sociaal

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Het omvangrijke pakket maatregelen draagt op langere termijn bij aan de financiële beheersbaarheid van het sociaal domein. Op korte termijn vragen de maatregelen vooral om (personele) inzet, maar leiden nog niet direct tot besparingen. Om het tekort op korte termijn te kunnen dekken wordt een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve gedaan in 2024 voor een bedrag van € 3.655.000.

De (financiële) houdbaarheid van het sociaal domein staat onder druk. Om de toekomstbestendige inrichting van het sociaal domein te waarborgen is het noodzakelijk om over de volle breedte van programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving te komen tot een herijking van taken, beleid en activiteiten.

Resumé

Resumé ontwikkelingen en maatregelen Sociaal domein	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000,-				
Nadeel als gevolg van herijking regionale contracten	-6.202	-6.202	-6.202	-6.202
Verwerking rijksbijdrage jeugd cf. richtlijn provincie	0	0	342	280
Maatregelen Sociaal domein	2.547	6.202	5.860	5.947
Dekken vanuit Algemene Reserve	3.655	0	0	0
Totaal	0	0	0	25

17. Index maatschappelijke instellingen 2024: € 800.000N *Structureel*

Patrick Moors / Robbert Hummelink / Jorik Huizinga

Wat is de afwijking?

We hanteren in onze gemeentebegroting een vaste methodiek voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijsontwikkelingen). Deze methodiek geeft aan hoe de indexering voor de verschillende budgetten worden berekend. De afgelopen periode zijn er verschillende cao-akkoorden gesloten in het sociaal domein. Met name de stevige structurele loonsverhogingen in deze cao's leiden tot hoge kostenstijgingen bij maatschappelijke organisaties. Als we ons beperken tot het toepassen van de methodiek uit de gemeentelijke begroting rondom indexering komt de financiering van diverse maatschappelijke organisaties structureel onder druk te staan. Om te komen tot een reële indexering van de budgetten is het noodzakelijk om, aanvullend op onze methodiek in de gemeentelijke begroting, budget te ramen om deze loon-/prijsontwikkelingen op te vangen. Op basis van een inschatting hebben wij aan onze stelpost nominale compensatie € 800.000 aan meerkosten toegevoegd.

18. Bezoek stadsmuseum nieuwe Doetinchemmers (motie raad Kadernota 2024) 2024: € 15.000 *Structureel*

Jorik Huizinga / Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Bij de behandeling van de kadernota op 6 juli 2023 heeft de raad een motie aangenomen waarin voor de jaren 2024, 2025 en 2026 incidenteel € 15.000 beschikbaar wordt gesteld voor een gratis bezoek aan het Stadsmuseum voor nieuwe Doetinchemmers. Dit wordt in 2026 geëvalueerd.

19. Inzet middelen Oekraïne 2023: € 500.000V *Incidenteel*
2024: € 500.000V

Mark Boumans

Wat is de afwijking?

De Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne voorziet in het vergoeden van kosten aan gemeenten die zijn gemaakt bij het realiseren en exploiteren van de opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne.

De gewijzigde bekostigingsregeling is op 15 oktober 2022 in werking getreden en zal zolang er een opvangtaak voor vluchtelingen uit Oekraïne is in werking blijven. Gemeenten ontvangen een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor de periode 1 maart 2022 tot en met 14 oktober 2022. Met ingang van 15 oktober 2022 geldt een normbedrag van € 83 per dag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek. Gemeenten krijgen daarnaast een normbedrag ter dekking van de uitvoeringskosten rondom de particuliere opvang. Hiervoor krijgen gemeenten €210 per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan, met terugwerkende kracht met ingang van 1 maart 2022.

Op dit moment is geen goede inschatting te maken van het momenten waarop de vluchtelingen terug kunnen keren naar de Oekraïne. De inschatting dat dat in 2024 niet (in groten getale) zal plaatsvinden, betekent dat we ook voor dat jaar een bijdrage mogen verwachten. Op basis van de realisatie in 2022, ruim € 2 miljoen positief, waarvan ook een deel aan de

bestemmingsreserve crisisherstelfonds is toegevoegd kan voorzichtigheidshalve een incidenteel voordeel worden ingeraamd van € 500.000 voor 2023 en 2024.

2.5.3 Aanmeldingen begroting Programma Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	3 Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving					
20	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (F28)	0	0	0	0	S
21	Kosten verhaal ruimtelijke initiatieven deel taakstelling van Programma 3 naar Programma 1	-230	-230	-230	-230	S
	Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	-230	-230	-230	-230	

<p>20. Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (F28) (zie ook voorstel 40)</p>	<p>2024: € 620.000 V 2024: € 620.000 N 2025: € 620.000 V 2025: € 620.000 N 2026: € 620.000 V 2026: € 620.000 N 2027: € 620.000 V 2027: € 620.000 N</p>	<p>Structureel</p>
---	--	--------------------

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

De gemeente Doetinchem heeft de wens om energieneutraal in 2030 te zijn. De Rijksoverheid stimuleert de energie- en warmtetransitie bij gemeenten door het verstrekken van financiële middelen om inwoners en bedrijven te stimuleren deze gewenste verandering te doen. De gemeente Doetinchem heeft hiervoor een aanzienlijk bedrag beschikbaar gekregen. Deze wordt ontvangen in 3 tranches en dient in een periode van 5 jaar besteed te worden. Deze middelen mogen uitsluitend ingezet worden op personele inzet. Wij zetten de middelen in voor ondersteuning van bedrijven, uitvoering van de warmtetransitievisie, energietransitie bij particulieren, bestrijding energie-armoede en communicatie.

Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	2023	2024	2025	Totaal
Bedragen x € 1.000,-				
Ontvangen voorschot 2023, besteding uiterlijk 31-12-2025	1.024			
Ontvangen voorschot 2023, besteding uiterlijk 31-12-2026		1.033		
Ontvangen voorschot 2023, besteding uiterlijk 31-12-2027			1.043	
Totaal	1.024	1.033	1.043	3.100

21. *Verschuiving taakstelling kostenverhaal van prog. 1 naar progr. 3*

2024: € 230.000 V

Structureel

Rens Steintjes

Wat is de afwijking?

Op basis van de huidige werkwijze van de omgevingskamer is de verwachting dat ca. € 230.000 aan loonkosten zou moeten worden toegerekend aan de omgevingsvergunningen. Dat betekent dat de taakstelling uit kadernota 2022 (nr24) om te komen tot extra kostenverhaal, ad € 300.000 voor € 230.000 kan worden toegerekend aan de omgevingsvergunningen. Deze kan worden gerealiseerd door het meer realistisch ramen van kosten en opbrengsten m.b.t. de omgevingsvergunningen.

De resterende € 70.000 wordt toegerekend aan de omgevingskamer. Door gebruik van het instrument plankosten scan kan het kostenverhaal bij de omgevingskamer naast de leges verder geoptimaliseerd worden. Het budget wordt verschoven van programma 1 naar programma 3, omdat hier de kosten voor de omgevingsvergunning worden verantwoord (paragraaf 2.5.1. Zie ook aanmelding 8).

2.5.4 Aanmeldingen begroting Programma Organisatie en financiën

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
4 Organisatie en financiën						
22	Rentelasten	-400	-400	-400	-400	S
23	Fasering verduurzaming gemeentelijke panden	123	-9	-8	-8	S
24	Buha: Loonontwikkeling	-588	-588	-588	-588	S
25	Actualisatie loon- en prijsontwikkeling	-776	-228	-800	-79	S
26	Doorontwikkeling privacy activiteiten agv (nieuwe) wetgeving	25	25	25	25	S
27	Transitie software on premis naar saas	50	0	0	0	S
28	Besparing loonkosten (incidenteel)					
	- Gemeentelijke organisatie	500	0	0	0	S
	-Buurtplein	150	0	0	0	S
	-Buha	150	0	0	0	S
29	Actualisatie raming OZB o.b.v. realisatie 2022	99	99	99	99	S
30	Verlaging gemeentebrede subsidies vanaf 2025 met € 750.000	0	750	750	750	S
31	Besparing door lagere indexatie prijsgevoelige budgetten met € 500.000	500	500	500	500	S
32	Diversen in relatie tot de overhead	368	392	392	392	S
33	Aanpassen kapitaallasten door af te schrijven tot WOZ-waarde	380	380	380	380	S
34	Dekking deel bestaande loonkosten uit rijksbijdrage energie en klimaat	150	150	150	150	S
35	Kostendekkend ramen leges	91	91	91	91	S
36	Ramen algemene uitkering/OZB op groei woningen en inwoners	117	245	378	522	S
	Organisatie en financiën	939	1.407	969	1.834	

22. Rentelasten

2024: € 400.000N Structureel

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Om de inflatie terug te dringen is door de ECB de rente verhoogd. Een verdere verhoging van de rente is niet uitgesloten. Dit heeft gevolgen voor de rentetarieven waartegen de gemeente kan lenen. We gaan in 2024 uit van rentetarieven voor nieuwe leningen (zowel kort als lang) van 4% gebaseerd op verwachtingen van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten).

De gemiddelde rente die we moeten betalen voor lopende leningen en nieuwe leningen gaat daarmee omhoog van 1,65% naar 2,00%. Het nadelige financiële effect op onze begroting schatten we in op ca. € 400.000 structureel.

23. Fasering verduurzaming gemeentelijke panden	2024: € 123.000 V	Structureel
	2025: € 9.000 N	
	2026: € 8.000 N	
	2027: € 8.000 N	

Patrick Moors

Wat is de afwijking?

In de 2^e Bestuurlijke monitor 2022 is een krediet van 1,5 miljoen beschikbaar gesteld t.b.v. verduurzamen eigen panden. De bijhorende kapitaallasten zijn vanaf 2023 begroot. In de eerste helft van 2023 zijn conditiemetingsonderzoeken en onderzoeken naar verduurzamingsmogelijkheden voor het belangrijkste deel van de panden uitgevoerd. Op basis van de resultaten uit deze onderzoeken is een verdeling te maken in onderhoud en verduurzaming.

Verduurzaming

De belangrijkste ruim 20 vastgoedobjecten zijn in kaart gebracht inclusief de benodigde investeringen om deze te verduurzamen en daarmee toekomstbestendig inzetbaar te maken en houden. Met zes objecten die een belangrijke bijdrage aan de verduurzaming kunnen leveren wordt gestart om deze aan te melden voor duurzaamheidssubsidies van het Rijk (Dumava-subsidies). In combinatie met het al eerder hiervoor door de raad beschikbaar gestelde duurzaamheidskrediet van 1,5 miljoen euro en de terugverdiertijden van deze investeringen is de verwachting dat dit per saldo financieel sluitend is. De overige objecten worden gedurende het jaar 2024 nader bezien op te plannen tijdstip van verduurzaming, samenloop met onderhoud en gebruik. De daarvoor relevante subsidie-aanvragen worden dan tevens verder voorbereid. Omdat het reeds beschikbaar gestelde verduurzamingskrediet van 1,5 miljoen euro naar nu wordt voorzien iets later wordt ingezet betekent dit dat er sprake is van een verschuiving van de kapitaallasten. De begrote kapitaallasten van het krediet verduurzamen eigen panden zullen naar verwachting in 2025 plaatsvinden. Concreet betekent dit een verschuiving van de begrote kapitaallasten. In 2023 en 2024 levert dit een voordeel op, vanaf jaar 2025 een beperkt nadeel.

Onderhoud

Jaarlijks wordt als onderdeel van de actualisatie van het vastgoedfonds bezien of het meerjarig onderhoudsplan voor gemeentelijk vastgoed voor de komende 10 jaar toereikend is. Op basis van de uitgevoerde conditiemetingen is als eerste beeld gebleken dat het brengen van diverse vastgoedobjecten gefaseerd van onderhoudsniveau 4 naar 3-jaarlijks gemiddeld extra middelen vraagt de komende 10 jaar. Omdat veel van deze benodigde investeringen pas vanaf 2025 gefaseerd over de komende jaren uitgevoerd hoeven te worden wordt de eerste helft van het jaar 2024 benut om keuzen concreter onderbouwd in kaart te brengen. Dit met medeneming van de aldan geldende prijsontwikkelingen en aspecten als eventuele herbestemming op termijn. De huidige verwachte stand van de voorziening vastgoed ultimo 2023 geeft voor 2024 nog ruimte om deze analysetijd te nemen. Waar nodig en relevant wordt bij de eerste bestuurlijke monitor 2024 hier nader op ingegaan.

24. Buha: loonontwikkeling 2024 e.v.: €588.000N Structureel
Mark Boumans

Wat is de afwijking?

We hanteren in onze gemeentebegroting een vaste methodiek voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijsontwikkelingen). Deze methodiek geeft aan hoe de indexering voor de verschillende budgetten worden berekend. Net als bij de maatschappelijke instellingen heeft ook Buha op onderdelen te maken met loonsverhogingen die leiden tot hogere kostenstijgingen dan de indexering die Buha op basis van de vaste methodiek krijgt. De ontwikkelingen doen zich voor op het gebied van de cao GEO. De extra kosten bedragen € 588.000 structureel.

25. Actualisatie loon- en prijsontwikkeling 2024: € 776.000 N Structureel
2025: € 228.000 N
2026: € 800.000 N
2027: € 79.000 N

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Ten opzichte van de kadernota 2024 zijn er twee zaken die van invloed zijn op de loon- en prijsontwikkelingen

- a. Actualisatie loon- en prijsontwikkeling
- b. Niet compenseren loonontwikkeling 2022 in accres gemeentefonds

Ten opzichte van hetgeen in de kadernota is opgenomen voor de loon- en prijsontwikkeling is op basis van actuele percentages en doorrekening het verschil in het effect op de loon- en prijsontwikkeling opgenomen. Zoals reeds bij de raadsmedeling inzake de meicirculaire gemeld zijn de cijfers in de meicirculaire voor loon- en prijs neerwaarts bijgesteld. De aangekondigde extra prijsbijstelling over 2022 in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022 heeft alleen plaatsgevonden op het verschil in de prijsontwikkeling 2022 tussen de meicirculaire 2022 (CEP 2022) en het CEP 2023 en niet voor het verschil in de loonontwikkeling. De index voor loon- en prijsontwikkeling geschiedt normaal gesproken op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60% loonontwikkeling, 20% consumptie en 20% investeringen aangehouden. Het niet compenseren van het loondeel leidt tot een nadeel. Daarnaast is voor 2024 rekening gehouden met de reservering van € 1.000.000 in de stelpost nominale ontwikkelingen ter dekking van de verwachte prijsontwikkelingen op de contracten en bestekken van Buha.

26. Doorontwikkeling privacy activiteiten a.g.v. (nieuwe) wetgeving 2024 e.v. € 25.000 Structureel
V

Patrick Moors

Wat is de afwijking?

Voor 2023 hebben we de inzet op privacy anders kunnen regelen waardoor het volledige aangevraagde budget niet nodig blijkt te zijn. Ook structureel hebben we de bestaande formatie anders kunnen invullen zodat we vanaf 2024 structureel een lager bedrag nodig hebben.

27. Transitie software on premiss naar SaaS 2024: € 50.000 V Incidenteel

Patrick Moors

Wat is de afwijking?

We zien dat de ontwikkeling naar SaaS-applicaties minder snel gaat dan in eerste instantie werd voorzien. Dat betekent dat we in 2023 en 2024 een deel van de gereserveerde middelen nog niet inzetten.

28. Besparing loonkosten incidenteel eigen organisatie, Buha en Buurtplein 2024: € 800.000 V Incidenteel

Mark Boumans

Wat is de afwijking?

De totale loonsom over 2023 bedraagt ruim € 26 miljoen voor de eigen organisatie. De raming van onze loonsom is gebaseerd op de formatie, de bezetting en de ontwikkeling van de CAO. Op dit moment is de nieuwe CAO nog onbekend. In onze ramingen zijn we uitgegaan van de loonvoet overheid zoals die door het CPB is opgenomen in het CEP.

Evenals voor de eigen organisatie (€ 500.000) wordt voor Buha (€ 150.000) en Buurtplein (€ 150.000) een incidentele besparing opgelegd voor 2024.

De gemeente Doetinchem en de verbonden partijen Buurtplein en Buha spannen zich in voor een incidentele besparing op loonkosten in 2024. Voor zowel Buurtplein en Buha bedragend deze besparingen per verbonden partij € 150.000. De besparingen worden door Buurtplein en Buha als eigenstandige BV nader ingevuld.

29. Actualisatie raming OZB o.b.v. realisatie 2022 2024: € 99.000 V Structureel

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Uit de jaarrekening 2022 blijkt dat de opbrengsten van de OZB € 99.000 hoger ligt dan was geraamd in de begroting 2022. De opbrengsten zien er als volgt uit:

Opbrengst OZB	Rekening 2022	Begroting 2022
Eigenaar woningen	7.614	7.580
Eigenaar niet woningen	3.275	3.266
Gebruiker niet woningen	2.773	2.717

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 was deze informatie nog niet meegenomen en daarom ook niet meegenomen in de raming van de baten.

30. Verlaging gemeentebrede subsidies vanaf 2025 met € 750.000 2025 e.v.: € 750.000 V Structureel

Jorik Huizinga

Wat is de afwijking?

Om te komen tot een structureel sluitende begroting zijn er diverse maatregelen genomen. Deze maatregelen zijn breed genomen, om de pijnlijke consequenties hiervan te kunnen

opvangen binnen zowel onze interne organisatie, onze uitvoeringsorganisaties, de instellingen en de inwoners van Doetinchem. In deze begroting is dan ook met ingang van jaarschijf 2025 een taakstelling opgenomen voor het verminderen van subsidieverplichtingen met € 750.000. De komende periode zal met de gesubsidieerde organisaties worden besproken op welke wijze vanaf 2025 deze € 750.000 wordt gerealiseerd. Op deze wijze krijgt de subsidieontvanger tijd om de gevolgen van de verlaging van de subsidierelatie op te vangen.

31. Besparing door lagere indexatie prijsgevoelige budgetten **2024 e.v.: € 500.000V** **Structureel**

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Door niet alle prijsgevoelige uitgavenbudgetten automatisch volledig met de indexatie te verhogen kan € 500.000 aan besparing gerealiseerd worden. Hierbij is er rekening mee gehouden dat er niet op afspraken richting onze uitvoerende organisaties wordt gekort.

32. Toerekening overhead omzettaakstelling **2024 e.v.: € 392.000 V** **Structureel**

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Het taakveld 0.4 Overhead is de afgelopen periode geanalyseerd. Hierbij zijn een tweetal zaken geconstateerd. In de berekening van de omzettaakstelling wordt rekening gehouden met de overhead-opslag van 45%. Op basis van het onderzoek overhead kan dit percentage verhoogd worden. Dit leidt tot een hogere opbrengst enerzijds, maar anderzijds werkt dit ook door in de kosten van het grondbedrijf en projecten. De wijziging in toerekening leidt tot een voordeel op de algemene dienst van structureel € 409.000. Aan de lastenkant is sprake van een effect van indicatief € 41.000 structureel nadeel. Daarnaast zijn met name de bestaande afspraken met derden vertaald in de programmabegroting 2024. Dit heeft per saldo een financieel voordelig effect van € 24.000.

33. Aanpassen kapitaallasten door af te schrijven tot WOZ-waarde **2024 e.v.: € 380.000V** **Structureel**

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Voorgesteld wordt om de bestaande geactiveerde gebouwen af te schrijven tot de WOZ-waarde in plaats van volledige afschrijving. Dit leidt tot een besparing in de afschrijvingslasten van afgerond € 380.000. Dit is in tegenstelling tot hetgeen is opgenomen in de bijlage afschrijvingsbeleid punt 5 van de Financiële verordening, waarin is bepaald dat geen rekening wordt gehouden met de restwaarde.

34. Dekking deel bestaande loonkosten uit Rijksbijdrage energie en klimaat 2024 e.v.: € 150.000V Structureel

Mark Boumans

Wat is de afwijking?

Door de Provincie Gelderland is een richtlijn gedeeld voor het rammen van de Rijksbijdrage energie en klimaat. In de brief van minister Jetten (Klimaat en Energie) van 25 oktober 2022 aan gemeenten en provincies is de voorlopige verdeling aangegeven. Daarbij is aangekondigd dat de middelen na 2025 zullen worden gecontinueerd.

Gemeenten kunnen gezien het bovenstaande erop rekenen dat ze voor de jaren na 2023 in ieder geval hetzelfde bedrag ontvangen als in 2023. Gemeenten mogen het bedrag wat zij in 2023 ontvangen voor de klimaat- en energiegelden opnemen als structurele baat in de begroting 2024 voor de jaren 2024 tot en met 2027. We gaan er daarbij wel vanuit dat gemeenten een gelijk bedrag aan extra lasten opnemen voor de klimaat- en energietaken. Doordat we eigen personeel ook mogen opvoeren binnen de subsidie als uitgaven ontstaat een voordeel. Dit zou betekenen dat wij 2 fte (medewerker duurzaamheid en adviseur transitievisie warmte) kunnen opvoeren. Deze komen dan niet ten laste van de loonkosten. Dit zou voor de geheel periode kunnen wat gedurende 3 - 4 jaar een besparing van ongeveer € 150.000 per jaar.

35. Kostendekkend rammen leges 2024 e.v.: € 91.000 Structureel

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

Voor de leges geldt dat deze gemiddeld een maximale kostendekkendheid mogen hebben van 100%. Op basis van de begroting 2023 kennen de leges algemene dienstverlening een kostendekkendheid van 89%. Indien de opbrengsten hierop worden aangepast ontstaat een structureel voordeel van € 91.000.

36. Ramen algemene uitkering / OZB op groei woningen en inwoners 2024: € 117.000 V Structureel
2025: €:245.000 V
2026: €:378.000 V
2027: € 522.000 V

Henk Bulten

Wat is de afwijking?

In de raming van de algemene uitkering en de opbrengsten OZB zijn we tot op heden uitgegaan van een beperkte groei. Op basis van een geactualiseerd inzicht kunnen deze aantallen worden verhoogd. Onderstaand is aangegeven wat onze oorspronkelijke raming was (begroting 2023) en wat de toename op basis van de nieuwe inzichten is (begroting 2024).

Groei aantal inwoners en woningen per 1 januari overeenkomstig begroting 2023					
	2024	2025	2026	2026	Totaal
Groei woningen	125	125	125	125	500
Groei inwoners	0	0	0	0	0

Groei aantal inwoners en woningen per 1 januari overeenkomstig begroting 2024					
	2024	2025	2026	2026	Totaal
Groei woningen	200	200	225	225	850
Groei inwoners	200	200	225	225	850

Indien wordt uitgegaan van een groei van de woningen en inwoners op basis van actuele inzichten kan de raming van de opbrengst als volgt worden verhoogd.

Recapitulatie	2024	2025	2026	2027
woningen (gemeentefonds en ozb)	12.000	25.000	42.000	58.000
inwoners (gemeentefonds)	105.000	220.000	336.000	464.000
totaal effect begroting	117.000	245.000	378.000	522.000

2.5.5 Meerjarenperspectief begroting 2024-2027

Na verwerking van de meicirculaire en de aanmeldingen en afmeldingen voor de begroting 2024 ontstaat het onderstaande beeld. Met uitzondering van de jaarschijf 2024 is de begroting sluitend. Het saldo van 2024 wordt aan de algemene reserve onttrokken.

Doordat in onderstaande tabel op het onderdeel aanmeldingen programma's begroting 2024 ook een onttrekking aan de algemene reserve ter dekking van het ontstane tekort in het sociaal domein ad € 3.655.000 (zie paragraaf 2.5.2.) is opgenomen wordt per saldo € 4.050.000 (€ 3.655.000 + € 395.000) aan de algemene reserve onttrokken. De begroting is voor alle jaarschijven wel structureel sluitend. Zie hiervoor paragraaf 2.6

Meerjarenperspectief Doetinchem (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Uitgangspositie Begroting 2024	9.414	59	1.600	1.574	1.018
Aanmeldingen uit 2e Bestuurlijke monitor 2023	-1.645				
Aanmeldingen programma's Begroting 2024		-454	-614	-1.426	-799
Resultaat na 2e Bestuurlijke monitor 2023 en Begroting 2024	7.769	-395	986	148	218

2.6 Structureel en reëel sluitende begroting

Structureel evenwicht

Het eerste hoofduitgangspunt van ons financieel begrotingsbeleid is een structureel sluitende begroting. Bij de toelichting op de uitgangspunten in paragraaf 2.2 is aangegeven dat het erom gaat dat we ervoor zorgen dat de langjarige (structurele) uitgaven ook worden gedekt door langjarige (structurele) inkomsten. In onderstaande overzicht is het financiële beeld uitgedrukt in structurele en incidentele ontwikkelingen.

In het volgende overzicht is de meerjarige ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo weergegeven. Ter bepaling van dit saldo moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. In deel 5, de financiële begroting, treft u de onderdelen aan die als onderbouwing dienen voor het volgende overzicht:

- Het overzicht van baten en lasten (art. 17 BBV)
- Het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (art. 19, lid d BBV)
- Het overzicht van geraamde incidentele baten en lasten (art. 19, lid c BBV)

Uit het volgende overzicht blijkt dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten in de begroting 2024 te dekken.

<i>Ontwikkeling structureel begrotingssaldo per 1 januari</i>	<i>Begroting 2024</i>	<i>Begroting 2025</i>	<i>Begroting 2026</i>	<i>Begroting 2027</i>
<i>Baten (a)</i>	280.170	289.948	284.183	280.500
<i>Lasten</i>	284.220	288.962	284.035	280.282
Saldo baten en lasten tgv/tlv AR (A)	-4.050	986	148	218
<i>Waarvan incidentele baten (b)</i>	-14.227	-17.933	-17.590	-10.782
<i>Waarvan incidentele lasten</i>	15.704	18.349	17.774	10.782
Waarvan incidentele lasten en baten (saldo) excl reserves (B)	1.478	416	184	0
Saldo structureel(A+B)	-2.573	1.402	332	218
<i>Toevoegingen aan reserves</i>	11.841	13.248	5.006	4.246
<i>Onttrekkingen aan reserves (c)</i>	-3.318	-3.090	-2.998	-2.822
<i>Saldo structurele mutatie reserves kap lastn (d)</i>	1.347	1.448	1.506	1.510
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (C)	9.870	11.606	3.513	2.934
Strucureel begrotingssaldo (A+B+C)	7.298	13.007	3.845	3.152
structurele baten (a+b+c+d)	263.972	270.373	265.100	268.406
structurele saldo/structurele baten	2,76%	4,80%	1,45%	1,17%

Reëel evenwicht

Naast structureel evenwicht moet de begroting ook in reëel evenwicht zijn. De geraamde bedragen in deze begroting zijn volledig en realistisch. De provinciale toezichthouder stelt de (wettelijke) eis dat de structurele baten de structurele lasten dekken en de ramingen realistisch zijn. Wanneer de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht. Als aan beide normen wordt voldaan komt de gemeente in aanmerking voor de minst belastende vorm van toezicht, namelijk repressief toezicht door de

provincie. We stellen vast dat de begroting 2024 in alle jaarschijven structureel sluitend is en reëel in evenwicht in jaarschijf 2024 tot en met 2027. Hiermee voldoen we aan beide normen.

2.7 Ontwikkeling algemene reserve

Het hiervoor gepresenteerde financiële beeld leidt tot mutaties op de algemene reserve. De algemene reserve vormt het hoofdbestanddeel van de weerstandscapaciteit, naast de stelpost onvoorziene uitgaven. De weerstandscapaciteit vormt de buffer tegenover de financiële risico's van de gemeente. De verhouding tussen beide bestanddelen noemen we het weerstandsvermogen.

Ontwikkeling Algemene Reserve	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>					
Algemene reserve (stand per 1-1-2023)	30.532	38.805	35.531	37.227	38.120
rente (omslagrente t/m 2023 1,65 %; vanaf 2024 2,00 %)	504	776	711	745	762
Saldi meerjarenperspectief 2023-2027 na amendementen	7.769	-4.050	986	148	218
Stand algemene reserve per 31-12	38.805	35.531	37.227	38.120	39.100

2.8 Vermogenspositie

Het tweede financiële hoofduitgangspunt van de begroting betreft voldoende weerstandsvermogen. Dat geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Deze verhouding wordt uitgedrukt in de weerstandsratio. Zoals in 2.2 al is vermeld, stellen we vanaf de begroting 2022 de norm voor de weerstandsratio tussen de 1,0 en 1,5. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de meest recente vermogenspositie geschetst. Daarbij zijn de mutaties op de algemene reserve verwerkt, die voortvloeien uit het financieel meerjarenperspectief. Hieruit blijkt dat wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit in de gehele perspectiefperiode 2024-2027 wordt afgezet tegen de gekwantificeerde risico's, de gemeente Doetinchem over voldoende weerstandsvermogen beschikt. De weerstandsratio bedraagt in 2024 circa 1,53 en loopt in de jaren erna licht op tot 1,68. Dit ligt boven de norm zoals die in de begroting 2022 is vastgesteld. Zoals eerder in dit hoofdstuk en in de 'Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing' al wordt betoogd, dient de weerstandsratio te worden gezien in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen en nog niet te kwantificeren risico's voor onze gemeente.

3. Programma's

Leeswijzer

Elk programma is opgebouwd volgens de vier W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wie zijn daarbij betrokken?
- Wat mag het kosten?

Bij de eerste W-vraag 'Wat willen we bereiken?' worden de doelstellingen beschreven (A. Doelstelling). Bij de tweede W-vraag 'Wat gaan we daarvoor doen?' worden de activiteiten beschreven die die ervoor moeten zorgen dat de doelstellingen behaald worden (A1. Activiteit). De derde W-vraag 'Wie zijn daarbij betrokken?' gaat in op de vraag welke verbonden partijen en overige partijen betrokken zijn bij de realisatie van de doelstellingen. Tot slot worden bij de vierde W-vraag 'Wat mag het kosten?' de baten en lasten per programma gepresenteerd.

3.1 Programma - Doetinchem 2036

Voor dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- A. Doetinchem werkt aan de groeiambitie "Doetinchem 2036"
- B. Doetinchem creëert de randvoorwaarden zodat de economie wordt versterkt.
- C. Doetinchem versterkt haar centrumfunctie en heeft aantrekkelijke voorzieningen voor bewoners en bezoekers.
- D. Doetinchem is goed bereikbaar per fiets, openbaar vervoer en met de auto.
- E. Doetinchem is een veilige gemeente.

Wat willen we bereiken?

A. Doetinchem werkt aan de groeiambitie "Doetinchem 2036"

De groeiambitie van Doetinchem wordt beschreven in programma 3.3. Aantrekkelijke, gezonde en duurzame samenleving, opgave A: Doetinchem is een aantrekkelijke woongemeente voor huidige en toekomstige inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1 Woonvisie uitwerken in ontwikkelstrategie

In 2024 maken we de ontwikkelstrategie voor de komende jaren. Dat wordt deel vier van de woonvisie. Een ontwikkelstrategie is dynamisch en kan, afhankelijk van bouwtempo en marktontwikkelingen, aangepast worden. In de ontwikkelstrategie zullen verschillende onderwerpen aan de orde komen, zoals sturing op locaties, programma en continuïteit, flexibiliteit binnen plannen, inzet van grondbeleidsinstrumenten en versnelling woningbouw. Dit alles willen we samen met de markt oppakken op een creatieve, innovatieve wijze. Ook betrekken we financieringsvormen zoals fondsvorming en bovenplans vereven bij projecten.

A2 Opstellen binnenstadsvisie

De binnenstad is belangrijk voor de eigen inwoners maar zeker ook voor de bezoekers aan de stad. De binnenstad heeft verschillende functies zoals detailhandel, horeca, wonen en maatschappelijke voorzieningen. Deze verschillende functies zorgen, mits in balans, voor levendigheid.

We willen komend jaar een visie opstellen voor de binnenstad waarin ruimte is voor de verschillende functies en voorstellen worden gedaan om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Dit doen we samen met verschillende betrokken partijen.

A3 Opstellen masterplan en ontwikkelstrategie gebied spoorzone

Vanuit de groeiopgave is het gebied Spoorzone aangewezen als geprioriteerde opgave. Dit betekent dat dit het gebied wordt waar wonen, werken, leren en ontmoeten bij elkaar komen. Samen met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden is een visie voor het gebied opgesteld. In 2024 maken we op basis van de visie een masterplan en een ontwikkelstrategie. In het masterplan wordt de visie geconcretiseerd, waarbij de stedenbouwkundige en ruimtelijke uitgangspunten worden geformuleerd.

In de ontwikkelstrategie wordt op hoofdlijnen uitspraken gedaan over prioriteiten en tempo van de te onderscheiden ontwikkelingen en de rol die de gemeente en haar ontwikkelpartners daarin vervullen. De ontwikkelstrategie wordt in samenspraak en in het verlengde van het masterplan opgesteld.

A4 Uitwerking opgaven voor Slangenburg en Gaanderen

In het landelijk gebied van De Slangenburg en Gaanderen heeft een gebiedsproces plaatsgevonden. Op de thema's landbouw, verdroging en leefbaarheid hebben we samen concrete opgaven geformuleerd. In programma 3.3.C beschrijven we hoe dit verder voor het landelijk gebied wordt uitgewerkt.

Wat willen we bereiken?

B. Doetinchem creëert de randvoorwaarden zodat de economie wordt versterkt.

De kracht van de Doetinchemse economie is de diversiteit aan bedrijvigheid in onze gemeente. Zo zijn er veel innovatieve en toonaangevende bedrijven actief in relatief wat kleinere markten (small giants) naast grotere productiebedrijven. Wij zien behoefte aan groei, personeel en uitbreiding. Doetinchem wil de basis op orde houden en uitgroeien tot 'Toplocatie Oost'; een zelfbewuste netwerkstad met een spilfunctie in het oosten van het land. Om uit te groeien tot 'Toplocatie Oost' willen we de verbinding tussen het bedrijfsleven en het onderwijs optimaliseren om (nieuw) personeel te boeien en binden, en bedrijven en publieke instellingen toekomstbestendig draaiende houden. Daarnaast willen we innovaties tussen bedrijven stimuleren, de circulariteit van de economie vergroten en onze netwerkkracht buiten de Achterhoek sterker inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

B1 Uitvoering geven aan de strategische agenda 2023-2027

Onze ambitie is om van de Doetinchemse economie 'Toplocatie Oost' te maken. Qua economische bedrijvigheid willen we in de top van Gelderland en Landsdeel Oost plaatsnemen. We spelen in op de uitdagingen en kansen van de toekomst op het gebied van arbeidsmarkt, wonen en innovatie. Zo willen we beter uitdragen waar we al goed in zijn en versterken waar we onderscheidend in kunnen worden. De grootste uitdagingen voor de komende jaren liggen vooral op de volgende vlakken:

- Behoud en aantrekken van personeel, op alle niveaus: hoe trekken, binden en boeien we werknemers?
- Ruimte voor werklocaties: hoe faciliteren we de groeiende vraag naar ruimte van lokale en regionale bedrijven?
- Bekendheid van Doetinchem en bedrijven: hoe komen we meer op het netvlies?
- Netwerken, binnen stad en regio: hoe zetten we de netwerken effectiever in?

We willen niet alleen praten over oplossingen. We willen doen. De Strategische Agenda geeft daarom voor de periode 2023 – 2027 focus aan onze gezamenlijke inzet op de ontwikkeling van de economie, daar waar onze verantwoordelijkheid en invloed ligt. Samen zetten we ons daarom in voor een florerende en toekomstbestendige economie, waarin iedereen talenten en kansen benut en waar werkgevers en ondernemers ruimte hebben om te groeien.

B2 Opstellen strategie werklocaties

In 2024 stellen we een strategie Werklocaties op. Hiervoor evalueren we onder andere de bestaande economische beleidskaders, zoals de BIVA (Bedrijventerreinen in Verandering). Met dit nieuwe kader beogen we meer maatwerk te kunnen leveren en innovaties mogelijk te maken. Inzetten op innovatie en innovatieve bedrijven is een terugkerend thema met het oog op de ambities naar 2036.

B3 Verkenning ontwikkelruimte bedrijfskavels

Er zijn geen vrije bedrijfskavels meer beschikbaar die worden uitgegeven door de gemeente. Er is alleen nog sprake van een flexibele schil van kavels die we bijvoorbeeld kunnen inzetten voor gewenste bedrijfsverplaatsingen. Dit vraagt om een verkenning hoe we het bedrijfsleven in de toekomst ontwikkelruimte geven. In 2024 werken we de mogelijkheden uit die er liggen voor inbreiding en uitbreiding om de groei van het bedrijfsleven te faciliteren.

B4 Verbetering dienstverlening ondernemers

We vinden het belangrijk om onze bedrijven goed van dienst te zijn. We versterken daarom de bereikbaarheid van onze organisatie. We maken ons ondernemersportaal toegankelijker en persoonlijker.

Wat willen we bereiken?

C. Doetinchem versterkt haar centrumfunctie en heeft aantrekkelijke voorzieningen voor bewoners en bezoekers.

Doetinchem heeft een hoogwaardig voorzieningenniveau en dat willen we graag behouden en versterken. Met goede voorzieningen zijn we een gemeente waar inwoners, bezoekers uit de regio en toeristen graag verblijven en/of op bezoek komen.

Langer verblijven en vaker terugkomen is een belangrijke bouwsteen voor een goed vestigingsklimaat in de gemeente. Gastvrij zijn zit in ons DNA. We nemen (fysieke) maatregelen die gastvrijheid versterken.

Wat gaan we daarvoor doen?

C1 Uitvoering geven aan de Koersnotitie - en Uitvoeringsagenda Vrijtijdseconomie

We willen de belevingswaarde van Doetinchem versterken. Daarom leggen we de focus op de binnenstad en het buitengebied. Dit is opgenomen in de Koersnotitie- en Uitvoeringsagenda Vrijtijdseconomie, 'Doetinchem beleven' en 'Buiten-leven'.

In de opgestelde Uitvoeringsagenda Vrijtijdseconomie 2023-2025 zijn programma-activiteiten en projecten opgenomen die door betrokken initiatiefnemers en partners worden uitgevoerd waarmee wordt bijgedragen aan de verbetering van recreatieve voorzieningen en de toeristische kwaliteit van Doetinchem.

In 2024 gaan we onder andere aan de slag met het ontwikkelen van QR-(wandel)routes door onze binnenstad. Een ander voorbeeld is de herverdeling van recreatieve voorzieningen in het gebied Kruisberg/Hagen.

C2 Doetinchem zet zich in voor het behoud van ons cultuurhistorisch erfgoed

Behoud van ons cultuurhistorisch erfgoed is belangrijk. Het vertelt het verhaal van de stad en het omliggend gebied, de ontstaansgeschiedenis en verklaart hoe ontwikkeling heeft plaatsgevonden. We hechten grote waarde aan monumenten en erfgoed. Om die reden ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan het behoud en de beleving ervan. Zo werken we samen met het Stadsmuseum aan een verdere (virtuele) visualisatie van het historische verhaal van de binnenstad. Ook ondersteunen we eigenaren van gemeentelijke monumenten met een subsidieregeling voor de instandhouding van hun monument.

Komend jaar stellen we een kerkenvisie op waarbij we inzetten op het faciliteren van eigenaren van religieus erfgoed door middel van het vormen van een netwerk en kennisoverdracht rondom mogelijkheden en verduurzaming. We dragen bij aan de Stichting Open Monumentendag Doetinchem en ondersteunen de Stichting Doetinchemse Molens met een exploitatiesubsidie.

Wat willen we bereiken?

D. Doetinchem is goed bereikbaar per fiets, openbaar vervoer en met de auto

Mobiliteit is belangrijk voor ontmoeting en sociale interactie in de stad en het landelijk gebied. De betaalbaarheid van mobiliteit, zoals kosten Openbaar vervoer of parkeerkosten speelt daarbij een grote rol. Een sterk groeiende en veranderende bevolking heeft gevolgen voor mobiliteit. De behoefte aan mobiliteit neemt zelfs zonder de groei van het aantal inwoners al toe. Wij leggen de focus op het zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande infrastructuur door in te zetten op flexibele, duurzame en veilige kilometers en het verbeteren van de bereikbaarheid van voorzieningen. Daarbij hebben we extra aandacht voor fietsers en voetgangers en voor duurzaamheid. Het veiliger maken van een voetgangerstunnel, het omvormen van bestaande straten met meer groen en ruimte voor fietsers en voetgangers en het toevoegen van laadpalen in de openbare ruimte past in dit streven. Dat geldt ook voor het de snelheid die wij accepteren binnen de bebouwde kom; 30 km/u wordt het nieuwe uitgangspunt en alleen waar het nodig is geldt 50 km/u. Dit alles zal bijdragen aan het verbeteren van de verkeersveiligheid binnen Doetinchem.

Wat gaan we daarvoor doen?

D1 Vaststellen mobiliteitsvisie

In 2023 wordt een nieuwe mobiliteitsvisie opgesteld. De visie schetst de gewenste infrastructuur met aandacht voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid voor alle typen verkeersdeelnemers. De visie beschrijft op hoofdlijnen welke maatregelen op korte en op lange termijn nodig zijn om de gewenste situatie te bereiken. Daarbij staat de ontwikkeling in het kader van Doetinchem 2036 centraal. De visie wordt 2024 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Naast de mobiliteitsvisie wordt ook parkeervisie aangeboden, waarbij het onderwerp tarieven opgenomen zijn.

D2 Continueren en uitbreiden campagnes verkeersveiligheid

Aan de verkeersveiligheid op en rond scholen wordt de komende jaren onverminderd aandacht gegeven. De reeds ingezette campagnes zoals High Five worden waar mogelijk op meer scholen uitgerold. Daarnaast coördineren wij de fietsexamens voor leerlingen van basisscholen groep 7-8. Samen met VVN worden opfriscursussen verkeersregels georganiseerd en tot slot werken wij mee aan het project Doortrappen waarbij ouderen voorlichting krijgen over fietsen op de elektrische fiets, valpreventie en het gebruik van de fietshelm en fietsspiegels.

Wat willen we bereiken?

E. Doetinchem is een veilige gemeente.

Prettig en veilig wonen in de gemeente Doetinchem. Dat wil iedereen. Het is belangrijk dat we het in Doetinchem veilig houden. Daar moeten we met elkaar hard aan blijven werken.

Als gemeente kunnen we dat niet alleen. We doen dat samen met politie, brandweer, andere partijen en met onze inwoners. Het streven is om met preventieve maatregelen onze gemeente veilig te houden. Waar preventieve maatregelen niet afdoende zijn, zullen we met repressieve maatregelen alleen of in samenwerking met politie, brandweer en andere partijen als overheid optreden.

Wat gaan we daarvoor doen?

E1 Continueren aanpak ondermijning

De georganiseerde criminaliteit en haar ondermijnende effecten terugdringen is een nadrukkelijke wens. We werken samen met diverse partijen bij de aanpak van ondermijning (ondermijnende criminaliteit). Doordat we als gemeente een wettelijke taak hebben op het gebied van de aanpak van ondermijning en er zowel landelijk en regionale steeds meer ingezet wordt op de aanpak van ondermijning, zien we de werkzaamheden jaar na jaar toenemen. Waar willen we aan blijven werken?

- Het verminderen van de gelegenheid, aantrekkelijkheid of vanzelfsprekendheid van meedoen aan criminele activiteiten.
- De samenleving/bestuurders/ambtenarenapparaat blijvend bewust maken van het probleem ondermijning en actief laten aansluiten.
- Vergroten informatiepositie en weerbaarheid van de gemeente.
- Barrières opwerpen en grenzen stellen (BIBOB, Opiumwet art. 13b, APV etc.), waarmee voorkomen wordt dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen.
- Investeren in de jeugd (toezicht jeugd en jongerenwerk) en in het toezicht in de openbare ruimte. Dit koppelen we ook aan het (nieuwe) handhavingsbeleidsplan
- Illegale activiteiten in het buitengebied in het kader van ondermijning actief opzoeken en aanpakken.
- Illegale activiteiten op bedrijventerreinen in het kader van ondermijning actief opzoeken en aanpakken.

Dit vereist dat er voldoende toezicht, (beleids- en programmacapaciteit) en bestuurlijk-juridische opvolging moet zijn.

Wie hebben we daarbij nodig (verbonden partijen) ?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- Buha;
- ODA
- Amphion Cultuurbedrijf
- Stadsmuseum Doetinchem
- VNOG

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (paragraaf 4.6).

Andere partijen

- Onderwijsinstellingen;
- Bedrijven;
- Winkeliers;
- Grensregio;

- VVV;
- Stichting Achterhoek Toerisme;
- 8RHK Ambassadeurs;
- Sité Woondiensten;
- Politie Eenheid Oost-Nederland;
- Provincie Gelderland;
- VNO-NCW;
- MKB Nederland;
- Koninklijke Horeca Nederland;
- IG&D;
- Binnenstadsbedrijf Doetinchem;
- Waterschap Rijn en IJssel.

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2024?

Dit betreffen onderstaande ontwikkelingen zoals toegelicht in de vastgestelde kadernota 2024 en de ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 2.5 van deze begroting

Nr.	Aanmeldingen Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	1 Doetinchem 2036					
1	Bibob-Coördinator (1 fte;schaal 10)	-57	-57	-57	-57	S
2	Kadernota 2024-2027 VNOG	-25	-29	-220	-352	S
3	Regisseur/procescoördinator Veiligheid en zorg (0,89 fte, schaal 11)	-115	-115	-115	-115	S
3	Periode werving medewerker	29	0	0	0	S
4	Achterstallig onderhoud stroomkasten openbare ruimte	-43	-43	-43	-43	S
4	Verhoging opbrengsten	43	43	43	43	S
5	Toekomstbestendige binnenstad	0	-60	-60	-60	S
6	Zero-emissie binnenstad	-50	0	0	0	I
7	Spoorzone: masterplan en ontwikkelstrategie	-150	0	0	0	I
7	Dekking uit investeringsfonds (2024)	150	0	0	0	I
	Doetinchem 2036	-219	-261	-452	-584	

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
1 Doetinchem 2036						
1	Investing besturingssysteem bruggen 2025	0	0	-455	-448	S
2	Investing wegen 2024 (exploitatiebudget)	-2	0	0	0	I
2	Investing wegen 2025 (exploitatiebudget)	0	-7	0	0	I
2	Investing wegen 2026 (krediet)	0	0	0	-7	S
3	Investing straatmeubilair 2024	0	-3	-3	-3	S
4	Herinrichting Zuivelweg (voorbereidingskrediet 150k)	0	0	0	0	S
4	Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg. (1mln.)	0	0	0	0	S
4	Herinrichting Van Hogendorpplan (krediet 2,45 mln.)	0	0	0	0	S
4	Mobiliteitsfonds (gereserveerde lasten)	0	0	0	0	S
5	Voetgangerstunnel Winnipegstraat	0	-27	-27	-27	S
5	Voetgangerstunnel Winnipegstraat dekking reserve bovenwijksevoorzieningen	0	27	27	27	S
6	Gedeeltelijke dekking kapitaallasten Vijverbergroute uit nagekomen afdrachten ca 775k tbv bovenwijkse voorz	35	35	35	35	S
7	Kostenstijging specifieke infrastructurele werken	-3	-24	-24	-24	S
8	Kosten verhaal ruimtelijke initiatieven deel taakstelling van Programma 3 naar Programma 1	230	230	230	230	S
	Doetinchem 2036	260	231	-217	-217	

Wat mag het kosten?

Programma: 1. Doetinchem 2036		Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	panden en gronden		36.570	36.570	
0.63 Parkeerbelasting	parkeerbel. straten en terreinen		2.708.201	2.708.201	
	parkeerbelasting parkeergarages		766.273	766.273	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	brandweer	4.095.192	53.710	-4.041.482	
	personeelskosten	104.737		-104.737	
1.2 Openbare orde en veiligheid	bijzondere wetgeving	503.159	113.730	-389.429	
	openbare orde	881.816	150	-881.666	
	personeelskosten	289.034		-289.034	
	veiligheid	117.362	109.230	-8.132	
2.1 Verkeer en vervoer	bruggen	472.683		-472.683	
	openbare verlichting	388.653		-388.653	
	personeelskosten	345.142		-345.142	
	wegen	8.787.769	389.755	-8.398.014	
2.2 Parkeren	informatiesystemen	22.705		-22.705	
	parkeren	3.208.130		-3.208.130	
	personeelskosten	31.421		-31.421	
	vergunningverlening	75.714	320.657	244.943	
2.3 Recreatieve havens	jachthaven	5.564	20.593	15.029	
2.5 Openbaar vervoer	openbaar vervoer	11.328		-11.328	
3.1 Economische ontwikkeling	aanvalsplan binnenstad	282.552		-282.552	
	city/parkmanagement	524.669		-524.669	
	economie algemeen	200.000		-200.000	
	economische aangelegenheden	190.336	6.900	-183.436	
	personeelskosten	347.333		-347.333	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	bedrijvenpark	7.624.600	7.624.600	0	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	warenmarkt	115.158	177.850	62.692	
3.4 Economische promotie	economische aangelegenheden		92.480	92.480	
	kermis	28.702	46.380	17.678	
	recreatie en toerisme	316.527		-316.527	
5.5 Cultureel erfgoed	cultuurhistorie	330.088	37.208	-292.880	
	monumenten	181.220	84.894	-96.326	
	personeelskosten	59.417		-59.417	
	grex algemeen	43.466	68.872	25.406	
8.3 Wonen en bouwen	handhaving klandestiene bouw en gebruik	31.155		-31.155	
	leefbaarheid buitengebied	99.573		-99.573	
	leefbaarheid woonomgeving	312.315		-312.315	
	omgevingsvergunning	1.925.114	1.944.487	19.373	
	panden en gronden	-284.093	475.113	759.206	
	personeelskosten	619.427		-619.427	
	volkshuisvestingsbeleid	81.768		-81.768	
	wonen en bouwen algemeen	767.441	5.560	-761.881	
	Totaal		33.137.177	15.083.213	-18.053.964

3.2 Programma - Sociale en veerkrachtige samenleving

Voor dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- A. We stellen gezondheid en preventie centraal in ons sociaal beleid
- B. We versterken de sociale basis in wijken en dorpen
- C. Jeugd groeit veilig op, krijgt gelijke kansen aangeboden waarbij hun talenten worden benut
- D. De menselijke maat en maatwerk staan voorop bij het bieden van zorg en ondersteuning aan onze inwoners
- E. Bestaanszekerheid vormt de basis en iedereen doet naar vermogen mee in de samenleving.
- F. Iedereen voelt zich welkom en gelijkwaardig in onze inclusieve gemeente
- G. Sport- en cultuur is beschikbaar voor iedereen

Wat willen we bereiken?

A. We stellen gezondheid en preventie centraal in ons sociaal beleid

Een belangrijk uitgangspunt voor ons is preventie. Krachtig sociaal beleid begint immers bij preventie. We kiezen nadrukkelijk voor een stevige inzet op preventie en gezondheidsbevordering. We kiezen daarmee voor een sterke focus op universele en selectieve preventie. We geven extra aandacht aan preventie vóórdat een zorgvraag ontstaat, werken wijkgericht en met focus op specifieke doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1. We geven uitvoering aan het nieuwe beleidskader sociaal domein

In 2023 werken we aan een nieuw toekomstgericht en integraal beleidskader sociaal domein voor de komende jaren. We formuleren integraal beleid. Daarbij kijken we in de breedte naar het gehele sociaal domein. Het gaat hier om de overkoepelende beleidskader voor het sociaal domein. Het nieuwe beleidskader vormt als het ware de overkoepelende paraplu waarop we in Doetinchem de uitvoering in het sociaal domein baseren. Na besluitvorming door de gemeenteraad over het nieuwe beleidskader geven we in 2024 de uitvoering vorm in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners.

A2. We geven uitvoering aan het plan van aanpak Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA)

Dit akkoord bevat afspraken tussen de Rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars hoe het preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. Het doel is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Aan het GALA is een brede Specifiek Uitkering (SPUK) verbonden, gericht op het ontwikkelen van een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en sociale basis. In 2023 hebben we een plan van aanpak opgesteld gericht op het ontwikkelen van een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis. 2024 wordt een belangrijk jaar voor de uitvoering van het plan van aanpak GALA.

A3. We dragen bij aan een toekomstbestendig en houdbaar zorgstelsel aan de hand van de thema's en de vijf ketenaanpakken uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA).

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is gericht op het toekomstbestendig maken van de zorg. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de overkoepelende organisaties van ziekenhuizen, GGZ en ouderenzorg hebben dit akkoord, net zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), ondertekend. In 2023 is het Regiobeeld Achterhoek op gesteld.

Daarin is in kaart gebracht wat de uitdagingen zijn in onze regio. In het Regiobeeld staan de huidige vraag en aanbod van zorg en ondersteuning in de Achterhoek en de verwachte vraag en aanbod in 2040. Het Regiobeeld Achterhoek vormt een belangrijke basis voor het Regioplan IZA van de Achterhoek. In het Regioplan staat de gezamenlijke aanpak voor de uitdagingen en knelpunten in zorg en welzijn. Het Regioplan van de Achterhoek wordt eind 2023 opgeleverd. In 2024 geven we samen met samenwerkingspartners uitvoering aan het Regioplan. Dan gaat het onder andere om de volgende vijf ketenaanpakken: Kansrijke start, Valpreventie bij ouderen, Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, Gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht van volwassenen en Welzijn op recept.

A4. De lokale preventie-infrastructuur wordt beter zichtbaar en herkenbaar voor inwoners en professionals.

In Doetinchem kennen we reeds een sterke preventie-infrastructuur met een breed aanbod aan maatschappelijke voorzieningen en activiteiten waar mensen aan mee kunnen doen. Maar deze bereikt echter niet altijd de mensen voor wie dit is bedoeld. De preventie infrastructuur wordt de komende periode doorontwikkeld. We brengen de veelheid aan functies die nu bestaan meer met elkaar in lijn en zorgen voor een netwerkstructuur waarin zowel de inwoner als de professional zijn weg weet. Denk aan de rol van wijkregisseur tot en met wijkverbinder in relatie tot onze buurtcoaches en de beweeg- en gezondheidsmakelaar.

A5. Stimuleren initiatieven preventie en gezondheid en verkleinen daarmee gezondheidsverschillen

Een groot deel van onze inwoners heeft een lage sociaaleconomische positie. We gaan nieuwe, effectieve initiatieven op het gebied van preventie en gezondheid aanjagen. De focus ligt daarbij op het bieden van gelijke gezondheidskansen aan jeugd en jongeren, ouderen, mensen met een lage sociaaleconomische positie en mensen van niet-westerse afkomst. Bovendien houden we rekening met factoren die van invloed zijn op inclusie.

Wat willen we bereiken?

B. We versterken de sociale basis in wijken en dorpen

In onze buurten, wijken en dorpen zijn tal van initiatieven die ervoor zorgen dat mensen kunnen meedoen in onze samenleving. Het zijn al die activiteiten die maken dat onze inwoners zich thuis voelen, zich kunnen ontplooien en hun talenten kunnen ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat inwoners van buurten en wijken zich thuis voelen in onze buurten, wijken en dorpen. Waarbij inwoners zelf bouwen aan hun eigen gemeenschap. Werken aan een aantrekkelijke wijk doen we samen met inwoners. Het initiatief hiervoor kan zowel vanuit ons, als vanuit inwoners komen. In een sociale en veerkrachtige samenleving waarin we voor elkaar klaar staan en naar elkaar omkijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

B1. Opstellen woonzorgvisie en deze leidend laten zijn bij thema's op het grensvlak van wonen en zorg

We maken een woonzorgvisie waarin we de (toekomstige) woonzorgbehoefte van onze inwoners willen faciliteren. Een visie die is gericht op ouderen, mensen met een (toekomstige) woonzorgvraag en uitstroom uit een intramurale instelling. Deze Woonzorgvisie geeft inzicht in de mogelijkheden en behoeften per wijk, dorp en buurt, en kijkt ook naar rollen, verantwoordelijkheden en samenwerking met verschillende partijen.

B2. Uitgangspunten en normen voor maatschappelijke voorzieningen gericht op sociale basis en in de pas met Doetinchem2036

Om uitzicht te kunnen geven op de toekomst in het sociaal domein is het ook van belang om inzicht te krijgen in de sociale infrastructuur in de gemeente Doetinchem. We hebben onze maatschappelijke voorzieningen en sociale infrastructuur onder de loep gelegd in het licht van de bevolkingsontwikkeling en groeiambitie. In 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de draagkracht en spreiding van onze maatschappelijke voorzieningen. We hebben op wijkniveau de voorzieningenstructuur in beeld gebracht en toekomstscenario's geformuleerd. In 2024 verkennen we op welke wijze de uitkomsten hiervan kunnen uitwerken, bijvoorbeeld door het formuleren van uitgangspunten en normen voor maatschappelijke voorzieningen.

B3. Doorontwikkeling leefbaarheids- en bewonersinitiatieven (o.a. Naoberfonds)

We kennen in Doetinchem verschillende mogelijkheden om (kleine) leefbaarheids- en bewonersinitiatieven te faciliteren en te ondersteunen. We houden de verschillende mogelijkheden tegen het licht en komen tot een vernieuwde en eigentijdse invulling. Waarbij het versterken van participatie van inwoners een belangrijk uitgangspunt is (voor, door en met inwoners). Hierbij betrekken we ook het Naoberfonds.

B4. Toekomstbestendige inrichting wijkgericht werken met inzet wijkverbinders

Om te blijven bouwen aan sterke en veerkrachtige gemeenschappen zetten we in 2024 de inzet van de wijkverbinders door. Dat doen we in Overstegen (in het kader van de ABCD-aanpak) en in Schöneveld (in het kader van Vraag het Anna) en in Gaanderen (in het kader van de Dorpsverbinder).

B5. formuleren nieuw vrijwilligersbeleid (leidraad voor de uitvoering)

In 2023 hebben voorbereidingen getroffen voor nieuw vrijwilligersbeleid. In 2024 gaan we nieuwe vrijwilligersbeleid opstellen en vaststellen. Dit doen we in samenwerking met de Vrijwilligerscentrale en vrijwilligersorganisaties uit diverse sectoren.

B6. Herijken van onze subsidieregelingen

We kijken kritisch naar onze regelingen rondom subsidies. We hebben hierbij aandacht voor de termijnen en het proces zoals opgenomen in de regelingen en aansluitend de uitvoering daarvan. We bekijken/toetsen of de regelingen nog voldoende aansluiten bij de Doetinchemse situatie. Waar nodig maken we een verbeterslag en passen we de regelingen aan. Dan gaat het onder andere om het herijken van subsidieregelingen van mantelzorgondersteuning en vrijwilligersbeleid.

B7. We geven een impuls aan bewegen, ontmoeten en beleven in de openbare ruimte

Met het extra budget geven we een impuls aan sport, spel en bewegen in de openbare ruimte. Samen met onze samenwerkingspartners Buha en Sport-ID geven we uitvoering aan deze impuls.

Wat willen we bereiken?

C. Jeugd groeit veilig op, krijgt gelijke kansen aangeboden waarbij hun talenten worden benut

Wij voeren een breed (preventief) jeugdbeleid waarmee we onze jeugdige inwoners optimale kansen bieden voor een gezonde ontwikkeling, waarbinnen ze hun talenten kunnen ontplooiën.

Hiermee en met de aanwezigheid van een rijk sport & bewegen -, cultureel - en educatief aanbod in onze gemeente, stimuleren en faciliteren we het realiseren van doorlopende ontwikkelingslijnen voor onze jeugdige inwoners. Daarin speelt duurzame huisvesting van het onderwijs een belangrijke rol. Met een sterke infrastructuur in gebouwen geven we zoveel mogelijk kinderen een goede plek op school en wordt hen zoveel mogelijk gelijke kansen geboden om zich te ontwikkelen. Daarbij hoort ook het tijdig signaleren van - en ingrijpen bij het ontstaan van problemen, die mogelijk een belemmering vormen en een doorlopende ontwikkelingslijn kunnen onderbreken. Kinderen groeien kansrijk op als ze zich gezond en onbezorgd, zonder belemmerende factoren, kunnen ontwikkelen en hun talenten kunnen benutten. Als dit goed gaat eindigt het bij het behalen van een startkwalificatie of het vinden van werk en/of een zinvolle daginvulling. Daarmee hebben ze de basis gelegd voor een zelfstandig bestaan en leveren ze hun bijdrage aan een goed functionerende maatschappij.

Wat gaan we daarvoor doen?

C1. Het versterken van een kansrijke start en gelijke ontwikkelkansen voor jonge kinderen van 0-6 jaar.

Op basis van het Onderwijsachterstandenbeleid 2023 – 2026 bouwen we voort op het ingezette beleid en het versterken van de kansrijke start voor alle kinderen. Als kinderen op jonge leeftijd achterop raken willen we hen zo snel mogelijk in beeld krijgen. Daarom is er blijvend aandacht in het kader van vroeg signalering, de verbinding tussen de jeugd- en gezinswerkers, de jeugdgezondheidszorg, peuteropvang, de basisschool maar ook overige maatschappelijke partners, zoals de bibliotheek. Hiervoor wordt onder andere de Orthopedagoog Passende Peuter Opvang (OPPO) ingezet. In het kader van kansrijke start worden diverse interventies ingezet waaronder de kortdurende videotraining. Dit vergroot de ouderparticipatie en hierdoor worden onderliggende zorgen en problemen die in de thuissituatie spelen eerder in kaart gebracht. Hierbij zijn korte lijnen met de jeugd- en gezinswerkers van het Buurtplein. Dit draagt bij aan het creëren van gelijke ontwikkelkansen voor alle kinderen.

C2. We implementeren de educatieve agenda

Op basis van de coalitieagenda 2022-2026 ontwikkelen we in 2023 met het onderwijs en overige maatschappelijke partners uit Doetinchem de educatieve agenda. De ambitie voor de educatieve agenda is om van Doetinchem onderwijsstad van de toekomst te maken. Daarbij wordt gekeken naar onderwijs en opleidingen die aansluiten op de behoeften van scholieren, studenten en de ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Naast de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt zijn onderwijs-jeugdhulp, burgerschap, kansengelijkheid, nieuwkomers en soepele doorstroom thema's van de educatieve agenda, waarvoor samen met het onderwijs en overige maatschappelijke partners acties worden uitgewerkt. Vanaf 2024 zal de educatieve agenda geïmplementeerd worden.

C3. We geven uitvoering aan het nieuwe integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP)

De gemeente Doetinchem heeft de wettelijke taak om te zorgen voor adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs, inclusief het (voortgezet) speciaal onderwijs. Als inhoudelijk kaderstellend instrument schrijft de gemeente Doetinchem, in samenwerking met schoolbesturen, een Integraal Huisvestingsplan (IHP). Een IHP beschrijft de ambitie op het gebied van onderwijshuisvesting met bijbehorende investeringen. De ambitie is gebaseerd op een visie, de financiële mogelijkheden van de gemeente en een inventarisatie van de huidige voorzieningen. Eind 2023 is het nieuwe IHP vastgesteld. In dit IHP is tot 2050 vastgesteld welke schoolgebouwen wanneer in aanmerking komen voor ofwel een upgrade, verduurzaming, renovatie, vernieuwbouw of nieuwbouw.

Op deze manier houden we ons gebouwen bestand op orde en zorgen we ervoor dat alle schoolgaande kinderen in Doetinchem onderwijs krijgen in toekomstbestendige gebouwen.

C4. Borging extra inzet jongerenwerk

Voor 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor experimenteer ruimte bij Buurtplein. Deze experimenteer ruimte wordt deels ingevuld door stedelijk jongerenwerk bij de scholen voor voortgezet onderwijs (VO). Het doel is de signalen van overlast gevende jongeren rondom de scholen te verminderen en te voorkomen dat deze jongeren 'het verkeerde pad' op gaan. De rol van het jongerenwerk in het VO is o.a. het bevorderen van een positieve groepsdynamiek. Gezien de maatschappelijke druk en ontwikkelingen blijft de inzet van extra jongerenwerk noodzakelijk, dit draagt bij aan het voorkomen van problematiek en inzet van duurdere maatregelen en/of jeugdhulp.

C5. Voortzetting Toekomsttuin kind-, en gezinsbescherming

In de kind- en gezinsbescherming staan we voor de volgende maatschappelijke opgave: Bieden van tijdige passende samenhangende hulp en bescherming aan kinderen en volwassenen die te maken hebben met een (acute of structurele) bedreiging van een gezonde en veilige thuissituatie, om deze bedreiging in een zo vroeg mogelijk stadium weg te nemen en/of te voorkomen dat de situatie blijft voortduren of verergert. Hierbij wordt samen met de betrokken jeugdige(n), gezin of volwassene(n) een analyse gemaakt van wat er aan de hand is en wie wat nodig heeft. De benodigde hulp en ondersteuning wordt zoveel mogelijk op elkaar afgestemd binnen een huishouding. Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming betekent een grote innovatie waarbij wordt overgestapt van een kind- naar een gezins- /systeemgerichte benadering.

De pilot Toekomsttuin Doetinchem staat t/m 31-3-2024 in het teken van experimenten en ontwikkelen in het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, zodat bruikbare inzichten voor de jeugdhulpregio Achterhoek worden opgedaan. Het samen leren en ontwikkelen, is een belangrijke opbrengst voor professionals en gezinnen / huishoudens. De opgedane inzichten worden regionaal gedeeld en verder ontwikkeld. Vanaf 1-4-2024 moet dit worden doorontwikkeld op regionaal en lokaal niveau, zodat we vanaf 2026 startklaar zijn voor de landelijke implementatie van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (in opdracht van het Rijk). We willen de doorontwikkeling en implementatie van de werkwijze 'Toekomsttuin' structureel borgen door het verschuiven van middelen binnen de begroting (budgetneutraal).

C6. We behouden de taalklas voor het onderwijs aan nieuwkomers voor het basisonderwijs

De toestroom in 'taalonderwijs' is de laatste twee jaar enorm toegenomen. Vanuit het onderwijs en de gemeente bestaat de roep om een meer structurele vorm van taalonderwijs voor nieuwkomers. De nieuwkomers van 12 jaar en ouder ontvangen onderwijs op de Internationale Schakelklas (ISK) van het Metzo College. Voor de 4-12 jarige kinderen bestaat zo'n centrale opvang niet. Op dit moment worden deze kinderen op verschillende scholen opgevangen. De kinderen van de crisisnoodopvang (CNO) zijn centraal opgevangen in een apart hiervoor georganiseerde taalklas. Door de sluiting van de CNO dreigt deze taalklas weer te verdwijnen, terwijl er veel tevredenheid is over de huidige voorzieningen. Daarnaast is de verwachting dat de toestroom van nieuwkomers in de toekomst eerder toe dan af zal nemen. Gebleken is dat kinderen de taal sneller oppakken in een taalklas dan in het reguliere onderwijs. Om het onderwijs voor de nieuwkomers in de toekomst te borgen willen we samen met de schoolbesturen onderzoeken of we de taalklas voor deze doelgroep kunnen behouden.

Wat willen we bereiken?

D. De menselijke maat en maatwerk staan voorop bij het bieden van zorg en ondersteuning aan onze inwoners

De menselijke maat, persoonlijke aandacht en maatwerk staan voorop bij het bieden van zorg en ondersteuning aan onze inwoners. Er zijn mensen die een steuntje in de rug nodig hebben om te kunnen meedoen in de samenleving. Dan stellen wij de leefomgeving van de inwoner centraal en kijken wat iemand écht nodig heeft. En we doen wat nodig is.

Wat gaan we daarvoor doen?

D1. Implementeren van "Activerend Werken"

Voor ons staat voorop dat iedereen naar vermogen duurzaam een bijdrage levert (van meedoen tot betaald werk). In een zo regulier mogelijke omgeving, waarbij ontwikkeling centraal staat. Met 'Activerend Werken' zetten we de volgende stap richting een integrale aanpak. Samen met Buurtplein, Laborijn en diverse andere organisaties (zoals zorgaanbieders) zijn de afgelopen periode belangrijke stappen gezet in de vormgeving van het 'Activerend Werken'. Komend jaar staat in het teken van het implementeren en verder uitrollen van 'Activerend Werken'.

D2. Focus op transformatie van zorg naar welzijn / sturen op inzet voorliggende voorzieningen

We werken verder aan de transformatie van zorg naar welzijn. Daarbij sturen we op preventie en het versterken van de sociale basis. Om deze transformatie te realiseren is het van wezenlijk belang dat we een passend aanbod hebben van algemene en collectieve voorzieningen die dichtbij huis en laagdrempelig toegankelijk zijn. Hierdoor krijgen we zorg- en ondersteuningsvragen eerder in beeld en kunnen we zwaardere zorg- en ondersteuning voorkomen.

D3. Anticiperen op demografische ontwikkelingen en toenemende zorg- en ondersteuningsvraag (langer thuis wonen / dubbele vergrijzing) en schaarste van middelen en personeel

Er is sprake van dubbele vergrijzing en een toenemende zorg- en ondersteuningsvraag. Dit vraagt extra inzet en intensivering om de zorg, de ondersteuning en het welzijn voor ouderen toekomstbestendig te organiseren. Dit vraagt om herijking van ons beleid en (extra) inzet van technologie en innovatie. Wij sluiten ons aan bij de Technologie & Zorg Academie (TZA) Achterhoek. TZA is een platform rond innovaties in de zorg, gericht op behoud van zelfstandigheid en zelfredzaamheid in de thuissituatie. Denk aan e-health, domotica en zorg op afstand.

D4. Steviger inzet op toegang tot mantelzorgondersteuning en respijtzorg

Voor de uitvoering van ons mantelzorgbeleid kennen we een 'Leidraad voor de uitvoering - Mantelzorgondersteuning 2021-2024'. In 2024 gaan we ons beleid herijken. Waarbij de inzet is gericht op het continueren van huidige inzet. Hier leggen we nadrukkelijk de verbinding met de inzet op preventie zoals onder andere is verankerd in het Plan van Aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

D5. Nieuwe aanpak cliëntondersteuning

We richten ons aansluitend op de uitkomsten van het regionaal Koploperstraject op de doorontwikkeling van de cliëntondersteuning, specifiek toegespitst op gemeente Doetinchem.

We bekijken waar er nog verbeterruimte en ontwikkelpunten zitten met betrekking tot de cliëntondersteuning en zetten hierop in. We hebben daarbij oog voor de huidige invulling van cliëntondersteuning door verschillende organisaties. Naar aanleiding van deze doorontwikkeling, zullen nieuwe afspraken rondom de cliëntondersteuning in Doetinchem geformuleerd worden.

D6. Volgende fase GEM / Mental Health Hub

In de 'Mental Health Hub' werken we met samenwerkingspartners GGNet, Buurtplein en Stadskamer aan een aanpak middels een actie-onderzoeksprogramma om de gewenste transformatie vorm in de zorg vorm te geven. Het project richt zich op het bouwen van een sterk verbonden netwerk waarin inwoners, ervaringsdeskundigen, familieleden, zorgprofessionals en zorg- en welzijnsorganisaties mensen op het gebied van mentale gezondheid bijstaat. Het landelijke "ecosysteem mentale gezondheid" (GEM) zal de basis vormen voor de aanpak. GEM wil de geestelijke gezondheidszorg (ggz) veel meer in verbinding brengen met de samenleving en zet in op het voorkomen van psychische problemen. In 2023 hebben we de eerste fase afgerond. De resultaten van GEM/Mental Health Hub zijn reden voor verdere uitbreiding en uitrol in 2024 in andere gemeenten.

D7. Maatschappelijke opvang: uitvoering geven aan actieplan dak- en thuisloosheid en Bestuursopdracht huisvesting dak- en thuislozen

De zes actiepunten uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid worden verder uitgewerkt. Dit doen we als centrumgemeente samen met de Achterhoekse gemeenten. Inzet is gericht op preventie, wonen eerst, inzet ervaringskennis en versterken van de uitvoeringspraktijk: betere regie, snelheid en de menselijke maat centraal. In Doetinchem is er verder een bestuursopdracht opgesteld om de huisvesting van dak- en thuisloze mensen uit te werken. Dit gebeurt met partners, cliënten en regiogemeenten.

D8. Voortzetten van de decentralisatie Beschermd wonen

Voortzetten van de decentralisatie van beschermd wonen (Wmo Wonen). In 2023 zijn alle Achterhoekse gemeenten gestart met inrichten van toegang voor deze doelgroep. Zij pakken nieuwe aanvragen op. Alles gebeurt in nauwe afstemming met het Buurtplein, die verantwoordelijk blijft voor de huidige groep cliënten en voor de groep in Doetinchem. In 2024 zal duidelijk worden of de daadwerkelijke decentralisatie in 2025 doorgang vindt. Dit is afhankelijk van de invoering van de wet woonplaatsbeginsel en het daarbij behorende verdeelmodel.

Wat willen we bereiken?

E. Bestaanszekerheid vormt de basis en iedereen doet naar vermogen mee in de samenleving.

Bestaanszekerheid is de basis. Daarvoor moeten de basisvoorwaarden op orde zijn. De zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en mee kunnen doen in de samenleving. Onze inzet is gericht op het herstellen en versterken van bestaanszekerheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

E1. Inwoners helpen aan betaald werk en als dat (nog) niet lukt ondersteuning bieden bij ontwikkelstappen om te participeren in de samenleving

Laborijn is de uitvoeringsorganisatie die de Participatiewet, de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wet Inburgering 2021 uitvoert. Laborijn zet hierbij in op het bevorderen van de regie op het eigen leven door iedere inwoner te helpen aan betaald werk. Bij wie dat (nog) niet mogelijk is richt Laborijn zich op de ontwikkeling van inwoners naar zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Laborijn ondersteunt inwoners dan ook in de voorbereiding en realisatie van de stap naar sociale activering, participatie, en richting betaald (parttime) werk. Bij de geboden dienstverlening staat de ontwikkeling van inwoners centraal. Laborijn biedt via een sociale werkvoorziening een beschutte werkplek in een zo regulier mogelijke werkomgeving. Het bieden van ontwikkeling en begeleiding en het realiseren van duurzame detacheringen en begeleid werkplekken van de sw-medewerkers op de arbeidsmarkt maakt een belangrijk onderdeel uit van de sw-activiteiten van Laborijn, Laborijn werkt hiervoor nauw samen met Buurtplein, overige de organisaties binnen het sociaal domein, met werkgevers onder andere via het Werkgeversservicepunt Achterhoek en met ons Bureau voor Financiële Ondersteuning.

E2. Versterken van de infrastructuur voor meerdere groepen vluchtelingen gericht op participatie, integratie en begeleiding naar werk

De huidige infrastructuur, die Laborijn heeft ingericht samen met partners in het kader van de Wet Inburgering 2021 en begeleiding naar werk voor Oekraïners, biedt een goede basis voor de huidige groepen inburgeraars. De verwachting is dat in de toekomst meerdere groepen vluchtelingen blijvend worden opgevangen in onze gemeente. Voor deze nieuwe inwoners worden taallessen, participatie- en integratieactiviteiten, pilotprojecten en experimenten voor begeleiding naar werk uitgevoerd. Hiermee zorgen we voor een versnelde inburgering van verschillende groepen vluchtelingen en wordt bijgedragen aan de oplossing van het vraagstuk met betrekking tot knelpunten op de arbeidsmarkt.

E3. We voeren als centrumgemeente regie op het versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio Achterhoek

Werkgevers, vakbonden, onderwijspartijen, het UWV en de 8 gemeenten werken samen in de arbeidsmarktregio Achterhoek. In 2021 zijn we gestart met de versterking en professionalisering van de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio. Doetinchem vervult daarin als centrumgemeente een regierol; wij verbinden, initiëren, stimuleren en faciliteren deze samenwerking. Gezamenlijk doel is zoveel mogelijk inwoners aan het werk te helpen en te houden, zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam zijn. Aanvullend willen we dat werkgevers voldoende gekwalificeerde medewerkers kunnen vinden en behouden om hun economische activiteiten uit te voeren. Van oorsprong richt de regionale samenwerking zich nadrukkelijk op de inclusieve arbeidsmarkt. Dit is verankerd in de regionale strategische agenda en het uitvoeringsplan inclusieve arbeidsmarkt. We voeren gezamenlijk projecten uit, waaronder de Doe-agenda Perspectief op Werk en het Actieplan Achterhoekse Jongeren 2.0. In 2024 is er opnieuw de focus op het thema leven lang ontwikkelen en de brede aanpak van krapte op de arbeidsmarkt vanuit de samenwerking in onze arbeidsmarkt regio. Doorlopende projecten op dit veld zijn het Regionaal Mobiliteitsteam Achterhoek werk door en het Regionale opleidingsfonds Op IJver. De regierol van Doetinchem en het versterken van de samenwerking in de arbeidsregio, zetten we in 2024 onverminderd voort.

E4. Realiseren uitvoeringsagenda armoedebeleid en schulddienstverlening 2022-2024 met een extra impuls bestaanszekerheid

In 2022 zijn we gestart met een geactualiseerde uitvoeringsagenda voor het armoedebeleid. De realisatie hiervan loopt door in 2024. Preventie speelt een belangrijke rol in deze uitvoeringsagenda en is ook de rode draad in onze dienstverlening. We benutten de mogelijkheden aan de voorkant om inwoners met schulden vroegtijdig in beeld te krijgen en te helpen. Daarnaast proberen we met onze dienstverlening, uitstroomtrajecten en nazorg te voorkomen dat inwoners opnieuw in de financiële problemen geraken. Nieuwe mogelijkheden en ontwikkelingen om de dienstverlening te verbeteren volgen we op de voet en passen we in. Met de Rondkomers hebben we een unieke samenwerking opgericht met meerdere Doetinchemse partijen. Vanuit de aanpak 'impuls bestaanszekerheid' is er in gezamenlijkheid een grote campagne opgezet om het taboe op armoede en schulden te doorbreken. Deze campagne loopt ook nog door in 2024. In 2023 hebben we het Meedoenarrangement geëvalueerd. Met gerichte acties brengen we het arrangement weer beter in lijn met de uitgangspunten en verbeteren we het gebruiksgemak.

Vanwege de gestegen energielasten komen meer huishoudens in financiële problemen. Al langer werken we aan het bevorderen van energiebesparing. Het Rijk heeft middelen ter beschikking gesteld voor de aanpak van energiearmoede. Er ligt een totaalplan 'energiearmoede' en hiermee zijn we van start gegaan. Meer dan 200 huishoudens zijn samen met een bespaarcoach aan de slag gegaan, hebben energiebesparende maatregelen toegepast en hebben hun meest energie verbruikende witgoed laten vervangen. We blijven ook in 2024 ons hiervoor inzetten met een groter plan rondom energiearmoede 'grip op energie' uit te voeren. We blijven inzetten op een goede basis voor iedereen en het kunnen meedoen in onze samenleving. Daarvoor is bestaanszekerheid essentieel. Bestaanszekerheid gaat verder dan onze huidige aanpak voor armoedebeleid en schulddienstverlening. We zien dat niet alleen voor mensen met een laag inkomen, maar ook voor mensen met een midden of hoger inkomen bestaanszekerheid onder druk kan komen te staan. Onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers maken het voor meer mensen lastig om rond te komen. Om verdere problemen voor te zijn, is er een impuls nodig. Kenmerkend voor deze impuls bestaanszekerheid is kiezen voor persoonlijke aandacht, zo mogelijk niet wachten op de signalen van een inwoner en waar dat wenselijk is wijkgericht werken.

E5. We anticiperen op de halvering van de aflostermijn bij minnelijke en wettelijke schuldregelingen en passen waar nodig onze dienstverlening hier op aan

Op 7 februari jl. nam de Eerste Kamer de Wet wijziging van de Faillissementswet aan. Hiermee wordt de looptijd van een wettelijke schuldregeling (Wsnp-traject) in beginsel verkort naar 18 maanden. In aansluiting op de verkorting van de Wsnp wordt ook de looptijd van de minnelijke schuldregeling (Msnp) verkort tot 18 maanden. De verkorting draagt bij aan de doelstelling om inwoners sneller uit de problematische schulden te helpen. De termijn van een Msnp-traject is op dit moment 36 maanden en is een onderlinge afspraak tussen schuldhelpverleners en schuldeisers. We zijn blij met de verkorting van de Msnp, omdat dit inwoners sneller perspectief geeft op een duurzaam schuldenvrije toekomst. De halvering van de looptijd brengt daarbij echter ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Gemeente Doetinchem vindt goede ondersteuning en nazorg aan inwoners belangrijk. Het is nog moeilijk in te schatten welke invloed de halvering van de looptijd heeft op onze dienstverlening en het aantal nieuwe aanmeldingen. De ondersteuning die we bieden blijft maatwerk en kan ook na de aflosterperiode doorlopen als dat nodig is. Belangrijk is dat de verkorting van de aflosterperiode het gewenste effect heeft: meer hulpvragen, sneller perspectief, een duurzaam financieel evenwicht en financiële gezondheid.

E6. Doetinchem versterken als aantrekkelijke werkgemeente door onbenut arbeidspotentieel aan te boren en aansluiten onderwijs arbeidsmarkt te versterken

Binnen een groot aantal sectoren op de Achterhoekse arbeidsmarkt is een urgent tekort aan personeel. Het lukt werkgevers onvoldoende om mensen aan te trekken: er wordt in de dezelfde vijver gevist, er is onbenut arbeidspotentieel en mensen van buiten weten Doetinchem nog niet goed te vinden. In de arbeidsregio Achterhoek wordt hieraan door middel van projecten reeds gewerkt. Wij willen dit lokaal versterken door Doetinchem aantrekkelijk te maken als werkgemeente. Hierbij wordt de verbinding gemaakt met de thema's en actiepunten van Toplocatie Oost. Door het onbenut arbeidspotentieel aan te boren. We zijn hiervoor in 2023 in samenwerking met Achterhoek Werkt Door gestart met een online campagne. En door de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt verder te versterken. Ook hiervoor wordt verbinding gemaakt regionale activiteiten waaronder de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt en lokaal met de Educatieve Agenda Doetinchem.

Wat willen we bereiken?

F. Iedereen voelt zich welkom en gelijkwaardig in onze inclusieve gemeente

Het is belangrijk dat er voor iedereen een plek is in de gemeente Doetinchem, en dat iedereen ongeacht gender, seksuele gerichtheid, geloof, etniciteit, leeftijd of beperking zich echt welkom voelt. Onze inwoners voelen zich gelijkwaardig en iedereen heeft dezelfde kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

F1. We zetten een projectgroep diversiteit & inclusie op met belangstellenden en sleutelfiguren die ons voorziet van informatie, adviezen en tips

Op het gebied van diversiteit en inclusie heeft de gemeente Doetinchem zelf nog winst te behalen. Terwijl dat proces gaande is, is het belangrijk dat we signalen ophalen uit de gemeente. Een projectgroep geeft ons legitimiteit om aan de slag te gaan met diversiteit & inclusie doordat we beleid kunnen testen bij de mensen waar we het voor doen terwijl we ook signalen krijgen van onze inwoners.

F2. We worden een regenbooggemeente en dragen dat uit

Om te laten zien dat individuen uit de LHBTI+-gemeenschap een plek hebben in Doetinchem worden we een regenbooggemeente. Een regenbooggemeente is een gemeente die actief beleid ontwikkelt voor de acceptatie van de LHBTI+-gemeenschap. Door met dit beleid aan te slag te gaan en in onze communicatie uit te dragen wat we doen, laten we aan onze inwoners zien dat Doetinchem een regenbooggemeente is.

F3. We zoeken en ondersteunen burgerinitiatieven die bijdragen aan een diverse en inclusieve samenleving

Onze inwoners weten vaak zelf waar de meeste winst te behalen valt, en zij zetten zich daar graag voor in door middel van burgerinitiatieven. Door opzoek te gaan naar deze initiatieven en hen te ondersteunen werken we samen met onze inwoners aan een diverse en inclusieve samenleving. Juist door burgerinitiatieven kracht bij te zetten stimuleren we een zelfredzame samenleving die klaar staat voor hun medemens.

F4. We sluiten een breed antidiscriminatie-pact

Vorig jaar zijn we gestart met een anti-discriminatiepact om ervoor te zorgen dat inwoners zich veilig voelen in de wijken en dorpen van onze gemeente. Door een breed antidiscriminatie-pact te sluiten met het bedrijfsleven en organisaties in lijn met artikel 1 van de Grondwet zetten we ons actief in om discriminatie tegen te gaan. Daar gaan we dit jaar mee verder.

F5. We laten zien dat iedereen ongeacht etniciteit, beperking, religie, gender, leeftijd en seksuele gerichtheid een plek heeft in Doetinchem

Voor iedereen is een plek in Doetinchem. We maken ons hiervoor hard en laten zien dat er geen enkele reden is om iemand buiten te sluiten. We zijn ons bewust dat deze diversiteitsgronden invloed kunnen hebben op de acceptatie van onze inwoners. Door dit te benoemen en actief beleid te maken om dit tegen te gaan kan iedereen zich welkom voelen in onze gemeente.

Wat willen we bereiken?*G. Sport- en cultuur is beschikbaar voor iedereen*

Onze inzet op cultuur en sport is vanuit het besef dat zij sterk bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners. Wij bieden aantrekkelijke en passende voorzieningen voor sport en cultuur. We streven ernaar dat cultuur en sport voor steeds meer Doetinchemmers een onderdeel worden van het dagelijks leven.

Wat gaan we daarvoor doen?*G1. We actualiseren ons sportbeleid*

Het moet voor iedere inwoner in Doetinchem mogelijk zijn om deel te nemen aan activiteiten gericht op sport en bewegen. Voor jong en oud, individueel of in groepen, met of zonder beperkingen. In 2024 herijken we ons sportbeleid. Hierbij bouwen we voort op het beleidskader sociaal domein, het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord en het lokaal en regionaal Sportakkoord. We richten ons hierbij op sport en bewegen als zinvolle vrijetijdsbesteding en doel op zichzelf. Maar ook op de rol die sport kan bieden binnen andere domeinen. Met het nieuwe sportbeleid willen we het fundament van de sportinfrastructuur in Doetinchem verbeteren, het bereik van Sport en Bewegen in Doetinchem vergroten en meer aandacht schenken aan de betekenis van Sport en Bewegen. Hiermee willen we sport en bewegen voor meer inwoners van Doetinchem bereikbaar maken. Daarnaast hebben we aandacht voor de groeiambitie van gemeente Doetinchem en richten we ons op het toekomstbestendig maken en houden van onze sport- en beweegaccommodaties. Dit doen we samen met onze partners in het veld, maar ook buiten de sportsector. Sport-ID zal hierin een grote rol spelen, als het loket voor sport en bewegen in Doetinchem.

G2. We maken een uitvoeringsagenda op basis van ons nieuwe cultuurbeleid

Eind 2023 is het cultuurbeleid vastgesteld. In dit beleid staat de ambitie van Doetinchem op het gebied van kunst en cultuur beschreven. Deze ambitie geeft aan dat een stad die zich kwalitatief en kwantitatief wil ontwikkelen, behoefte heeft aan meer kunst en cultuur. Dat is niet alleen nodig voor recreatie of vrijetijdsbesteding, maar ook voor bijvoorbeeld sociale cohesie, voor preventie, voor talentontwikkeling en innovatief vermogen, voor de economie (banen en toerisme), om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren en om een onderscheidende positie in de regio te versterken. In 2024 geven we deze ambitie handen en voeten door een uitvoeringsagenda te maken. Hierin beschrijven we wat we precies gaan doen en met welke partners we onze doelen hopen te bereiken.

G3. We dragen met cultuur en sport bij aan het welzijn van onze inwoners

Een sterk sociaal domein wordt mede gevormd door een brede preventiestrategie. Een sterke sociale basisinfrastructuur met een focus op welzijn en thema's als positieve gezondheid maakt daar deel van uit. Ondersteuning wordt dicht bij de inwoner geleverd en het kan de stap naar dure zorg voorkomen. Sport en cultuur zijn hierin twee belangrijke instrumenten. Kunstbeoefening is een krachtig middel voor zelfontplooiing en kan van grote betekenis zijn als extra zorg of preventie. Het beleven van kunst en cultuur biedt een ander perspectief zien en helpt bij het verwerken van ervaringen, het aanleren van nieuwe vaardigheden en competenties of het vormgeven van toekomst. Sport beoefenen heeft een goede invloed op fysieke gezondheid. Voldoende bewegen verlaagt de kans op verschillende chronische aandoeningen zoals hart- en vaatziekten, diabetes en verschillende soorten kanker. Daarnaast is sporten en bewegen essentieel voor een mentaal gezonde bevolking. Daarvoor is steeds meer bewijslast. Zo verlaagt voldoende sporten en bewegen de kans op symptomen van depressie.

G4. We voeren de bestuursopdracht Toekomst zwembad Rozengarde uit.

In 2024 geven we uitvoering aan de bestuursopdracht Toekomst zwembad Rozengarde. Met de bestuursopdracht willen we antwoord geven op de toekomstbestendigheid van het huidig zwembad Rozengarde. Dit in relatie tot de groeiambities van Doetinchem in het kader van Doetinchem 2036, de opgave die voor ons ligt met betrekking tot duurzaamheid en de ambities op gebied van sport, bewegen en recreatie. Met de uitkomsten uit de bestuursopdracht moet duidelijk worden aan welke vereisten een toekomstbestendig zwembad moet voldoen om bij te kunnen dragen aan hierboven genoemde ambities, doelstellingen en opgaven. Om ervoor te zorgen dat deze voorziening ook in de toekomst past bij de gemeente Doetinchem en haar inwoners.

Wie hebben we daarbij nodig (verbonden partijen) ?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen:

- Buurtplein;
- Laborijn;
- Sport-ID;
- Amphion Cultuurbedrijf
- GGD Noord- en Oost- Gelderland;
- Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG);
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL);
- 8RHK Ambassadeurs.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Andere partijen:

- Stichting Veilig Thuis;
- Stichting Stadskamer;
- Stichting Iriszorg;
- Yunio;
- Alle onderwijsorganisatie
- Kinderopvangorganisaties;
- Jongeren centrum / (voorheen Gruitpoort);
- Stadsmuseum Doetinchem;
- Bibliotheek West-Achterhoek;

- Werkgeversservicepunt Achterhoek;
- UWV;
- Sociale raad;
- Sport- en culturele verenigingen;
- Sité Woondiensten;
- Vluchtelingenwerk;
- Stichting Present;
- Doetinchemse Uitdaging / Naoberfonds;
- Platform Ondersteuning Nieuwe Doetinchemmers;
- Elver;
- Huisartsenpraktijken;
- Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA);
- YOIN (entrea lindenhout);
- COC Midden-Gelderland;
- BVB De Graafschap.

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2024?

Dit betreffen onderstaande ontwikkelingen zoals toegelicht in de vastgestelde kadernota 2024 en de ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 2.5 van deze begroting.

Nr.	Aanmeldingen Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	Doetinchem 2036	-219	-261	-452	-584	
	2 Sociale en veerkrachtige samenleving					
8	Bewegen, ontmoeten, beleven in de openbare ruimte	-25	-125	0	0	I
9	Begroting 2024-2027 Laborijn	pm	pm	pm	pm	S
10	Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	0	0	-750	0	I
11	Uitbreiden capaciteit onderwijshuisvesting en ondersteuning sport en cultuur 1,0 fte schaal 10 en 0,6 fte schaal 8	-169	-169	-169	-169	S
12	Repareren budget Achterhoek in beweging	-10	-10	-10	-10	S
13	Verhogen clubaccommodatie subsidies	-50	0	0	0	I
14	Verhogen cultuurbudget naar aanleiding van nieuw beleid	-350	pm	pm	pm	I
15	Openen extra steunpunten Bibliotheek	bn	bn	bn	bn	S
16	Participatie, Integratie, Werk en Inkomen voor vluchtelingen	-30	0	0	0	I
17	Borging extra inzet jongerenwerk	-75	0	0	0	S
18	Implementatie educatieve agenda	-50	0	0	0	I
19	Toekomsttuin jeugdbescherming	pm	bn	bn	bn	S
19	Bijdrage rijk	pm	bn	bn	bn	S
20	Maatschappelijke opvang	bn	bn	bn	bn	S
21	Doorontwikkeling subsidieoket	-37	-37	-37	-37	S
21	Periode werving medewerker	9,25	0	0	0	S
22	Woonzorgvisie	-10	0	0	0	S
23	Tijdelijke voorzetting wijkgericht werken met inzet wijkverbinders	-155	0	0	0	S
24	GGD - loon- en prijsontwikkeling & autonome groei	-57	-107	-169	-207	S
24	Dekking uit nominaal	57	107	169	207	S
24	GGD - nieuw beleid (WOO, informatieveiligheid/HR21/onvoorzien)	-23	-23	-23	-23	S
	Sociale en veerkrachtige samenleving	-975	-364	-989	-239	

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	2 Sociale veerkrachtige samenleving					
9	Laborijn	-475	-550	-353	-608	S
10	ZOOV	-633	-657	-680	-704	S
11	SPUK breed: Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	0	0	0	0	S
12	Extra investering toekomstbestendigheid Sporthal de Bongerd, rente en afschrijving over investering	0	0	-100	-99	S
13	Herijking regionale contracten Wmo/jeugdhulp					
	-Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-503	-503	-503	-503	S
	-Maatwerkdienstverlening 18+	-116	-116	-116	-116	S
	- Maatwerkdienstverlening 18 -	-3.555	-3.555	-3.555	-3.555	S
	-Geëscaleerde zorg	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028	S
14	Verwerking rijksbijdrage jeugd cf. richtlijn provincie	0	0	342	280	S
15	Beheersmaatregelen in WMO en Jeugdhulp en op het programma 2 Sociale en veerkrachtige samenleving	2.547	6.202	5.860	5.947	S
16	Onttrekking AR tbv inkoop sociaal domein	3.655				I
17	Index maatschappelijke organisaties	-800	-800	-800	-800	S
18	Bezoek stadsmuseum nieuwe Doetinchemmers (motie raad Kadernota 2024)	-15	-15	-15	0	S
19	Inzet middelen opvang Oekraïne	500	0	0	0	I
	Sociale veerkrachtige samenleving	-1.423	-2.022	-1.948	-2.186	

Wat mag het kosten?

Programma: 2. Sociale en veerkrachtige samenleving		Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot
4.2 Onderwijshuisvesting	bijzonder onderwijs	866.948		-866.948
	bijzonder speciaal onderwijs	417.774		-417.774
	bijzonder voortgezet onderwijs	538.628		-538.628
	openbaar onderwijs	1.891.372		-1.891.372
	openbaar praktijk onderwijs	352.797		-352.797
	openbaar voortgezet onderwijs	121.837	6.300	-115.537
	personeelskosten	179.174		-179.174
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	beroepsonderwijs	753.780	753.780	0
	leerlingvervoer	1.041.109		-1.041.109
	leerplicht	179.965		-179.965
	oab	1.531.082	1.490.632	-40.450
	overige baten en lasten	68.401		-68.401
	personeelskosten	-11.997		11.997
	peuteropvang/kinderopvang	-48.509	56.315	104.824
	peuterspeelzalen		31.833	31.833
	reservering lasten	1.895.784	25.300	-1.870.484
	rmc	1.937.713	1.562.366	-375.347
	vandalisme en beveiliging	97.738	26.740	-70.998
	volwasseneneducatie	14.592	36.000	21.408
	5.1 Sportbeleid en activering	overige baten en lasten	282.237	
personeelskosten		128.000		-128.000
schoolsport		4.010		-4.010
sportbedrijf		3.488.316	889.727	-2.598.589
sportservicepunt		-10.000		10.000
stimulering sportdeelname		195.705	1.706	-193.999
5.2 Sportaccommodaties	binnensport	1.897.087	864.162	-1.032.925
	buitensport	932.172	160.846	-771.326
	personeelskosten	23.104		-23.104
	sport algemeen	13.270		-13.270
	stimulering sportdeelname	258.261		-258.261
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	amphion	1.266.422	67.130	-1.199.292
	cultuur beleid en evenementen	2.823.225		-2.823.225
	Gruitpoort	91.012	148.130	57.118
	kunst	2.974		-2.974
	Muziekschool	553		-553
	personeelskosten	114.858		-114.858
5.4 Musea	cultuurhistorie	116.710		-116.710
5.6 Media	bibliotheek	1.124.049		-1.124.049
	Mediabeleid	82.290		-82.290
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	algemene kosten sociaal domein	1.293.277	303.460	-989.817
	algemene voorzieningen	43.108		-43.108
	kinderopvang toezicht en handhaving	151.150		-151.150
	Noaberfonds	84.511		-84.511
	Ouderenontmoetingspunt	89.720		-89.720
	personeelskosten	2.072.463		-2.072.463
	Preventie jeugd	453.028		-453.028
	Preventie-alg. voorz. :	272.950		-272.950
	Slangenborg			
	Preventie-alg.voorziening	1.932.966	675.965	-1.257.001
	Racisme en discriminatie	39.631		-39.631
	slachtofferhulp	14.000		-14.000
	Vreemdelingen	915.956	1.042.000	126.044
	Vrijwilligerswerk	507.013		-507.013
	wijkgericht maatwerk &	468.268	260.080	-208.188
ZOOV (regio taxi)	1.386.110	117.000	-1.269.110	

Programma: 2. Sociale en veerkrachtige samenleving		Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Buurtplein	10.507.140		-10.507.140
	WMO: (medisch) advies proceskosten	19.956		-19.956
6.3 Inkomensregelingen	armoedebeleid: bijzondere bijstand	812.775		-812.775
	armoedebeleid: bijzondere bijstand (onbelast)	1.186.479		-1.186.479
	armoedebeleid: compensatie zorgkosten	438.526		-438.526
	armoedebeleid: kwijtschelding	979.017		-979.017
	armoedebeleid: meedoenarrangement	745.076		-745.076
	Buig periodieke bijstand	26.591.773	19.835.000	-6.756.773
	personeelskosten	538.326		-538.326
6.4 WSW en beschut werk	Sociale werkvoorziening	7.802.000		-7.802.000
6.5 Arbeidsparticipatie	Reintegratie	2.652.000		-2.652.000
	werkgelegenheid	864.627	282.119	-582.508
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	personeelskosten	0		0
	Wmo: rolstoelverstrekkingen	475.330		-475.330
	Wmo: vervoersvergoedingen	925.750		-925.750
	Wmo: woonvoorzieningen	738.320		-738.320
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	armoedebeleid: schulddienstverlening	77.278	150.900	73.622
	personeelskosten	1.305.171		-1.305.171
	Wmo: eigen bijdrage hh/bg/wrv		0	0
	Wmo: schoonhuis	8.285.980	581.820	-7.704.160
6.71B Begeleiding (WMO)	wmo integrale ondersteuning	4.004.570		-4.004.570
6.71C Dagbesteding (WMO)	wmo integrale ondersteuning	3.231.310		-3.231.310
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	jeugdhulp	3.845.180	160.840	-3.684.340
	personeelskosten	194.612		-194.612
6.72A Jeugdhulp begeleiding	jeugdhulp	129.250	86.170	-43.080
6.72B Jeugdhulp behandeling	jeugdhulp	5.040.840		-5.040.840
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	jeugdhulp	193.880		-193.880
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	jeugdhulp	1.507.950		-1.507.950
6.73A Pleegzorg	jeugdhulp	1.400.240		-1.400.240
6.73B Gezinsgericht	jeugdhulp	2.369.630		-2.369.630
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	jeugdhulp	2.100.350		-2.100.350
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	jeugdhulp	5.603.000		-5.603.000
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	jeugdhulp	807.830		-807.830
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Beschermde wonen: eigen bijdrage		0	0
	Beschermde wonen: reservering	24.727.236	700.000	-24.027.236
	Maatschappelijke opvang lokaal	324.739		-324.739
	Maatschappelijke opvang	4.082.553	0	-4.082.553
	personeelskosten	226.112		-226.112
	Veilig thuis Wmo	197.490		-197.490
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Beschermingstafel	383.257	154.960	-228.297
6.82A Jeugdbescherming	jeugdhulp	1.751.000		-1.751.000
6.82B Jeugdreclassering	jeugdhulp	206.000		-206.000
7.1 Volksgezondheid	openbare gezondheidszorg	2.821.172	359.000	-2.462.172
	personeelskosten	75.368		-75.368
Totaal		164.555.687	30.830.281	-133.725.406

3.3 Programma - Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving

Voor dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- A. Doetinchem is een aantrekkelijke woongemeente voor huidige en toekomstige inwoners
- B. Doetinchem is duurzaam in 2050
- C. Doetinchem heeft een vitaal landelijk gebied.
- D. Doetinchem werkt aan complexe ruimtelijke opgaven
- E. Doetinchem heeft een leefomgeving die schoon, heel en veilig is.

Wat willen we bereiken?

A. Doetinchem is een aantrekkelijke woongemeente voor huidige en toekomstige inwoners

Om een aantrekkelijke woongemeente te zijn voor huidige en toekomstige inwoners is een aantal zaken van belang.

1. Groeien in kwaliteit

We willen groeien van 59.000 inwoners nu naar 70.000 inwoners in 2036. Met deze groei zijn we in staat om de draagkracht in stand te houden voor de brede waaier aan voorzieningen die Doetinchem als centrumgemeente heeft. Ook economisch is het van groot belang, aangezien de vraag naar arbeidskrachten ongekend hoog is. Een aantrekkelijk woonklimaat kan een motivatie zijn om naar Doetinchem te verhuizen en te participeren in onze lokale samenleving.

2. Kwalitatief goed wonen

Bij dit speerpunt draait het om de kwaliteit van de huidige woningvoorraad in combinatie met een prettige woonomgeving. Voor alle woningen geldt dat deze zo duurzaam mogelijk moeten zijn. En omdat het aantal ouderen toeneemt, is het belangrijk dat woningen levensloopbestendig worden gemaakt. Ook transformatie van bijvoorbeeld kantoren of winkels naar woningen past hierbij; we voorkomen leegstand en voegen woningen toe. Daarbij streven we naar zoveel mogelijk hergebruik van materialen wat aansluit bij het meer circulair bouwen.

3. Een passende woning voor iedereen

We willen een compleet en divers woningaanbod in onze gemeente. Dat sluit aan bij de nationale woon- en bouwagenda waarin het bevorderen van beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod centraal staan. We hebben extra aandacht voor de doelgroepen ouderen, jonge gezinnen en starters.

4. Wonen als onderdeel van integrale gebiedsopgaven

We zien wonen als een integraal onderdeel van de gebiedsopgaven in onze gemeente. Wonen gaat ook over leefbaarheid, naoberschap en vitaliteit. Bij ontwikkelingen in woningbouw vinden we het belangrijk dat de inrichting van de buitenruimte groen is en uitnodigt om te bewegen, spelen en ontmoeten. Zo draagt de woonomgeving bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. We streven naar sociale verbondenheid en inclusieve wijken en buurten.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1 De woningvoorraad groeit met minimaal 300 woningen in 2024

In de periode tot 2030 zetten we in op de realisatie van minimaal 2470 woningen. Dat is vastgelegd in de woondeal met het Rijk en de provincie Gelderland. We werken toe naar een planvoorraad die groter is dan we nodig hebben. Op die manier kunnen we adaptief programmeren. Dit doen we op basis van het ruimtelijk streefbeeld en de gewenste woningbouwprogrammering. Ons grondbeleid bepalen we per ontwikkelgebied: op sommige locaties pakken we de regie, op andere locaties faciliteren we plannen van initiatiefnemers.

A2 Wij ondersteunen verduurzaming van de woningvoorraad met subsidie.

We investeren in de kwaliteit van de bestaande woningen om zo te kunnen beschikken over een toekomstbestendige woningvoorraad. We ondersteunen inwoners om hun woning aan te pakken, dit doen we samen met Agem Energieloket en de woningcorporaties.

A3 Starten met de 2e tranche volkshuisvestingsfonds.

Agem Energieloket voert in 2024 net als de jaren daarvoor tal van acties uit om de Doetinchemse woningvoorraad te verbeteren. Een belangrijke actie is de uitvoering van het programma bij het volkshuisvestingsfonds. Het volkshuisvestingsfonds is door het Rijk opgericht om in kwetsbare wijken de verduurzaming van woningen van mensen, die dit niet zelfstandig kunnen bekostigen, te bevorderen. Het Rijk stelt de middelen in tranches beschikbaar. Doetinchem doet met ongeveer 350 woningen mee aan de eerste tranche en heeft bij een nieuwe tranche in 2023 een aanvraag ingediend om nog eens 350 woningen te kunnen verduurzamen. De aanpak is intensief: eigenaar-bewoners worden meermaals actief benaderd, krijgen tot 75% subsidie en worden volledig ontzorgt. De aanpak leidt tot een forse lastenverlichting voor de bewoners. In 2023 is een reserve gevormd van waaruit vanaf 2024 negen jaar lang, ieder jaar als gemeentelijke cofinanciering kan worden bijgedragen aan het fonds.

A4 Doetinchem voert de woondeal uit

In 2024 werken we aan de uitvoering van de woondeal met het Rijk. We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor alle doelgroepen, zowel voor huidige Doetinchemmers als voor mensen die dat in de toekomst willen worden. Iedereen moet een passende woning kunnen vinden. Er moeten vooral woningen bijkomen voor starters, die nu moeilijk aan een woning kunnen komen, en voor ouderen, waarbij nabijheid van voorzieningen van belang is. Als ouderen verhuizen komt de doorstroming op de woningmarkt op gang. Er moeten ook woningen bijkomen voor mensen die in Doetinchem willen komen werken. Betaalbaarheid is een belangrijk aandachtspunt. De gemeente streeft naar het toevoegen van minimaal 2470 woningen t/m 2030 via het onderstaande programma in de hele gemeente.

Dit gewenste programma is opgenomen in de regionale woonagenda en vastgelegd in de woondeal met de Provincie Gelderland en het Rijk.

- 28% sociale huur tot € 808,06, eventueel te vervangen door goedkope koopwoningen tot € 225.000;
- 8% middenhuur tot € 1.000,00, eventueel te vervangen door betaalbare koopwoningen (categorie 1) tot € 280.000;
- 14% betaalbare koopwoningen (categorie 1) tot € 280.000, eventueel te vervangen door middenhuurwoningen tot € 1.000;
- 17% betaalbare koopwoningen (categorie 2) tot € 355.000, eventueel te vervangen door middenhuurwoningen tot € 1.000;
- 33% dure koopwoningen (boven € 355.000) of dure huur (boven € 1.000).

Nieuwe woningbouwplannen moeten bijdragen aan deze verdeling. We leveren maatwerk per project door bij de toetsing rekening te houden met de omgeving.

A5 Doetinchem stelt een uitvoeringsprogramma groen op als bijdrage aan een aantrekkelijke woonomgeving

Met de groeiambitie van Doetinchem op het gebied van wonen en de toenemende wens aan een aantrekkelijke woonomgeving is een opgave ontstaan deze zo in te richten dat deze bijdraagt aan het welbevinden.

Dit wordt onder andere gedaan door de vergroening in de woonomgeving en aandacht voor het ontsteden van tuinen. Dit is niet alleen prettiger om in te verblijven maar draagt ook bij aan biodiversiteit, neemt CO₂ op, zorgt voor verkoeling en kan water beter bergen en vasthouden. Op die manier wordt ook omgegaan met de effecten van de verandering van het klimaat. Wetenschappelijk is aangetoond dat een groenere omgeving een positief effect heeft op de gezondheid van mensen. Ook om die reden streven we naar een groenere woonomgeving. We gaan door met het 3000 bomenplan, waarbij we extra bomen aanplanten in de openbare ruimte, we betrekken inwoners bij groenactiviteiten door voorlichting en publiciteit en werken samen met vrijwilligers aan het versterken van natuur en landschap.

Wat willen we bereiken?

B. Doetinchem is duurzaam in 2050

Doetinchem en de Achterhoek hebben zich verbonden aan de opgave om een energieneutrale gebouwde omgeving te realiseren in 2050. Een energieneutrale gebouwde omgeving in de Achterhoek betekent dat er binnen de grenzen van de Achterhoek net zoveel energie wordt opgewekt als er wordt gebruikt. Wat daarvoor nodig is, is een combinatie van energie besparen en de energie die nodig is vervolgens duurzaam opwekken.

Daarbij willen we in 2050 een volledige circulaire economie bereiken. Hiervoor volgen we de landelijke doelen en streven we om in 2030 het gebruik van nieuwe grondstoffen te halveren. Kernbegrippen daarbij zijn het zoveel mogelijk hergebruiken van materialen, het verder scheiden van afval en het omzetten van afval naar grondstof.

Daarnaast hebben we te maken met het veranderende klimaat. We moeten ons aanpassen aan extremere weersomstandigheden. Doetinchem wil in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Dit zijn enorme transitieopgaven die alleen door een gezamenlijke aanpak en inzet van inwoners, ondernemers, organisaties en overheid te realiseren zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

B1 Informeren, faciliteren en stimuleren van de energietransitie

Energieloket

We stimuleren gebouweigenaren continu om te investeren in hun woning of pand.

Door de inzet van het Achterhoeks Energieloket B.V. (gemeentelijk energieloket opgericht door de samenwerkende gemeenten in de Achterhoek) kunnen inwoners 5 dagen per week terecht (telefonisch en online). Bij het energieloket kunnen inwoners informatie en advies verkrijgen over verduurzamen van hun woning en ook de financieringsmogelijkheden daarbij. Door de uitvoering van alle regelingen en subsidies bij het energieloket neer te leggen verstevigen we hun positie en bekendheid bij onze inwoners. Dit blijven we in 2024 doen. In 2024 starten we ook met een pilot loket specifiek voor ondernemers. Bij dat loket kunnen ondernemers terecht voor het verduurzamen van hun bedrijfspanden en hun bedrijfsprocessen. Bij succes zullen we eind 2024 werken aan structureel vervolg van dat loket.

Opwekken van energie uit zon

In 2024 starten de initiatiefnemers met de realisatie van het zonnepark Bahrseweg en met het zonnepark Keppelseweg. Voor het zonnepark Heislageweg-Nieuwestraat willen de initiatiefnemers in 2024 subsidie aanvragen voor de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)

Opwekken van energie uit wind

De verwachting is dat de nieuwe landelijke milieuregels voor windturbines begin 2024 in werking treden. Ondanks de onduidelijkheid van de definitieve landelijke milieuregels zijn de initiatiefnemers voornemens verder te gaan met het proces. Begin 2024 willen de initiatiefnemers een principeverzoek bij de gemeente indienen. De klankbordgroep stelt een schriftelijk advies op voor de initiatiefnemers en voor de gemeente. Gelet op de bestuurlijke gevoeligheid leggen we het principeverzoek en advies van de klankbordgroep voor wensen en bedenkingen voor aan de gemeenteraad.

Bodemenergie

Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van bodemenergie, ook in Doetinchem. We stimuleren het gebruik van bodemenergie met het oog op onze energieopgave. Tegelijkertijd vinden we dat bodemenergiesystemen zorgvuldig moeten worden aangelegd ter bescherming van de kwaliteiten van onze ondergrond. In 2024 maken we aanvullend beleid voor het toepassen van bodemenergie in de Achterhoekse ondergrond. Ook worden voor bepaalde bouwontwikkelingen eventueel bodemenergieplannen opgesteld.

Duurzaam Ondernemerscentrum

Het Duurzaam ondernemerscentrum is met name bedoeld voor Achterhoekse bedrijven als ondersteuning op het gebied van duurzaamheid. Primair ligt de focus op de energie- en de grondstoffentransitie. De landelijke en regionale doelstellingen waaraan het Duurzaam Ondernemerscentrum zal bijdragen zijn: CO2-reductie, vermindering van primair grondstoffengebruik (circulair); verantwoordelijkheid nemen bij wettelijke verplichtingen m.b.t. energie en het versterken van het ondernemers-, vestigings- en werkklimaat in de Achterhoek.

Bedrijventerreinenaanpak

We faciliteren en ondersteunen verduurzaming van bedrijventerreinen. Door een inventarisatie van de energiebehoefte bij bedrijven kan inzichtelijk gemaakt worden waar kansen liggen voor verduurzaming en het slim (ver)delen van energie op een bedrijventerrein. Hiermee kunnen bedrijven(terreinen) zich voorbereiden op ontwikkelingen rondom de energietransitie. Tegelijkertijd kunnen we koppelkansen met klimaatadaptatie, circulaire economie en duurzame mobiliteit benutten.

B2 Vaststellen RES 2.0 en starten met uitvoering

In 2024 werken we met de Achterhoekse gemeenten aan de verdere uitwerking van de RES. Begin 2024 willen we de RES 2.0 vaststellen, waarin we de afspraken uit de RES 1.0 verder concretiseren. Ook de opgaven ten aanzien van energiebesparing en warmtetransitie krijgen een plek in de RES. We streven naar een optimale mix van zon op gebouw, zon op veld en wind tegen zo laag mogelijke kosten. Voor de realisatie zijn we grotendeels afhankelijk van initiatieven van derden. Er zijn op dit moment vier initiatieven voor zonneparken en een windinitiatief. In de RES wordt steeds meer aandacht besteed aan de netcongestie van het elektriciteitsnet. Ontwikkelingen in de ruimte, in verduurzaming en in het elektriciteitsnetwerk stemmen we op elkaar af.

B3 Uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2022-2026

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en veiligheid. In zijn algemeenheid willen we klimaatadaptatie zoveel mogelijk verbinden en slim koppelen aan andere opgaven. Hierdoor kunnen we gebruik maken van reeds beschikbare instrumenten, kennis, capaciteit en financiële middelen.

Juist ook omdat klimaatadaptatie een integrale opgave is dat aan bijna alle werkvelden raakt. Er is een gezamenlijk Deltaplan Ruimtelijke adaptatie opgesteld door gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om Nederland in 2050 klimaatbestendig en water robuust te hebben ingericht. Om toe te werken naar een klimaatbestendige en water robuuste inrichting in 2050 heeft de gemeenteraad in juli 2022 de 'Klimaatadaptatiestrategie Doetinchem' vastgesteld. In deze strategie staat beschreven wat we in 2050 willen bereiken. In de 'Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2022-2026' (B&W, augustus 2022) staat wat we daarvoor de komende jaren gaan doen.

We willen schade en overlast bij extreme weersomstandigheden zoveel als mogelijk voorkomen. Het gaat hierbij vooral om droogte, hitte en wateroverlast. In onze strategie en uitvoeringsagenda onderscheiden wij vijf pijlers:

1. Stad en dorp gezond en groen: de bestaande stedelijke omgeving transformeren.
2. Adaptief landelijk gebied: watersysteem, natuur en landbouw innoveren.
3. Robuuste vitale infrastructuur: de essentiële infrastructuur is klimaatbestendig.
4. Ontwikkelingen klimaatbestendig: alle nieuwbouw en herinrichting doen we klimaatbestendig.
5. Betrokken en actieve mensen: we maken mensen bewust en stimuleren klimaatbestendig gedrag.

In de uitvoeringsagenda 2022-2026 staan voor iedere pijler uitvoeringsacties. Er is begin 2023 onderzoek gedaan naar locaties in onze gemeente waar als eerste schade en/of overlast te verwachten is bij extreme neerslag. Uitkomst van dit onderzoek is een geprioriteerde lijst met 15 waterknelpunt-locaties. Om deze 15 knelpunten op te lossen is een investering nodig van circa € 50 miljoen. We willen deze locaties zoveel als mogelijk aanpakken door mee te liften en te koppelen aan andere opgaven in deze gebieden. Hiervoor zijn extra financiële middelen nodig. We komen met een (raads)voorstel voor financiering van aanpak van deze locaties. Daarnaast zijn we bezig met een (meerjarig) actieprogramma voor aanpak van hitte stres. Dit is het resultaat van een landelijke pilot aanpak hitte waaraan Doetinchem in 2023 heeft meegedaan. De noodzakelijke investeringen (onderzoek, maatregelen) om hittebestendig te worden gaan we verder uitwerken.

B4 Uitvoering geven aan het buurtuitvoeringsplan voor de Kleurrijke buurt en de Romantische buurt zuid

In 2023 is het buurtuitvoeringsplan voor de Kleurrijke buurt en de Romantische buurt Zuid in de wijk Dichteren vastgesteld. In 2024 gaan we samen met het Energieloket Achterhoek aan de gang met de uitvoering van dit buurtuitvoeringsplan. Voor deze buurten betekent dit een all-electric oplossing (hybride en volledig elektrische warmtepomp). Afhankelijk van de mogelijkheden van het elektriciteitsnet willen we de uitvoering opschalen naar de hele wijk Dichteren.

B5 Onderzoek naar een warmtenet in Gaanderen

Samen met de gemeente Oude IJsselstreek onderzoeken we de vervolgstappen voor een mogelijk warmtenet in enkele buurten in Gaanderen. Het warmtenet kan gevoed worden met warmte uit de zuiveringsinstallatie in Etten.

B6 Opstellen van een plan van aanpak circulaire economie en hier uitvoering aan geven

Een circulaire economie is een economie zonder verspilling. Hiervoor willen we een systeem creëren waarin water, energie en grondstoffen niet verloren gaan, maar zoveel mogelijk behouden en zo efficiënt mogelijk worden hergebruikt.

Dit vraagt om anders denken en doen. Waar mogelijk sluiten we kringlopen en voorkomen we afval en verspilling door het maximaliseren van de waarde van grondstoffen en producten. In 2024 gaan we een plan van aanpak circulaire economie vaststellen waarin we ons op drie speerpunten focussen, namelijk 1) circulaire gebiedsontwikkeling, 2) voedsel en landbouw en 3) een circulaire gemeentelijke organisatie. Voor de speerpunten 4) circulaire ondernemers en industrie en 5) consumentengoederen sluiten we aan bij regionale en provinciale projecten, waarbij de gemeente de rol van facilitator op zich neemt. We sluiten ons aan bij initiatieven zoals de Cirkelregio Achterhoek en LEADER. Tot slot geven we uitvoering aan de oprichting van een circulair ambachtscentrum door Buha in samenwerking met verscheidene lokale partners.

B7 Continueren van de aanpak bestrijding energiearmoede

Al jaren stimuleren we het treffen van energiebesparende maatregelen aan woningen. Omdat in 2022 de energieprijzen ontzettend zijn gestegen is energiearmoede enorm onder de aandacht gekomen. Niet iedereen heeft de financiële ruimte om energiebesparende maatregelen aan hun woning te treffen.

We hebben tot eind 2025 middelen vanuit het Rijk ontvangen voor het bestrijden van energiearmoede. We zetten de aanpak, welke we eind 2022 hebben ingestoken, voor het bestrijden van energiearmoede daarom voort. Die aanpak bestaat uit de 'bespaarhulp aan huis' en de 'witgoedregeling'. In 2024 willen we met die aanpak 100 huishoudens kunnen helpen met het besparen van energie. Dit doen we door advies van de bespaarcoach, het treffen van eenvoudige energiebesparende maatregelen en het vervangen van oud witgoed voor nieuw energiezuinig witgoed. Naast die twee aanpakken zetten we de isolatiesubsidie voort. Het subsidieplafond, voor het helpen van 200 eigenaren van koopwoningen, is in 2023 niet bereikt waarmee we de regeling ook in 2024 kunnen openhouden.

Met behulp van middelen uit het Nationaal Isolatie Programma vanuit het Rijk, hebben we eind 2023 ook een isolatiesubsidie gemaakt voor de doelgroep net boven de energie armoede grens. Met deze subsidieregeling willen we, tot 2027, 545 huishoudens stimuleren om energiebesparende maatregelen te treffen aan de woning. Voor al deze aanpakken en maatregelen geldt dat communicatie over de regelingen van belang is.

Wat willen we bereiken?

C. Doetinchem heeft een vitaal landelijk gebied.

Het landelijk gebied bepaalt de groene uitstraling van onze gemeente met een prachtige afwisseling tussen bebouwd en onbebouwd gebied. Dat willen we graag zo houden, vitaal en in een goede balans. In het landelijk gebied komen steeds meer grote opgaven samen, die vaak een beroep doen op de schaars beschikbare ruimte. Actuele thema's met een impact op het landelijk gebied zijn onder meer de energietransitie, klimaatadaptatie, het versterken van de natuur en biodiversiteit, recreatie en toerisme, de landbouw(transitie) en de daarmee gepaard gaande sloop of hergebruik van stallen en transformatie van erven. We willen al deze opgaven op een goede manier samen brengen in het landelijk gebied en daarmee ons platteland vitaal houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

C1 Aan de slag met het uitvoeringsprogramma VLGG

De agrarische sector is een belangrijke pijler in ons landelijk gebied. De sector wordt de komende jaren voor grote uitdagingen gesteld, onder meer door de stikstofproblematiek.

De provincie heeft hiervoor de Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) vastgesteld. Ook de versterking van de natuur, de waterkwantiteit en -kwaliteit zijn hierbij actuele thema's. Het Rijk werkt hiervoor aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De Provincie Gelderland is hierbij als uitvoerende partij aan zet en wij als gemeente faciliteren dit proces. Een transitie naar meer duurzame vormen van landbouw zoals natuurinclusieve en/of kringlooplandbouw, zijn noodzakelijk. Ook neemt het aantal gestopte en stoppende bedrijven toe en vraagt om een gerichte aanpak voor de vrijkomende agrarische erven. Naar verwachting wordt de provinciale aanpak, het VLGG (Vitaal Landelijk gebied Gelderland), in het najaar door de Provinciale Staten vastgesteld. De gemeente Doetinchem kan naar verwachting in 2024 aan de slag met het uitvoeringsprogramma om de vertaalslag te maken naar een aanpak voor het landelijk gebied van de gemeente Doetinchem.

C2 Opstellen beleidsnota landelijk gebied

We werken vanuit de coalitieagenda aan een integrale visie op ons landelijke gebied waarin de waarden van landbouw, natuur, recreatie, biodiversiteit en klimaatadaptatie naar voren komen. Met de (ontwerp)omgevingsvisie sturen we naar een landelijk gebied in balans waar we prettig kunnen wonen en werken in een toekomstig landelijk gebied. Veel opgaven waar we voor staan doen een beroep op de beperkte ruimte. We willen meerdere opgaven bij elkaar brengen en koppelkansen benutten. Ook willen we aandacht voor het behoud van karakteristieke cultuurhistorische elementen zoals erfindeling en landschapsstructuren.

In 2024 werken we aan het opstellen van een beleidsnota Vitaal landelijk gebied. De beleidsnota wordt een strategisch document dat gericht is op het bevorderen en behouden van vitaliteit op het platteland. Het is bedoeld om beleidsdoelen en acties vast te stellen om duurzame ontwikkeling, economische groei, sociale cohesie, cultuurhistorie en milieubescherming in het landelijk gebied te stimuleren en in balans te brengen.

C3 Opstellen beleidsuitwerking wonen landelijk gebied

Om het landelijk gebied vitaal te houden en leegstand/verrommeling te voorkomen willen we de komende jaren ook kansen bieden voor kleinschalig wonen in het landelijk gebied. In de Woonvisie Stadse allure - dorpse gemoedelijkheid zijn de kansen benoemd voor flexibel splitsingsbeleid van bestaande woonboerderijen, woonconcepten zoals erfdelen of knoopen of extra ruimte bieden voor mantelzorgwoning(en) op erven. Er vindt hiervoor een nadere afweging en uitwerking specifiek plaats voor het landelijk gebied, waarbij er ook gebiedsafhankelijke keuzes gemaakt kunnen worden. We gaan daarom een beleidsuitwerking formuleren op het gebied van wonen in het landelijk gebied.

C4 Uitvoering geven aan een nieuwe lokale ontwikkelstrategie (LOS)

LEADER Achterhoek is een regionaal ontwikkelingsprogramma voor het landelijk gebied. Het is een initiatief van de Europese Unie dat tot doel heeft duurzame plattelandontwikkeling te ondersteunen en te bevorderen in verschillende regio's in heel Europa. In de periode 2015-2022 heeft LEADER Achterhoek in totaal 80 inwonerprojecten gesubsidieerd ter verbetering van de leefbaarheid van onze regio. De subsidieregeling LEADER en de daarbij behorende bottom-up werkwijze heeft bijgedragen aan veel energie en enthousiasme in het gebied. Vanaf 2023 loopt een nieuwe LEADER periode. Voor de nieuwe LEADER is een nieuwe lokale ontwikkelstrategie (LOS) opgesteld. Vanaf 2024 wordt hieraan uitvoering gegeven.

C5 Uitvoeringsagenda opstellen voor voedsel en landbouw

LEADER Achterhoek heeft in de periode 2016 - 2022 hard gewerkt aan het stimuleren en verbinden van voedselinitiatieven binnen haar subsidieprogramma (speerpunt Heerlijkheid Achterhoek).

Na de pioniersfase volgt nu met Platform Achterhoek Food, losgekoppeld van LEADER, een opbouwfase. Achterhoek breed met een meerjarige aanpak. Met een voorgestelde follow-up willen we verder bijdragen aan de doelen die de regio Achterhoek en de gemeente Doetinchem hebben ten aanzien van de productiewijze en nuttigen van gezond en duurzaam voedsel. In de loop van 2023 wordt een plan van aanpak circulaire economie ontwikkeld. In dit plan van aanpak leggen we ook focus op het thema Voedsel & Landbouw. In 2024 wordt de uitvoeringsagenda opgesteld.

C6 Vaststellen maatregelen/oplossingen aanpak droogte achterhoek

Ook in het landelijk gebied zien we de gevolgen van klimaatverandering. Vooral de gevolgen van droogte zijn zichtbaar in natuur en landbouw. We werken regionaal intensief samen via het project Aanpak Droogte Achterhoek. Veel partijen zijn hierbij betrokken zoals o.a. waterschap, provincie, gemeenten en natuur- en landbouworganisaties. In 2021-2022 is de problematiek en opgave in beeld gebracht door een zogenaamd Feitenbeeld op te stellen. Hieruit blijkt dat we 100 mm extra water moeten vasthouden om het watersysteem meer in balans te brengen. Dit komt neer op een gemiddelde grondwaterstandsverhoging van 40 cm. De aanpak vergt maatwerk en wordt gebiedsgericht en integraal met andere opgaven opgepakt. Het project Aanpak Droogte Achterhoek zit in de fase van verkenning van maatregelen/oplossingen en handelingsperspectieven. Daarover vindt begin 2024 besluitvorming plaats. De droogteproblematiek van de Achterhoek wordt ook provinciaal en landelijk stevig geagendeerd (o.a. via VLGG en regioarrangement).

Wat willen we bereiken?

D. Doetinchem werkt aan complexe ruimtelijke opgaven

We staan landelijk en ook lokaal voor grote opgaven die ruimte vragen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de grote woningbouwopgave, de landbouwtransitie, de duurzame energieopwek en klimaatverandering. De Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treedt, vraagt om een integrale benadering van deze vraagstukken. Dus meerdere aspecten in de fysieke leefomgeving in samenhang bekijken. Dat gebeurt op nationaal, provinciaal, regionaal en lokaal niveau. Zodat we samenwerken en samen op zoek gaan naar mogelijkheden om dit soort grote ruimtelijke vraagstukken aan te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

D1 Herijken omgevingsvisie

Lokaal leggen wij ons integrale beleid vast in onze eerste omgevingsvisie eind 2023. De omgevingsvisie is een samenhangende visie met onze ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaan we in op de grotere maatschappelijke opgaven, waar we als eerste mee aan de slag gaan om onze groeiambitie te realiseren. De omgevingsvisie is opgesteld met een blik op de toekomst met de kennis van nu. Na het vaststellen van de omgevingsvisie werken we verder aan het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. De uitkomsten worden met een herijking onderdeel van de omgevingsvisie om hem zo actueel te houden. Dit is een cyclisch beleidsproces.

D2 Uitwerken van het regioarrangement

Regionaal werken we aan het regioarrangement als opmaat voor provinciaal en nationaal beleid. Het Rijk wil met alle provincies afspraken maken over hoe wij grote opgaven goed ruimtelijk kunnen inpassen. Zij vraagt hiervoor een ruimtelijk voorstel van de provincie.

De Provincie Gelderland heeft besloten haar ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen op basis van een regioarrangement per regio. In dat kader werken we met provincie, regio en waterschap aan het regioarrangement Achterhoek. Daarin maken we afspraken over het gezamenlijk perspectief voor hoe we de nationale opgaven en doelen in samenhang aanpakken voor de komende 20 tot 30 jaar. Eind 2023 stellen we het eerste regioarrangement vast, met daarin agenderende onderwerpen. Na vaststelling van het regioarrangement werken we dat verder uit in 2024, als onderdeel van een cyclisch beleidsproces.

Wat willen we bereiken?

E. Doetinchem heeft een leefomgeving die schoon, heel en veilig is

De gemeente heeft een taak in het onderhouden van de openbare ruimte. Dit doen we volgens de gedachte schoon, heel en veilig. De uitvoering van deze taken zijn grotendeels uitbesteed aan Buha B.V. In het mobiliteitsplan zijn wegen aangewezen die de komende jaren heringericht/gereconstrueerd moeten worden in verband met de staat van onderhoud en de verkeersveiligheid. Hierbij wordt waar mogelijk verbinding gelegd met klimaatadaptatie en vervanging riolering. Daarnaast hebben we als gemeente een zorgplicht ten opzichte van onze bodem.

Wat gaan we daarvoor doen?

E1 Uitvoering van extra taken op grond van de wet bodembescherming

De Wet bodembescherming houdt op te bestaan en bodem wordt per 1 januari 2024 geregeld onder de Omgevingswet. Dan worden nagenoeg alle bodemtaken – en dossiers vanuit de provincie overgedragen aan de gemeente.

Dit betekent een forse uitbreiding van het takenpakket van de gemeente. Een groot deel van de extra werkzaamheden betreft vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bodemprojecten. Deze taken worden namens de gemeente door de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) uitgevoerd. Hiervoor dienen extra financiële middelen te worden aangewend omdat er op Rijks- en/of provinciaal niveau vooralsnog geen middelen meekomen. Op basis van een eerste impactanalyse van de ODA is gebleken dat de (structurele) jaarlijkse kosten ruim € 100.000 meer bedragen, waarvan we veronderstellen dat de benodigde dekking meekomt van de provincie.

Wij zetten in op duurzaam bodembeheer waarbij geen onomkeerbare gevolgen ontstaan in de ondergrond en de waarde van de ondergrond behouden blijft voor toekomstige generaties. Hierbij streven wij naar balans tussen het gebruik van de bodem en diepere ondergrond voor bijvoorbeeld landbouw, bodemenergie en waterwinning en het beschermen van de bodem tegen aspecten als bodemverontreiniging, uitputting, verdichting, vermessing en verdroging. Bij het maken van ruimtelijke keuzes betrekken wij eerder en explicieter dan nu de (on)mogelijkheden van de bodem en ondergrond. Dit betekent ook dat de huidige bodemkwaliteit en -eigenschappen meer dan nu de toekomstige inrichting bepaalt zonder dat (veelal dure) menselijke ingrepen nodig zijn om de bodemkwaliteit geschikt te maken voor een bepaalde bestemming ('water en bodem sturend'). Bij bouw en civieltechnische projecten worden, waar dit nodig is voor ontwikkeling, verontreinigde bodems gesaneerd ('werk met werk maken'). Hierdoor verbetert de leefomgevingskwaliteit.

E2 Continueren van de aanpas PFAS locaties

We zetten in op het saneren van verontreinigde bodems waar dit risico's oplevert voor mens en/of milieu. Zo ook de aanpak van de Per Fluor Aylstoffen (PFAS)-locaties. Met behulp van een bijdrage van het Rijk (SPUK-geld (Specifieke uitkering)) worden in 2024 een tweetal PFAS-locaties aangepakt. Deze projecten zijn in 2023 gestart. Wij zetten in op een continuering van de SPUK-subsidie en gaan nader bepalen in hoeverre een gemeentelijke bijdrage nodig is voor toekomstige saneringen.

E3 Reconstructie wegen

In 2024 werken we aan de herinrichting / reconstructie van de volgende wegen: JF Kennedylaan, Wijnbergseweg / Doetinchemseweg en de Vijverbergrouwe (Rekhemseweg / Lijsterbeslaan).

E4 Uitvoering maatregelen grondstoffenplan 2020-2024

We voeren de maatregelen vanuit het Grondstoffenplan 2020-2024 uit.

Wie hebben we daarbij nodig (verbonden partijen) ?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- ODA;
- Buha.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (zie paragraaf 4.6).

Andere partijen

- Politie;
- Inspectie;
- Provincie Gelderland;
- Waterschap Rijn en IJssel;
- Wijknetwerk;
- Site Woondiensten.

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2023?

Dit betreffen onderstaande ontwikkelingen zoals toegelicht in de vastgestelde kadernota 2024 en de ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 2.5 van deze begroting.

Nr.	Aanmeldingen Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	3 Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving					
25	Kostenstijging investeringsproject Vijverbergrouete (krediet 2,7 miljoen)	0	-53	-53	-53	S
26	Verschuiving taken bodem van provincie naar gemeente / ODA	-100	-100	-100	-100	S
26	Dekken bijdrage rijk/provincie	100	100	100	100	S
27	Programma vitaal Platteland (2024 t/m 2026)	-150	-150	-150	0	I
27	Vorming best.res. Programma Vitaal Platteland	150	150	150	0	I
28	Indexering vervangen funderingen doorgaande wegen	-3	-3	-3	-3	S
28	*Dekking uit accres Ipo AU	3	3	3	3	S
29	Uitvoering wijkaanpak klimaatopgaven (formatie 1,0 fte, schaal 10)	-120	-120	0	0	I
29	Periode werving medewerker	30	0	0	0	I
29	Dekking uit klimaatgelden	90	120	0	0	I
30	Subsidie wijkaanpak klimaatopgaven	-50	0	0	0	I
30	Subsidie wijkaanpak klimaatopgaven tlv voorziening riolering	25	0	0	0	I
31	Vrijwilligerscompensatie gemeentelijke natuurparken	-15	0	0	0	I
32	Herinrichting Mercuriusstraat	-20	0	0	0	I
33	Fietsverbindingen Doetinchem Zevenaar / Emmerich	-10	0	0	0	I
34	Wassinkbrink, Slagen (BUHA)	-25	0	0	0	I
35	Verkeerstellingen	-10	-10	-10	-10	S
36	Uitvoeringsstrategie woonvisie (1fte, schaal 11)	-130	-130	-130	-130	S
36	Periode werving medewerker	33	0	0	0	S
36	Ontwikkelstrategie 2036	-50	0	0	0	I
36	Dekking uit bestemmingsreserve investeringsfonds	50	0	0	0	I
37	Deelname volkshuisvestingsfonds	-100	-100	-100	-100	S
37	Dekking uit te vormen bestemmingsreserve	100	100	100	100	S
38	Gladheidsbestrijding areaal	-8	-8	-8	-8	S
38	*Dekking uit stelpost areaal (nominale ontwikkelingen)	8	8	8	8	S
	Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	-203	-193	-193	-193	

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	3 Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving					
20	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (F28)	0	0	0	0	S
21	Kosten verhaal ruimtelijke initiatieven deel taakstelling van Programma 3 naar Programma 1	-230	-230	-230	-230	S
	Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	-230	-230	-230	-230	

Wat mag het kosten?

Programma: 3. Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving		Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	personeelskosten	171.238		-171.238
	wijkbeheer	5.606.358	691.622	-4.914.736
7.2 Riolering	Riolering	4.751.557	6.678.386	1.926.829
7.3 Afval	Afval	7.353.116	9.438.848	2.085.732
7.4 Milieubeheer	Bodem	16.957		-16.957
	geluid	4.898		-4.898
	lucht	10.801		-10.801
	milieubeleid	-36.411		36.411
	Omgevingsdienst Achterhoek	1.233.711	100.000	-1.133.711
	overige milieutaken	15.221		-15.221
	personeelskosten	852.706		-852.706
	uitvoeringsprogramma duurzaamheid	1.273.255	988.955	-284.300
	vergunningen	29.696		-29.696
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Begraven	24.826	54.001	29.175
8.1 Ruimte en leefomgeving	actualisatie bestemmingsplannen	409.981		-409.981
	implementatie omgevingswet	46.835		-46.835
	omgevingskamer	150.997	216.640	65.643
	overige milieutaken	-39.360		39.360
	overige ro taken	62.729		-62.729
	personeelskosten	1.214.556		-1.214.556
	Planschades		3.690	3.690
	robuust groen	198.181	46.452	-151.729
	wonen en bouwen algemeen	200.000		-200.000
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	grex algemeen	3.968.880	3.865.430	-103.450
	Heelweg	942.652	942.652	0
	Heideslag	1.705.437	1.705.437	0
	Iseldoks HBB	8.356	8.356	0
	lookwartier	-1.624	-1.624	0
	personeelskosten	350.304		-350.304
	Strategische gronden	37.940		-37.940
	Vijverberg zuid	0	0	0
	Wijnbergen EVZ		90.752	90.752
Totaal		30.563.793	24.829.597	-5.734.196

3.4 Programma - Organisatie en financiën

Voor dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- A. Doetinchem heeft een toekomstbestendige organisatie
- B. Doetinchem zet Informatietechnologie in voor een eigentijdse en efficiënte organisatie
- C. De gemeentelijke organisatie heeft een passende kantooromgeving
- D. Doetinchem blijft werken aan het verbeteren van de dienstverlening
- E. Samen maken we Doetinchem, Gaanderen en Wehl: aan de slag met participatie
- F. Doetinchem is een solide financiële gemeente

Wat willen we bereiken?

A. Doetinchem heeft een toekomstbestendige organisatie

Om de ambities van de gemeente Doetinchem waar te maken en in te kunnen springen op allerlei trends en ontwikkelingen, blijft de organisatie zich voortdurend ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1. Een vernieuwde organisatievisie

De afgelopen jaren vormde 'gD2020' de visie van de organisatie. Het is nu duidelijk dat de organisatie nieuwe doelen en ambities heeft. Daar hoort een vernieuwde organisatievisie bij. Het doel is om in 2023 een organisatievisie te vormen die de basis vormt voor de toekomst en toekomstige begrotingen.

A2. Strategische visie op menselijk kapitaal

Om de ambities van de organisatie waar te kunnen maken en de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te kunnen pakken, is het belangrijk dat het personeelsbestand kwalitatief en kwantitatief op orde is. De arbeidsmarkt vraagt van organisaties om te investeren op de in-, door- en uitstroom van medewerkers. Het doel is om in 2023 een strategische visie op HR te formuleren met bijbehorende uitvoeringsagenda. Onze strategische visie vormt de basis voor ons personeelsbeleid dat we verder uitwerken en optimaliseren. Ons menselijk kapitaal is daardoor toekomstbestendig.

Wat willen we bereiken?

B. Doetinchem zet Informatietechnologie in voor een eigentijdse en efficiënte organisatie

Het informatie- en ICT-domein ontwikkelt zich snel. Nieuwe technologische ontwikkelingen bieden ons de mogelijkheid om beleid en uitvoering te verbeteren. We blijven dit jaar inzetten om datagedreven werken. We zetten een stip op de horizon door een nieuwe i-visie voor de komende jaren te ontwikkelen. We houden aandacht voor onze medewerkers door proces optimalisaties door te voeren en te kijken waar nieuwe technieken ons kunnen helpen. Daarnaast hebben we aandacht voor verschillende nieuwe digitale wetten die de komende jaren gefaseerd geïmplementeerd worden.

Wat gaan we daarvoor doen?*B1. Werken aan een datagedreven organisatie*

Ook in 2024 zetten we in op datagedreven werken. Goed gebruik van data helpt ons om effectiever beleid te ontwikkelen en middelen goed te besteden. Als gemeente hebben we veel taken, en om voor veel van deze taken data te gebruiken werken we door aan een stevig data-fundament. We werken aan het datavaardig maken van medewerkers middels bijeenkomsten en leermiddelen. Ook werken we aan een organisatiebrede data-infrastructuur. Om data voor meer producten te hergebruiken, makkelijker te kunnen actualiseren en beter te kunnen beheren. Voor de ontwikkeling en beheer hiervan hebben we een aanmelding gedaan voor een 'data-engineer'. De initiële deelname aan DataLab GO loopt eind 2024 af. We evalueren de samenwerking en bepalen of en hoe we de samenwerking zullen vervolgen.

B2 . Met nieuwe Informatievisie klaar voor de toekomst

De wereld staat niet stil. De komende jaren komen diverse landelijke en Europese wettelijke ontwikkelingen in het informatiedomein op ons af. Ook gaan de technologische ontwikkelingen en ontwikkelingen in de samenleving snel. Hierin nemen we de ambities van onze organisatie mee zowel op bestuurlijk als ambtelijk vlak (coalitieagenda en organisatievisie). Voor ons als organisatie met een breed (wettelijk) takenpakket is het een uitdaging om kansen en eisen die hieruit voortkomen te vertalen in ons werk. We stellen hiervoor een nieuwe I-visie op en vertalen deze naar een plan om ons digitale fundament voor dienstverlening & participatie, digitaal werken en goed informatiebeheer efficiënt en innovatief te maken.

B3 . Medewerkers optimaal ondersteunen bij uitvoering taken

We blijven inzetten op digitalisering van onze processen en voorzien medewerkers van de juiste apparatuur om werkzaamheden uit te kunnen voeren. We hebben hierbij aandacht voor digitale vaardigheden en informatieveiligheid. Waar mogelijk zetten we nieuwe technieken in om processen efficiënter te laten verlopen.

B4. Verdere implementatie van wetten in het informatiedomein

We bereiden ons voor op de verdere implementatie van wetten in het informatiedomein zoals Wet Open Overheid, Wet Modernisering Electronisch Bestuurlijk Verkeer, Wet Digitale Overheid. Onze basis moet op orde zijn om verdere digitale stappen te kunnen zetten.

Wat willen we bereiken?*C. De gemeentelijke organisatie heeft een passende kantooromgeving*

De kantooromgeving van de gemeentelijke organisatie is een belangrijk aandachtspunt. De visie op het werkconcept geeft antwoord op de vraag hoe we willen samenwerken en wat daarvoor nodig is. De kantooromgeving moet de visie optimaal ondersteunen en daarom is herinrichting noodzakelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?*C1. Herinrichten kantooromgeving*

We werken samen met een externe adviespartner om inzichtelijk te maken welke aanpassingen aan de kantooromgeving nodig zijn. Binnen dit project is de huidige situatie geanalyseerd en zijn wensen en eisen opgehaald. Deze opbrengsten zijn vertaald naar een programma van eisen welke als basis dient voor de ontwerpfase. Inmiddels is duidelijk dat het past om de collega's van de ambtelijke organisatie vanuit Bergzicht in het Stadhuis te huisvesten. In de verdere uitwerking van de ontwerpfase wordt duidelijk wat de ruimtelijke- en financiële consequenties zijn.

C2. Aandacht voor draagvlak en gedrag van medewerkers

Draagvlak onder medewerkers voor de gewenste aanpassingen is belangrijk. Dit heeft een positief effect op het gedrag van medewerkers in de toekomstige situatie binnen een nieuwe kantooromgeving. Daarom hebben medewerkers op meerdere momenten input kunnen geven door het houden van interviews, inloopsessies en het invullen van vragenlijsten. Ook zijn er werksessies georganiseerd waarbij van ieder team een vertegenwoordiger aanwezig was. Een aanpak met ruimte voor participatie kost meer tijd. Deze aanpak zetten we in 2024 door.

Wat willen we bereiken?*D. Doetinchem blijft werken aan het verbeteren van de dienstverlening*

Het is belangrijk een duidelijke focus op dienstverlening te hebben en houden. De activiteiten ontwikkelen we integraal en in samenwerking om de dienstverlening op pijl te houden en ook echt te kunnen verbeteren. Bewaakt wordt of de resultaten en doelstellingen worden behaald. Er wordt aan verbetering van de dienstverlening gewerkt in beleid, projecten en opgaven. Voor 2023 is er een concernopgave dienstverlening vastgesteld. De speerpunten zijn:

1. Afstemmen van onze processen op inwoners en deze verbeteren en optimaliseren.
2. De (digitale) toegankelijkheid van onze (overheids)informatie te verbeteren.
3. Het bevorderen van "leren van elkaar" en het experimenteren met nieuwe mogelijkheden.

Wat gaan we daarvoor doen?*D1. Afstemmen van onze processen op inwoners en deze verbeteren en optimaliseren*

In 2023 hebben we de kwaliteit van onze dienstverlening in beeld gebracht en onderzocht hoe de inwoner de dienstverlening ervaart en waar de inwoner behoefte aan heeft. In 2024 gaan we hiermee verder en geven we uitvoer aan de inzichten die zijn opgedaan.

Concrete acties:

- Monitoren op te behalen servicelevels
- Verbeteren van (telefonische) bereikbaarheid van de gemeente in het algemeen en de individuele teams in het bijzonder
- Uitvoeren van een uitvraag aan het burgerpanel via 'waar staat je gemeente' over hoe de dienstverlening door de inwoner wordt ervaren. Daarna bepalen hoe we klantonderzoek willen doen en wat we willen weten
- Het doen van pilots voor de invoer van een chatbot, livechat en/of WhatsApp
- In kaart brengen van klantreizen

- Data (kwantitatief en kwalitatief) inzichtelijk en toegankelijk maken, intern en voor de inwoner

Er is structureel een jaarlijks budget van € 30.000 beschikbaar voor uitvoering van acties ten behoeve van de verbetering van de dienstverlening. Er wordt elk jaar een jaarplan dienstverlening opgesteld.

D2. De (digitale) toegankelijkheid van onze (overheids)informatie verbeteren

Overheidsinstanties zijn wettelijk verplicht om hun websites toegankelijk te maken voor mensen met een functiebeperking. Het goed regelen van digitale toegankelijkheid brengt extra kosten met zich mee. Deze bestaan uit 2 onderdelen:

1. Er zijn op dit moment 2 websites waarvoor een digitale toegankelijkheidsverklaring is opgesteld. Er zijn 11 andere websites waarvoor de gemeente Doetinchem volledig verantwoordelijk is en 12 websites waarvoor we gedeeltelijk verantwoordelijk zijn. Naast het digitaal toegankelijk houden van de website(s) is er achterstallig onderhoud, waarvoor een inhaalslag gemaakt moet worden. Er wordt ook structureel advies gevraagd vanuit de organisatie. Dit kost structureel meer tijd.

2. Kosten voor het doen van de toegankelijkheidstoets/audit en het oplossen van de issues die daaruit naar voren komen en onderhoud van de websites.

Voor 2022 en 2023 was incidenteel budget beschikbaar. Om de digitale toegankelijkheid te waarborgen is structurele uitbreiding van fte en budget nodig.

D3. Het bevorderen van 'leren van elkaar' en het experimenteren met nieuwe mogelijkheden

Ook in 2024 gaan we op bezoek bij gemeenten en andere organisaties om inspiratie op te doen en concrete voorbeelden te bekijken. We hebben periodiek overleg met de regiogemeenten over dienstverlening en de verbetering van de toegankelijkheid van onze (overheids)informatie.

Wat willen we bereiken?

E. Samen maken we Doetinchem, Gaanderen en Wehl: aan de slag met participatie

Gemeente Doetinchem vindt het belangrijk om de samenleving te betrekken bij het beleid en de plannen van de gemeente én om ruimte te geven aan initiatieven vanuit de samenleving. Om hier gestructureerd vorm aan te geven, is in 2023 het Participatiebeleid vastgesteld. In 2024 gaan we aan de slag met de implementatie en uitvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

Specifieke aandacht gaat uit naar:

- Het uitbreiden van de online participatie-instrumenten om daarmee ook 'het stille midden' en jongeren beter te kunnen bereiken.
- Het verder professionaliseren van de ondersteuning die wij bieden aan derden (projectontwikkelaars et cetera) in het kader van de Omgevingswet.
- Het moderniseren van de ondersteuning voor bewonersinitiatieven door middel van een platform, zodat de gehele samenleving kan bijdragen aan het realiseren van de initiatieven.
- Het uitbreiden van het aanbod via de Visvijver voor medewerkers om zich verder te bekwamen in het toepassen van participatie.

Wat willen we bereiken?

F. Doetinchem is een solide financiële gemeente

We willen graag dat de financiën van onze gemeente op orde zijn en deze ook naar de toekomst op orde houden. Als uitgangspunt hierbij stellen we dat er niet meer geld wordt uitgeven dan er binnenkomt. In onze coalitieagenda hebben we aangegeven dat we bij de uitvoering van taken binnen de vanuit de medeoverheden beschikbaar gestelde geoormerkte middelen blijven. Dit is in deze begroting een hele lastige gebleken door de ontwikkelingen van de kosten op de inkoop sociaal domein. Daarnaast heeft de financiële uitwerking van de meicirculaire en de forse loon- en prijsontwikkeling bij onze gemeentelijke organisatie alsook de gelieerde instellingen een grote invloed op de ontwikkeling van onze financiële positie. Door de VNG is in het voorjaar van 2023 een claim van 3 miljard bij het Rijk neergelegd. In de meicirculaire is echter voor de jaarschijf 2027 maar voor een deel (ca. € 1 miljard) door het Rijk tegemoet gekomen aan deze claim. De onzekerheden naar de toekomst worden daarmee vergroot. Voor de VNG is dit aanleiding om de gemeenten op te roepen om in de laatste jaren een niet sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Het is ons gelukt om voor de komende jaren een sluitende begroting te presenteren. Hierbij hebben we wel een aantal forse maatregelen moeten nemen die hun weerslag krijgen op zowel onze interne organisatie, onze uitvoeringsorganisaties, de instellingen en de inwoners van Doetinchem.

Wat gaan we daarvoor doen?

F1 Inzetten op een structureel sluitende begroting en gezond meerjarenperspectief

Met de VNG delen we de zorgen over de ontwikkelingen. De demissionaire status van het kabinet draagt naar verwachting niet bij aan meer duidelijkheid op korte termijn. De onzekerheden over de hoogte van de algemene uitkering, de opschalingskorting, de Rijksbijdrage in de kosten jeugdzorg en inspanningen die het Rijk van ons verwacht op een breed scala van taken bepalen voor de komende jaren onze mogelijkheden. Vanuit ons streven naar een solide financiële positie blijven we onverkort inzetten op een structureel sluitend begroting en gezond meerjarenperspectief. Een structureel sluitende begroting wil zeggen dat we ervoor zorgen dat langjarige uitgaven ook worden gedekt door langjarige inkomsten. Dit is ook het belangrijkste toetsingscriterium van de provincie voor de gemeentelijke begroting. Voor ons is leidend dat onze gemeentelijke financiën op orde zijn. In de kadernota schetsten we al het beeld dat de september- en decembercirculaire leidde tot een verslechtering van onze financiële positie. Op dat moment slaagden we er, met uitzondering van 2027, een klein positief saldo in de jaarschijven te presenteren. De verwachting was, op basis van de voorjaarsnota van het Rijk, dat de meicirculaire meer ruimte zou geven. Die verwachting is helaas niet uitgekomen. Het meerjarenperspectief biedt zeer beperkt ruimte. De ontwikkeling van de lonen en prijzen (ook bij partijen die taken voor ons uitvoeren) en het tekort op de inkoop sociaal domein noodzaakten ons tot het nemen van maatregelen. In 2024 zijn we genooddaakt om voor het sluitend maken van de begroting een uitname uit de algemene reserve te doen. Vanaf 2025 presenteren we een sluitende begroting. Dit door enerzijds het nemen van maatregelen, maar anderzijds ook door in onze ramingen scherper aan de wind te gaan varen.

F2 Inzetten op voldoende weerstandsvermogen

We hebben een voldoende financiële buffer nodig om daadwerkelijk onze ambities te realiseren en risico's op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorzien) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. We zetten in op een

ratio tussen de 1,0 en 1,5. Daarmee beschikken we over voldoende buffer om risico's op te vangen zodat ze geen bedreiging vormen voor onze financiële positie. Beneden de ondergrens nemen we maatregelen om de weerstandscapaciteit aan te vullen en/of de risico's te beperken. Boven de norm is er ruimte om de weerstandscapaciteit in te zetten voor anderen doeleinden. Mede door onze hoge weerstandsratio hebben we een deel van de algemene reserve in 2024 kunnen inzetten ter compensatie van het tekort in het sociaal domein en voor het sluitend maken van de begroting in 2024.

Wie hebben we daarbij nodig (verbonden partijen) ?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- Alliander;
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
- Vitens
- VNG Realisatie
- Datalab GO

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (zie paragraaf 4.6).

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2023?

Dit betreffen onderstaande ontwikkelingen zoals toegelicht in de vastgestelde kadernota 2024 en de ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 2.5 van deze begroting.

Nr.	Aanmeldingen Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen x € 1000,-					S of I
	4 Organisatie en financiën					
39	Loon- en prijsontwikkeling	-1.200	-2.300	-3.300	-5.100	S
39	Ingeschatte ontwikkeling accres meircirculaire op basis van vooraankondiging dec.circulaire en CEP	3.100	4.200	4.800	4.900	S
40	Besparing reproductie	20	20	20	20	S
41	Interventie Team Doetinchem (ITD) / Beveiliging	-24	-24	-24	-24	S
42	Werkconcept: deelproject gebouwinrichting	pm	pm	pm	pm	S
42	Dekking uit opslag overhead (2024 en 2025)	pm	pm	pm	pm	S
43	Formatie: applicatiebeheerder (0,67 fte, schaal 8)	-62	-62	-62	-62	S
43	Periode werving medewerker	15	0	0	0	S
43	Dekking ten laste van de overhead	47	62	0	0	S
44	Verschuiving budget DataLabGO	13	0	0	0	I
45	Bijdrage gD aan de ICT-samenwerking (vanaf begroting 2024)	-333	-333	-333	-333	S
45	Bijdrage aan ICT-samenwerking deels dekking uit overhead	167	167	167	167	S
45	Bijdrage aan ICT-samenwerking deels dekking uit nominaal	167	167	167	167	S
46	Datagedreven werken: toekomstvast data-infrastructuur	-25	-25	-25	-25	S
46	Datagedreven werken: data-engineer (1FTE, schaal 10)	-114	-114	-114	-114	S
46	Periode werving medewerker	29	0	0	0	S
46	Dekking ten laste van de overhead in 2024	86	0	0	0	S
47	Uitvoeringsbudget businesscontinuïteit	-10	0	0	0	I
48	Capaciteit vastgoed en grondzaken	-100	0	0	0	I
48	Dekking uit reserve investeringsfonds	100	0	0	0	I
49	Uitvoering bouwkundige- en duurzaamheidsonderz (toekomstbestendig)	-60	-60	0	0	I
49	Dekken uit vastgoedfonds	60	60	0	0	I
50	Ambitie gD 2036: Inhuur specialistische expertise vastgoed	-35	-35	-35	0	I
50	Ambitie gD 2036: kosten makelaar	-34	-34	-34	0	I
50	Dekking: budget strategische grond	69	69	69	0	I
51	Budget verkiezingen	0	0	0	0	I
51	Dekking uit resultaatbestemming rekening 2022	0	0	0	0	I
51	Budget verkiezingen	-15	-15	-15	-15	S
52	Formatie digitale toegankelijkheid	-81	-81	-81	-81	S
52	Periode werving medewerker	20	0	0	0	S
53	Budget ARBO	-35	-35	-35	-35	S
54	Arbo adviseur (0,22 fte schaal 10)	-25	-25	-25	-25	S
54	Periode werving medewerker	6	0	0	0	S
54	Arbo ondersteuning (0,22 fte schaal 8)	-20	-20	-20	-20	S
54	Periode werving medewerker	5	0	0	0	S
54	Dekking ten laste van de overhead	34	45	45	45	S
	Organisatie en financiën	1.765	1.627	1.165	-535	

Nr.	Aan- en afmeldingen Begroting 2024	2024	2025	2026	2027	Struct./ Incid.
	Bedragen * € 1000,-					S of I
	4 Organisatie en financiën					
22	Rentelasten	-400	-400	-400	-400	S
23	Fasering verduurzaming gemeentelijke panden	123	-9	-8	-8	S
24	Buha: Loonontwikkeling	-588	-588	-588	-588	S
25	Actualisatie loon- en prijsontwikkeling	-776	-228	-800	-79	S
26	Doorontwikkeling privacy activiteiten agv (nieuwe) wetgeving	25	25	25	25	S
27	Transitie software on premis naar saas	50	0	0	0	S
28	Besparing loonkosten (incidenteel)					
	<i>- Gemeentelijke organisatie</i>	500	0	0	0	S
	<i>-Buurtplein</i>	150	0	0	0	S
	<i>-Buha</i>	150	0	0	0	S
29	Actualisatie raming OZB o.b.v. realisatie 2022	99	99	99	99	S
30	Verlaging gemeentebrede subsidies vanaf 2025 met € 750.000	0	750	750	750	S
31	Besparing door lagere indexatie prijsgevoelige budgetten met € 500.000	500	500	500	500	S
32	Diversen in relatie tot de overhead	368	392	392	392	S
33	Aanpassen kapitaallasten door af te schrijven tot WOZ-waarde	380	380	380	380	S
34	Dekking deel bestaande loonkosten uit rijksbijdrage energie en klimaat	150	150	150	150	S
35	Kostendekkend ramen leges	91	91	91	91	S
36	Ramen algemene uitkering/OZB op groei woningen en inwoners	117	245	378	522	S
	Organisatie en financiën	939	1.407	969	1.834	

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?				
Programma: 4. Organisatie en financiën		Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot
0.1 Bestuur	Bestuurlijke samenwerking	2.941.037	1.688.000	-1.253.037
	bestuursondersteuning	1.264.140		-1.264.140
	college	1.537.635	1.720	-1.535.915
	overige baten en lasten	179.910		-179.910
	raad	686.391		-686.391
	raadscommissies	32.023	12.210	-19.813
	rekenkamer	52.016		-52.016
0.10 Mutaties reserves	algemene reserve	776.102		-776.102
	Resultaat Begroting 2024	0	4.050.000	4.050.000
	overige bestemmingsreserve	10.316.898	1.351.773	-8.965.125
	reserve dekking kapitaallasten	552.241	1.817.491	1.265.250
	reserve onderhoud	963.079	915.672	-47.407
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	resultaat	0		0
0.2 Burgerzaken	basisregistratie personen	42.910	84.425	41.515
	burgerlijke stand	25.750	129.668	103.918
	dienstverlening gemeentewinkel	177.759	108.362	-69.397
	GEO informatie	47.871		-47.871
	naturalisatie	13.770	43.890	30.120
	personeelskosten	1.590.856		-1.590.856
	registratie niet ingezetenen	20.350	323.239	302.889
	reisdocumenten	405.277	817.482	412.205
	verkiezingen	114.605		-114.605
0.4 Overhead	overhead facilitair	1.122.792	343.130	-779.662
	Overhead huisvesting	1.561.845	583.990	-977.855
	overhead ict	11.742.622	8.060.828	-3.681.794
	Overhead overig	75.014	34.690	-40.324
	Overhead personeel	9.709.395	2.759.041	-6.950.354
0.5 Treasury	Bespaarde rente	73.723	2.165.698	2.091.975
	deelnemingen	16.379	554.978	538.599
	personeelskosten	10.915		-10.915
	rente	429.270	214.728	-214.542
	verstrekking leningen	467.389		-467.389
0.61 OZB woningen	ozb	140.665	8.069.426	7.928.761
	personeelskosten	417.734		-417.734
0.62 OZB niet-woningen	ozb		6.531.574	6.531.574
0.64 Belastingen overig	baatbelasting	0	0	0
	belasting biz		208.480	208.480
	hondenbelasting		0	0
	personeelskosten	280.315		-280.315
	precariobelasting		118.110	118.110
	reclamebelasting		385.430	385.430
	uitvoeringskosten belastingen	208.016	374.983	166.967
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	algemene uitkering	10.915	169.723.000	169.712.085
0.8 Overige baten en lasten	kapitaallasten	-15.346		15.346
	overige baten en lasten	2.169.167	0	-2.169.167
	personeelskosten	3.588.848	2.017.240	-1.571.608
	reservering doetinchemmer olie	97		-97
	reservering nominaal	1.157.682	-12.140	-1.169.822
	reservering onvoorzien	171.838		-171.838
	reservering personeelskosten	847.262		-847.262
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	overige baten en lasten	36.395		-36.395
Totaal		55.963.552	213.477.118	157.513.566

4. Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over de gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en retributies. Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente.

Kaders

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang. Naast volumeontwikkelingen en ontwikkelingen in de waarde als gevolg van de jaarlijkse herwaardering (in geval van onroerendezaakbelastingen) is uitgegaan van een indexering van de tarieven voor 2024 met 3,0% voor loon- en prijsontwikkelingen. Dit is in overeenstemming met het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2023. In de raadsmededeling van 4 juli 2023 (2023-62) bent u hierover al geïnformeerd. Bij sommige tarieven kan de verhoging licht afwijken van 3,0%, omdat het anders onwerkbaar bedragen worden. De bestemmingsheffingen en de retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

We kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat de gemeente een belasting alleen kan heffen als de wet daar de bevoegdheid toe geeft. Het beleid over de gemeentelijke belastingen is opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Landelijke wet- en regelgeving (alle belastingen);
- Belastingverordeningen, raadsbesluit van 22 december 2022 en voorgaande jaren (alle belastingen);
- Coalitieagenda 2022-2026 "Samen groeien in kwaliteit" raadsbesluit van 9 juni 2022 (alle belastingen);
- Grondstoffenplan 2020 – 2024 raadsbesluit van 29 oktober 2020 (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten);
- Gemeentelijk rioleringsplan 2016 – 2020 (verlengd tot en met 2024), raadsbesluit van 14 april 2016 (rioolheffing);
- Financiële verordening gemeente Doetinchem 2017, raadsbesluit 8 juni 2017 (toerekening overheadkosten en BTW-Compensatiefonds);
- Parkeervisie 2017 – 2020, raadsbesluit 8 juni 2017 (parkeerbelastingen);
- Uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024, raadsmededeling van 16 november 2021 (kwijschelding afvalstoffenheffing en rioolheffing).

De samenhang van het beleid met betrekking tot de gemeentelijke belastingen wordt geborgd in de bovengenoemde documenten. Daarnaast houden we rekening met de aanbevelingen van de gemeentelijke rekenkamer.

Vorming voorziening

Om een gelijkmatige ontwikkeling van tarieven te bewerkstelligen worden overschotten en tekorten zo nodig verrekend met een voorziening. Dit kan van toepassing zijn bij de voorziening voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hieronder wordt per type en soort belasting toegelicht op welke wijze het beleid is verwerkt. Daarnaast hebben we inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit hebben we alleen gedaan voor de tarieven van belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn.

Algemene belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De onroerendezaakbelastingen, parkeerbelastingen, precariobelasting, reclamebelasting, bedrijveninvesteringszone en de toeristenbelasting behoren tot deze categorie. Hierbij moet opgemerkt worden dat de opbrengsten van de reclamebelasting en de bedrijveninvesteringszone niet worden toegevoegd aan de algemene middelen, maar worden uitgekeerd aan de verschillende ondernemersfondsen.

Onroerendezaakbelastingen

Onder de naam onroerendezaakbelastingen (verder OZB) worden een gebruikers- en een eigenarenbelasting geheven. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting in rekening gebracht. Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) wordt ieder jaar van elk object de waarde vastgesteld. De waarde vormt de grondslag voor de berekening van de OZB aanslagen. Ontwikkelingen in de waarde als gevolg van de jaarlijkse herwaardering worden gecompenseerd via het tarief. Eigenaren van woningen in de gemeente Doetinchem gaan in 2024 gemiddeld ongeveer 3,0% meer OZB betalen.

Parkeerbelastingen

Tijdens de behandeling van de Parkeervisie 2017 – 2020 is besloten om de huidige tariefstructuur te handhaven. Dit betekent dat de binnenstad verdeeld blijft in vier tariefzones (€ 1,20, € 1,50, € 1,80 en € 2,40 per uur).

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het in gebruik nemen van gemeentegrond, zoals het inrichten van een terras of het innemen van een standplaats. Het gebruik van gemeentegrond is gekoppeld aan een vergunning en gebaseerd op het standplaatsenbeleid 2012. De tarieven voor 2024 zijn verhoogd met de algemene prijsverhoging van 3,0%.

Reclamebelasting

Reclamebelasting is ingevoerd op verzoek van de ondernemers in vijf afgebakende gebieden. Het gaat om de binnenstad en de bedrijventerreinen De Huet, Keppelseweg, Verhuelsweide en Akkermansweide. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, na aftrek van de heffingskosten, uitgekeerd aan de ondernemersfondsen van de desbetreffende gebieden. Hieruit worden activiteiten betaald om de binnenstad en de bedrijventerreinen economisch aantrekkelijk te houden. De tarieven voor 2024 zijn geïndexeerd met de algemene prijsverhoging van 3,0%.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

Vanaf het belastingjaar 2019 is voor vastgoedondernemers in de binnenstad de BIZ ingevoerd. Het principe is hetzelfde als bij de reclamebelasting, dit betekent dat de opbrengst wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds van de vastgoedondernemers. Alle vastgoedondernemers in het BIZ-gebied betalen een bijdrage om activiteiten en investeringen mogelijk te maken. Dit zijn extra activiteiten naast dat wat de gemeente standaard aan onderhoud en investeringen doet. De BIZ geldt voor vijf jaren. De tarieven worden in deze periode niet gewijzigd. De BIZ-periode eindigt in 2023. Op 26 oktober 2023 heeft uw gemeenteraad een nieuwe belastingverordening vastgesteld voor de periode 2024 – 2028. In november 2023 wordt er een wettelijk verplichte draagvlakmeting gehouden onder de belastingplichtigen. Bij voldoende steun treedt de belastingverordening voor de komende vijf jaren in werking.

Toeristenbelasting

Het doorvoeren van de prijsverhoging van 3,0 % bij de toeristenbelasting zou onwerkbare tarieven met zich meebrengen. De tarieven van de toeristenbelasting worden daarom niet verhoogd in 2024. Dit betekent dat we in 2024 net als in 2023 voor een hotelovernachting € 1,50 in rekening brengen en voor de overige overnachtingen een bedrag van € 1,00.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en de rioolheffing.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen en reinigingsrechten worden betaald voor het ophalen van bedrijfsafval. De kosten van de afvalinzameling worden gedekt door de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Dit gebeurt op basis van 100% kostendekkendheid.

Samen met Buha bv en met inspraak van bewoners is in 2020 een nieuw grondstoffenplan opgesteld. De methode 'betalen per lediging van de restafvalcontainer' vormt de basis van dit plan. De afvalbeheerskosten zijn met dit plan lager dan de kosten, die de gemeente gehad zou hebben als de maatregelen uit het grondstoffenplan niet uitgevoerd zouden worden. De kostenstijging van de verwerking- en verbrandingstarieven wordt dus gedempt door de maatregelen uit dit grondstoffenplan. Het grondstoffenplan levert een sterke afname van de hoeveelheid restafval op en daarmee van de verbrandingskosten voor restafval. Dit dempt de verhoging van de afvalbeheerskosten. De verwachte kostenstijging is wel afhankelijk van de mate van stijging van de verwerkingstarieven en de mate van afvalscheiding. Hoe beter de afvalscheiding hoe lager de kosten.

De BTW die we moeten betalen voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen en reinigingsrechten kunnen we verhalen op het BTW-Compensatiefonds. Doordat we deze BTW kunnen verhalen zijn alle gemeenten gekort op de algemene uitkering. Op grond hiervan mogen we de BTW als last aan de afvalstoffenheffing toe rekenen.

Zoals vermeld is het uitgangspunt binnen de gemeente om de tarieven voor 2024 van alle belastingen, heffingen en leges met het inflatiepercentage te laten stijgen met het BBP, zijnde 3%. Voor de afvalstoffenheffing is ervoor gekozen om het vaste tarief gelijk te houden en het variabele tarief meer te laten stijgen. Door alleen de variabele tarieven te verhogen, krijgen inwoners een extra prikkel om afval te scheiden. Bovendien hebben inwoners op het variabele gedeelte zelf invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

In 2024 betalen inwoners daarom net als in 2023 een basistarief van € 244,80 voor éénpersoonshuishoudens en € 278,40 voor meerpersoonshuishoudens. De variabele tarieven voor het ledigen van de grote en kleine rolcontainer en het storten in de ondergrondse verzamelcontainer worden € 12,00, € 6,00, € 2,40 en € 1,20. Het inzamelen en verwerken van afval, wordt door Buha bv uitgevoerd. Bedrijven betalen in 2024 een vast tarief van € 411,48 incl. BTW. Het inzamelen en verwerken van afval, wordt door Buha bv uitgevoerd. Ook bij reinigingsrechten is er sprake van 100 % dekking.

Afvalstoffenheffing				
Taakveld	Lasten		Baten	Dekking
7.3 Afval	6.310.000	Opbrengsten belastingen	8.863.000	
BCF	1.303.000	Overige opbrengsten	97.000	
Voorziening afval	763.000			
6.3 Kwijtschelding	584.000			
Subtotaal	8.960.000		8.960.000	100%

Reinigingsrechten				
Taakveld	Lasten		Baten	Dekking
7.3 Afval	178.000	Opbrengsten belastingen	178.000	
Totaal	178.000		178.000	100%

Rioolheffing

De gemeente kan uit de rioolheffing naast de zorg voor het riool ook voorzieningen bekostigen die het mogelijk maken in te spelen op de zorg voor het hemel- en grondwater binnen de gemeente. Op 14 april 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan Doetinchem 2016 – 2020 vastgesteld. Dit GRP (2016-2020) is in 2023 -net als in 2022- met één jaar verlengd (2016-2023). Het beleid en de investeringsplanning rondom riolering, water en klimaatadaptatie wordt met ingang van 2024 opgenomen binnen de Omgevingsvisie en plannen. Het beheer en onderhoud van de riolering wordt eveneens uitgevoerd en ingekocht bij Buha bv.

Met de vernieuwde BBV is het vanaf de begroting 2018 verplicht om de omslagrente toe te rekenen aan onze taakvelden. Uitzondering hierop zijn de projectfinancieringen en de GREX. Voor nadere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf financiering. Voor de investering riolering hanteren we een ander rentepercentage dan ons omslagrentepercentage. Dit wordt gedaan, gelet op de lange looptijden met een langdurige financiering. Deze vergoeding is voor 2024 berekend op 2,84% en is gebaseerd op het historisch gemiddeld rentetarief voor leningen met een looptijd van 20 jaar. Ten opzichte van 2023 is dit een daling van 0,06%.

Door de positieve ontwikkeling van de voorziening ten opzichte van het vastgestelde GRP 2016-2023, is het niet nodig om een extra tariefsverhoging door te voeren. Om de voorziening de komende jaren op peil te houden wordt het tarief geïndexeerd met 3,0 %. Het tarief voor de rioolheffing in 2024 bedraagt € 237,12 per object. In onderstaande tabel is te zien dat er sprake is van 100% dekking.

Taakveld	Lasten		Baten	Dekking
7.2 Riool	€ 5.009.000	Opbrengsten belastingen	€ 6.618.000	
Storting voorziening	€ 25.000	Bijdrage voorziening	€ 0	
BTW	€ 758.000			
Rente	€ 356.000			
6.3 Kwijtschelding	€ 470.000			
Totaal	€ 6.618.000		€ 6.618.000	100%

Retributies

Retributies worden geheven als de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributies zijn het marktgeld en de leges.

Marktgeld

Ondernemers die een standplaats op de markt innemen moeten hiervoor marktgeld betalen. De tarieven zijn marktconform en in overeenstemming met de tarieven uit regiogemeenten. De tabel met een cijfermatig overzicht van de baten en de lasten leest u verderop.

Leges

De leges zijn belastingen die de gemeente kan heffen voor het verstrekken van diensten. Uitgangspunt bij het vaststellen van de leges tarieven is maximaal 100 % kostendekkendheid. Er mag geen winst worden gemaakt. Kruissubsidiëring in de legesverordening is wel toegestaan. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Voor bouwwerken met een lage bouwsom brengen we bijvoorbeeld een tarief in rekening dat niet kostendekkend is. Dit compenseren we met een overdekking bij de grote projecten met een hoge bouwsom.

In decemberraad 2023 wordt u nader geïnformeerd over de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor de legesverordening.

Onder de tabel 'Marktgeld' vindt u de legestabel. Hieruit blijkt dat er inderdaad geen winst wordt gemaakt op de leges. Naar aanleiding van de bevindingen van het rekenkameronderzoek, wordt in het laatste overzicht aansluiting gemaakt met de totalen op de taakvelden.

Marktgeld				
Taakveld	Lasten		Baten	Dekking
3.3 Warenmarkt	€ 171.000	Opbrengsten belastingen	€ 178.000	
0.4 Overhead	€ 27.000			
Totaal	€ 198.000		€ 178.000	90%

Onderwerp	Taakveld	Aan leges toe te rekenen lasten (incl rente en btw)	Overhead	Lasten totaal	Baten	Dekking
Algemene dienstverlening						
Burgerlijke stand	0.2 Burgerzaken	€ 111.000	€ 35.000	€ 146.000	€ 130.000	89%
Reisdocument	0.2 Burgerzaken	€ 557.000	€ 161.000	€ 718.000	€ 628.000	87%
Rijbewijzen	0.2 Burgerzaken	€ 175.000	€ 47.000	€ 222.000	€ 189.000	85%
Verstrekingen uit basisregistratie personen	0.2 Burgerzaken	€ 26.000	€ 3.000	€ 29.000	€ 63.000	217%
Verstrekingen uit het kiezers- register	0.2 Burgerzaken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Verstrekingen op grond van Wet bescherming persoons-gegevens	0.2 Burgerzaken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Bestuursstukken	0.4 Overhead	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Vastgoedinformatie	0.2 Burgerzaken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Overige publiekszaken	0.2 Burgerzaken	€ 18.000	€ 0	€ 18.000	€ 21.000	117%
Diversen	2.2 Parkeren	€ 307.000	€ 3.000	€ 310.000	€ 320.000	103%
<i>Subtotaal</i>		<i>€ 1.194.000</i>	<i>€ 249.000</i>	<i>€ 1.443.000</i>	<i>€ 1.351.000</i>	<i>94%</i>
Omgevingsvergunning	8.3 Wonen en bouwen	€ 1.988.000	€ 703.000	€ 2.691.000	€ 2.078.000	77%
Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn	1.2 Openbare orde en veiligheid	€ 112.000	€ 23.000	€ 135.000	€ 102.000	76%
Totaal		€ 3.294.000	€ 975.000	€ 4.269.000	€ 3.531.000	83%

Activiteit	Taakveld	Lasten	Baten
Legesactiviteiten	0.2 Burgerzaken	€ 640.000	€ 726.000
Overige activiteiten	0.2 Burgerzaken	€ 1.799.000	€ 781.000
Totaal taakveld	0.2 Burgerzaken	€ 2.439.000	€ 1.507.000
Legesactiviteiten	0.4 Overhead	€ 0	€ 0
Overige activiteiten	0.4 Overhead	€ 24.212.000	€ 11.782.000
Totaal taakveld	0.4 Overhead	€ 24.212.000	€ 11.782.000
Legesactiviteiten	1.2 Openbare orde en veiligheid	€ 112.000	€ 114.000
Overige activiteiten	1.2 Openbare orde en veiligheid	€ 1.679.000	€ 109.000
Totaal taakveld	1.2 Openbare orde en veiligheid	€ 1.791.000	€ 223.000
Legesactiviteiten	2.2 Parkeren	€ 307.000	€ 321.000
Overige activiteiten	2.2 Parkeren	€ 3.031.000	€ 0
Totaal taakveld	2.2 Parkeren	€ 3.338.000	€ 321.000
Legesactiviteiten	8.3 Bouwen en wonen	€ 1.988.000	€ 2.078.000
Overige activiteiten	8.3 Bouwen en wonen	€ 1.608.000	€ 416.000
Totaal taakveld	8.3 Bouwen en wonen	€ 3.596.000	€ 2.494.000

De ontwikkeling van de tarieven in 2024

De belangrijkste tarieven voor 2024 (in vergelijking met het tarief 2023) zien er als volgt uit:

Belastingsoort	Tarief 2023	Tarief 2024	Percentage
<i>OZB voor woningen *</i>			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,0955%	0,0955%	0,0%
<i>OZB voor niet-woningen *</i>			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,2814%	0,2842%	1,0%
- Tarief gebruiker per WOZ-waarde	0,2523%	0,2548%	1,0%
<i>Afvalstoffenheffing **</i>			
- Éénpersoonshuishouden	€ 244,80	€ 244,80	0,0%
- Meerpersoonshuishouden	€ 278,40	€ 278,40	0,0%
- Lediging per keer 240 L (laagbouw)	€ 10,00	€ 12,00	20,0%
- Lediging per keer 140 L (laagbouw)	€ 5,00	€ 6,00	20,0%
- Inwerptrommel per keer 60 L (hoogbouw)	€ 2,00	€ 2,40	20,0%
- Inwerptrommel per keer 30 L (hoogbouw)	€ 1,00	€ 1,20	20,0%
- Extra emmer groen voor gft-afval	€ 39,60	€ 40,68	3,0%
- Extra emmer grijs voor restafval	€ 151,20	€ 155,64	3,0%
- Extra emmer blauw voor papier	€ 39,60	€ 40,68	3,0%
- Extra emmer oranje voor plasticafval	€ 39,60	€ 40,68	3,0%
<i>Rioolheffing</i>			
- Per object	€ 230,16	€ 237,12	3,0%

*Bij de tarieven OZB voor 2024 is voorlopig rekening gehouden met een (landelijke) ingeschatte waardeinstijging volgens de meicirculaire 2023 van 3,0 % voor woningen en van 2,0 % voor niet-woningen. Dit betekent dat het woningtarief gelijk blijft om de opbrengststijging van 3,0 % te realiseren. Het niet-woningentarieft moet met 1,0 % stijgen om de geraamde opbrengst te verwezenlijken. Voor de inwoner betekent dit een gemiddeld hogere OZB belastingaanslag van 3,0 %. De definitieve OZB tarieven worden bepaald op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in Doetinchem. De definitieve OZB tarieven 2024 worden voorgelegd aan de raad en naar verwachting vastgesteld bij de behandeling van de belastingverordeningen voor 2024 in de raadsvergadering van donderdag 21 december 2023.

**Voor de afvalstoffenheffing is ervoor gekozen om het vaste tarief gelijk te houden en het variabele tarief meer te laten stijgen. Door alleen de variabele tarieven te verhogen, krijgen inwoners een extra prikkel om afval te scheiden. Bovendien hebben inwoners op het variabele gedeelte zelf invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Lokale lastendruk

Onderstaand overzicht geeft de berekende belastingdruk voor Doetinchem in 2024. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing, de zogenaamde gemeentelijke woonlasten. De volgende uitgangspunten gelden bij de vergelijking van de belastingdruk van 2024 met die van 2023:

- De waarde van een woning van € 309.000 (2023: € 300.000 + 3,0 %);
- Één- en meerpersoonshuishoudens.

Toelichting bij onderstaande tabel:

- *1ph= éénpersoonshuishouden;
- **Mph= meerpersoonshuishouden;
- ***In onderstaand overzicht is rekening gehouden met 5 ledigingen (240 L) per jaar voor een meerpersoonshuishouden en 3 ledigingen (140 L) voor een eenpersoonshuishouden. Dit kan natuurlijk per huishouden afwijken.

De belastingdruk voor een bewoner die ook eigenaar is ziet er in 2024, vergeleken met 2023, als volgt uit:

Jaar	Soort huishouden	OZB	Afval basis	Afval lediging	Riool	Verlaging belasting eenmalig	Totaal	Landelijk gemiddelde	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde
2024	1ph*	€ 295,10	€ 244,80	18,00***	€ 237,12		€ 795,02		
2024	Mph*	€ 295,10	€ 278,40	60,00***	€ 237,12		€ 870,62		
2023	1ph*	€ 286,50	€ 244,80	15,00***	€ 230,16	-/ 100,00	€ 676,46	€ 867,00	78,00%
2023	Mph*	€ 286,50	€ 278,40	50,00***	€ 230,16	-/ 100,00	€ 745,06	€ 944,00	79,00%

Het kwijtscheldingsbeleid

In de belastingverordeningen is geregeld dat kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen verleend kan worden voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de Rijksnormen. De kwijtscheldingsnorm is 100 % van de bijstandsnorm. We hebben dit vastgelegd in het beleidsplan armoedebeleid.

In de begroting 2024 zijn de volgende budgetten (exclusief uitvoeringskosten) opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan het kwijtscheldingsbeleid.

Soort kwijtschelding	Begroting 2023	Begroting 2024
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ 567.000	€ 570.000
Kwijtschelding rioolheffing	€ 456.000	€ 459.000
Kwijtschelding OZB	€ 0	€ 0

Hierbij wordt rekening gehouden met kwijtschelding als gevolg een aanpassing van de momenteel geldende vermogenstoets en de mogelijkheid tot kwijtschelding voor zzp'ers. De kosten voor kwijtschelding worden gedekt door een opslag op de tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

Het beleid ten aanzien van de gemeentelijke belastingen leidt tot een raming van de onderstaande belastingopbrengsten voor 2024. We hebben deze ramingen vergeleken met die van 2023.

Belastingsoort		Begroting 2023	Begroting 2024
OZB			
- Eigenaar	woningen	€ 7.807.000	€ 8.069.000
	niet woningen	€ 3.480.000	€ 3.630.000
- Gebruiker	niet woningen	€ 2.719.000	€ 2.902.000
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten		€ 8.607.000	€ 9.041.000
Rioolheffing		€ 6.375.000	€ 6.618.000
Hondenbelasting		€ 0	€ 0
Parkeerbelastingen		€ 3.354.000	€ 3.474.000
Precariobelasting		€ 115.000	€ 118.000
Reclamebelasting		€ 374.000	€ 385.000
Belasting bedrijven investeringszone (BIZ)		€ 202.000	€ 208.000
Toeristenbelasting		€ 90.000	€ 92.000
Marktgeld		€ 160.000	€ 178.000
Leges:			
-	Algemene dienstverlening	€ 763.000	€ 1.351.000
-	Omgevingsvergunning	€ 1.891.000	€ 2.078.000
-	Dienstverlening vallend onder Europese richtlijn	€ 88.000	€ 102.000

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf geven we inzicht in de meest relevante (gekwantificeerde) risico's en ons weerstandsvermogen. Ook geven we een samenvatting van de financiële kengetallen. Door te investeren op risicomanagement beheersen we de risico's die de gemeentelijke bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf wordt dan ook de relatie gelegd tussen deze risico's en de financiële weerstand. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente als zich tegenvallers voordoen.

Risicomanagement door middel van risicogestuurd werken

De gemeente Doetinchem werkt aan risicomanagement door middel van risicogestuurd werken. Risicogestuurd werken is een voortgaand proces dat deel is van de reguliere werkprocessen in de organisatie. Bewustzijn van en omgaan met risico's in de organisatie en het bestuur is onderdeel van ons dagelijks werk. Risicogestuurd werken richt zich op het managen van doelen én risico's. In de reguliere processen vindt een voortdurende afweging plaats tussen het realiseren van doelen en de effecten van risico's. Kunnen we onze doelen realiseren door kansen te benutten of risico's te beheersen? Of moeten we bijsturen en maatregelen nemen? De informatie erover en de bestuurlijke besluitvorming gebeurt via college- en raadsvoorstellen en in de cyclusdocumenten. In onze begroting vertalen we het risicogestuurd werken door in de programma's duidelijke doelen te formuleren. Vervolgens beschrijven we de activiteiten om die doelen te bereiken. Bovendien brengen we de belangrijkste risico's in beeld. Voor een aantal risico's brengen we de financiële gevolgen in beeld en vergelijken die met onze weerstandscapaciteit om zo het weerstandsvermogen te bepalen. Aan de hand van de informatievoorziening in de cyclusdocumenten vindt het gesprek tussen raad en college plaats over het managen van risico's en het weerstandsvermogen.

Risico's

Gekwantificeerde risico's (is benodigde weerstandscapaciteit)

Hieronder geven we een actualisatie van de gekwantificeerde risico's in de gemeentelijke begroting en de daardoor benodigde weerstandscapaciteit. We geven een korte toelichting op de gekwantificeerde risico's. Vervolgens tonen we de beschikbare weerstandscapaciteit (is algemene reserve + stelpost incidentele onvoorziene uitgaven). Tenslotte tonen we de ratio van het weerstandsvermogen (is de verhouding tussen risico's en weerstandscapaciteit).

Nr	Risico's	2024	2025	2026	2027
	<i>Bedragen x € 1.000,-</i>				
1	Sociaal domein (inclusief BUIG)	6.000	6.000	6.000	6.000
2	Verbonden partijen (GR's en BV's gD)	1.500	1.500	1.500	1.500
3	Ontwikkellocaties (grexen en gebiedsontwikkelingen)	1.740	1.740	1.740	1.740
4	Garanties & leningen	720	720	720	720
5	Belastbaarheid leningen	50	50	50	50
6	Rentestijgingen	500	500	500	500
7	Subsidies van derden	250	250	250	250
8	Gemeentefonds: reguliere risico's	2.000	2.000	2.000	2.000
9	Algemene basis AR onvoorziene risico's, w.o. kapitaallasten, lopende procedures	2.000	2.000	2.000	2.000
10	Loon- prijsontwikkelingen	4.000	4.000	4.000	4.000
11	Data-beveiliging	1.000	1.000	1.000	1.000
12	Onvolledige compensatie door het Rijk voor de opvang van vluchtelingen	1.000	1.000	1.000	1.000
13	Leges derving a.g.v. implementatie omgevingswet	500	500	500	500
14	Risico's i.v.m. landelijke en regionale beleidsontwikkelingen	2.000	2.000	2.000	2.000
	Totaal gekwantificeerde risico's	23.260	23.260	23.260	23.260

1. Sociaal domein

De verschillende wetten binnen het sociaal domein betreffen een zogenaamd open-einde regeling. Dit brengt financiële risico's met zich mee doordat het gebruik van de regelingen maar in beperkte mate tussentijds te sturen is. In de afgelopen jaren zien we de benodigde budgetten voor het BUIG-budget, Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen sterk fluctueren. In de begroting 2023 constateerden we nog van een structureel tekort, ondanks de fluctuaties, geen sprake was. In het voorjaar van 2023 werden we echter geconfronteerd met een aanzienlijke stijging van de kosten voor inkoop jeugd en Wmo. De cumulatie van lonen en prijzen bij de aanbieders, de intensiteit en de duur van het gebruik van de voorzieningen hadden een grote impact. De financiële gevolgen hebben structureel een impact die het risico van € 5 miljoen ruimschoots overtreft vanaf 2024. In reactie hierop zijn direct maatregelen getroffen die naar de toekomst toe moeten leiden tot het volledig ondervangen van het verwachte tekort van € 6,2 miljoen. De onzekerheden over de financiële vertaling van de Hervormingsagenda jeugd en de Rijksbijdrage voor jeugdzorg blijven met het vallen van het kabinet bestaan. De risico's voor beschermd wonen en op de BUIG-budgetten blijven ook onverkort van toepassing. In dat licht hebben we het risico, dat voorheen op € 5 miljoen was ingeschat, nu verhoogd tot € 6 miljoen. Het realiseren van het maatregelenpakket tekort inkoop sociaal domein vraagt immers een enorme inspanning en kent daarmee ook onzekerheden.

2. Verbonden partijen

Tot de verbonden partijen behoren o.a. de gemeenschappelijke regelingen (GR's) en de gemeentelijke BV's. Zie de paragraaf 'Verbonden partijen' in de gemeentebegroting. De risico's van onze verbonden partijen worden op verschillende manieren verwerkt in de gemeentebegroting:

- De deelnemende gemeenten stellen de begrotingen van de GR'en vast. Als dit ertoe leidt dat de gemeentelijke bijdragen omhoog moeten om tot een sluitende begroting van de GR te komen, dan wordt dit vertaald in een aanmelding in de kadernota en/of de begroting.
- Daarnaast maken we jaarlijks een nauwkeurige berekening van de kosten van nominale ontwikkelingen in de begroting, waaronder die voor de verbonden partijen. De berekeningen van de totale kosten voor nominale ontwikkelingen kunnen leiden tot een aanmelding voor nominale ontwikkelingen in de gemeentebegroting. Daar staat tegenover dat we geen afzonderlijk risico voor nominale ontwikkelingen op de verbonden partijen opnemen.
- Blijft, dat enkele van onze gemeentelijke BV's ook overige risico's melden in hun begrotingen. Met hen zijn we zowel als aandeelhouder alsmede als opdrachtgever in gesprek over hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden voor een totaal sluitende bedrijfsbegroting.

Gegeven de recente ontwikkelingen rekenen we voor de risico's bij de verbonden partijen vanaf 2024 op € 1,5 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

3. Ontwikkellocaties: grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten

Het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) is het basisdocument. Het MPO wordt jaarlijks door de raad vastgesteld en bevat de uitgangspunten, het programma, de resultaten, de financiën en de risico's van de lopende grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten. Een actualisatie van deze gegevens vormt de basis voor de begroting 2024. In het MPO 2023 is een analyse van de risico's van de ontwikkellocaties opgenomen. Met de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit gedurende de komende jaren. Voor de risico's in de ontwikkellocaties rekenen we in de komende jaren € 1,74 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

4. Garanties en leningen

Als bestuur zoeken we de juiste balans tussen de wens om maatschappelijke initiatieven te ondersteunen en de financiële houdbaarheid van onze lening- en garantieportefeuille. Daarom heeft de raad op 3 november 2016 kaders gesteld. Het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven mag de financiële positie van de gemeente niet in gevaar brengen. Bij nieuw te verstrekken garanties en geldleningen maken we uitdrukkelijk de afweging tussen het maatschappelijk belang van het initiatief en het risicoprofiel dat ermee gepaard gaat. Om het risicoprofiel te bepalen, beoordelen we de kredietwaardigheid van de betrokkene en de getroffen risico-beperkende maatregelen zoals gekoppelde zekerheden in de vorm van bijvoorbeeld een hypotheekrecht voor de gemeente. Jaarlijks maken we een actuele analyse van de risico's bij alle verstrekte leningen en garanties. Deze rapportage is als bijlage bij deze begroting opgenomen. Op basis van de deze risicoanalyse rekenen we voor risico's in de garanties en leningen € 720.000 weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

5. Belastbaarheid leningen

De rechtbank Gelderland heeft een uitspraak gedaan over de belastbaarheid van personeelshypotheekleningen voor de Vpb. Het gaat hier voornamelijk om de vraag of er al dan niet sprake is van zgn. normaal vermogensbeheer. Als dat het geval is, is er geen sprake van een onderneming voor de Vpb en dus geen belastingplicht. Naar onze mening is dit met betrekking tot het verstrekken van personeelshypotheekleningen, maar ook bij het verstrekken van andere leningen niet het geval. Wij zetten geen extra arbeid in om uit deze activiteiten meer

rendement te kunnen halen. Zouden we wij dat wel doen, dan is er geen sprake meer van normaal vermogensbeheer. Op dit moment wachten we de uitspraken van overige rechtbanken af en (naar verwachting) de uitspraken in hoger beroep. We schatten het risico nu op € 50.000.

6. Rentestijgingen

De financieringsmarkt blijft zich ongunstig te ontwikkelen als gevolg van de inflatie. De Europese bank anticipeert hierop door rentebijstellingen naar boven. Dit heeft mogelijk ongunstige effecten op onze financieringsportefeuille. In de begroting is nu rekening gehouden met gemiddeld 2,0% rente en een verdere stijging kan niet uitgesloten worden. Binnen de algemene reserve achten we het daarom noodzakelijk € 0,5 miljoen beschikbaar te houden voor het risico van verdere rentestijgingen

7. Subsidies van derden

Als gemeente zijn we voortdurend op zoek naar subsidiemogelijkheden bij de provincie, landelijke overheid of de Europese Unie. Vaak gaat de subsidie gepaard met cofinanciering van de gemeente. Subsidieverleners stellen een controleprotocol op waarin afspraken met ons als subsidieontvanger worden vastgelegd. We sturen op maatregelen om de inhoudelijke en procedurele afspraken na te komen. Als we niet aan de voorwaarden voldoen moeten we de subsidies terugbetalen. Naar huidige inzichten voldoen we aan de afspraken en voorwaarden. Gegeven de omvang van het totale subsidiebedrag en de veelheid aan subsidievoorwaarden, houden we € 250.000 in de algemene reserve beschikbaar voor mogelijke risico's bij dit onderwerp.

8. Gemeentefonds: reguliere risico's

Wij ontvangen jaarlijks het grootste deel van onze inkomsten via een uitkering van het Rijk in het gemeentefonds. Het risico bestaat dat het Rijk (onverwachts) de bijdrage wijzigt. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de algemene uitkering sterk fluctueert met grote gevolgen voor de gemeentebegroting. Tot deze risico's behoren o.a. de opschalingskorting. We kunnen helaas weinig invloed uitoefenen op de Rijksbesluiten over de uitkeringen. In de kadernota 2024 hebben we vanwege de onzekerheden in de invoering van het abonnementstarief Wmo, Rijksbijdrage jeugd en hervormingagenda verhoogd. In het licht van de richtlijnen van de provincie hebben we deels hierop geanticipeerd. De ontoereikende compensatie van de volumeontwikkeling (door het schrappen van het trap op, trap af mechanisme) vergroten het risico. De VNG spreekt macro van een hiaat van € 3 miljard, waar door het kabinet bij meicirculaire slechts beperkt in tegemoet is gekomen. We schatten het voor Doetinchem in op risico op € 2 miljoen.

9. Algemene basis algemene reserve onvoorziene risico's

Niet alle risico's kunnen worden voorzien of (nu al) met ramingen worden onderbouwd. We willen voor dergelijke risico's een basisreserve aanhouden. Daarom hanteren we een algemene basis in onze algemene reserve voor onvoorziene risico's van € 2 miljoen. Uit deze algemene basis dekken we ook de risico's voor kapitaallasten en lopende procedures als specifieke risico's. De risico's voor de kapitaallasten schatten we in als gering. Bij procedures en handhaving lopen we risico's in een specifieke casus. Hieronder beschrijven we enkele specifieke risico's in deze categorie:

Handhavingstraject Voltastraat 86a

Ten aanzien van het dossier Voltastraat 86a blijven er financiële risico's voor de gemeente Doetinchem. Uitgangspunt is de kosten zoveel als mogelijk te verhalen. Echter of, en in welke mate dit gaat lukken is nog niet te voorspellen. Het definitief afvoeren van de opgeslagen

vloeistoffen met PFAS, de bodem- en grondwater sanering en de ontmanteling van de silo's zal leiden tot een financiële investering. De kans dat de gemeente een deel van deze kosten voor haar rekening moet nemen is groot.

PFAS-problematiek Iseldoks

Project Iseldoks heeft te maken met PFAS-problematiek. Het is juridisch niet duidelijk wie, en in welke mate de verantwoordelijkheid draagt voor de zuiveringskosten. Dat kan de ontwikkelende partij zijn maar ook kan de gemeente daar door de rechter voor verantwoordelijk gehouden worden. Er lopen gesprekken met Waterschap, Rijk en Provincie over de hoogte en proportionaliteit van deze kosten. In deze gesprekken komt begrip naar voren dat de gemeente niet gehouden kan worden aan het onmogelijke en dat de eventuele maatregelen/ingrepen in verhouding moeten staan tot de kosten. Op dit moment is er geen zekerheid over de vereiste maatregelen, noch over de precieze hoogte van de kosten.

Verzekeringssportefeuille

Als gemeente hebben we een groot aantal verzekeringen. Het risico bestaat dat we onbewust onvoldoende verzekerd zijn. In dat licht is de voor 2023 voorgenomen taxatie van de panden voor de brandverzekeringen relevant.

10. Loon- en prijsontwikkelingen

De loon- en prijsontwikkelingen hebben zich de afgelopen jaren bewezen als een grote bron van onzekerheid. Inflatie door energie- en brandstofprijzen, toegenomen loonkosten in reactie op de inflatie hebben geleid tot een forse stijging van de uitgaven. Het risico bestaat dat er een soort van vicieuze cirkel ontstaat, waarbij de prijsontwikkelingen leiden tot hogere looneisen en die vervolgens weer vertaald worden naar de prijzen. Dit kan gelden voor alle activiteiten van onze gemeente. Het is bijzonder lastig een goede inschatting te maken van deze ontwikkelingen. De gewijzigde systematiek voor bepaling van de algemene uitkering draagt niet bij aan het beperken van dit risico. Het risico voor de komende jaren wordt ingeschat op € 4 miljoen.

11. Databeveiliging

De verdergaande digitale vastlegging van gegevens vraagt er om alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we in 2021 verder aan de realisatie van alle te nemen maatregelen die gesteld worden vanuit de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). Daarnaast streven we er naar te voldoen aan de AVG. Hiertoe is er een Functionaris Gegevensbescherming benoemd en wordt Privacybeleid vastgesteld en uitgevoerd. We zoeken steeds een goede balans tussen de kerntaken van de gemeente en de privacy van de burger. Hierbij streven we naar transparantie over ons handelen en de achtergronden daar van. Welke risicovolle gebeurtenissen worden zoal onderkend:

- Het ontstaan van schade aan of verstoring van het terrein en de data van de organisatie, bedrijfsmiddelen en onderbreking van de bedrijfsactiviteiten als gevolg van het feit dat onbevoegden toegang krijgen tot de fysieke of logische omgeving;
- Verlies, schade of diefstal van apparatuur en/of data;
- Het ontstaan van fysieke bedreigingen en gevaren van buitenaf;
- Verlies, schade of diefstal door nalatigheid of opzettelijk misbruik van panden, apparatuur en data in het bezit van de gemeente;
- Externe leverancier voldoet niet aan de contractueel vastgestelde kwaliteits- en veiligheidseisen.

We schatten dit risico op € 1 miljoen.

12. Leges derving a.g.v. implementatie Omgevingswet vanaf 2024

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet heeft samen met de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) naar verwachting nadelige financiële gevolgen. Op basis van de huidige kennis is een berekening gemaakt van het financieel nadeel dat wij in structurele zin zouden kunnen lopen als gevolg van landelijk gewijzigde regelgeving. Het gaat hierbij om het duiden van een risico dat mogelijk vanaf 2024 tot een nadeel kan leiden van € 500.000. Of dat een realistisch bedrag is zal moeten blijken. Veel in de nieuwe wetgeving is nog onduidelijk. Daarbij speelt ook een rol dat in Doetinchem veel gebouwd wordt en daardoor de legesinkomsten als gevolg van een hoge bouwproductie stijgen.

13. Risico's i.v.m. landelijke, regionale en plaatselijke beleidsontwikkelingen

Om de ambities uit de coalitieagenda te realiseren gaan we de komende jaren fors investeren. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting scholen, cultuur, sport, sociaal domein, ruimtelijke projecten, onderhoudsbudgetten ruimte en onze groei-ambities in het kader van gD 2036. Daarnaast doet zich landelijk de ontwikkeling voor dat vacatures op m.n. specialistische functies binnen de gemeenten moeilijk ingevuld kunnen worden. Het risico bestaat hierdoor dat werkzaamheden blijven liggen. Deze onzekerheden zijn niet eenvoudig concreet te vertalen in het financieel meerjarenperspectief. Om toch een signaal te geven van de mogelijk consequenties, dichten we een risico af voor een bedrag van € 2 miljoen.

Beschikbare weerstandscapaciteit en ratio weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die kunnen worden ingezet voor het afdekken van negatieve financiële effecten als gevolg van de gekwantificeerde risico's. Bij de gemeente Doetinchem zijn hiervoor de algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven beschikbaar. Begin 2024 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit circa € 39,8 miljoen.

Weerstandscapaciteit	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>				
Algemene reserve (stand per 1-1)	35.531	37.227	38.120	39.100
Stelpost incidenteel onvoorzien	80	80	80	80
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	35.611	37.307	38.200	39.180

We achten het gewenst om over een algemene reserve te beschikken die ruimer is dan alleen de gekwantificeerde risico's. Bovendien laat het grillige verloop van het financieel meerjarenperspectief zien, welke impact Rijksmaatregelen kunnen hebben op onze financiële positie. Met zo'n grillig verloop van ons financieel meerjarenperspectief is het van belang dat we 'voldoende vlees op de botten hebben' in de vorm van de algemene reserve. Ook de Provincie Gelderland, als toezichthouder van de gemeentebegroting, geeft aan dat een belangrijk onderdeel in de beoordeling van de financiële stabiliteit van een gemeente de omvang van het weerstandsvermogen is. Het gaat om de mate waarin een gemeente in staat is gekwantificeerde risico's af te dekken. Zij achten het belangrijk dat wij voor een ruim voldoende weerstandsvermogen zorgen. Het blijft belangrijk dat raad en college voortdurend het open gesprek voeren over het weerstandsvermogen. Immers, een incidentele uitschieter buiten de onder- of bovennorm hoeft niet onmiddellijk te leiden tot maatregelen of geeft bestedingsruimte. Het gaat om de tendens van het weerstandsvermogen in relatie tot een gezonde financiële positie op de langere termijn.

nr	Risico's	2024	2025	2026	2027
	Totaal gekwantificeerde risico's	23.260	23.260	23.260	23.260
	Weerstandscapaciteit	2024	2025	2026	2027
	Algemene reserve (per 1/1)	35.531	37.227	38.120	39.100
	Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80
	Totale beschikbare weerstandscapaciteit	35.611	37.307	38.200	39.180
	Ratio weerstandsvermogen	1,53	1,60	1,64	1,68

Financiële kengetallen

Bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente gelden nu primair de twee hoofduitgangspunten die de raad heeft vastgesteld. Deze zijn in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vastgelegd. Het Rijk heeft daarnaast in het BBV nog vijf kengetallen opgenomen voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De berekeningswijze is vastgelegd in een ministeriële regeling. De financiële kengetallen nemen we op in de begroting en de jaarstukken. De bedoeling ervan is om de raadsleden meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. En omdat de berekeningswijze voor iedere gemeente gelijk is, zouden kengetallen tussen gemeenten onderling kunnen worden vergeleken. De Commissie BBV heeft geen landelijke normen vastgesteld om de kengetallen te beoordelen. De gemeenteraad mag per kengetal zelf een norm of een gewenste richting bepalen. De Provincie Gelderland heeft zelf kaders voor de kengetallen bepaald. In haar begrotingsbrief vergelijkt de provincie de kengetallen van de gemeente met deze kaders. De kengetallen spelen geen rol bij het besluit van de provincie over het financieel toezicht op de gemeentebegroting.

Hoe kunnen we de financiële kengetallen gebruiken?

De kengetallen zoals de schuldquote (verhouding tussen schulden en inkomsten) en de solvabiliteit (deel van bezittingen dat we met eigen middelen hebben betaald) dienen vooral als indicatieve sturingsinstrumenten. Ze zijn aanvullend op de bestaande financiële uitgangspunten voor de begroting. De kengetallen geven een ontwikkeling aan die het bestuur in acht kan nemen bij de besluitvorming. Daarom zullen bij raadsvoorstellen met grote investeringen of grote financiële consequenties, de gevolgen voor de ontwikkeling van de schuldquote en/of de solvabiliteit worden vermeld. Dit, in relatie tot risico's en kansen van het voorstel en de gevolgen ervan voor het weerstandsvermogen. De raad kan deze aspecten betrekken in de afwegingen bij de besluitvorming. Deze kengetallen zijn echter pas op de lange termijn te beïnvloeden.

De financiële kengetallen in één overzicht

Hieronder treft u een overzicht aan van de financiële kengetallen. Daarna geven we een toelichting op elk kengetal. Omdat de rente en schulden van verstrekte leningen en grondvoorraden niet drukken op onze begroting hebben we aan de verplichte kengetallen toegevoegd het kengetal 1a 'netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen' en 2a 'solvabiliteitsratio exclusief verstrekte leningen en grondvoorraden'.

Financiële kengetallen	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
1 Netto schuldquote	72%	69%	65%	60%	57%
1a Netto schuldquote gecorrigeerd met alle verstrekte leningen	65%	62%	58%	52%	49%
2 Solvabiliteitsratio	25%	27%	30%	32%	34%
2a Solvabiliteitsratio excl leningen en grondvoorraden	30%	33%	36%	37%	37%
3 Kengetal grondexploitatie	13%	13%	10%	5%	3%
4 Structurele exploitatieruimte	2,76%	4,80%	1,45%	1,17%	1,17%
5 Belastingcapaciteit: woonlasten als % van landelijk gemiddelde	88%	88%	88%	88%	88%

1. Netto schuldquote

Bij de netto schuldquote worden alle schulden, verminderd met geldelijk bezit, afgezet tegen lle inkomsten. De omvang van de inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente (maar dat is voor bedrijven en particulieren niet anders) kan dragen. De Provincie Gelderland geeft de volgende norm: zodra de netto schuldquote boven 130% is, is sprake van een zeer hoge schuld. Is de quote hoger dan 100%, dan is waakzaamheid geboden. Tot 100% is deze voldoende. We zien dat de schuldquote onder de 100% ligt. Dit komt doordat we aflossen op onze schulden (zie hiervoor de toelichting op de balans, onderdeel vaste passiva). Een deel van onze schuld zijn we aangegaan om deze vervolgens door te lenen. We gaan ervan uit dat onze inkomsten in de komende jaren toenemen met de prijsindexering (3,0% voor 2024, 2,8% voor 2025, 2,7% voor 2026 en 2,5% voor 2027).

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen afgezet tegen het balanstotaal (eigen en vreemd vermogen samen). Het cijfer geeft weer in hoeverre gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. De Provincie Gelderland acht een solvabiliteit lager dan 20% risicovol, tussen 20% en 50% voldoende en boven 50% minst risicovol. We zien dat onze solvabiliteitsratio een stijgende lijn laat zien. De geprognosticeerde balans laat zien dat ons eigen vermogen de komende jaren toeneemt, terwijl het balanstotaal daalt. Ons balanstotaal daalt onder andere doordat we onze schulden aflossen.

Wat moeten we doen om de solvabiliteit/netto schuldquote te verbeteren?

De solvabiliteit is de mate waarin het bezit van onze gemeente is gefinancierd met eigen vermogen. Dit kengetal zegt dus iets over de schuldpositie van de gemeente. Volgens deze begroting is ons totale bezit ultimo 2024 voor 30% gefinancierd met eigen vermogen. Voor het overige hebben wij vreemd vermogen moeten aantrekken. De Provincie Gelderland normeert een solvabiliteit lager dan 20% als onvoldoende.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de boekwaarde van de grondpositie is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gehele gemeente begroting. Gemeenten met gronden met een lage boekwaarde lopen minder risico dan gemeenten met een hoge boekwaarde. Ultimo 2024 ligt het kengetal op 13%. Dit kengetal ligt onder de 20% waardoor deze in de minst risicovolle categorie wordt geclassificeerd. In de jaren daarna zakt het kengetal nog verder. De boekwaarde afgezet tegen de totale baten zegt overigens weinig. Om te kunnen beoordelen of een gemeente goed scoort met haar grondbedrijf, moeten ook afzetprognoses en getroffen voorzieningen beoordeeld worden. Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties (MPO) en onze accountant beoordeelt deze vanuit zijn verantwoordelijkheid.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Ook geeft

het aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid. Voor de berekening zoals die nu is voorgeschreven moeten we het saldo van structurele baten en lasten vermeerderd met het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen delen door de totale baten. Het kengetal moet hierdoor minimaal groter dan 0 zijn, anders duidt dit op een tekort in de structurele ruimte. Het kengetal ligt boven de 0% (in 2024 is deze per 1 januari 2,76% en per 31 december 4,80%).

5. Belastingcapaciteit: woonlasten als percentage van landelijk gemiddeld

Bij dit kengetal worden de Doetinchemse woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde afgezet tegen het landelijk gemiddelde tarief van het jaar vóór het begrotingsjaar. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten in Doetinchem dus lager dan gemiddeld in Nederland. Voor 2024 zijn onze tarieven bekend evenals het landelijk gemiddelde tarief voor 2023. liggen. Om de kengetallen voor de jaren 2025 en verder te berekenen kunnen we niet anders dan zowel onze tarieven als het landelijk gemiddelde tarief te verhogen met het prijsindexcijfer. Het percentage blijft hierdoor steeds hetzelfde. De lokale belastingdruk is 88% ten opzichte van het verwachte landelijke gemiddelde.

Wat moeten we doen om de onbenutte belastingcapaciteit te verbeteren?

Het gaat om de woonlasten: OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Aanpassingen van deze belastingen beïnvloeden het percentage van de belastingcapaciteit.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Buha is de verbonden uitvoeringsorganisatie van de gemeente Doetinchem als het gaat om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de gemaakte afspraken tussen opdrachtgever gemeente Doetinchem en opdrachtnemer Buha BV (OGON) worden de kapitaalgoederen onderhouden volgens de samenwerkingsovereenkomst en bijhorende dienstenkaarten.

Waar gaat deze paragraaf over?

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die regelmatig onderhoud vergen, zoals wegen, gebouwen, groen, riolering en watervoorziening. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2024

Beheerplannen	Door college/raad vastgesteld in*	Looptijd t/m
<i>Wegen</i>	2021	2031
<i>Riolering</i>	2022	2025
<i>Groen</i>	2017	2027
<i>Gebouwen/accommodaties</i>	2015**	2021
<i>Civieltechnische kunstwerken</i>	2023***	2032
<i>Openbare verlichting</i>	2022	2027

* Afhankelijk van het soort beheerplan is dit een college- of raadsbevoegdheid
 **Het meerjaren onderhoudsplan gebouwen 2024-2033 (MJOP) wordt in het najaar 2023 aan het college van burgemeester en wethouders voorgelegd.
 *** Het beheerplan voor de civieltechnische kunstwerken 2022-2032 wordt in het najaar 2023 aan het college van burgemeester en wethouders en de raad voorgelegd.

Kapitaalgoed wegen

Te onderhouden kapitaalgoederen

De omvang van het gemeentelijke wegennet bedraagt ongeveer 3.750.000 m² verharding.

- 54% uit elementenverharding (klinkers en tegels)
- 42% uit asfaltverharding
- 4% uit overige toplagen zoals puin- en zandwegen

Het beleidskader

- Wegenbeleidsplan 2021-2031
- Amendement onderhoudsniveau elementenverharding 2022
- Mobiliteitsvisie 2016-2026
- Uitvoeringsprogramma mobiliteit
- Nota verkeerslichten 2013
- Beheerplan Verkeersregelininstallaties 2022-2027
- Wegcategoriseringsplan 2009
- Richtlijnen, normen en instrumenten voor het wegontwerp van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). De leidraad voor onderhoud van de wegen is de systematiek voor rationeel

wegbeheer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- water en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). Jaarlijks houden we een weginspectie en wordt een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld. In het beheerplan wegen wordt jaarlijks aangegeven welk onderhoud uitgevoerd is, wat de kwaliteit is van het wegennet en welke onderhoudsmaatregelen met bijbehorende financiën de komende jaren uitgevoerd worden.

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In de kadernota 2022 heeft de raad heeft besloten in de planperiode 2022-2025 jaarlijks € 100.000 (€ 400.000 vanaf 2025 structureel) toe te kennen voor het onderhoud van wegen.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het opgestelde wegenbeleidsplan is er een kaderstellend document hoe de gemeente Doetinchem het beheer van de bestaande wegen, voet- en fietspaden en infrastructurele kunstwerken vormgeeft binnen de wettelijke, bestuurlijke en financiële kaders.

In de begroting 2024 is een krediet straatmeubilair opgenomen. Dit betreft een investering in 2024 van € 40.000. Daarnaast is extra budget voor wegen opgenomen (zie hiervoor de aanmeldingen op programma 1).

Kwalitatieve indicatoren voor kapitaalgoed wegen

Product Wegen	Voldoende	Matig	Onvoldoende
<i>Kwaliteit totaal areaal verhardingen</i>	92%	2%	6%
<i>Norm CROW totaal areaal verhardingen</i>	77-87%	9-14%	4-9%
<i>Kwaliteit areaal asfaltverhardingen</i>	89%	4%	7%
<i>Norm CROW asfaltverhardingen</i>	75-85%	10-15%	5-10%
<i>Kwaliteit areaal elementenverhardingen</i>	93%	1%	6%
<i>Norm CROW elementenverhardingen</i>	80-90%	7-12%	3-8%

Kapitaalgoed riolering

Te onderhouden kapitaalgoederen

Het gemeentelijk rioleringsstelsel begint bij de huisaansluitingen en de straat- en troittoir kolken en eindigt bij de rioolgemalen die het water richting het gemaal van het waterschap brengen. In het buitengebied wordt het afvalwater via drukriolering ingezameld dat uiteindelijk ook op in het rioleringsstelsel terecht komt en we hebben ook nog een kleine 123 IBA's, systemen waar afvalwater in het buitengebied ter plekke wordt gezuiverd en daarna geloosd. Vanaf hier stopt onze zorgplicht en neemt het waterschap het rioleringswater over om te zuiveren. We onderhouden hiervoor:

- 380 km vrij verval riool
- 26.500 huisaansluitingen
- 17,5 km persleiding
- 9.000 stuks inspectieputten
- 20.000 straatkolken
- 25 overstorten (gemengd)
- 98 overstorten / uitlaten regenwaterstelsels
- 7 randvoorzieningen / bergbezinkbassins
- 48 rioolgemalen
- 510 drukrioolunits
- 44 km vrijval leidingen, aanvoer drukriolering
- 122 km persleiding, aanvoer drukriolering

- 224 m2 WADI's
- 530 duikers buiten de bebouwde kom
- 123 IBA's (individuele behandeling afvalwater)
- 86 grondwatermeetpunten

Het beleidskader

Gemeenten hebben de zorgplicht voor het inzamelen en transporteren van het stedelijk afvalwater. Dit is/was vastgelegd in de Wet Milieubeheer en werd vertaald in een Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Met de invoering van de Omgevingswet komt dit te vervallen en wordt het beleid vastgelegd in de Omgevingsvisie. Gezien het feit dat deze (nog steeds) niet is vastgesteld, worden de beleidslijnen uit het laatste GRP (2016-2020) gehanteerd tot het moment dat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Het kostendekkingsplan en het uitvoeringsprogramma zijn aparte onderdelen geworden die natuurlijk wel met elkaar samen hangen. Het kostendekkingsplan voor de komende 10 jaar is gemaakt. Het uitvoeringsplan voor de riolering is in 2022 door de raad vastgesteld en loopt t/m 2025.

De gemeente is verantwoordelijk voor kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De voorzieningen voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater dragen daaraan bij. Ze kunnen maatschappelijke belangen waarborgen, zoals:

- Bescherming van de volksgezondheid: de gemeente verwijdert het stedelijke afvalwater uit de directe leefomgeving
- Droge voeten: door de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (en mogelijk overtollig grondwater) verwijdert de gemeente het water uit de bebouwde omgeving
- Schoon water en een schone bodem: door de aanleg van voorzieningen voorkomt de gemeente dat ongezuiverd stedelijk afvalwater of verontreinigd hemelwater op of in de bodem of het oppervlaktewater terecht komt

Dit waarborgen we door:

- Het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering
- Het renoveren van rioolgemalen, mechanische riolering en IBA's
- Het renoveren, vervangen en vernieuwen van riolen
- Het dagelijkse beheer en onderhoud aan rioolgemalen, drukriolering, IBA's, kolken, grondwatermeetpunten en de overige rioleringsystemen

Door het afkoppelen van verharde oppervlakten wordt geanticipeerd op de klimaatverandering door afvalwater en hemelwater te scheiden. Zo wordt de kans op wateroverlast vanuit de gemengde rioolstelsels verkleind. Jaarlijks inspecteren we een deel van het rioolstelsel, alle gemalen, drukrioleringsunits, IBA's en grondwatermeetpunten. Op basis hiervan wordt een meerjarenplanning voor het onderhoud opgesteld. Klimaatadaptatie wordt ook vanuit de riolering gevoed, deels ook financieel op het gebied van wateroverlast. Zo worden er de komende jaren blauwe aders in Doetinchem aangelegd om wateroverlast problemen aan te pakken.

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Binnen de riolering hebben we in het kostendekkingsplan 3 soorten kosten zitten:

- De exploitatiekosten. Dit zijn de kosten voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden. Deze worden geïndexeerd conform de geldende indexeringscijfers en eventueel aangevuld als er areaal uitbreiding is

- Ook hebben we jaarlijkse onderzoekskosten die we voor incidentele onderzoeken gebruiken, maar ook voor onderzoeken naar het functioneren van onze huidige rioolsysteem
- De kredieten / investeringen worden ingezet voor het vervangen / renoveren om het bestaande rioolsysteem up-to-date te houden en te laten voldoen aan de juiste maatstaven. Deze wordt vastgesteld aan de hand van de vervangingsplanningen van de diverse objecten

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het vervangen van de vrijvervalriolering gaat conform een vastgestelde vervangingsplanning en is voor de komende jaren redelijk stabiel. Wel is de investeringsomvang van de vervangingsinvesteringen riolering door de forse prijsverhogingen een stuk hoger. Deze verhoging van de kredieten kan worden gedekt uit de voorziening riolering. In de bijlage vervangingsinvesteringen (zie deel 5 Financiële begroting, onderdeel 5.9) zijn de vervangingsinvesteringen riolering opgenomen.

Product Afvalwatersysteem	
Aanlegperiode riolering:	Voldoet aan doelen, functionele eisen en maatstaven conform het geldende beleid.
14% ouder dan 1970	Ja
34% tussen 1970 en 1989	Ja
38% tussen 1990 en 2009	Ja
14% na 2010	Ja
Leeftijd is niet alleen de bepalende factor voor de kwaliteit van de riolering. Aantastingen, extreme vervuiling, overlast van boomwortels e.d. zijn medebepalend voor het moment van vervangen/renoveren. Daarnaast worden er keuzes gemaakt om integraal met projecten mee te liften waardoor er soms eerder of later vervangen wordt, met minder kosten als gevolg door werk met werk te maken. Ook is het zo dat de levensduur soms langer blijkt te zijn dan die technisch is. Daardoor zit er altijd een bepaalde flexibiliteit in waardoor we het gemeentelijke rioolstelsel optimaal kunnen laten functioneren.	

Kapitaalgoed groen

Te onderhouden kapitaalgoederen

Bomen, Plantsoenen, bermen, parken, bospercelen inclusief de daar binnen aanwezige technische voorzieningen.

- Openbaar groen ca. 570 ha
- Bomenbestand ca. 37.000 stuks

Het beleidskader

Het technisch en functioneel in stand houden van de openbare groen- en recreatievoorzieningen op het niveau 'eenvoudig' binnen de budgettaire kaders. Met de instandhouding wordt concreet bedoeld het onderhoud en de noodzakelijke vervanging van bomen en overig groen op het land en in het water, zodanig dat de voorzieningen in stand blijven op het kwaliteitsniveau 'eenvoudig' zoals vastgesteld in de Beeldkwaliteit catalogus, Structuurvisie en Groenstructuurplan. (In de programmabegroting 2012 zijn de kwaliteitsniveaus aangepast naar 'eenvoudig'). In 2017 is het Groenstructuurplan vastgesteld, waarin een visie wordt neergelegd met betrekking tot de groenontwikkeling in en om de stad.

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Er sterven momenteel meerdere (oude) bomen af (deels als gevolg van klimaatverandering), ook ontstaan er hier en daar gevaarlijke situaties (met name zwaar dood hout in beuken), hier moeten we actie op ondernemen. Kosten met betrekking tot calamiteiten nemen toe. Als gevolg van de prijsstijgingen (brandstofprijzen en inflatie) zijn de kosten over het algemeen voor het onderhoud en beheer van de openbare groene ruimte flink gestegen (circa 10-14%).

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Vorig jaar is in de begroting 2023 voor het onderhoud van het Park of Dutch Dreams (PoDD) een tijdelijke impuls en ondersteuning voor de jaren 2023-2025 jaarlijks € 33.000 toegekend. Hiervoor wordt expertise ingehuurd die een onderhoudsplan verzorgd, traint en stuurt de vrijwilligers. Daarmee wordt de komende jaren de basis gelegd om langjarig het onderhoud op het juiste niveau te handhaven.

Kapitaalgoed gebouwen

Te onderhouden kapitaalgoederen

- 12 binnensportaccommodaties (Sport-ID)
- 6 buitensportlocaties
- 1 wijkcentrum
- 3 cultuurgebouwen
- 2 kantoorpanden voor de huisvesting van gemeente Doetinchem
- 1 kantoor en loods voor de huisvesting van Buha
- 1 gebouw voor kinderen peuteropvang
- 4 gebouwen op de begraafplaatsen
- 3 molens;
- 1 kinderboerderij
- Diverse andere kleinere objecten
- Diverse kunstwerken

Het beleidskader

Het gemeentelijk vastgoed wordt beheerd en geëxploiteerd vanuit het vastgoedfonds. In maart 2022 heeft het college de herijking van het vastgoedfonds vastgesteld. Tevens is de raad d.m.v. een raadsmededeling hiervan op de hoogte gesteld. In deze herijking zijn actiepunten opgenomen waaronder het opnieuw laten vaststellen van het gewenste onderhoudsniveau. Het onderhoudsniveau is nu nog 4 volgens de NEN 2767 (sober).

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Voor het onderhouden van het gemeentelijk vastgoed is voor 2024 voor het onderhoud een bedrag geraamd van ca. € 1.000.000.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Naar aanleiding van de structurele bezuiniging in 2020 is er een lijst van 30 panden opgesteld welke onderzocht dienen te worden of een deel hiervan af gestoten kan worden. Dit onderzoek is pand voor pand uitgevoerd en zal bij de actualisatie van het vastgoedfonds 2023 opnieuw worden vastgesteld. Dit blijft een dynamisch proces en voor de komende jaren.

In de begroting zijn diverse financiële consequenties vertaald:

- Een verduurzamingskrediet van € 1.500.000 om alle gemeentelijke panden te inventariseren op welke wijze (verdere verduurzaming) voor panden die daadwerkelijk in bezit blijven bij de gemeente. De begrote kapitaallasten van het krediet verduurzamen eigen panden zullen naar verwachting in 2025 plaatsvinden. Concreet betekent dit een verschuiving van de begrote kapitaallasten. In 2023 en 2024 levert dit een voordeel op, vanaf jaar 2025 een nadeel (zie aanmelding 23. *Fasering verduurzaming gemeentelijke panden* in de begroting 2024)
- Voor een actuele doorkijk van de reserve vastgoedfonds is het van belang dat de onderhoudskosten meerjarig worden geraamd. Aangezien de onderhoudskosten jaarlijks verschilt is een gemiddeld bedrag van € 1.000.000 geraamd. De prognose van het vastgoedfonds is meerjarig geraamd in de begroting.

Product Accommodaties			
Onderhoudsniveau Conditie score conform NEN 2767	Niveau 4 Sober	Sprake van onderhoudsschade en onderhoudsbehoefte	Voldoet aan onderhoudsniveau 4

Kapitaalgoed civieltechnische kunstwerken*Te onderhouden kapitaalgoederen*

We beheren 87 grote civieltechnische kunstwerken, te weten:

- 5 beweegbare bruggen
- 59 bruggen (beton/staal/hout)
- 9 tunnels
- 10 steigers
- 1 geluidsscherm
- 2 kademuren
- 1 flaneersteiger

Het beleidskader

Het in stand houden van de civieltechnische kunstwerken op het kwaliteitsniveau 'eenvoudig' zoals is vastgesteld in de programmabegroting 2021.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

In het beheerplan civieltechnische kunstwerken 2022-2032 staan de financiële consequenties opgesomd. Het beheerplan wordt in het najaar 2023 aan het college van B&W en de raad voorgelegd. Op basis van het BBV (Besluit begroting en verantwoording) mag klein- en groot onderhoud niet geactiveerd worden. Om fluctuaties in de lasten groot onderhoud op te vangen is met ingang van 2023 een voorziening civieltechnische kunstwerken gevormd met een jaarlijkse storting van € 315.000 in de voorziening. In de begroting 2024 zijn de vervangingsinvesteringen civieltechnische kunstwerken opgenomen. De geplande investeringen zijn qua krediethoogte gelijk gebleven aan de investeringsomvang in de begroting 2023

In de begroting 2024 is een investering opgenomen om het besturingsysteem toekomstbestendig te maken. Om de objecten aan de veiligheidsnormen (machinerichtlijn en landelijke brug- en sluis standaard) te laten voldoen is een krediet van € 4,9 miljoen benodigd in 2025. Dit betekent een structurele kapitaallast met ingang van 2026 van circa € 4,5 ton. In het beheerplan civieltechnische kunstwerken 2022-2032 is dit als risico benoemd. Dit beheerplan wordt in het najaar 2023 vastgesteld.

Product Kunstwerken	
Kapitaalgoed	Norm NEN 2767-4
Brug beton	Redelijk
Beweegbare brug	Redelijk / matig
Brug hout	Redelijk
Brug staal	Redelijk
Geluidsscherm	Goed
Kademuur	Redelijk
Steiger	Redelijk
Tunnel	Redelijk

Kapitaalgoed openbare verlichting*Te onderhouden kapitaalgoederen*

We beheren 13.225 lichtmasten, 13.767 armaturen. en 10 besturingskasten. De economische levensduur van een lichtmast is 40 jaar en van een armatuur is 20 jaar. De technische levensduur van een mast is op dit moment 45 jaar. Ongeveer 55% van alle armaturen zijn voorzien van een LED-techniek. De komende jaren worden de armaturen voorzien van compact fluorescentie lampen versneld vervangen, omdat deze lampen niet meer geproduceerd mogen worden.

Het beleidskader

Donker waar het kan, licht waar het moet.

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het beheerplan openbare verlichting 2022-2027 (prijspeil 2021) staan de financiële consequenties opgesomd. Het beheerplan is begin juli 2022 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

In de bijlage vervangingsinvesteringen van de begroting zijn de vervangingsinvesteringen

openbare verlichting opgenomen. De geplande investeringen zijn qua krediethoogte gelijk gebleven aan de investeringsomvang in de begroting 2023.

Financieel overzicht

Voor het uitvoeren van het onderhoud op onze kapitaalgoederen is door de raad budget beschikbaar gesteld. Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt voornamelijk gedaan door Buha bv. Hiervoor zijn afspraken gemaakt. Onderstaande tabel laat de uitgaven per product, exclusief de investeringslasten zien.

Taakveld nr.	Product omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2023
2.1	Wegen, straten en pleinen e.d.	€ 5.885.000	€ 5.445.000
2.1	Openbare verlichting	€ 400.000	€ 385.000
5.7	Openbaar groen	€ 5.562.000	€ 5.207.000
5.7	Speelvoorzieningen (groen)	€ 301.000	€ 288.000
7.2	Riolering en Watervoorziening	€ 2.508.000	€ 2.383.000
	Jaarlijks bedrag voor het periodiek onderhoud voor de gebouwen	€ 1.000.000	€ 941.000

4.4 Financiering

Om onze bezittingen te financieren is geld nodig. Dit kan ons eigen gespaarde geld zijn of van derden geleend geld. Omdat geld lenen geld kost, is de uitvoering van ons financieringsbeleid een risicovolle taak. Deze taak is daarom gebonden aan wettelijke kaders (met name de wet Fido en de wet Hof) en aan kaders in de door de raad vastgestelde financiële verordening. De nadere uitwerking hiervan is vastgelegd in het door het college vastgestelde treasurystatuut. In deze paragraaf gaan we in op ons financieringsbeleid en de beheersing van de risico's.

Welke beleidsdocumenten vormen de basis voor deze paragraaf?

In de financiële verordening en het treasurystatuut hebben we kaders gesteld ten aanzien van financiering.

Wat willen we bereiken?

Het gemeentelijk financieringsbeleid is er op gericht om:

- Te voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn;
- De risico's die met deze transacties verbonden zijn te beheersen;
- De rentekosten van de leningen zoveel mogelijk te beperken;
- De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities te beperken.

Onze uitgangspunten daarbij zijn:

- Onze schulden zijn niet hoger dan de waarde van onze bezittingen;
- In de begroting wordt de rente voor nieuw leningen gebaseerd op prognoses van genomen instellingen waarbij voorzichtigheidshalve een opslag wordt gehanteerd;
- Wij proberen de kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

Jaarlijks bepalen we in de begroting de percentages voor de rentelasten over de investeringen in de taakvelden. We rekenen rente over de geldleningen én over ons eigen vermogen (reserves en voorzieningen). De reserves en voorzieningen zetten we namelijk ook in om (deels) onze investeringen te betalen. Doordat we hetzelfde percentage rentekosten berekenen over zowel de geldleningen als over onze reserves en voorzieningen maakt het niet uit of we geld lenen of onze eigen reserves en voorzieningen inzetten. De rente wordt verantwoord op het taakveld treasury. Vanuit dit taakveld worden rentelasten toegerekend aan de overige taakvelden. Bij een normale rentestructuur (rentepercentage langlopende leningen is hoger dan dat van kortlopende leningen) is het beleid dat zoveel mogelijk tot de kasgeldlimiet met kort geld gefinancierd wordt. Afhankelijk van de liquiditeitsprognose, de rentevisie en de renterisiconorm in meerjarig perspectief bepalen we wanneer er langlopende leningen worden aangetrokken. De ontwikkelingen op de financiële markten worden hiervoor nauwlettend gevolgd worden.

Rentelasten in de begroting

Rente leningportefeuille

Een groot deel van onze (externe) rentelasten ligt vast omdat in het verleden geldleningen zijn opgenomen waarbij de op dat moment geldende markrente voor langere tijd contractueel is

vastgelegd. Het rentepercentage dat we in 2024 gemiddeld betalen voor de leningen bedraagt 2,00 %.

Bespaarde rente door financiering met reserves en voorzieningen

De rente die we over reserves en voorzieningen berekenen noemen we bespaarde rente. We hoeven immers minder te lenen en dus minder rente aan externen te betalen. We brengen voor de reserves en voorzieningen hetzelfde percentage van 2,00 % in rekening. Vervolgens voegen we aan de reserves en voorzieningen een vergoeding toe van (gemiddeld) 1,39 %. Daardoor ontstaat een voordelig verschil dat ten gunste komt van de algemene middelen.

Rentebaten in de begroting

Conform het BBV worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie begroot en verantwoord op het taakveld 0.5 Treasury. Dit betekent dat ook alle rentebaten voortkomend uit het verstrekken van leningen aan woningcorporaties, sportinstellingen, ambtenaren, etc. op het taakveld Treasury moeten worden begroot en verantwoord.

Toerekening rente aan taakvelden

Rente van de Grondexploitaties

Ook de grexen betalen een specifieke rente die wordt berekend volgens de BBV- voorschriften. De rentekosten voor de grexen mogen alleen gebaseerd worden op de rentekosten van de geldleningen. Er mogen geen rentekosten worden berekend over de reserves en voorzieningen. Omdat onze investeringen worden gefinancierd met onze reserves en voorzieningen berekenen we voor de grexen een korting op de rente voor de opgenomen geldleningen. Het rentetarief voor de grondexploitatie komt hiermee op 1,40 %.

De rente van projectfinanciering

Onder projectfinanciering wordt verstaan het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering. Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. Bij het opstellen van de begroting waren drie leningen aangetrokken specifiek voor financiering van het Bedrijvenpark A18 en één lening voor de financiering van duurzaamheidsmaatregelen.

Omslagrente

De resterende rente wordt omgeslagen over de taakvelden op basis van de boekwaarden. Deze komt voor 2024 op 2,00 %. Bij het renteomslagsysteem worden rentestijgingen voor nieuwe leningen door al onze taakvelden gedragen. Daar staat tegenover dat al onze taakvelden profiteren van lagere rentes voor nieuwe leningen.

Renteschema

In dit schema leest u de rentelasten en hoe we dit omslaan op de diverse onderdelen van onze begroting. Bij de berekening van de rentelasten spelen verschillende onzekerheidsfactoren een rol. Zo hangen de werkelijke financieringslasten in 2024 af van de renteontwikkelingen, de investeringen die daadwerkelijk worden gepleegd en het moment waarop deze worden gedaan, de inzet van ons eigen vermogen, etc. Daarom maken we conservatieve berekeningen voor de omslagrente. Bovendien besparen we rente doordat we onze investeringen deels financieren met reserves en voorzieningen. Op basis van de begrotingsberekeningen houden we rekening met een marge van circa - € 94.000. In de jaarrekening 2024 zal het werkelijke resultaat op het taakveld treasury blijken.

De Commissie BBV vindt een saldo op het taakveld treasury binnen een bandbreedte van 0,5% acceptabel. Het is namelijk niet de bedoeling om de omslagrente zo ver mogelijk naar boven of naar beneden bij te stellen. Dan wordt namelijk het risico gelopen dat de omslagrente meteen moet worden aangepast op het moment dat de rentelasten wijzigen.

Renteschema	1-1-2024	1-1-2023	1-1-2022	31-12-2022	31-12-2022
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Rekening
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.943	€ 3.182	€ 3.486	€ 2.925	€ 2.775
De externe rentebaten (idem) -/-	€ -215	€ -184	€ -175	€ -224	€ -198
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 3.728	€ 2.999	€ 3.311	€ 2.700	€ 2.577
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (-/-)	€ -454	€ -224	€ -520	€ -350	€ -530
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (-/-)	€ -248	€ -266	€ -248	€ -248	€ -248
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend +/- €			€ 0	€ 0	€ 0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente €	€ 3.027	€ 2.508	€ 2.543	€ 2.102	€ 1.799
Rente over eigen vermogen /voorzieningen	€ 2.164	€ 1.458	€ 1.195	€ 1.276	€ 1.276
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 5.190	€ 3.966	€ 3.738	€ 3.378	€ 3.075
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) -/- €	€ 4.975	€ 4.250	€ 4.020	€ 3.813	€ 3.637
Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ -215	€ 285	€ 282	€ 435	€ 561

Risicobeheersing

Belangrijkste risico bij financiering zijn de stijgende rentelasten. De Wet Fido begrenst deze risico's. Enerzijds wordt met de kasgeldlimiet bepaald wat maximaal met kort geld mag worden geleend. Bij kort geld ligt de afgesproken rentevergoeding maximaal 1 jaar vast. De kasgeldlimiet is in de wet gesteld op 8,5% van de totale begrotingsuitgaven.

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening of herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. De omvang van de her te financieren leningen dan wel te herziene rentes blijft in 2024 ruim onder de norm.

Gemeenten zijn verplicht om overtollig geld bij het Rijk te stallen: het schatkistbankieren. Banktegoeden boven de drempel € 5,7 miljoen moeten worden aangehouden bij het Rijk. Onze gemeente is een lenende gemeente. We hebben normaliter geen tegoeden uitstaan bij het Rijk.

Kengetallen voor financiering

Kengetallen voor financiering				
Omschrijving (bedragen x € 1 miljoen)	Bron	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022
Omvang begroting	<i>begroting</i>	284,2	255,0	252,8
Renterisiconorm (20% omvang begroting)	<i>wet Fido</i>	56,8	51,0	50,6
Reguliere aflossing van langlopende geldleningen	<i>leningportefeuille</i>	15,9	16,8	17,0
Ruimte onder risiconorm	<i>begroting</i>	40,9	48,1	33,6
Kasgeldlimiet (8,5% omvang begroting)	<i>wet Fido</i>	24,2	21,7	21,5
Drempelbedrag schatkistbankieren (2,00% omvang begroting)	<i>wet Fido</i>	5,7	5,1	4,5
Omslagrente/rekenrente	<i>leningportefeuille</i>	2,00%	1,65%	1,65%
Rente nieuwe leningen looptijd < 1 jaar	<i>markt</i>	4,00%	1,00%	0,50%
Rente nieuwe leningen looptijd > 1 jaar	<i>markt</i>	4,00%	1,50%	1,00%

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van de gemeente Doetinchem. Dit vormt weliswaar een beperkt onderdeel van de totale begroting, maar raakt de hele organisatie en het functioneren daarvan. Onder 'bedrijfsvoering' verstaan we alle activiteiten die ondersteunend zijn aan het primaire proces, van financiën tot inkoop en van informatievoorziening tot facilitaire zaken. In artikel 14 van het BBV staat dat deze paragraaf ten minste inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. In deze paragraaf wordt het voorgenomen beleid toegelicht op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, inkoop, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Kerngegevens gemeentelijke organisatie

Het personeelsbestand van de gemeente Doetinchem is als volgt opgebouwd:

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Totaal aantal Fte gemeente Doetinchem	Bezetting	Formatie	Formatie	Formatie	Formatie	Formatie
	31-12-2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Bestuur</i>						
Aantal Fte Raad	31	31	31	31	31	31
Aantal Fte Wethouders	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
<i>Personeel</i>						
Aantal Fte ambtelijke organisatie formatie	370,94	380,78	386,96	381,6	380,96	380,96
Totaal personeel gemeente Doetinchem	421	433	439	434	433	433

Beleidsindicatoren (op basis van de Regeling beleidsindicatoren gemeenten)

Het Rijk heeft een aantal beleidsindicatoren verplicht gesteld. Deze beleidsindicatoren hebben betrekking op de bedrijfsvoering. De overige beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 2. Dit om een eenduidig beeld te kunnen vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en om de gemeenten onderling te kunnen vergelijken.

Nr.	Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023	2024
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	5	5	5,2	5,4	5,5
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	4,6	4,6	4,8	5	4,9
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	562	566	382	375	495
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	12,5	10,2	8	5,1	5,1
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	8,7	8,4	8,4	9,5	8,5

Apparaatskosten: als u omzet voor derden maakt (bijvoorbeeld vanwege het leveren van diensten aan een shared serviceorganisatie of andere gemeenten), brengt u deze in mindering op de apparaatskosten.

Externe inhuur: alle vormen van uitbesteding en outsourcing waarin sprake is van resultaatopdrachten of waarbij resultaatafspraken worden gemaakt, zonder dat er door de opdrachtgever op inzet van specifieke capaciteit wordt gestuurd.

Personeel

Arbeidsmarkt

Het is een uitdaging om, in de huidige overspannen arbeidsmarkt, vacatures vervuld te krijgen. Vacatures ontstaan door pensionering van medewerkers of het vertrek van collega's, veelal vanwege het grote aanbod aan vacatures. Toch lukt het de gemeente Doetinchem om de vacatures te vervullen. Echter zijn er ook vacatures waarbij het wervingsproces langer duurt dan gehoopt. De doelstelling is om vacatures zo snel en kwalitatief mogelijk in te vullen. Het vinden van de juiste kandidaat is in de uitdagende en complexe arbeidsmarkt wel een uitdaging én een expertise. We blijven daarom investeren in de arbeidsmarktuitdaging, vooral in de profilering van de organisatie, om wervingscampagnes zo succesvol en efficiënt mogelijk te laten verlopen.

Ontwikkeling medewerkers

Investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers staat centraal. Dit is een belangrijk punt in het behouden van je personeel. In 2023 is ons digitaal leerplatform gelanceerd om de ontwikkeling van medewerkers te faciliteren. We streven naar een organisatie met nieuwsgierige medewerkers die verantwoordelijkheid en initiatief nemen om dingen te leren of zich eigen te maken. Dit kan individueel (o.a. via ons digitaal leerplatform) of in samenwerking met elkaar.

Duurzame inzetbaarheid

De gezondheid van medewerkers, zowel fysiek als mentaal, is erg belangrijk en staat daarom hoog op de agenda. Medewerkers staan dagelijks direct of indirect klaar voor onze inwoners, organisaties en bedrijven. Ze zorgen ervoor dat alles blijft draaien. Daarom willen we graag dat iedereen zich goed voelt. Plezier in je werk en je fit voelen, daar gaat het om. Het werk moet bij je passen en uitdagend genoeg zijn. Dat vraagt inzet van de organisatie, het team en van medewerkers zelf. Onze VIS-waarden zijn hierbij erg belangrijk: door verantwoordelijkheid te nemen en initiatief te tonen, kun je er met elkaar voor zorgen dat we prettig werken en gezond blijven. Dat is de visie van de gemeente Doetinchem op gezond werken.

Diversiteit en inclusie

Het onderwerp diversiteit en inclusie is breed en complex. In 2023 heeft de organisatie een sessie georganiseerd met het leidinggevend kader om bewustzijn te creëren op dit onderwerp. Het vervolg is om een concrete opdracht te formuleren om diversiteit en inclusie verder te borgen binnen de organisatie.

Ziekteverzuim

Landelijk is er een trend zichtbaar dat het ziekteverzuim stijgt binnen organisaties. De organisatie heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd om grip te krijgen op het stijgende ziekteverzuim. Het streven is om de komende jaren het ziekteverzuim te reduceren tot een verzuimpercentage onder de 5%. Het verzuim is dalende alleen nog niet tot het streefpercentage. De organisatie blijft investeren op het onderwerp ziekteverzuim, door o.a. in te zetten op de preventie van verzuim door het onderwerp duurzame inzetbaarheid, om grip te houden op het verzuimpercentage.

Indicator	Streven 2022	Realisatie 2022	Streven 2023	Streven 2024
Ziekteverzuim	5%	6,2%	5%	5%

Overhead

In de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting nemen we krachtens BBV een 'apart overzicht' op van de kosten van de overhead. Doordat elke gemeente in zijn begroting inzicht geeft in de overhead, moet dit leiden tot een betere vergelijkbaarheid. Onder overhead wordt verstaan 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces', dat we al volgt vertalen:

- Huisvestingskosten voor het ambtelijk personeel, zoals rente en afschrijving van de panden, kosten van gas/ water/elektra, schoonmaak, beveiliging en inrichting;
- ICT-kosten zoals rente en afschrijvingskosten en onderhoud van organisatiebrede programmatuur. De kosten voor ICT-samenwerking waarvoor een bijdrage wordt ontvangen van de deelnemers;
- Facilitaire kosten zoals de reproductie, werkcafé, postverzending, kantoorartikelen etc.;
- Salariskosten van leidinggevende en medewerkers die niet of minimaal werken aan primaire activiteiten/taken/producten die zijn opgenomen in de begroting, zoals alle managers en teamleiders, secretariaten, Team Concerncontrol, Team Inkoop en Administratie, Team HR, Team Ondersteuning en Team ICT;
- Onder overig worden de inkomsten van Buha verantwoord en de kosten OR.

In onderstaande tabel is de overhead opgenomen voor de jaren 2022 en 2023 onderscheiden naar hiervoor onderscheiden onderdelen. De begrote uitgaven 2023 van onze overhead bedragen € 24,1 miljoen. Afgezet tegen de totale begrotingsuitgaven van € 284,2 miljoen is dit 10,96 %. In 2023 was dit percentage 8,51%.

overhead	2023		2024	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
Facilitair	333.110	1.067.911	343.130	1.122.792
Huisvesting	566.970	1.912.940	583.990	1.561.845
ICT	8.602.002	12.016.462	8.060.828	11.742.583
Overig		74.665	34.690	75.014
Personeel	1.305.149	9.249.807	2.759.041	9.709.434
Eindtotaal	10.807.231	24.321.785	11.781.679	24.211.668

Inkoop

In 2023 is er binnen Inkoop, als onderdeel van team Administratie en Inkoop, veel aandacht besteed aan de interne organisatie van het team. Er is een derde inkoopadviseur aangesteld (ook vanwege de toenemende ambities van gemeente Doetinchem) en daarnaast is er structurele capaciteit ingeregeld op de contractadministratie. Voor de interne bediening van de diverse budgethouders is er een portefeuilleverdeling gemaakt, waardoor er structuur is in de ontzorging van de budgethouders. De periodiek aan te leveren rapportages (gebaseerd op contracten) zijn in die lijn belangrijke onderliggers. Er is daarnaast aandacht besteed aan de diverse processen rond inkoop. In 2024 zal het verder uitbouwen van de contractadministratie, het effectueren van de interne dienstverlening door inkoop en het optimaliseren van processen doorgetrokken worden. De ingezette lijn is goed, ook al zijn we er nog niet.

In 2024 blijft aandacht voor circulariteit, duurzaamheid en Social Return on Investment onverminderd van kracht. Daarnaast zal er vanuit 2023 en doorlopend in 2024 extra aandacht besteed worden aan dossiervorming en inhuur (proces, rollen en verantwoordelijkheden). In

aansluiting op het coalitieprogramma heeft ook innovatie een prominente plek op de agenda van Inkoop.

Het geactualiseerde inkoopbeleid is in 2023 geïmplementeerd binnen de organisatie. Dit is doorlopend in 2024 de onderligger voor rechtmatige inkoop- en aanbestedingstrajecten die bijdragen aan correct budgetbeheer en -realisatie. Daarnaast levert dit beleid een belangrijke bijdrage aan lokale en regionale kennisdeling. Actualiteiten (zoals ontwikkelingen rond Rusland, ontwikkelingen in de bouwsector, duurzaamheid en energie) worden daarin meegenomen.

Organisatie

Kantooromgeving

In lijn met de visie op het werkconcept zijn een aantal deelprojecten afgerond. Bijvoorbeeld de verstrekking van ICT-middelen aan medewerkers om plaats- en tijdonafhankelijk te werken. Om te komen tot een passende kantooromgeving die invulling geeft aan de visie en onze organisatiebehoefte is meer tijd nodig. Daarom zijn we eind 2022 een project gestart in samenwerking met een externe adviespartner om inzichtelijk te maken welke aanpassingen nodig zijn.

Binnen dit project is de huidige situatie geanalyseerd en zijn wensen en eisen opgehaald onder medewerkers. De opbrengsten zijn vertaald naar een programma van eisen welke als basis dient voor de ontwerpfase. In de verdere uitwerking van de ontwerpfase 2023 wordt duidelijk wat de ruimtelijke- en financiële consequenties zijn.

Draagvlak onder medewerkers voor de gewenste aanpassingen is belangrijk. Daarom is gekozen voor een aanpak met ruimte voor participatie. Zo heeft ieder team binnen de ambtelijke organisatie een vertegenwoordiger die deelneemt aan werksessies onder begeleiding van de adviespartner. Ook op andere momenten hebben medewerkers input kunnen geven.

Door het houden van een bezettingsgraadmeting is de bezetting van werkplekken en overlegruimten over een periode van 2 weken gemeten. Ook zijn de werkactiviteiten gemeten zoals 'pc werk' en 'bellen'. De resultaten van deze meting worden als input gebruikt om de ruimtelijke consequenties inzichtelijk te maken.

Financiën, planning en control

Administratie

In 2023 is binnen team Administratie en Inkoop aandacht besteed aan het verder optimaliseren van de interne controle, waarbij de naleving van het 4-ogenprincipe en prestatieverklaring belangrijke aandachtspunten blijven. Daarnaast is er in 2023 extra capaciteit ingeregeld om de contractadministratie daadwerkelijk in te richten. Deze stappen zullen verder doorgetrokken worden in 2024. Ook is er in 2023 een intern project gestart om de processen rond debiteuren (uitgaande nota's) te optimaliseren. Ook deze goede lijn wordt doorgezet in 2024.

De inrichting van de verplichtingenadministratie bleek in 2023 complexer dan verwacht. Deze complexiteit werd veroorzaakt door enerzijds de mogelijkheden van het nieuw te ontwikkelen systeem en anderzijds de processen en capaciteit binnen de diverse teams. Inmiddels is door het projectteam in 2023 vanuit een interventie deze complexiteit omgebogen in een werkbaar systeem, waarvan de gefaseerde verdere uitrol zal doorlopen in 2024. Het blijft echter van belang om vanwege de complexiteit van de verplichtingenadministratie ook die verdere uitrol goed te monitoren en indien nodig bij te sturen.

In de keten van het sociaal domein werkt team Administratie en Inkoop samen met Buurtplein. De constructieve lijn van voorgaande jaren wordt verder doorgetrokken in 2024. Mede vanwege de nieuwe inkoopsystematiek in het sociaal domein blijft het goed borgen van processen en het monitoren van die processen (interne controle) van belang. Dit zal ook in 2024 van kracht blijven.

In 2023 is extra gekeken naar het onderdeel verzekeringen. Binnen team Administratie en Inkoop is het beheer van de verzekeringen van gemeente Doetinchem belegd. Dit beheer is in 2023 onder de loep genomen en op onderdelen versterkt. Een onderdeel dat in 2024 aan de orde zal komen is de mogelijke aanbesteding van de brandverzekering voor de panden van gemeente Doetinchem. Hiertoe dienen alle panden getaxeerd te worden, waarvoor een aanmelding van € 50.000 voor de begroting 2024 gedaan wordt. Dit is noodzakelijk en dient door een onafhankelijke taxateur uitgevoerd te worden. Deze taxatie heeft als bijvangst een extra onderbouwing van de vastlegging van panden in de activa administratie.

Binnen de Salarisadministratie is in 2023 veel constructieve aandacht geweest voor acties rond het thuiswerkbeleid, regelingen daartoe en ook de verwerking van de nieuwe CAO. Mogelijke ontwikkelingen in 2024 zullen op dezelfde constructieve wijze opgepakt worden. In samenwerking met het applicatiebeheer binnen HR wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen rond de huidige applicatie Motion van Centric. Mogelijk heeft dit ook procesmatige impact in 2024.

Automatisering

Informatieveiligheid: informatiebeveiliging en privacy

Eén van de belangrijkste onderdelen van informatieveiligheid is het bewustzijn van onze inwoners, bedrijven, bestuurders en medewerkers. In 2024 gaan we verder met ons organisatiebrede bewustwordingstraject. En gaan we de kennis van onze applicatiebeheerders uitbreiden. Ook onderzoeken we hoe we onze inwoners en bedrijven op een makkelijk te begrijpen manier meer bewust kunnen maken van informatieveiligheidsrisico's.

In 2024 wordt Network and Information Security Directive (NIS2) geldig. Dit is de nieuwe Europese informatiebeveiliging wetgeving. Wij houden met veel aandacht in de gaten welke gevolgen dit heeft op onze huidige informatiebeveiliging normenkader de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Een trend van de laatste jaren is dat steeds meer gegevens worden verwerkt op basis van algoritmes. In 2024 stellen we een algoritmeregister op. In dit register staat welke algoritmes wij als gemeenten gebruiken bij ons werk.

Datagedreven werken

De eerste stappen zijn gezet om onze organisatie meer datagedreven te laten werken. De basis van de organisatie staat en we werken nu aan een technische infrastructuur waarmee we ook voor de toekomst datavragen kunnen beantwoorden. We benutten regionale mogelijkheden door actief binnen Datalab GO op te treden. In 2024 wordt geëvalueerd of en in welke vorm DataLab GO een vervolg krijgt na de eerste 4 jaar. Binnen programma 4 hebben we Datagedreven werken als een specifiek speerpunt opgenomen.

Ontwikkelingen ICT-samenwerking

Team ICT-samenwerking richt zich in 2024 primair op het ondersteunen van de primaire processen. In 2024 gaan ontwikkelingen daarnaast in het bijzonder naar het veranderde werkplek concept, vervanging van het datacentrumconcept, vervanging telefonie en de dienst veilig mailen.

Het veranderde werkplek concept maakt dat er meer op laptops wordt gewerkt en op verschillende locaties waaronder de thuislocatie. Dit geeft een veranderende behoefte hoe met applicaties wordt gewerkt ter ondersteuning van de primaire processen. Ook is het aantal te beheren en ondersteunen laptops toegenomen. In 2024 gaan we stappen zetten om waar gewenst applicaties te migreren van de centrale desktop omgeving naar deze laptops met de oplossing die we 2023 hebben gerealiseerd.

We maken gebruik van een hybride infrastructuur voor hosting van onze ICT-systemen. Dat betekent dat we in een deel in eigen beheer hebben en een deel afnemen als dienst van een derde partij. Het eigen beheer deel is afgeschreven en het contract met de derde partij eindigt. We gaan in 2024 onderzoeken wat de beste methode is om hosting van ICT-systemen te verzorgen en implementeren. We bekijken hierbij breed de opties waarbij ook het scenario om hosting in zijn geheel als dienst af te nemen onderzocht zal worden.

In 2024 gaan we naar een andere telefooncentrale. We nemen afscheid van de klassieke telefooncentrale en gaan migreren naar een op Microsoft Teams gebaseerde telefonie omgeving. Dit doen we vanuit het VNG-inkooptraject GT-Connect 2. Met de migratie naar een telefooncentrale gebaseerd op Teams integreren we de Teams en telefonie omgeving met elkaar tot één oplossing. Hiermee is het niet meer nodig om verschillende applicaties te gebruiken. Alle telefonie functionaliteit is straks beschikbaar in een applicatie. Dit bevordert de bereikbaarheid en het gebruiksgemak.

In 2024 gaan we de nieuwe dienst veilig mailen realiseren. Hiermee introduceren we een dienst in onze producten en diensten catalogus waarmee het mogelijk is om veilig te mailen volgens de NTA-norm. Deze dienst kan hiermee huidige implementatie van veilig mailen vervangen. Deze dienst is voor Team ICT-samenwerking bijzonder omdat de dienst veel kenmerken heeft van een informatisering dienst. Gedurende de implementatie van veilig mailen zullen we ook ervaring op doen en waar nodig organisatorische aanpassingen uitvoeren in het team om deze dienst goed te kunnen leveren. Hiermee zetten we een eerste stap in de veranderingen noodzakelijk om in de toekomst meer diensten te kunnen leveren op het gebied van informatisering.

Applicatie voor rechtmatigheidsverantwoording, IC-cyclus en ISMS

Per verslagjaar 2023 moet de gemeente Doetinchem (college van burgemeester en wethouders) voor het eerst zelf in het jaarverslag verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur in de vorm van de rechtmatigheidsverklaring. Er wordt van de gemeente verwacht een deugdelijke grondslag te hebben voor de afgifte van de rechtmatigheidsverklaring. Het doel is om met een bepaalde mate van zekerheid vast te stellen dat de financiële (beheers) handelingen hebben plaats gevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving. Dit zal vastgesteld moeten worden op basis van gedegen interne controles. De uitvoering van het interne controleproces dient aantoonbaar te zijn en moet systematisch worden vastgelegd. Om dit op een efficiënte wijze te ondersteunen heeft er een aanbesteding plaatsgevonden van een applicatie. Met de aanschaf en implementatie van de applicatie beogen wij het complexe cyclische proces van risico-inventarisatie, prioritering van maatregelen en monitoring van voortgang te faciliteren. Het doel is een efficiënt en aantoonbaar proces, meer

grip en het beperken van risico's. Daarnaast willen wij door middel van het gebruik van deze applicatie een continu verbeterproces binnen alle teams creëren en 'in control zijn' dichterbij de medewerker brengen. Tevens beogen wij de mogelijkheid te creëren om in de toekomst binnen dezelfde applicatie en werkwijze het in control zijn op verdere terreinen uit te kunnen breiden ('integraal in control zijn'), bijvoorbeeld t.a.v. verbonden partijen, leveranciers, etc. De nieuwe applicatie ondersteunt ook de vastlegging van de controles vanuit informatieveiligheid (ISMS). Aangezien de ondersteuning van de huidige ISMS-applicatie stopt per ultimo 2023 zal ook de informatieveiligheidscyclus worden opgenomen in de nieuwe applicatie.

Communicatie

Begrijpelijke schrijfstijl

Informatie op een begrijpelijke en eenduidige manier schrijven vraagt wat van onze medewerkers. Vanaf 2022 heeft de organisatie schrijftrainingen georganiseerd voor medewerkers die veel brieven en/of e-mails schrijven aan inwoners, organisaties en bedrijven. Doel hiervan is om de manier waarop wij schrijven begrijpelijker en eenduidiger te maken. Dit doen we niet eenmalig maar borgen we structureel, zodat medewerkers up-to-date blijven en deze schrijfstijl door iedereen gehanteerd wordt.

Gemeentepagina en project nieuwe huisstijl

De huisstijl is al sinds 1989 grotendeels hetzelfde. Rond 2004 is er een update geweest, maar dit was een kleine 'opfrissing'. Om met de tijd mee te gaan en voorbereid te zijn op de toekomst is een grote onderhoudsbeurt, dan wel een geheel nieuwe huisstijl nodig. We willen graag (samen met een communicatiebureau) onderzoeken hoe de nieuwe huisstijl eruit komt te zien. De huisstijl moet meer aansluiten bij de communicatiemiddelen van deze tijd en toekomstbestendig zijn.

4.6 Verbonden partijen

Inleiding

Een gemeente kan zelf bepalen hoe een bepaalde gemeentelijke taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan kiezen om de uitvoering zelf te doen of de uitvoering gezamenlijk te regelen met een aantal regiogemeenten. Indien de gemeente ervoor kiest om de taken in gezamenlijkheid uit te voeren, worden deze taken vaak weggezet in een *verbonden partij*. In deze paragraaf wordt volgens artikel 15 van het BBV inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over, alle partijen waar de gemeente Doetinchem bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt en de ontwikkelingen die gaande zijn.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is:

- Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
 - De gemeente heeft een bestuurlijk belang als ze zeggenschap heeft, middels vertegenwoordiging in het bestuur of middels stemrecht.
 - De gemeente heeft een financieel belang als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld, wat niet verhaalbaar is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Als de verbonden partij een publiekrechtelijke rechtsvorm heeft, wordt gesproken over een gemeenschappelijke regeling. Deze constructie is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
- Privaatrechtelijke organisaties zijn geregeld in het Burgerlijk Wetboek en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval, bij vennootschappen, wordt de term 'deelneming' gebruikt. Een vennootschap kan een N.V. of een B.V. zijn waarvan de gemeente aandelen in zijn bezit heeft.
- De categorie 'overige verbonden partijen' zijn organisaties waarbij formeel wel sprake is van een bestuurlijk belang, maar niet van een formeel financieel belang. Wel is sprake van een structurele bekostiging in overwegende mate.
- Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan zonder dat het hiervoor beschreven bestuurlijk en financieel belang aanwezig is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

In welke verbonden partijen participeert de gemeente Doetinchem?

In 2024 neemt de gemeente Doetinchem deel in 16 verbonden partijen. In onderstaand schema is de juridische en financiële informatie van alle verbonden partijen in 2024 op een rij gezet.

Verbonden partij	Rechtspersoon	Publiek/Privaat	Financiële bijdrage (€)
Laborijn*	Openbaar lichaam	Publiek	€ 38.235.000
Buha B.V.	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 26.399.703
Buurtplein B.V.	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 9.453.950
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 3.991.965
Sport ID (sportbedrijf van de gemeente Doetinchem)	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 2.696.312
Amphion Cultuurbedrijf	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 2.532.472
Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 1.210.860
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Openbaar lichaam	Publiek	€ 1.206.403
Regio Achterhoek (8RHK ambassadeurs)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 456.630
Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 207.260
VNG**	Vereniging	Privaat	€ 90.066
EUREGIO**	Openbaar lichaam	Publiek	€ 15.280
Euregio Rijn-Waal**	Openbaar lichaam	Publiek	€ 16.686
Alliander	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0
Vitens	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0
<i>*Dit bedrag bestaat gedeeltelijk uit Rijksmiddelen.</i>			
<i>**Dit bedrag betreft een lidmaatschapsbijdrage.</i>			

Wat zijn de ontwikkelingen?

We ontkomen er in deze begroting niet aan om scherpe keuzes te maken. De afgelopen periode zijn er verschillende cao-akkoorden gesloten. Met name de stevige structurele loonsverhogingen in deze cao's leiden tot hoge kostenstijgingen bij onze verbonden partijen. Als we ons beperken tot het toepassen van de methodiek uit de gemeentelijke begroting rondom indexering komt de financiering van diverse verbonden partijen structureel onder druk te staan. Om te komen tot een reële indexering van de budgetten zijn in deze begroting budgetten geraamd om deze loon-/prijsontwikkelingen op te vangen. Om deze kostenontwikkeling voor de gemeente te dekken worden over de volle breedte van de begroting besparingsmaatregelen getroffen. Vanaf 2024 is een taakstelling voor prijsgevoelige componenten geraamd en vanaf 2025 moet een bezuiniging op de subsidies worden gerealiseerd, die mogelijk ook de verbonden partijen gaat raken.

Verdiepende informatie per verbonden partij

Hieronder vindt u van alle verbonden partijen een overzicht met informatie over onder meer het openbaar belang, ontwikkelingen, relevante risico's en bestuurlijke- en financiële belangen. Op basis van artikel 15 wordt het overzicht onderverdeeld in:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen, en,
- Overige verbonden partijen.

Als hulpmiddel bij de financiële gegevens is een verkeerslichtenmodel toegevoegd voor een snelle weergave van de ontwikkeling.

Legenda verkeerslichtenmodel ontwikkelingen			
Aandelenkapitaal	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Impuls bijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatatiebijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Eigen vermogen	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Vreemd vermogen	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatieresultaat	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Dividend	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Toelichting op bedragen	In sommige overzichten staan bedragen rood gearceerd. Het gaat hier om een negatief bedrag, tevens te herkennen aan het min-teken.		

Gemeenschappelijke regelingen

LABORIJN			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving en Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Uitvoering van de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorziening en een aantal aanvullende regelingen		
Wettelijke taak	Ja, vanuit de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorziening		
Deelnemende partijen	Doetinchem, Aalten en sociale werkvoorziening van Montferland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Laborijn werkt aan een inclusieve arbeidsmarkt en levert daaraan dagelijks haar bijdrage. Laborijn is erop gericht om iedere inwoner aan betaald werk te helpen en als dat (nog) niet lukt hem/haar te ondersteunen bij ontwikkelstappen om te participeren in de samenleving. Daarbij wordt fors ingezet op het faciliteren van de ontwikkeling bij inwoners, ook daar waar dit niet altijd een besparing op de bijstandslasten tot gevolg heeft. Het kunnen zetten van ontwikkelstappen maakt dat inwoners mee kunnen doen in de maatschappij en zich daarvoor vitaler en gelukkiger voelen. Dit is een waardevolle investering. De opbrengsten (of besparingen) daarvan vallen soms buiten het 'werk in inkomen' domein.		
Risico's	Het grootste risico is de bijdrage van het Rijk die wij ontvangen voor de BUIG in relatie tot de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	E.J. (Jorik) Huizinga (voorzitter algemeen bestuur en dagelijks bestuur) P.J.A.O.M. (Patrick) Moors (algemeen bestuur)	
	Stemverhouding	4 van de 10 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatatiebijdrage	€ 34.783.513	€ 38.235.000	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 10.557.000	€ 10.555.000	
Vreemd vermogen	€ 11.616.000	€ 9.917.000	
Exploitatieresultaat	€ 375.000	€ 288.000	

VEILIGHEIDSREGIO NOORD- EN OOST-GELDERLAND (VNOG)			
Relatie met programma	Doetinchem 2036		
Vestigingsplaats	Apeldoorn		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Doel van de regeling is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De VNOG behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van de brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening, zoals neergelegd in de Wet veiligheidsregio's en draagt bij de behartiging van deze belangen zorg voor afstemming met de taken van de gemeenten in het kader van de bevolkingszorg		
Wettelijke taak	Ja, uitvoering geven aan de Wet veiligheidsregio's		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Brummen, Ermelo, Apeldoorn, Doetinchem, Harderwijk, Berkelland, Elburg, Hattem, Bronckhorst, Epe, Heerde, Lochem, Oost Gelre, Winterswijk, Montferland, Oude IJsselstreek, Zutphen, Nunspeet, Putten, Oldebroek en Voorst		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De afgelopen jaren hebben grote uitdagingen met zich meegebracht voor de hele wereld en dus ook voor VNOG. Na de coronajaren volgden nieuwe crises, zoals de oorlog in Oekraïne, de asielcrises, etc. De veiligheidsregio's hebben hierbij een steeds grotere rol gekregen en zijn op allerlei fronten ingezet, in nauwe samenwerking met de partners zoals de gemeenten. De onrust in de wereld houdt aan. Er zijn vele onzekerheden, snelle ontwikkelingen en uitdagingen op allerlei vlakken, zoals klimaat, energie, prijzen, polarisatie en (wereldwijde) instabiliteit. Niemand kan overzien of voorspellen waar deze ontwikkelingen toe zullen leiden. Het Rijk voorziet dat komende crises langduriger zullen zijn, met een grote maatschappelijke impact en dat de veiligheidsregio's hierbij een belangrijke rol gaan spelen. Het Rijk wil daarom de crisisbeheersing en informatiepositie van de veiligheidsregio's versterken en hun flexibiliteit om in te spelen op actuele crises. In de periode 2023 tot en met 2026 verhoogt het Rijk daarom stapsgewijs structureel haar bijdrage aan de veiligheidsregio's. In 2024 zal VNOG hier verder aan bouwen om zo aan de verwachtingen van het Rijk te kunnen voldoen.		
Risico's	De berekende waarde van de weerstandsratio voor de begroting 2024-2027 van de VNOG komt uit op 1,14 en zit daarmee binnen de door het bestuur van de VNOG vastgestelde bandbreedte van 1,0 tot 1,4.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans (AB-lid)	
	Stemverhouding	3 stemmen in het AB (gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners)	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 3.641.000	€ 3.991.965	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 15.524.488	€ 17.323.913	
Vreemd vermogen	€ 38.213.577	€ 35.566.035	
Exploitatieresultaat	€ 5.255.817	€ 2.509.728	

OMGEVINGSDIENST ACHTERHOEK (ODA)			
Relatie met programma	Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving		
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld.)		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	De ODA voert de wettelijke milieutaken uit voor de tien deelnemende gemeenten en de Provincie Gelderland. Het gaat hierbij om vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu, veiligheid en cultureel erfgoed. Hierdoor wordt gewerkt aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving		
Wettelijke taak	De ODA voert de wettelijke milieutaken uit voor de tien deelnemende gemeenten en de Provincie Gelderland. Het gaat hierbij om vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu, veiligheid en cultureel erfgoed.		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de Provincie Gelderland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hierdoor komen er een aantal veranderingen zoals een andere registratie van inrichtingen, een andere invulling van de risicomodule en een wijziging van het productenboek. De onderwerpen klimaat, energie, duurzaamheid, ondermijning, zeer zorgwekkende stoffen en stikstofproblematiek staan stevig in de aandacht. Op deze taakvelden spelen de Omgevingsdiensten een belangrijke rol. Mede naar aanleiding van het "rapport Van Aartsen" over de werking van Omgevingsdiensten staat de kwaliteit en de robuustheid van de Omgevingsdiensten sterk in de schijnwerpers. De commissie Van Aartsen heeft tien aanbevelingen opgesteld om te komen tot een schone en gezonde leefomgeving door het steviger aanpakken van milieucriminaliteit en milieurisico's. Deze aanbevelingen zijn overgenomen in het Interbestuurlijk programma versterking Vth (IBP) als zes pijlers, waarbij pijler 1 "Robuuste omgevingsdiensten en financiering" op dit moment de meeste aandacht krijgt.		
Risico's	De geschetste ontwikkelingen vragen onverminderd aandacht en actie van de ODA. De arbeidsmarkt voor gekwalificeerd personeel is krap. Net als gemeenten ondervindt ook de ODA moeite om nieuw personeel te vinden. Dit zou een nadelig gevolg kunnen hebben voor de te realiseren productie. Verder is een tendens zichtbaar dat de centrale overheid taken doorzet naar gemeenten en Omgevingsdiensten zonder dat er op voorhand duidelijkheid is over de daarbij behorende financiële compensatie.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	I.M. (Ingrid) Lambregts (opdrachtgever) H.G. (Henk) Bulten (AB-lid)	
	Stemverhouding	1 van de 11 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 1.076.500	€ 1.210.860	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 416.000	€ 0	
Vreemd vermogen	€ 1.656.000	€ 2.744.000	
Exploitatieresultaat	€ 104.000	-€ 384.000	

GGD NOORD- EN OOST-GELDERLAND			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving		
Vestigingsplaats	Warnsveld		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	De gemeenten zijn volgens de Wpg wettelijk verplicht een regionale GGD in stand te houden. De GGD voert daarbij een belangrijk deel de taken van de Wpg uit. Het college draagt zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. Voordat het college een besluit neemt dat belangrijke gevolgen kan hebben voor de publieke gezondheidszorg is zij wettelijk verplicht advies te vragen aan de GGD.		
Wettelijke taak	Ja, uitvoering geven aan taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg)		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Brummen, Ermelo, Apeldoorn, Doetinchem, Harderwijk, Berkelland, Elburg, Hattem, Bronckhorst, Epe, Heerde, Lochem, Oost Gelre, Winterswijk, Montferland, Oude IJsselstreek, Zutphen, Nunspeet, Putten, Oldebroek, Voorst en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)/DB		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	VWS vergoedt de kosten van aanpak COVID-19 tot 1 juli 2023. VWS vraagt continuering vaccinaties ook na 1 juli. Vaststelling Bestuursagenda 2023-2027 GGD eind 2023; uitvoering ervan is verbonden aan Integraal Zorgakkoord en Gezond Actief Leven Akkoord; 7e wijziging Gemeenschappelijke Regeling n.a.v. wijziging Wgr. Continuering GGD Robuust.		
Risico's	De GGD'en zijn in onderhandeling met VWS over de vergoeding van de kosten door opgelopen achterstanden. De GGD blijft te maken houden met (dreigend) tekort aan artsen. Zij lost de schaarste aan forensische artsen op door samenwerking met GGD'en Oost Nederland.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	E.J. (Jorik) Huizinga (plv voorzitter algemeen en dagelijks bestuur)	
	Stemverhouding	6 stemmen van totaal 92 stemmen in het AB (gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners)	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 1.010.003	€ 1.206.403	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 2.912.000	€ 2.656.000	
Vreemd vermogen	€ 10.226.000	€ 8.787.000	
Exploitatieresultaat	€ 77.000	€ -487.000	

REGIO ACHTERHOEK (8RHK AMBASSADEURS)			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	De Regio Achterhoek is een openbaar lichaam welke de belangen behartigt van zeven samenwerkende gemeenten in de Achterhoek. De Regio bevordert, faciliteert en stimuleert de intragemeentelijke samenwerking, met name op het terrein van regionale economische ontwikkeling, werkgelegenheid, woningbouw en mobiliteit. Daarnaast heeft de Regio aandacht voor interregionale en landsgrens overschrijdende samenwerking.		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De programmabegroting 2024 van de Regio Achterhoek is inhoudelijk in overeenstemming met de afgesproken koers. De meerwaarde van de samenwerking wordt voor de gemeente Doetinchem en de andere gemeenten onderschreven. Een ontwikkeling is het voornemen van de gemeente Montferland om toe te treden tot Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs. Mocht dit het geval zijn betekent dit een positief effect op de organisatiemiddelen. De toetreding van Montferland zou een verhoging van de totale inwonerbijdragen van gemeenten aan de regio Achterhoek van rond de € 270.000 betekenen. De ondersteuning van de governance door 8RHK ambassadeurs staat goed. Wel verwachten we dat met de toetreding van Montferland extra inzet op lobby en extra uren van de programmaregisseurs nodig zal zijn.		
Risico's	De provincie Gelderland heeft in het kader van haar herijkingsoperatie aangekondigd de (inwoner)bijdrage aan de governance van 8RHK ambassadeurs per 2025 stop te zetten. Voor 2024 is een overgangsjaar afgesproken waarin de provincie nog wel de bijdrage aan de organisatiekosten doorzet € 450.000. Voor de begroting van 2025 en verder zullen hiervoor met het nieuwe college van GS opnieuw het gesprek worden aangaan. Een ander risico dat de Regio wil benoemen geldt voor alle gemeenten en openbare lichamen en behelst de cao-ontwikkelingen. Het principeakkoord geeft een forse stijging weer, dit heeft een incidenteel effect op de begroting, structureel is het geborgd door de loonindexering door middel van nacalculatie. Voor 2024 verwacht de Regio het risico te kunnen opvangen.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans (voorzitter)	
	Stemverhouding	1 van de 7 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatatiebijdrage	€ 415.030	€ 456.630	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 6.726.000	€ 7.150.000	
Vreemd vermogen	€ 20.174.000	€ 15.429.000	
Exploitatieresultaat	€ 24.000	€ 124.000	

ERFGOEDCENTRUM ACHTERHOEK EN LIEMERS (ECAL)			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarpplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers en andere overheidslichamen. Het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord en het ontplooiën van activiteiten die direct en aanwijsbaar de financieel-economische positie van het Erfgoedcentrum ten goede komen		
Wettelijke taak	Ja, het overeenkomstig de Archiefwet 1995 beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbestanden van de deelnemende- en andere overheidslichamen		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Stijgende energiekosten zorgen voor financiële uitdagingen		
Risico's	Naast een kostenstijging voor energie is er in de meerjarenbegroting ook geen rekening gehouden met de hoge loonindexering als gevolg van de nieuwe CAO WSGO en de hoge indexering die de verhuurder hanteert		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	R. (Robbert) Hummelink (voorzitter)	
	Stemverhouding	1 van de 10 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatatiebijdrage	€ 201.220	€ 207.260	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 192.939	€ 106.364	
Vreemd vermogen	€ 661.684	€ 599.596	
Exploitatieresultaat	€ -6.461	€ -86.575	

Vennootschappen en coöperaties

BUHA B.V.			
Relatie met programma	Doetinchem 2036 en Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)		
Openbaar belang	Het zorgdragen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte en bij de uitvoering hiervan arbeidsparticipatie en sociale werkgelegenheid te bevorderen en duurzame innovaties na te streven		
Wettelijke taak	Ja, Buha BV voert namens de gemeente wettelijke taken uit voor de gemeente, met name op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Buha blijft zich de komende jaren ontwikkelen zowel vakinhoudelijk voor de verschillende diensten, als ook voor de onderdelen organisatie, bedrijfsvoering, inkoop en financiën. Buha heeft afgelopen jaar een strategisch ICT-plan vastgesteld voor de komende jaren van waaruit onze diensten optimaal worden ondersteund en de processen worden geoptimaliseerd.		
Risico's	<p>Buha heeft eigen weerstandsvermogen nodig om slagvaardig te zijn en om onvoorziene bedrijfsvoeringsrisico's op te kunnen vangen. Bij de oprichting heeft Buha geen weerstandsvermogen meegekregen, maar heeft de opdracht gekregen om dit zelf op te bouwen. Buha en de gemeente Doetinchem hebben de risico's en de kwantificering doorgelopen en zijn op veel onderdelen tot overeenstemming gekomen. Hieruit komt naar voren dat niet alle genoemde risico's (volledig) bij Buha blijven. Als de gemeente Doetinchem risico's overneemt impliceert dit dat de gemeente Doetinchem, als dit risico zich voordoet, daadwerkelijk en onmiddellijk aan zet is. Als het risico bij Buha blijft dan is Buha aan zet. Naarmate de gemeente meer risico's overneemt komen de bedrijfsmatige prikkels van de BV Buha onder druk te staan. Momenteel ligt er het voorstel tot het vormen van een weerstandsvermogen van totaal EUR 2,3 miljoen. Hiervan komt EUR 1,2 miljoen voor rekening van Buha en EUR 1,1 miljoen voor rekening van de gemeente Doetinchem. In het college van 17 mei 2022 is op voorspraak van de aandeelhouder afgesproken dat beide partijen zo snel mogelijk zorg dragen voor de uitvoering van de gezamenlijke risicoinventarisatie zodat Buha de buffer de komende jaren kan opbouwen. Hierbij wordt ook gekeken naar de BBV en het BW in relatie tot verbonden partij Buha, met daarnaast oog voor de kostendekkende producten. Deze onderwerpen zijn doorgeschoven naar de evaluatie SOK die in 2023 wordt uitgevoerd. De prijzen van aannemers en inhuur zijn hoger geworden doordat er schaarste is van uitvoerend personeel op de arbeidsmarkt. Daarnaast heeft de BV Buha op meerdere onderdelen te maken met stijgende prijzen, zoals die zijn aangegeven in de 1e en 2e Bestuurlijke Monitor 2023, bij contracten/bestekken, loonkosten en energie/brandstof. Het is halverwege 2023 al duidelijk dat deze kosten nog steeds fors hoger zijn dan het standaard indexcijfer (BBP).</p>		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans (afvaardiging naar aandeelhoudersvergadering) L.T.M. (Rens) Steintjes (opdrachtgever)	
	Stemverhouding	100% aandeelhouder	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 23.835.383	€ 26.399.703	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.241.149	€ 2.818.602	
Vreemd vermogen	€ 13.642.112	€ 15.394.425	
Exploitatieresultaat	€ 876.644	€ 1.576.153	

BUURTPLEIN B.V.			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)		
Openbaar belang	Buurtplein is verantwoordelijkheid voor (het toeleiden naar) adequate zorg en ondersteuning voor alle inwoners van Doetinchem die daarvoor op grond van de wet in aanmerking komen, alsmede de verantwoordelijkheid voor de inwoners van de zeven regionale gemeenten waarvoor Doetinchem de functie van centrumgemeente vervult (onderdeel beschermd wonen). Daarnaast voert Buurtplein in opdracht van de gemeenten verschillende aanvullende taken uit. Zoals het bieden van eerstelijnszorg en het verzorgen van meerdere stedelijke diensten. Gemeente en Buurtplein hebben deze opdracht vastgelegd in een opdrachtovereenkomst naar privaatrecht		
Wettelijke taak	Ja, Buurtplein geeft namens de gemeente Doetinchem uitvoering aan de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en aan de Jeugdwet		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem (100% eigenaar) (Voor het onderdeel Wmo - beschermd wonen is Buurtplein ook uitvoerder voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk)		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<p>De komende periode staat in het teken van het uitvoeren van maatregelen om binnen de begroting sociaal domein te blijven. Buurtplein is hierbij een belangrijke partner als uitvoeringsorganisatie op het gebied van Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en jeugdhulp.</p> <p>Gemeenten, Rijk en andere partijen werken aan de transitie "Van beschermd wonen naar een beschermd thuis". Twee belangrijke instrumenten daarvoor zijn de invoering van het woonplaatsbeginsel en een nieuw verdeelmodel voor de middelen voor gemeenten voor beschermd wonen. Op dit moment is gemeente Doetinchem als centrumgemeente verantwoordelijk voor Wmo-beschermd wonen. In het voorjaar van 2023 heeft staatssecretaris Van Ooijen (VWS) bekend gemaakt dat de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen met een jaar wordt uitgesteld. Er wordt nu gestreefd naar invoering per 1 januari 2025.</p> <p>In het voorjaar van 2023 is er een akkoord bereikt over de Hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. De betrokken partijen, waaronder Buurtplein als uitvoeringsorganisatie, gaan samen werken aan de voorbereiding en uitvoering van de afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd.</p> <p>Om de houdbaarheid van de Wmo te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementsstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Deze wijziging gaat per 1 januari 2026 in. Hoe de nieuwe, inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien wordt in de komende periode verder uitgewerkt.</p> <p>De verschillende hervormingen vergen landelijke wetgeving. Met de val van het kabinet is het onduidelijk of de hervormingen tijdig behandeld kunnen worden of dat ze controversieel worden verklaard en in de wachtkamer worden gezet. Op het moment van schrijven is de uitkomst hiervan nog niet bekend.</p>		
Risico's	<p>In algemene zin brengt de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet een algemeen risico met zich wat betreft de uitnutting van budgetten. Het betreffen immers open-einde-regelingen. De grip op financiën en daarbij behorende financiële sturing vraagt dan ook blijvend aandacht en urgentie.</p> <p>Buurtplein heeft te maken met grote cao-stijgingen (cao Sociaal Werk). Op dit moment wordt in beeld gebracht of de compensatie die beschikbaar is vanuit de gemeente voldoende is om de ontwikkeling van de cao te compenseren.</p>		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	L.T.M. (Rens) Steintjes (afgevaardigde algemene vergadering van aandeelhouders) R. (Robbert) Hummelink (opdrachtgever - Jeugdwet) P.J.A.O.M. (Patrick) Moors (Wmo)	
	Stemverhouding	100% aandeelhouder	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 9.703.950	€ 9.453.950	

Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.159.182	€ 1.559.580	
Vreemd vermogen	€ 1.357.416	€ 1.956.724	
Exploitatieresultaat	€ 677.475	€ 400.400	

SPORT-ID (sportbedrijf van de gemeente Doetinchem)			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)		
Openbaar belang	Het uitoefenen van een onderneming op het gebied van de exploitatie van een sport- en recreatiecentrum met horeca-activiteiten en het stimuleren van sport, bewegen en de gezonde leefstijl		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De SPUK GALA en IZA bieden nieuwe kansen voor Sport-ID op gebied van sport, bewegen en gezonde leefstijl. Voor Sport-ID betekent dit dat zij hun activiteiten verder kunnen ontplooiën en inwoners ondersteunen bij een gezond en sportief leven. Nieuwe regelgeving (vanaf schooljaar 2023-2024) rondom het bewegingsonderwijs biedt kansen en uitdagingen voor Sport-ID. Enerzijds zullen meer scholen gebruik willen maken van vakleerkrachten, anderzijds komt de beschikbaarheid van binnensportaccommodaties onder druk te staan. Op gebied van sportverenigingsleven liggen er uitdagingen om samen met verenigingen een antwoord te bieden op de terugloop van leden en de druk op vrijwilligerstaken (bestuur en kader).		
Risico's	Stijgende energiekosten en stijgende loonkosten zorgen ervoor dat de exploitatie van Sport-ID onder druk blijft staan.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	E.J. (Jorik) Huizinga (afvaardiging naar aandeelhoudersvergadering) P.J.A.O.M. (Patrick) Moors (opdrachtgever via budgetovereenkomst)	
	Stemverhouding	100% aandeelhouder	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Exploitatiebijdrage	€ 2.593.822	€ 2.696.312	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 741.727	€ 1.002.718	
Vreemd vermogen	€ 4.544.033	€ 5.095.566	
Exploitatieresultaat	-€ 11.777	€ 40.991	

AMPHION CULTUURBEDRIJF			
Relatie met programma	Sociale en veerkrachtige samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	De instandhouding en de exploitatie van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in Oostelijk Gelderland		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem, Oude IJsselstreek, Bronckhorst en Montferland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Zowel het nieuwe cultuurbeleid als de SPUK GALA en IZA bieden kansen voor Amphion Cultuurbedrijf op het gebied van cultuur en gezonde leefstijl. Voor Amphion Cultuurbedrijf betekent dit dat zij hun activiteiten verder kunnen ontplooiën om inwoners te ondersteunen bij een geestelijk gezond leven. Het Cultuurbedrijf is na de fusie uitgegroeid tot één bedrijf met een stevige basis. De ambitie om meer cultuur te verankeren in de gemeente Doetinchem zal tot uiting komen in de uitvoeringsagenda die in 2024 opgesteld wordt, in samenwerking met Amphion Cultuurbedrijf en de nieuwe directeur bestuurder die eind 2023 start.		
Risico's	Stijgende energiekosten en stijgende loonkosten zorgen ervoor dat de exploitatie van het Cultuurbedrijf onder druk blijft staan.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	P.J.A.O.M (Patrick Moors (afvaardiging naar aandeelhoudersvergadering) E.J. (Jorik) Huizinga (opdrachtgever via budgetovereenkomst)	
	Stemverhouding	89% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal Amphion	€ 256.500	€ 256.500	
Exploitatiebijdrage	€ 2.435.162	€ 2.532.472	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 2.901.968	€ 2.883.557	
Vreemd vermogen	€ 2.915.269	€ 3.395.193	
Exploitatieresultaat	€ -272	€ -18.408	

ALLIANDER			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	De aandelen van Alliander zijn in handen van 77 Nederlandse provincies en gemeenten		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<p>Er is sprake van een drietal trends en ontwikkelingen.</p> <p>1. De mondiale energiemarkt is onvoorspelbaarder geworden. Door deze ontwikkelingen is in Nederland een tweeledig beeld ontstaan: aan de ene kant is er een sterk toegenomen kans op energiearmoede, aan de andere kant grijpen mensen de ontwikkelingen aan om volop te investeren in de verduurzaming van hun huis of bedrijf om bewuster met energie om te gaan.</p> <p>2. Door een explosieve toename in de vraag naar elektriciteit leidt de verduurzaming van Nederland tot verdere elektrificatie van vraag en aanbod van energie en daarmee tot een grotere vraag naar netcapaciteit en nieuwe aansluitingen. Nederland is sterk gestegen op de Europese ranglijsten wat betreft opwek van duurzame energie. Door de sterk gestegen energieprijzen en door beperkte beschikbaarheid van alternatieven, zoals waterstof, groengas en warmtenetten, heeft er afgelopen jaar een extra versnelling van elektrificatie plaatsgevonden.</p> <p>3. Energietransitie staat onder druk door een tekort aan personeel: Het is een uitdaging voor organisaties in de energiesector om personeel te vinden voor al het werk aan de energietransitie. Te weinig jongeren kiezen voor een technische opleiding en een baan in de techniek. De gevolgen daarvan zijn sectorbreed merkbaar.</p> <p>Ruimte: Met de versnelling van de verduurzaming groeit het besef dat de benodigde infrastructuur niet altijd makkelijk in te passen is in de publieke ruimte. Energie gaat het komende decennium de ruimtelijke inrichting van Nederland mede bepalen. In Nederland is er bovengronds en ondergronds beperkt ruimte.</p> <p>Materiaal:: De afgelopen jaren is door geopolitieke ontwikkelingen duidelijk geworden dat internationale toeleverketens kwetsbaar zijn voor interrupties. Door grondstofschaarste, lockdowns en opgelegde sancties zijn de beschikbaarheid en het transport van onder andere kabels, meters en transformatoren moeilijker geworden. Daarnaast zitten veel productielijnen momenteel aan hun maximale capaciteit. Verder is de verwachting dat op de lange termijn de wereldvoorraden van grondstoffen als iridium en kobalt een uitdaging vormen voor het realiseren van de wereldwijde klimaatdoelstellingen.</p>		
Risico's	Voor Alliander zijn de gevolgen van bovengenoemde trends ingrijpend. De druk op het versnellen van de transitie naar duurzame opwek is door de ontwikkelingen verder vergroot. Er is verdere versnelling noodzakelijk in het aanpassen van de fysieke en digitale infrastructuur. Tegelijkertijd wordt de realisatie bemoeilijkt vanwege een toenemende schaarste zowel qua personeel, zoals technici en dataspecialisten, als van materialen en in publieke ruimte, zowel boven als onder de grond.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	H.G. (Henk) Bulten	
	Stemverhouding	0,58% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 49.068	€ 49.068	
Dividend	€ 378.000	€ 378.000	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 4.470.000.000	€ 4.570.000.000	
Vreemd vermogen	€ 5.739.000.000	€ 6.122.000.000	
Exploitatieresultaat	€ 242.000.000	€ 198.000.000	

BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN (BNG)			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	Het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publiek en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	Aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	1. BNG Bank is marktleider in het publieke domein 2. BNG Bank zet samen met klant in op een duurzamer Nederland 3. In 2022 is de nettowinst gestegen naar EUR 300 miljoen (in 2021: EURO 236 miljoen) 4. Het renteresultaat is structureel gezond 5. De langlopende kredietportefeuille bedraagt EUR 88 miljard, netto toename van 1 miljard 6. Het dividend over 2022 bedroeg EUR 139 miljoen, EUR 2,50 per aandeel		
Risico's	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2023 kan de bank daarom niet maken.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	H.G. (Henk) Bulten	
	Stemverhouding	0,11% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 156.858	€ 156.858	
Dividend	€ 82.000	€ 82.000	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 5.062.000.000	€ 4.615.000.000	
Vreemd vermogen	€ 143.995.000.000	€ 107.459.000.000	
Exploitatieresultaat	€ 226.000.000	€ 300.000.000	

VITENS					
Relatie met programma	Organisatie en financiën				
Vestigingsplaats	Zwolle				
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)				
Openbaar belang	Het werken aan het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit				
Wettelijke taak	Ja, uitvoering geven aan taken uit de drinkwaterwet				
Deelnemende partijen	De gemeente en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders				
Ontwikkelingen					
(Markt)ontwikkelingen	<p>Op basis van een eigen analyse en stakeholderonderzoeken heeft Vitens de volgende negen trends, ontwikkelingen en stakeholderverwachtingen geformuleerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De kwaliteit van drinkwaterbronnen wordt beïnvloed door externe factoren. 2. Klanten vinden betrouwbaar en kwalitatief goed drinkwater vanzelfsprekend. 3. Klanten verwachten een continue beschikbaarheid van water, en er is een toenemende noodzakelijkheid om de bedrijfsvoering te beschermen tegen (digitale) dreiging. 4. Klanten verwachten in toenemende mate een hoge klantgerichtheid. Hierbij hoort ook een verdere digitalisering van klantinteractie. 5. In de ondergrond komen steeds meer activiteiten, zoals opwekking van energie, als oplossing voor maatschappelijke opgaven. Daarom moet Vitens blijven waken voor de drinkwaterbelangen op korte en lange termijn. 6. De veiligheidscultuur is een belangrijk onderdeel van de gezondheid van medewerkers. 7. Als publiek bedrijf dienen we wetgeving en integriteit hoog in het vaandel te houden en we moeten hier transparant over zijn. 8. Kraanwater wordt steeds meer gekozen als een bijdrage aan een gezonde en duurzame levensstijl. 9. Een duurzame en circulaire bedrijfsvoering biedt kansen voor kostenbeheersing en innovaties. Stakeholders verwachten dit dan ook in toenemende mate van ons. 				
Risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur. Als de vraag sterker blijft stijgen dan de afgelopen jaren en de realisatie achterblijft, zijn we mogelijk niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken waardoor levering van 24/7 in het gedrang komt en vergunningen worden overschrijden. We onderscheiden bestuurlijke maakbaarheidsrisico's enerzijds, voor het verkrijgen van (voldoende) winvergunningscapaciteit. Anderzijds komt het door technische maakbaarheidsrisico's, voor beschikbare (personele) capaciteit, zowel intern als extern. 2. Cybersecurity. Als cyberdreiging gelijk blijft of toeneemt, zijn we, door toename van ons 'digitaal oppervlak', kwetsbaar voor een succesvolle cyberaanval, waardoor de drinkwatervoorziening kan worden verstoord, we kunnen worden afgeperst, of klantgegevens openbaar worden. 3. Fraude. Door de toegang tot geldstromen en activa, nauwe contacten met opdrachtnemers én onvoldoende integriteitsbewustzijn kunnen medewerkers in de verleiding komen te frauderen, waardoor Vitens financiële en reputatieschade kan oplopen.? 4. Financierbaarheid. Als de WACC-regelgeving in combinatie met de beperking van de dividenduitkering aan aandeelhouders leidt tot een te grote beperking van onze winst, komt de financierbaarheid onder druk te staan, waardoor we onvoldoende in staat zijn onze strategische doelen te realiseren.? 5. Druk in de ondergrond. Vitens is niet de enige partij die de ondergrond gebruikt. De ondergrond wordt in toenemende mate gebruikt voor andere opgaven, zoals opslag van energie en warmte. Dit brengt risico's met zich mee voor de grondwaterkwaliteit van onze drinkwaterbronnen en voor de kwaliteit van drinkwater door ongewenste opwarming in de leidingen.? 6. Adaptief vermogen. Door schaarste op de arbeidsmarkt in relatie tot onze recruitmentopgave ontstaat het risico dat we niet tijdig kunnen inspelen op de juiste invulling van de posities met benodigde talenten, waardoor we als organisatie niet kunnen performen. 7. Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen. Beschikbaarheid van voldoende (schone) bronnen en productiecapaciteit is noodzakelijk om nu en in de toekomst voldoende drinkwater van gewenste kwaliteit te kunnen leveren. De vraag naar drinkwater neemt naar verwachting de komende jaren toe, daar moeten we tijdig onze win- en productiecapaciteit op afstemmen. De beschikbaarheid is een potentieel knelpunt, omdat we afhankelijk zijn van provincies voor het verkrijgen van winvergunningen. 				
Bestuurlijk belang					
Bestuurlijk belang Doetinchem	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Portefeuille</td> <td>H.G. (Henk) Bulten</td> </tr> <tr> <td>Stemverhouding</td> <td>1% van de aandelen</td> </tr> </table>	Portefeuille	H.G. (Henk) Bulten	Stemverhouding	1% van de aandelen
Portefeuille	H.G. (Henk) Bulten				
Stemverhouding	1% van de aandelen				
Financieel belang					
Begroting gD	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">2023</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">2024</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">Ontwikkeling</td> </tr> </table>	2023	2024	Ontwikkeling	
2023	2024	Ontwikkeling			

Aandelenkapitaal	€ 58.752	€ 58.752	
Dividend	€ 0	€ 0	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 600.300.000	€ 649.500.000	
Vreemd vermogen	€ 1.387.800.000	€ 1.446.600.000	
Exploitatieresultaat	€ 19.400.000	€ 8.200.000	

Stichtingen en verenigingen

De gemeente Doetinchem heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in stichtingen en verenigingen.

Overige verbonden partijen

EUREGIO			
Relatie met programma			
Vestigingsplaats	Gronau (DE)		
Rechtsvorm	Nederlands Duits openbaar lichaam conform het Verdrag van Anholt		
Openbaar belang	De EUREGIO heeft als taak de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	De EUREGIO telt 129 lidgemeenten. 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde. Een deel van de gemeenten is indirect lid via hun (Land-)Kreis. Ook twee waterschappen zijn lid		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<p>Voor Doetinchem zijn de onderwerpen over de 'Toekomst vrijetijdseconomie bij de EUREGIO' en het 'Interreg VI Kleinprojectenfonds (KPF)' van belang. Het INTERREG V-project 'Grenzeloze Toeristische Innovatie 2' is eind december 2022 afgerond. De Duitse projectpartners willen de campagne 'Geheim over de Grens' zonder Interreg-financiering voortzetten en ook de Nederlandse partners gaan zelfstandig met de campagne "Das andere Holland" door. Al hoewel het belang wordt ingezien van een duurzame grensoverschrijdende coördinerende rol van de EUREGIO in de vrijetijdseconomie, is het niet gelukt om basisfinanciering in de grensregio te reserveren. De gemeente Doetinchem werkt in het kader van het Kleinprojectenfonds inmiddels aan de ontwikkeling van twee projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkeerskundig onderzoek naar een snelle fietsverbinding tussen Zevenaar, Doetinchem en Emmerich (Euregio Rijn-Waal). • Stimuleren van structurele samenwerking en verbinding tussen de kunstenaarsnetwerken (o.a. Het Web, Bocholter Kunst- und Kulturgemeinschaft en Stadsmuseum) in Doetinchem en Bocholt. 		
Risico's	De EUREGIO verwacht dat in de komende jaren een negatief resultaat voor de hand ligt. Vanwege de omvang van de algemene reserve zijn deze tekorten echter relatief eenvoudig op te vangen. Een mogelijk risico schuilt echter in een langdurig hoge inflatie, waardoor loonkosten en materiaalkosten kunnen stijgen. Op termijn zou dit een verhoging van de ledenbijdrage kunnen betekenen, maar hiervoor zijn op dit moment nog geen concrete aanwijzingen.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans (AB-lid, raadslid)	
	Andere leden	AB EUREGIO: Burgemeester Boumans, M. Hebels, C.F.P.M. van Pul EUREGIO-Raad: Burgemeester Boumans, M. Hebels Plaatsvervangers: P.G.M. Hilferink, D.E. Lieberwerth	
	Stemverhouding	2 van de 84 stemmen in de EUREGIO-Raad 3 van de 198 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Lidmaatschapsbijdrage	€ 15.208	€ 15.280	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 2.305.208	€ 2.523.453	
Vreemd vermogen	€ 12.188.649	€ 30.290.955	
Exploitatieresultaat	€ 218.245	€ 126.108	

EUREGIO RIJN-WAAL			
Relatie met programma			
Vestigingsplaats	Kleve (DE)		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam conform Duits recht		
Openbaar belang	De grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	De Euregio Rijn-Waal telt 54 leden. 30 aan Nederlandse zijde en 24 aan Duitse zijde. Tot de leden behoren vooral gemeenten, maar ook andere openbare lichamen zoals Kreise		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<p>Voor Doetinchem is met name het Interreg VI-subsidieprogramma een belangrijke marktontwikkeling. In het kader van Interreg VI kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor grensoverschrijdende c.q. euregionale samenwerkingsprojecten. De regionale inkleuring van het programma wordt bepaald door focusthema's. De volgende vier prioriteiten staan tijdens het nieuwe subsidieprogramma centraal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioriteit 1: Een innovatiever programmagebied (stimuleren van o.a. digitale (economische) transformatie). • Prioriteit 2: Een groener programmagebied (energietransitie, klimaatmitigatie en duurzame stedelijke mobiliteit). • Prioriteit 3: Samenwerken aan een verbonden grensgebied (sociale inclusie, onderwijs & arbeidsmarkt). • Prioriteit 4: Een Europa dichterbij de burger in het grensgebied (betere governance in het kader van grensoverschrijdende samenwerking). <p>Het stijgende kosten- en prijsniveau heeft ertoe geleid dat in de Euregioraadsvergadering van juni 2023 besloten is om de ledenbijdrage vanaf 2024 jaarlijks te verhogen. Hierbij wordt uitgegaan van de gemiddelde inflatie in Nederland en Duitsland over de afgelopen 5 jaar. De hoogte van de ledenbijdrage over 2024 is nog niet bekend, dit zal tijdens de Euregioraadsvergadering van november 2023 ter besluitvorming voorgelegd worden.</p>		
Risico's	Net als bij de EUREGIO schuilt er ook voor de Euregio Rijn-Waal een mogelijk risico in dat de inflatie langdurig hoog blijft. Een ander potentieel risico is dat de kosten voor het GrensInfoPunt en de arbeidsmarktprogramma's in de begroting zijn meegenomen.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans (raadslid)	
	Andere leden	Raadslid R. Ooms, vervanger raadslid M. Hebels Raadslid D.E. Lieberwerth, vervanger raadslid E.R. Ketting	
	Stemverhouding	3 van de 136 stemmen in de Euregioraad	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Lidmaatschapsbijdrage	€ 16.200	€ 16.686	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.750.313	€ 1.747.124	
Vreemd vermogen	€ 3.337.598	€ 2.917.430	
Exploitatieresultaat	€ -12.346	€ -3.189	

VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN (VNG)			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vereniging		
Openbaar belang	De gemeente is lid van de vereniging die als doel heeft de leden collectief en individueel bij te staan bij het vervullen van hun bestuurstaken. Ook vertegenwoordigt de vereniging de gemeentelijke werkgevers (College voor Arbeidszaken) in de onderhandelingen met werknemersorganisaties over arbeidsvoorwaarden.		
Wettelijke taak	Nee		
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse gemeenten		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	In een eerder stadium hebben wij meegedeeld dat de VNG geen onderdeel meer is van de paragraaf verbonden partijen vanwege het ontbreken van een financieel belang zoals bedoeld in het BBV. De Commissie BBV adviseert evenwel om bij het formeel juridisch ontbreken van een financieel belang een verbonden partij wel op te nemen in deze paragraaf indien er sprake is van een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen. Dat is in dit geval aan de orde. Dit betekent dat de VNG vanaf heden weer onderdeel zal uitmaken van de paragraaf verbonden partijen. Een ontwikkeling die niet onvermeld mag blijven wat betreft de VNG is dat er wordt gewerkt aan een verenigingsstrategie 2030. Hierin staan voorstellen om gemeenten individueel en collectief te versterken. Meer samen optrekken, de onderlinge banden versterken en een scherpere focus kiezen.		
Risico's	Niet van toepassing.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuille	M. (Mark) Boumans	
	Stemverhouding	59 stemmen in de Algemene ledenvergadering van de vereniging. Er is sprake van een gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners.	
Financieel belang			
Begroting gD	2023	2024	Ontwikkeling
Lidmaatschapsbijdrage	€ 83.172	€ 90.066	
Financiële positie			
Jaarrekening VP	31-12-2021	31-12-2022	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 63.912.000	€ 51.704.000	
Vreemd vermogen	€ 79.894.000	€ 87.268.000	
Exploitatieresultaat	€ 1.124.000	€ -4.219.000	

4.7 Grondbeleid

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht en de prognose van resultaten van grondexploitaties en risico's ten behoeve van het weerstandsvermogen.

Beleid

Om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te realiseren maakt de gemeente gebruik van het grondbeleid. De twee belangrijkste vormen van grondbeleid zijn het actieve grondbeleid en het faciliterende grondbeleid.

Actief grondbeleid

Bij een actief grondbeleid ligt het initiatief bij de gemeente. Er is sprake van een gemeentelijke grondexploitatie waarbij de gemeente voor 100% verantwoordelijk is voor het resultaat (winst of verlies) en de risico's. Het voordeel van een actief grondbeleid is dat de gemeente meer kan sturen op de gewenste ontwikkeling en dat eventuele winst op de grond naar de gemeente toekomt. Het nadeel is dat de gemeente ook het risico loopt op tegenvallende resultaten. De Gemeente Doetinchem heeft momenteel negen actieve grondexploitaties. Twee grondexploitaties zijn in voorbereiding en worden naar verwachting in 2023/2024 geopend. In het kader van de ambitie Doetinchem 2036 onderzoeken we nieuwe woningbouwmogelijkheden in de gemeente Doetinchem. Deze onderzoeken kunnen eveneens ertoe leiden dat er nieuwe grondexploitaties worden geopend.

Om een actief grondbeleid te ondersteunen kan een gemeente gebruikmaken van een aantal grondbeleidsinstrumenten. Wet voorkeursrecht en onteigening zijn daar de bekendste voorbeelden van. Deze instrumenten zijn in het verleden sporadisch gebruikt door de gemeente Doetinchem. Daarnaast beschikt de gemeente over een strategisch aankoopkrediet. Het aankoopkrediet is bedoeld om in voorkomende situaties strategische (grond)aankopen te kunnen doen op locaties waar de gemeente meer de regie wil voeren op het gebied van programma, prioritering en continuïteit. Strategische aankopen lopen volgens een standaard proces waarbij periodiek zowel bestuurders als stuurgroep Doetinchem 2036 worden geïnformeerd.

Faciliterend grondbeleid

Naast een actief grondbeleid waarbij de gemeente zelf gronden ontwikkelt en kosten verhaalt via de gronduitgifte, kent de gemeente ook een faciliterend grondbeleid. Bij faciliterend grondbeleid is er sprake van initiatieven van derden die zelf de grondexploitatie voor hun rekening en risico nemen, waarbij de kosten die de gemeente maakt ten behoeve van deze plannen worden verhaald op de ontwikkelende partij. Het gaat daarbij om gemeentelijke kosten voor het begeleiden en toetsen van plannen en onderzoeken en toezicht houden tijdens de uitvoeringsfase. Maar het kan ook gaan om de kosten van planschade, bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen en of bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Een deel van de gemeentelijke kosten wordt al verhaald via de leges. Kosten die buiten de leges om gemaakt worden kunnen verhaald worden via de privaatrechtelijke weg (anterieure overeenkomst) of de publiekrechtelijke weg (exploitatieplan). De anterieure overeenkomst is vormvrij en onderhandelbaar. Het exploitatieplan is als stok achter de deur en is afdwingbaar,

maar is gebonden aan regels over profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Ook voor 2024 verwachten wij weer meerdere private ontwikkelingen waarvoor het faciliterend grondbeleid kan worden ingezet. In 2023 werken we het kostenverhaalsinstrumentarium verder uit met als doel een realistisch bedrag aan kosten te verhalen op ontwikkelende partijen. Na vaststelling in 2023 zullen we in 2024 de wijze van kostenverhaal blijven monitoren.

Situationeel grondbeleid

Of de gemeente een actief of een faciliterend grondbeleid voert verschilt per project. We kiezen niet generiek voor één vorm van grondbeleid, maar we bekijken per project welk type grondbeleid het beste middel is om de ruimtelijke doelstellingen te kunnen halen.

Gecombineerde projecten

Het komt voor dat er binnen één project zowel sprake is van actief als faciliterend grondbeleid. Bijvoorbeeld als in één project de gemeente zelf grond uitgeeft (actief grondbeleid) en ook kosten verhaalt op deellocaties waar een ontwikkelaar actief is (faciliterend grondbeleid). Een gecombineerde vorm van grondbeleid waarvan we verwachten dat deze in de toekomst vaker voor gaat komen. De verantwoording van kosten en opbrengsten voor het deel van het project waarbij sprake is van kostenverhaal loopt via de grex vanwege de verwevenheid tussen het actieve en faciliterende deel binnen hetzelfde project. Dit is in overeenstemming met de vigerende werkwijze in de gemeente Doetinchem (project Heelweg, Fokkenkamp) en voldoet aan de regelgeving vanuit de BBV waarin is bepaald dat de wijze waarop de administratieve kostenverdeling tussen deze verschillende projecten moet plaatsvinden aan de gemeente is, mits de splitsing ten behoeve van de jaarrekening duidelijk en consistent is.

MPO inclusief ruimtelijke projecten

Het Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties (MPO) is het basisdocument voor onder andere de grondexploitaties. Dit document dat jaarlijks ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden is voor het laatst door de raad vastgesteld op 06-07-2023. Het MPO bevat de uitgangspunten, het programma, de resultaten, de financiën en de risico's van de lopende grondexploitaties en overige grote ruimtelijke projecten. Gegevens uit het MPO 2023 vormen de basis voor de begroting 2024.

Grondprijzenbeleid

De gehanteerde grondprijzen in de grondexploitaties zijn gebaseerd op het vigerend grond- en huurprijzenbeleid 2023 van de gemeente Doetinchem waarbij marktconformiteit het uitgangspunt is. Het grondprijzenbeleid is begin 2023 geactualiseerd waarbij de grondprijzen voor woningbouw ten opzichte van het jaar ervoor licht gestegen zijn. Bij het bepalen van de hoogte van grondprijzen is rekening gehouden met de huidige vrij-op-naam prijzen, reële bouwkosten en actuele omstandigheden op het gebied van energietransitie en duurzaamheid. De grondprijs voor bedrijventerreinen is op basis van extern onderzoek fors gestegen. De prijzen staan in verhouding tot andere aanbieders van grond in Doetinchem en de regio.

Wat willen we bereiken?Woningbouw

Met de ambitie waarin Doetinchem zich heeft uitgesproken te willen doorgroeien naar een stad van ongeveer 70.000 inwoners in 2036 ligt er een enorme opgave om onder andere voldoende woningen te realiseren om die ambitie waar te maken. Onderzoeken naar mogelijke nieuwe woningbouwlocaties zijn in volle gang. Op 20-04-2023 heeft de raad van de gemeente Doetinchem de nieuwe woonvisie 2023-2036 vastgesteld. Met de woonvisie geven we richting aan de groeiambitie naar 70.000 inwoners. Een vervolg op de woonvisie is de nog op te stellen ontwikkelstrategie, die gaat over de wijze waarop de we doelstellingen uit de woonvisie willen gaan halen. Flexibiliteit; prioriteit en continuïteit zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. De grondbeleidsinstrumenten kunnen bijdragen om de doelstellingen uit de woonvisie te bereiken. Enerzijds door bij private ontwikkelingen contractuele afspraken te maken op het gebied van programma, fasering en kostenverhaal. Anderzijds door zelf actief ontwikkelingen op te pakken bijvoorbeeld ten behoeve van het realiseren van woningen voor bepaalde doelgroepen zoals starterswoningen en of particulier opdrachtgeverschap.

Particulier opdrachtgeverschap

De vraag naar kavels waar een koper op basis van particulier opdrachtgeverschap zelf een woning kan laten bouwen blijft onverminderd groot. Na de verkoop van de kavels op Wijnbergen De Kwekerij is het eerstvolgende project dat voorziet in de uitgifte van kavels Wehl Heideslag. We onderzoeken de mogelijkheden naar toekomstige projecten.

Bedrijventerreinen

Door het economisch klimaat is er een toenemende vraag naar grond en willen de bedrijven investeren in nieuwe vestigingen of uitbreiding van hun huidige vestiging. De belangstelling voor bedrijvenkavels op het A18 Bedrijvenpark is nog steeds groot. Het noordelijk deel van het A18 Bedrijvenpark is nu volledig in exploitatie genomen. De grondprijzen zijn op basis van extern advies verhoogd en de grondexploitatie is momenteel winstgevend. Vanwege de netcongestie kunnen nieuwe bedrijven momenteel niet aangesloten worden op het elektriciteitsnet. Er wordt onderzoek gedaan naar alternatieven. Momenteel zijn zo goed als alle kavels verkocht of in optie gegeven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondanks dat de woningmarkt is veranderd en kopers vanwege stijging van hypotheekrente en hogere bouwkosten voorzichtiger en terughoudender zijn geworden, is er nog steeds sprake van krapte op de woningmarkt. We ontwikkelen nieuwe plannen; zowel door de markt als door de gemeente. Met de nieuwe woonvisie kunnen we gericht sturen op locaties en programma. Nieuwe woningbouwplannen dienen bij te dragen aan de ambitie om door te groeien naar 70.000 inwoners in 2036.

Voor de bedrijventerreinen naderen we het moment dat we uitverkocht zijn en er geen kavels meer beschikbaar zijn. We onderzoeken samen met adviesbureau Stec de mogelijkheden van het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen als ook de mogelijkheden voor het uitbreiden van bestaande- of het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen.

Toekomstig resultaat grondportefeuille

Als alle nog te verwachten uitgaven en inkomsten gerealiseerd zijn, dan is het verwachte eindsaldo (eindwaarde) van alle grondexploitaties gezamenlijk 2,6 miljoen euro verlieslatend. Dit geeft enigszins een vertekend beeld omdat de afgelopen vier jaar sprake was van tussentijdse winstnemingen.

Op grond van de fiscale doorrekening van de afzonderlijke grexen gebaseerd op het MPO 2023 is het Grondbedrijf over 2022 niet vennootschapsbelasting (Vpb) plichtig. Dit komt doordat het totaal van de grondexploitaties, exclusief het aandeel van de gemeente Doetinchem in DocksNLD, fiscaal gezien een verlies oplevert. Vanwege de positieve ontwikkelingen binnen de meeste grondexploitaties, waaronder het A18 Bedrijvenpark, volgen we nauwlettend de gevolgen voor de Vpb. Jaarlijks zal daarover in het MPO worden gerapporteerd.

Beschikbare financiën voor de begroting 2024

Om te bereiken wat we willen, hebben we de volgende financiële middelen beschikbaar:

- Met de vaststelling van het MPO 2023 zijn kredieten verstrekt voor de investeringen in de grondexploitaties en overige ruimtelijke projecten. Deze gegevens vormen de basis voor de gemeentebegroting. Voor het jaar 2024 verwachten we voor grondexploitaties in totaal € 18,6 mln. te investeren voor inbrengwaarde van de grond, bouw- en woonrijpmaken, rente- en plankosten. Deze kosten zijn voorzien en maken deel uit van de exploitatiebegroting en daarmee verdisconteerd in het geprognosticeerde resultaat van de grondexploitaties.
- Daarnaast verwachten we € 1,5 mln. te besteden voor de begeleiding van private plannen. Deze kosten verhalen we zoveel mogelijk op de initiatiefnemers via kostenverhaals-overeenkomsten.
- Naast het eerder beschikbaar gestelde startkrediet is ook een algemeen voorbereidingskrediet van € 750.000 beschikbaar gesteld. Daarmee kunnen we slagvaardiger projecten verder brengen tot het vaststellen van een grondexploitatie of het sluiten van een kostenverhaalovereenkomst.
- Voor de twee verlieslatende grondexploitaties zijn voorzieningen getroffen ter hoogte van € 6,5 mln. Daarmee zijn de te verwachten tekorten financieel afgedekt.
- Voor een toekomstbestendige uitvoering van de ambitie Doetinchem 2036 is een bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling ingesteld. Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor investeringen in gebiedsontwikkelingsprojecten bij verlieslatende projecten of ten behoeve van cofinanciering bij subsidieaanvragen. Hiervoor wordt in 2024 een startbudget van € 1,5 mln. beschikbaar gesteld. Om deze bestemmingsreserve op peil te houden wordt deze aangevuld met toekomstige tussentijdse winstnemingen uit gemeentelijke grondexploitaties.

Risico's ten behoeve van het weerstandsvermogen

Gebiedsontwikkeling is mede als gevolg van marktontwikkelingen en maatschappelijke ontwikkelingen nooit zonder risico's. Wel kunnen we door het risico gestuurd werken de risico's in de grondexploitaties en andere ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk beperken. We gaan daarbij uit van het principe van voorkomen, beperken en beheersen. Van de projecten die zijn opgenomen in het MPO 2023 zijn aan de hand van risicoanalyses de risico's in beeld gebracht en gekwantificeerd. Voor het opvangen van deze risico's is in ons weerstandsvermogen rekening gehouden. In totaal hebben we een bedrag van ca. € 1,74 mln. nodig om de te verwachten risico's op te kunnen vangen. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar het MPO 2023.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de boekwaarde van de grondpositie is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gehele gemeentebegroting. Gemeenten met gronden met een lage boekwaarde lopen minder risico dan gemeenten met een hoge boekwaarde. Ultimo 2024 ligt het kengetal op 13%.

Dit kengetal ligt onder de 20% waardoor deze in de minst risicovolle categorie wordt geclassificeerd. In de jaren daarna zakt het kengetal nog verder.

De boekwaarde afgezet tegen de totale baten zegt overigens niet alles. Om te kunnen beoordelen of een gemeente goed scoort met haar grondbedrijf, moeten ook afzetprognoses en getroffen voorzieningen beoordeeld worden. Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties (MPO) en onze accountant beoordeelt deze vanuit zijn verantwoordelijkheid. In het accountantsverslag over het jaar 2023 is over de waardering van de grondexploitaties vermeld dat het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan is getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden zijn uitgevoerd. De accountant acht de waardering aanvaardbaar en vindt de veronderstellingen redelijk.

Financiële kengetallen	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
<i>Kengetal grondexploitatie</i>	13%	13%	10%	5%	3%

4.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Inleiding

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het BBV.

Met dit artikel wordt beoogd een impuls te geven aan de actieve openbaarheid, door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.

Daarnaast dient de openbaarheidsparagraaf Woo in de begroting en jaarrekening te worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Bij de eerstvolgende wijziging zal het BBV hierop worden aangepast. De gemeente Doetinchem sorteert al voor op deze wijziging door, net als bij de jaarstukken 2022, een afzonderlijke paragraaf op te nemen in deze begroting.

Wat gaan we doen in 2024 in het kader van de Woo?

Doelstellingen

Wij volgen de praktische vertaalslag die landelijk wordt voorbereid. In de vertaalslag wordt aangegeven welke informatiecategorie wanneer actief openbaar gemaakt kan worden. Wij volgen deze landelijke fasering en voldoen daarmee aan het wettelijk minimum (ambitieniveau Basis) voor wat betreft het actief openbaar maken van overheidsstukken uit de categorieën, opgenomen in artikel 3.3 van de Woo.

Tegelijkertijd realiseren wij een technische oplossing voor de ontsluiting van de openbare stukken binnen de Woo. De documenten binnen deze oplossing worden in ieder geval beschikbaar gemaakt via het landelijke portaal waar alle openbaar gemaakte informatie van o.a. gemeenten, waterschappen en provincies voor iedereen vindbaar is: de Woo-index.

Onze inzet

Om onder meer het vertrouwen in de overheid te vergroten is het belangrijk dat bestuursorganen zelf overheidsdocumenten actief openbaar blijven en gaan maken. We starten met het actief openbaar maken van informatiecategorieën zodra wij de daarvoor benodigde technische oplossing hebben gerealiseerd, en de organisatie hierop hebben voorbereid.

5. Financiële begroting

5.1 Beleidskaders en uitgangspunten voor de financiën in de begroting 2024

1. Beleidskaders

De beleidskaders en uitgangspunten voor onze financiën worden ontleend aan:

* Wetgeving

- Gemeentewet
- Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV)

* Regelgeving

- Financiële verordeningen 2017 (de nieuwe verordening treden met terugwerkende kracht per 1/1/2023 vastgesteld in de raad van oktober)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Doetinchem 2017
- Treasurystatuut gemeente Doetinchem 2017.

Daarnaast wordt het Gemeenschappelijke toezichtskader en de Handreiking Incidentele baten en lasten van de provincie gevolgd.

2. Algemene begrotingsprincipes

Voor de samenstelling van de begroting worden een aantal principes gehanteerd. Het financieel beleid wordt ondersteund door een begrotingsdiscipline, waarbij:

- structurele tegenvallers direct worden gecompenseerd met structurele ombuigingen
- structurele meevallers als voordeel worden ingeboekt in de algemene middelen van de begroting en daarmee gebruikt als invulling van heroverweging van bestaand beleid
- incidentele meevallers ten gunste van de algemene reserve worden gebracht of worden benut ter dekking van incidentele uitgaven
- incidentele tegenvallers opgevangen worden binnen bestaande budgetten

3. Groei aantal inwoners en woonruimten per 1 januari

Het aantal woningen en inwoners is een basis voor de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en OZB. De gebruikelijk gedragslijn is dat we ons baseren op de werkelijke aantallen van in dit geval 1 januari 2023. Het aantal inwoners bedroeg op dat moment 59.215 en het aantal woningen 27.618. Voor het meerjarenperspectief werd dan gerekend met een gelijkblijvend aantal inwoners en een groei van het aantal woningen met 125 per jaar.

In het kader van Aanpak sluitend begroting is afgeweken van dit uitgangspunt. Ten behoeve van de ramingen voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de OZB is uitgegaan van een stijging in 2024 en 2025 van zowel het aantal inwoners als het aantal woningen met 200. In de jaren 2026 en 2027 is hiervoor uitgegaan van een stijging van zowel het aantal inwoners als het aantal woningen met 225. Hiermee wordt geanticipeerd op de groeiambitie van de gemeente Doetinchem. We zijn van mening dat we hiermee meer in de richting komen van realistische aantallen dan de tot voorheen gevolgde voorzichtige gedragslijn.

4. Loon- en prijsontwikkelingen

Met ingang van de begroting 2021 werken we een set van spelregels voor het ramen van de nominale ontwikkelingen. Hiermee is beoogd een transparant werkwijze te hanteren, die consequent en consistent is. In deze spelregels voor de nominale ontwikkelingen worden uitgangspunten gekozen voor de indexering en areaaluitbreiding. Voor de te hanteren spelregels wordt onderscheid gemaakt naar:

- Budgetten voor goederen en diensten en (subsidie)budgetten voor instellingen o.b.v. de gemeentelijke subsidieverordening (amateurinstellingen).
Deze budgetten worden geïndexeerd met het percentage prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (pBBP) in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Voor 2024 bedraagt het pBBP 3,0%, 2025 2,8%, 2026 2,7% en 2027 2,5%.
- Loonsom budgetten
De ontwikkelingen van de CAO, pensioenen en sociale premies vertalen we voor zover ze bekend zijn. We vertalen de ontwikkelingen van de CAO, pensioenen, sociale premie, voor de jaren die bekend zijn. Als er nog geen cao bekend is voor het begrotingsjaar, maken we hiervoor een reële inschatting. Voor de salarissen en premies voor 2023 is uitgegaan van de nieuwe CAO. In de nieuwe cao's is een salarisstijging voor iedereen afgesproken, waarbij de nadruk ligt op medewerkers in de eerste schalen in het loongebouw. De salarisstijging varieert van ruim 12% in schaal 5 tot bijna 6% in schaal 11. Voor Doetinchem komt de gemiddelde salarisstijging uit op 7,5%. Voor de jaren erna hanteren we het percentage prijsontwikkeling van loonvoet overheid in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Dit bedraagt voor 2025 5,80%, voor 2026 4,80% en voor 2027 4,20%
- De indexering van het Cultuurbedrijf, het Sportbedrijf, Buha, Buurtplein, De Pol Gaanderen en Stichting Sport en recreatie Wehl gebeurt overeenkomstig het systeem van de gemeentebegroting, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen loonsombudgetten die worden geïndexeerd met prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en budgetten voor goederen en dienst met het pBBP.
- Over de indexering van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen (GR'en) worden in de algemeen bestuur-vergaderingen van de betreffende regelingen afspraken gemaakt. Deze moeten worden één op één doorberekend in de gemeentebegroting.
- Er is compensatie voor specifieke, niet of nauwelijks beïnvloedbare ontwikkelingen zoals areaaluitbreidingen (meer openbare ruimte, hoger aantal inwoners).

De kosten van de nominale ontwikkelingen worden gedekt uit twee bronnen. De dekking uit specifieke middelen krijgt invulling door indexering van de inkomstenbudgetten met hetzelfde percentage dat wordt gehanteerd voor de uitgavenbudgetten. Dit geldt voor leges, heffingen, belastingen, grondexploitaties en ruimtelijke projecten.

Daarnaast wordt een beroep gedaan op de algemene middelen. Hierbij wordt gewerkt met een stelpost nominale ontwikkelingen. Deze stelpost wordt gevoed met het bedrag waarmee we door het Rijk gecompenseerd worden via het gemeentefonds. We rekenen met de prijsontwikkeling van het pBBP zoals die wordt gemeld in de meicirculaire van het jaar voor het begrotingsjaar -1. Ook de groei van de uitkering gemeentefonds door areaal storten we in de stelpost nominale ontwikkelingen. Dit wordt ingezet ter dekking van de areaalontwikkelingen. Als de stelpost onvoldoende dekking biedt voor het dekken van de nominale ontwikkelingen wordt daarvoor een aanmelding (structureel cumulatief) gedaan in de gemeentebegroting. De aanmelding wordt uiteraard onderbouwd. De aanmelding komt in dat geval ten laste van de algemene middelen.

Deze uitgangspunten zijn in eerste aanleg onverkort gehanteerd, waarbij in het kader van de Aanpak Sluitende begroting in een vervolgstadium maatregelen zijn verwerkt voor prijsgevoelige componenten.

5. Ontwikkeling lokale heffingen

De gemeentelijke tarieven van belastingen en heffingen zijn gekoppeld aan het percentage van loon- en prijsontwikkelingen. Voor de begroting 2024 geldt een stijging van 3%. In het kader van de Aanpak sluitende begroting hebben we de kostendekkendheid van de leges nader ingevuld en de opbrengsten van de OZB verhoogd op basis van de realisatie over het jaar 2022.

6. Rekenrente voor financiering

De rekenrente in de begroting wordt gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage dat wij betalen voor onze opgenomen geldleningen. Deze rente wordt door een omslagsystematiek toegerekend aan de taakvelden in de programma's. Voor 2024 is deze (omslag) rente bepaald op 2% (was 1,65%). Aan alle investeringen wordt omslagrente toegerekend met uitzondering van de grondexploitaties waarvoor het BBV een specifieke berekeningswijze voorschrijft. Hierbij wordt verondersteld dat een deel wordt gefinancierd met eigen vermogen waarvoor geen rente is verschuldigd. Het percentage voor de grondexploitatie is 1,40%. Voor de berekening van tarieven voor rioleringen wordt over investeringen gerekend met 2,84%. Hiervoor berekenen we jaarlijks het gemiddelde rentepercentage dat de BNG de laatste 20 jaar hanteerde voor een lening met een looptijd van 20 jaar lineair.

7. Reserves en voorzieningen

In de begroting is een overzicht van reserves en voorzieningen opgenomen. In dit overzicht word vier categorieën van reserves onderscheiden waarbij de volgende uitgangspunten voor rentetoevoeging gelden:

- * Aan de algemene reserves voegen we rente toe conform het renteomslagpercentage
- * Aan reserves voor onderhoud voegen we rente toe conform de prijsontwikkeling BBP. Voor de begroting 2024 hanteren we het percentage van 3% afkomstig uit de meicirculaire gemeentefonds 2023.
- * Aan reserves voor dekking van (kapitaal)lasten voegen we rente toe conform het renteomslagpercentage.
- * Aan overige bestemmingsreserves voegen we geen rente toe.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering.

8. Overhead in de kostprijsberekening

We belasten de overheadkosten door met een vaste opslag over de loonsom te hanteren. Deze methode wordt ook de CBS gehanteerd. Hierbij wordt het saldo van overhead gedeeld door het totaal aan loonsombudget (saldo overhead/(totaal loonsombudget + inhuur derden budget). Met het toepassen van deze methode voldoende we aan wet- en regelgeving. De overhead wordt hiermee op een eenvoudige en consistente wijze doorbelast. Het berekende opslagpercentage voor dit jaar (is evenals in 2023).

5.2 Baten en lasten

Programma	Betreft	Baten	Lasten	Saldo
1. Doetinchem 2036	Totaal programma 1	15.083.213	33.137.177	-18.053.964
2. Sociale en veerkrachtige samenleving	Totaal programma 2	30.830.281	164.555.687	-133.725.406
3. Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	Totaal programma 3	24.829.597	30.563.793	-5.734.196
4. Organisatie en financiën	Bestuur, org., bedr.voering en alg. fin. midd.	5.214.096	16.880.865	-11.666.769
4. Organisatie en financiën	Algemene dekkingsmiddelen	188.346.407	2.055.321	186.291.086
4. Organisatie en financiën	Overhead	11.781.679	24.211.668	-12.429.989
4. Organisatie en financiën	Heffing VPB	0	36.395	-36.395
4. Organisatie en financiën	Bedrag onvoorzien	0	170.983	-170.983
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten	276.085.273	271.611.889	4.473.384
4. Organisatie en financiën	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves excl resultaat	4.084.936	12.608.320	-8.523.384
Resultaat		280.170.209	284.220.209	-4.050.000

5.3 Baten en lasten (meerjarig)

Meerjarenbegroting 2024-2027		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Doetinchem 2036	Lasten	33.137.177	37.000.665	37.153.840	35.579.623
	Baten	15.083.213	18.946.881	18.485.724	16.676.385
2. Sociale en veerkrachtige samenleving	Lasten	164.555.687	161.266.888	159.971.659	159.751.832
	Baten	30.830.281	31.416.384	31.590.384	31.192.384
3. Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving	Lasten	30.563.793	30.440.975	30.605.493	25.489.193
	Baten	24.829.597	24.863.822	24.907.291	19.907.528
4. Organisatie en financiën	Lasten	43.355.232	47.005.642	51.298.064	55.215.750
	Baten	205.342.182	211.630.599	206.200.907	209.901.571
Geraamde saldo van baten en lasten		4.473.384	11.143.516	2.155.250	1.641.470
Mutatie reserves	Lasten	12.608.320	13.247.937	5.005.555	4.245.880
	Baten	4.084.936	3.090.421	2.998.305	2.822.410
Resultaat reserves		-8.523.384	-10.157.516	-2.007.250	-1.423.470
Resultaat		-4.050.000	986.000	148.000	218.000

5.4 Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	1.701.930	6.693.152	-4.991.222
0.10 Mutaties reserves	4.084.936	12.608.320	-8.523.384
0.10 Mutaties reserves/resultaat begroting	4.050.000		4.050.000
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		0	0
0.2 Burgerzaken	1.507.066	2.439.148	-932.082
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	36.570		36.570
0.4 Overhead	11.781.679	24.211.668	-12.429.989
0.5 Treasury	2.935.404	997.676	1.937.728
0.61 OZB woningen	8.069.426	558.399	7.511.027
0.62 OZB niet-woningen	6.531.574		6.531.574
0.63 Parkeerbelasting	3.474.474		3.474.474
0.64 Belastingen overig	1.087.003	488.331	598.672
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	169.723.000	10.915	169.712.085
0.8 Overige baten en lasten	2.005.100	7.919.548	-5.914.448
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		36.395	-36.395
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	53.710	4.199.929	-4.146.219
1.2 Openbare orde en veiligheid	223.110	1.791.371	-1.568.261
2.1 Verkeer en vervoer	389.755	9.994.247	-9.604.492
2.2 Parkeren	320.657	3.337.970	-3.017.313
2.3 Recreatieve havens	20.593	5.564	15.029
2.5 Openbaar vervoer		11.328	-11.328
3.1 Economische ontwikkeling	6.900	1.544.890	-1.537.990
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.624.600	7.624.600	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	177.850	115.158	62.692
3.4 Economische promotie	138.860	345.229	-206.369
4.2 Onderwijshuisvesting	6.300	4.368.530	-4.362.230
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.982.966	7.459.658	-3.476.692
5.1 Sportbeleid en activering	891.433	4.088.268	-3.196.835
5.2 Sportaccommodaties	1.025.008	3.123.894	-2.098.886
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	215.260	4.299.044	-4.083.784

Taakveld	Begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo
5.4 Musea		116.710	-116.710
5.5 Cultureel erfgoed	122.102	570.725	-448.623
5.6 Media		1.206.339	-1.206.339
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	691.622	5.777.596	-5.085.974
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.100.505	9.426.151	-7.325.646
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		10.527.096	-10.527.096
6.3 Inkomensregelingen	19.835.000	31.291.972	-11.456.972
6.4 WSW en beschut werk		7.802.000	-7.802.000
6.5 Arbeidsparticipatie	282.119	3.516.627	-3.234.508
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		2.139.400	-2.139.400
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	732.720	13.672.999	-12.940.279
6.71c Dagbesteding (WMO)		3.231.310	-3.231.310
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	160.840	3.925.062	-3.764.222
6.72a Jeugdhulp begeleiding	86.170	243.980	-157.810
6.72b Jeugdhulp behandeling		5.040.840	-5.040.840
6.72c Jeugdhulp dagbesteding		193.880	-193.880
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig		1.507.950	-1.507.950
6.73a Pleegzorg		1.400.240	-1.400.240
6.73b Gezinsgericht		2.369.630	-2.369.630
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		2.100.350	-2.100.350
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		5.603.000	-5.603.000
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		807.830	-807.830
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	700.000	29.558.130	-28.858.130
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0		0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		309.000	-309.000
6.82a Jeugdbescherming	154.960	1.825.257	-1.670.297
6.82b Jeugdreclassering		206.000	-206.000
7.1 Volksgezondheid	657.000	3.194.540	-2.537.540
7.2 Riolering	6.678.386	4.751.557	1.926.829
7.3 Afval	9.438.848	7.353.116	2.085.732
7.4 Milieubeheer	1.088.955	3.400.834	-2.311.879
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	54.001	24.826	29.175
8.1 Ruimte en leefomgeving	266.782	2.243.919	-1.977.137
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.611.003	7.011.945	-400.942
8.3 Wonen en bouwen	2.494.032	3.596.166	-1.102.134
Totaal	284.220.209	284.220.209	0

5.5 Incidentele baten en lasten

Het meerjarig beeld van structurele en incidentele lasten en baten laat zien of onze begroting een duurzaam financieel evenwicht kent. Duurzaam financieel evenwicht betekent dat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten. Voor onze toezichthouder, de Provincie Gelderland, is een duurzaam financieel evenwicht van de begroting één van de toetspunten in haar toezicht op de gemeenten.

Om te bepalen op welke wijze lasten en baten geclassificeerd dienen te worden, baseren we ons op wat daarover is opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de toelichting daarop, de notitie incidentele structurele baten en lasten van de Commissie BBV en de provinciale handreiking 2021 Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten.

Vanuit de notitie van de Commissie BBV is de volgende toelichting overgenomen, die ons inziens beknopt en helder aangeeft wat de algemene lijn is ten aanzien van structurele of incidentele baten en lasten:

Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit noemt men ook wel structureel bestaand beleid. Dit laat onverlet, dat de hoogte van de structurele baten en lasten jaarlijks kan fluctueren. Van structurele baten en lasten is ook sprake indien de ramingen bijvoorbeeld om het jaar opgenomen zijn. Zolang deze posten maar periodiek terug blijven komen en er geen eindtijd bepaald is. Deze fluctuaties blijken uit de meerjarenraming. Ook door nieuw beleid of door bezuinigingen kunnen de hoogte van structurele lasten en baten worden beïnvloed.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Een begroting, meerjarenraming of jaarrekening kan ieder jaar dergelijke eenmalige zaken bevatten. Ook kan het voorkomen dat een eenmalige subsidie voor een bepaalde activiteit wordt verkregen, maar dat de lasten van de uitvoering van die activiteit zich over meerdere jaren uitspreidt. Gezien de koppeling met de subsidie hebben deze lasten dan een incidenteel karakter.

Uit de volgende tabel blijkt voor alle begrotingsjaren een materieel begrotingsevenwicht, omdat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten.

<i>Ontwikkeling structureel begrotingssaldo per 1 januari</i>	<i>Begroting 2024</i>	<i>Begroting 2025</i>	<i>Begroting 2026</i>	<i>Begroting 2027</i>
<i>Baten (a)</i>	280.170	289.948	284.183	280.500
<i>Lasten</i>	284.220	288.962	284.035	280.282
Saldo baten en lasten tgv/tlv AR (A)	-4.050	986	148	218
<i>Waarvan incidentele baten (b)</i>	-14.227	-17.933	-17.590	-10.782
<i>Waarvan incidentele lasten</i>	15.704	18.349	17.774	10.782
Waarvan incidentele lasten en baten (saldo) excl reserves (B)	1.478	416	184	0
Saldo structureel(A+B)	-2.573	1.402	332	218
<i>Toevoegingen aan reserves</i>	11.841	13.248	5.006	4.246
<i>Onttrekkingen aan reserves (c)</i>	-3.318	-3.090	-2.998	-2.822
<i>Saldo structurele mutatie reserves kap lastn (d)</i>	1.347	1.448	1.506	1.510
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (C)	9.870	11.606	3.513	2.934
Strucureel begrotingssaldo (A+B+C)	7.298	13.007	3.845	3.152
structurele baten (a+b+c+d)	263.972	270.373	265.100	268.406
structurele saldo/structurele baten	2,76%	4,80%	1,45%	1,17%

In de volgende tabel volgt een overzicht van de incidentele lasten en baten

NR	Incidentele lasten en baten per programma	herkomst	Incidentele lasten				Incidentele baten			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
	<i>Bedragen x € 1.000,-</i>									
	1 Doetinchem 2036									
1.1	Projectaanpak Doetinchem 2036	Kadernota 2022	50							
	Uitvoering strategische economische agenda	Begroting 2023	50							
1.2	Toplocatie Oost									
1.3	Grondexploitatie 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	grex	5.416	2.038	1.062	824	7.397	11.262	10.808	9.007
	Grondexploitatie 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur /	grex	2.209	9.450	9.965	8.393	228	226	219	211
1.4	5.3 mutatie voorraden									
1.5	Zero-emissie binnenstad	Kadernota 2024	50							
1.6	Spoorzone: masterplan en ontwikkelstrategie	Kadernota 2024	150							
1.7	Rehabilitatiebudget wegen 2024 en 2025 (exploitatiebudget)	Begroting 2024	2	7						
	2 Sociale en veerkrachtige samenleving									
2.1	Inkomensregeling	Amendement begroting 2022	100							
2.2	Vangnetregeling (zelfstandig) ondernemers	Begroting 2023	75							
2.3	Bewegen, ontmoeten, beleven in de openbare ruimte	Kadernota 2024	25	125						
2.4	Verhogen clubaccommodatie subsidies	Kadernota 2024	50							
2.5	Verhogen cultuurbudget naar aanleiding van nieuw beleid	Kadernota 2024	350							
2.6	Participatie, Integratie, Werk en Inkomen voor vluchtelingen	Kadernota 2024	30							
2.7	Implementatie educatieve agenda	Kadernota 2024	50							
2.8	Ruimte budget vluchtelingen Oekraïne	Begroting 2024	-500							
	3, Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving									
3.1	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): MPO 2021	Voor 2023					66			
3.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): MPO 2022	Eerste BM 2022 mpo					-66	38		
3.3	Tijdelijke impuls en ondersteuning onderhoud Park of Dutch Dreams (PoDD)	Begroting 2023	33	33						
3.4	Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON)	Begroting 2023	57	57	57		57	57	57	
3.5	RegioExpres	Begroting 2023	34	34	34					
3.6	Aanpak circulaire economie	Begroting 2023	150							
3.7	Transformatie van vastgoed (transformatieloket Doetinchem)	Begroting 2023	30							
3.8	Herinrichting Mercuriusstraat	Kadernota 2024	20							
3.9	Bijdrage Onderzoek Fietsverbindingen Doetinchem Zevenaar/Emmerich	Kadernota 2024	10							
3.10	Wassinkbrink, Slagen	Kadernota 2024	25							
3.11	Uitvoering wijkaanpak klimaatopgaven	Kadernota 2024	90	120						
3.11	Uitvoering wijkaanpak klimaatopgaven tlv klimaatgelden	Kadernota 2024	-90	-120						
3.12	Subsidie wijkaanpak klimaatopgaven	Kadernota 2024	50				25			
3.13	Vrijwilligerscompensatie gemeentelijke	Kadernota 2024	15							
3.14	Ontwikkelstrategie 2036	Kadernota 2024	50							
3.15	Programma vitaal Platteland (2024 t/m 2026)	Kadernota 2024	150	150	150					
3.16	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	grex	7.449	6.095	4.302	2.445	6.476	6.306	6.463	1.527
3.17	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) / mutatie voorraden	grex	-928	255	2.204	-880	44	45	43	37
3.18	Capaciteit vastgoed en grondzaken	Kadernota 2024	100							
3.19	Uitvoering bouwkundige- en duurzaamheidsonderz (toekomstbestendig)	Kadernota 2024	60	60						
	4. Organisatie en financiën									
4.1	Potentiële woningbouwlocaties	Kadernota 2022	134							
4.2	Urgentie ontwikkeling woningbouw	Kadernota 2022	105							
4.3	Mediabeleid: Extra bekostiging t.b.v. ondersteuning vorming van de Streekomroep voor de Achterhoek	Begroting 2023	45	45						
4.4	Ambitie gD 2036: Inhuur specialistische expertise vastgoed, Dekking: budget strategische grond	Kadernota 2024	35	35	35					
4.5	Ambitie gD 2036: kosten makelaar	Kadernota 2024	34	34	34					
4.6	Ambitie gD 2036: kosten makelaar, Dekking: budget strategische grond	Kadernota 2024	-69	-69	-69					
4.7	Uitvoeringsbudget Business Continuïteit	Kadernota 2024	10							
	Totaal incidenteel		15.705	18.349	17.774	10.782	14.227	17.933	17.590	10.783

Toelichting op de incidentele lasten en baten

De Commissie-BBV heeft de stellige uitspraak gedaan dat een toelichting op de in het overzicht van incidentele lasten en baten opgenomen bedragen vereist is. Dit geeft de raad namelijk het inzicht om te beoordelen of dergelijke posten terecht zijn aangemerkt als incidenteel, aangezien in het BBV daar geen scherpe definitie voor is opgenomen.

Reserves

De stortingen in en onttrekkingen aan de reserves die in de diverse programma's zijn gepresenteerd zijn altijd incidenteel conform de uitspraak van de Commissie-BBV.

De reservemutaties worden hier dan ook niet specifiek toegelicht.

Een uitzondering maakt de BBV voor wat betreft de onttrekking aan de reserves ter dekking van de kapitaallasten. Deze mogen als structureel worden aangemerkt. Doetinchem kent op dit moment een drietal reserves ter dekking van kapitaallasten, de reserve dekking kapitaallasten, de reserve bovenwijkse voorzieningen en de reserve onderwijshuisvesting (zie overzicht reserves en voorzieningen). Het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen hieraan is opgenomen in de kolom Saldo structurele mutatie reserves kapitaallasten (d) in de tabel 'Ontwikkeling structureel begrotingsaldo per 1 januari'.

1 Doetinchem 2036

1.1 Projectaanpak Doetinchem 2036

Om in 2036 naar 70.000 inwoners toe te groeien moeten de eerste acties gericht zijn op versnelling van de woningbouw. Een betaalbaar en aantrekkelijk woonmilieu op de juiste plek is één van de belangrijkste vereisten. Om deze acties in gang te zetten is er behoefte aan een incidenteel projectbudget van 50.000, - Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

1.2 Uitvoering strategische economische agenda Toplocatie Oost. Incidentele projectgelden

De economische visie op Doetinchem 2036 is helder beschreven in de coalitie-agenda. Om vaart te kunnen maken bij het omzetten van ambitie naar praktijk en een meerjarige aanpak is uitvoeringskracht nodig. Met incidentele projectgelden voor de opzet van de structuur, inhoud en voortgang van uitvoeringsagenda 'Toplocatie Oost' wordt de ambitie, samen met de 3 O's, omgezet in uitvoering. Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

1.3-1.4 Grondexploitatie

Mutaties grondexploitaties zijn naar aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo van 0 wordt gerealiseerd, wordt afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele lasten en baten. De mutaties grondexploitatie hebben dus geen invloed op het structurele begrotingsaldo.

1.5 Zero-emissie binnenstad

Vanuit de raad en verschillende belanghebbenden in de binnenstad (o.a. de vastgoedvereniging en de ondernemersvereniging Doetinchem) is de wens uitgesproken om snel vaart te maken met veilige en duurzame binnenstad-distributie. Met het doel om het verblijfsklimaat in de binnenstad verder te verbeteren.

Als gemeente zijn we in gesprek met de binnenstadpartijen en een partij die duurzame binnenstad-distributie kan organiseren. Onderwerp van gesprek is hierbij hoe we kunnen komen tot een sluitende businesscase. Hiervoor is op verschillende manieren inzet van de gemeente bij nodig, zowel door regulering (bijvoorbeeld beperken/handhaven venstertijden voor gemotoriseerd verkeer), maar ook door facilitering (bijvoorbeeld het mogelijk maken van een laad- en loshub).

Om dit mogelijk te maken is een onderzoek nodig naar hoe we tot die sluitende businesscase kunnen komen. Het initiatief daartoe ligt bij het bedrijfsleven. Daaraan draagt de gemeente incidenteel een maximale bijdrage aan van € 50.000. Het gaat hier om implementatie-voorbereidingskosten, derhalve zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

1.6 Spoorzone: masterplan en ontwikkelstrategie

Doetinchem wil graag als centrumgemeente een sterke gemeenschap zijn met goede voorzieningen. Vanuit de ambitie om in 2036 door te groeien naar 70.000 inwoners is de spoorzone aangewezen als geprioriteerde opgave. Dit betekent dat dit het gebied wordt waar wonen, werken, leren en ontmoeten bij elkaar komen. Samen met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden zijn we aan de slag gegaan om een visie voor het gebied te maken. Met alleen een visie zijn we er nog niet. De

vervolgstap na de visie is het maken van een masterplan en een ontwikkelstrategie. In het masterplan wordt de visie geconcretiseerd, waarbij de stedenbouwkundige en ruimtelijke uitgangspunten worden geformuleerd.

In de ontwikkelstrategie wordt op hoofdlijnen uitspraken gedaan over prioriteiten en tempo van de te onderscheiden ontwikkelingen en de rol die de gemeente en haar ontwikkelpartners daarin vervullen. De ontwikkelstrategie wordt in samenspraak en in het verlengde van het masterplan opgesteld. Voor beide producten zijn uren en kosten nodig. Incidenteel gaat het voor 2 jaar om € 300.000 totaal, waarbij er € 175.000 benodigd is voor het opstellen van het masterplan en benodigde onderzoeken.

Daarnaast wordt € 125.000 ingezet voor interne uren voor mensen met een omzettaakstelling. Het gaat hier om implementatiekosten. Derhalve worden de lasten als incidenteel aangemerkt.

1.7 Rehabilitatiebudget wegen 2024 en 2025 (exploitatiebudget)

Naast asfaltverharding heeft ook elementenverharding een einde van de levensduur. Gedurende de levensduur kan elementenverharding meermaals worden herstraat met zowel klein als groot onderhoud. Echter is er een moment dat de stenen of tegels vervangen moeten worden voor nieuwe. We spreken dan van rehabilitatie. De omvang bedraagt voor 2024: € 1.800 (exploitatiebudget), 2025: € 7.200 (exploitatiebudget). Dit betreffen bedragen voor de jaren 2024 en 2025 en derhalve kunnen de bedragen als incidenteel worden aangemerkt.

2 Sociale en veerkrachtige samenleving

2.1 Inkomensregeling

Het betreft hier het aangenomen amendement bij de begroting 2022 A5 Grip op energie voor huishoudens energie-armoede, waarbij voor een periode van drie jaar energiebesparende maatregelen uitgevoerd gaan worden bij huishoudens met energiearmoede, vooruitlopend op de gelden die vanuit het Rijk zullen komen en waarbij deze worden teruggestort in de algemene reserve als het Rijk de gelden voor de aanpak van energiearmoede beschikbaar. Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

2.2 Vangnetregeling (zelfstandig) ondernemers

De vangnetregeling voor zelfstandig ondernemers die niet in aanmerking komen voor de bestaande ondersteuningspakketten wordt voor 2023 en 2024 gecontinueerd. Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

2.3 Bewegen, ontmoeten, beleven in de openbare ruimte

We geven een impuls aan sport, spel en bewegen in de openbare ruimte. Door meer 'beweegroen' in te richten en aantrekkelijke plekken in te richten voor sport, spelen en bewegen creëren we een aantrekkelijke ruimte én versterken we preventie en gezondheidswinst. Voor het onderhoud van bestaande beweeg- en speelvoorzieningen is reeds structureel budget beschikbaar. Om te innoveren en nieuwe impulsen mogelijk te maken hebben we budget nodig. In 2024 geven we, samen met onze samenwerkingspartners Buha en Sport-ID, aan deze inzet op bewegen, ontmoeten, beleven in de openbare ruimte een vervolg. Het betreft een incidentele impuls (einddata) op structureel beleid. Derhalve worden deze lasten als incidenteel aangemerkt.

2.4 Verhogen clubaccommodaties subsidies

De clubaccommodatiesubsidie van gemeente Doetinchem ondersteunt verenigingen en stichtingen bij de investering in nieuwbouw, verbouw of investering in grootschalige inrichting van hun clubaccommodatie. In 2022 en 2023 neemt de vraag naar deze subsidie toe vanwege de hoge energiekosten. Het verduurzamen van de accommodatie helpt hierbij. Om de verduurzaming een impuls te geven en daarmee te investeren in een financieel gezonde toekomst van verenigingen en stichtingen verhogen we eenmalig het budget met € 50.000. Het betreft een incidentele impuls (einddata). Derhalve worden deze lasten als incidenteel aangemerkt.

2.5 Verhogen cultuurbudget naar aanleiding van nieuw beleid

Onze ambities vragen om extra investeringen en nieuw beleid op het gebied van kunst en cultuur. Om direct te kunnen starten met de uitvoering van het nieuwe beleid, dat eind 2023 gereed is, en niet stil te staan of zelfs achteruit te gaan, investeren we in 2024 eenmalig een bedrag. Met dit bedrag continueren we het huidige aanbod en starten we met het realiseren van de nieuwe beleidsdoelen. We investeren in projecten die met kunst en cultuur maatschappelijke thema's aanpakken. In onze groeiambitie zorgen we voor een aantrekkelijke stad door zichtbare kunst en cultuur in voorzieningen, maar ook de openbare ruimte. In het theater, filmhuis en museum is het aanbod divers waardoor het niet alleen voor onze huidige inwoners interessant is, maar ook voor onze toekomstige.

Ook hebben we de ambitie om als regio Achterhoek een stedelijke cultuurregio te worden zodat we, in samenwerking met het ministerie van OCW, kunnen werken aan het versterken van de culturele infrastructuur in de Achterhoek. Het betreffen implementatiekosten, derhalve worden deze lasten als incidenteel aangemerkt.

2.6 Participatie, Integratie, Werk en Inkomen voor vluchtelingen

De huidige infrastructuur, die Laborijn in samenwerking met partners heeft ingericht in het kader van de Wet Inburgering en begeleiding naar werk voor Oekraïners, biedt een goede basis voor de huidige groepen inburgeraars. De verwachting is dat in de toekomst meerdere groepen vluchtelingen blijvend worden opgevangen in onze gemeente. Op termijn is de huidige infrastructuur van onze verbonden partners zoals Laborijn, Buurtplein maar ook van andere organisaties die zich bezighouden met de participatie en integratie van vluchtelingen, niet toereikend.

Een incidentele aanvulling in het budget voor taallessen, participatie- en integratieactiviteiten, pilotprogramma's en experimenten voor begeleiding naar werk ad € 30.000 is noodzakelijk. Hiermee wordt gezorgd voor een versnelde inburgering van verschillende groepen vluchtelingen en dragen we bij aan de oplossing van het vraagstuk met betrekking tot knelpunten op de arbeidsmarkt. Het betreft een incidentele impuls (einddatum) en derhalve kunnen de lasten als incidenteel worden aangemerkt

2.7 Implementatie educatieve agenda

Op basis van de coalitieagenda 2022-2026 ontwikkelen we in 2023 een educatieve agenda Doetinchem. Dit doen we samen met het Onderwijs- en overige maatschappelijke partners uit Doetinchem. De ambitie voor de educatieve agenda is om van Doetinchem een Onderwijsstad voor de toekomst te maken, waarbij er sprake is van onderwijs en opleidingen die aansluiten op de behoeften van scholieren, studenten en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Vanaf 2024 zal de educatieve agenda geïmplementeerd worden. De te implementeren acties zijn op dit moment nog niet bekend. Voor de implementatiekosten is € 50.000 opgenomen. Het zijn lasten die gemaakt worden ter voorbereiding op nieuw beleid en deze zijn incidenteel.

2.8 Ruimte budget vluchtelingen Oekraïne

De Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne voorziet in het vergoeden van kosten aan gemeenten die zijn gemaakt bij het realiseren en exploiteren van de opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne.

Op dit moment is geen goede inschatting te maken van het momenten waarop de vluchtelingen terug kunnen keren naar de Oekraïne. De inschatting dat de terugkeer in 2024 niet (in groten getale) zal plaatsvinden, betekent dat we ook voor dat jaar een bijdrage mogen verwachten. Op basis van de realisatie in 2022, ruim € 2 miljoen positief, waarvan ook een deel aan de bestemmingsreserve crisisherstelfonds is toegevoegd kan voorzichtigheidshalve een incidenteel voordeel worden ingeraamd van € 500.000 voor 2023 en 2024. Een incidenteel voordeel vanuit de exploitatie of een onttrekking vanuit de reserve kan als een incidentele respectievelijk negatieve last of baat worden aangemerkt.

3. Aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving

3.1 en 3.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): MPO 2021 en 2022

Conform het MPO 2022 wordt de bijstelling van de verwachte financiële middelen verwerkt in de 1e Bestuurlijke monitor 2022. De bijstelling van de verwachte financiële middelen uit de grondexploitatie vanaf 2023 wordt verwerkt in de begroting 2023

Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden.

3.3 Tijdelijke impuls en ondersteuning onderhoud Park of Dutch Dreams (PoDD)

Voor het PoDD is een vrijwilligersgroep opgezet die het grootste deel van de onderhoudswerkzaamheden voor hun rekening neemt. Hiervoor wordt expertise ingehuurd die een onderhoudsplan verzorgd, traint en stuurt de vrijwilligers. Daarnaast kan deze externe ook de leemte aan expertise overbrengen aan BUHA. Daarmee wordt de komende jaren de basis gelegd om langjarig het onderhoud op het juiste niveau te handhaven. Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.4 Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON)

Met de ondertekening van de bestuursovereenkomst en het onderliggende werkprogramma gaat de zoetwatervoorziening in Oost-Nederland een nieuwe fase in, waarbij de transitie wordt ingezet van het afvoeren van water naar het nog beter vasthouden van water. Samen met de partners in Rijn-Oost gaan we op zoek naar een nieuwe balans in het watersysteem. Er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.5 RegioExpres

De aanvraag betreft de ambtelijke inzet. De uren van de gemeente betreffen primair richtinggevend inbreng- en meedenk-uren, maar ook werksessies om zaken vanuit de gemeente helder in beeld te krijgen (denk aan de wenselijke verkeersstructuur en goede aansluitingen). De noodzakelijk onderzoekskosten zullen ten laste komen van het project en dus de provincie en ProRail. De mogelijkheid bestaat echter dat wij zelf (gemeente Doetinchem) aanvullende zaken willen/moeten weten om onze inbreng te ondersteunen. Deze kosten zijn voor eigen rekening. De totale kosten voor de periode tot en met realisatie van het dubbelspoor (2026) zijn geraamd op ongeveer € 222.000 (dit betreft ambtelijke uren en eventuele onderzoekskosten). Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.6 Aanpak circulaire economie

Door klimaatverandering en een groeiende bevolking wordt het steeds belangrijker om de beschikbare grondstoffen zo efficiënt mogelijk te gebruiken. We werken aan een visie op circulaire economie in Doetinchem waarin we ons richten op het creëren van een kringloopeconomie van drie belangrijke waardeketens: Circulaire Gebiedsontwikkeling, Voedsel & Landbouw en een Circulaire Gemeentelijke Organisatie.

We zetten het beleid voor circulaire economie in de steigers en starten met de uitvoering. Met de ervaring en kennis die wij dan zullen opdoen kijken we wat we in de jaren daarna structureel nodig hebben. Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.7 Transformatie van vastgoed (transformatieloket Doetinchem)

Om ook na 2022 een vervolg te kunnen geven aan het faciliteren en begeleiden van transformatie-initiatieven via het transformatieloket, stellen we voor gedurende twee jaar een budget beschikbaar te stellen van € 30.000 jaarlijks. Dit wordt de komende twee jaar met behulp van externe expertise ingezet om het transformatieloket verder te optimaliseren en uit te bouwen. Eerste helft 2023 verwachten wij met de eerste voorstellen te komen voor een update van het bestaande transformatieloket naar een transformatieloket 2.0. Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.8 Herinrichting Mercuriusstraat

Er is sprake van onderhoud en herinrichting van de Mercuriusstraat. De werkzaamheden hebben betrekking op het vervangen van de bestrating en herinrichting te bevordering van de verkeersveiligheid en uitstraling. De kosten bedragen € 20.000. Er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel worden aangemerkt.

3.9 Bijdrage Onderzoek Fietsverbindingen Doetinchem Zevenaar/Emmerich

De partners Stadt Emmerich am Rhein, de Kreis Kleve, gemeente Montferland, gemeente Doetinchem, gemeente Zevenaar, regio Achterhoek, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR), provincie Gelderland en Euregio Rijn-Waal hebben een gezamenlijke ambitie voor de realisatie van een netwerk van snelle fietsroutes. In 2022 is de verkenning voor de snelle fietsroute Gendringen – Dieren reeds afgerond. Het vervolg zijn de, deels grensoverschrijdende, snelle fietsroutes Doetinchem – Emmerich, Emmerich – Zevenaar en Zevenaar – Doetinchem. Het budget is de bijdrage van Doetinchem aan de verkennende onderzoeken voor deze routes. De andere partijen dragen eenzelfde bedrag bij. Het is een pragmatisch onderzoek naar snelle fietsroutes. Deze routes moeten qua directheid op afstand en tijd goed zijn als alternatief t.o.v. de auto. Daarbij dient de fietsverbinding toekomstbestendig te zijn. Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.10 Wassinkbrink, Slagen

Dit betreft een onderhoudsproject waarbij de bestaande rijbaan wordt onderhouden. Met de bijdrage van € 25.000 kunnen een aantal kruispunten in deze wegen verbeterd worden boven op het reguliere onderhoud. Deze wegen zijn niet opgenomen in de mobiliteitsfonds en kunnen derhalve daar niet uit bekostigd worden. Het betreft een incidentele impuls (einddatum) en derhalve kunnen de lasten als incidenteel worden aangemerkt

3.11 Uitvoering wijkaanpak klimaatopgaven

We moeten onze inwoners en ondernemers meer bewust maken en stimuleren tot klimaatbestendig gedrag. We doen mee aan een landelijke pilot hitte-aanpak en het resultaat is een uitvoeringsprogramma hitte-aanpak om Doetinchem uiteindelijk hittebestendig te maken. Ook hier moeten we mee aan de slag en daarvoor is formatie nodig. Voor de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie is incidentele formatie nodig.

Dekking vindt plaats vanuit de nog te ontvangen klimaatgelden. Er is sprake een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.12 Subsidie wijkaanpak klimaatopgaven

In de bestaande bebouwde omgeving ligt nog een grote opgave: minder verharding/bestrating, meer bomen en groen voor vermindering van hitte(stress) en anders omgaan met regenwater. De gemeente heeft al een subsidieregeling voor het afkoppelen van regenwater (€ 50.000 per jaar: dekking voorziening riolering). Dit bedrag willen we ophogen tot € 75.000 (extra € 25.000) en de subsidiemogelijkheden gericht op het beter vasthouden, infiltreren en hergebruik van regenwater uitbreiden. Zodat onze riolering niet onnodig wordt belast met schoon regenwater. Daarnaast willen we ook maatregelen tegen hitte(stress) stimuleren. Dit kan o.a. door het toevoegen van extra bomen en groen. Het betreft een impuls op bestaand beleid en er is sprake van een einddatum. Derhalve kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.13 Vrijwilligerscompensatie gemeentelijke natuurparken

De gemeente verzorgt het reguliere onderhoud van de gemeentelijke natuurparken volgens de principes van sober en doelmatig. Naast deze vorm van basisonderhoud zetten vrijwilligers zich in om meer maatwerk te leveren. Ze vergroten daarmee zowel de natuurwaarde als ook de gebruikswaarde van de parken. Voor aanschaf en onderhoud van werkmateriaal, veiligheidskleding en compensatie van kosten is een extra incidenteel budget van € 15.000 nodig. Het betreft een incidentele investering die niet leidt tot besparing op reguliere middelen. Er is sprake van een einddatum, daarom worden deze lasten als incidenteel aangemerkt.

3.14 Ontwikkelstrategie 2036

Ontwikkelstrategie Doetinchem 2036' betreft een aanpak om in projectverband te komen tot woningbouw programmering: een gedifferentieerd woningaanbod, op de juiste plek, tijdig en voor de goede doelgroepen. In 2024 kunnen deze kosten worden gedekt vanuit de hiervoor in de begroting gevormde reserve investeringsfonds. Het gaat hier om kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van taak, er is sprake van een einddatum, daarom kunnen deze lasten als incidenteel aangemerkt worden.

3.15 Programma vitaal Platteland (2024 t/m 2026)

Voor de komende 3 jaar is het wenselijk om voor het programma Vitaal Platteland over € 150.000 per jaar te beschikken waarbij per jaar een prioritering wordt aangegeven waar inzet op plaatsvindt.

Door toenemende wet- en regelgeving, ontwikkelingen en opgaven in het landelijk gebied is er inzet nodig om initiatieven, wensen en mogelijkheden te onderzoeken en implementeren. Stikstof en water(standen) zijn belangrijke dossiers die hiertoe aanleiding zijn. Er worden gebiedsprocessen begeleid, keukentafelgesprekken met agrariërs gevoerd om per erf een plan op te stellen, vindt ruilverkaveling en herinrichting plaats. De benodigde gelden zijn aanvullend op de reeds beschikbare structurele middelen. Het betreft een incidentele impuls (einddatum) en derhalve kunnen de lasten als incidenteel worden aangemerkt. De uitgaven worden gedekt vanuit de reserve Vitaal platteland.

3.16-3.17 Grondexploitatie

Mutaties grondexploitaties zijn naar aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden.

De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo van 0 wordt gerealiseerd, wordt afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele lasten en baten. De mutaties grondexploitatie hebben dus geen invloed op het structurele begrotingsaldo.

3.18 Capaciteit vastgoed en grondzaken

Bij vastgoed en grondzaken erg druk is als gevolg van de toegenomen werkzaamheden in het kader van Doetinchem 2036 en onder meer ook door het Didamarrest. Met een tijdelijke versterking van één medewerker vastgoed en grondzaken, met nadrukkelijk kennis van de juridisch- administratieve kant wordt dit opgelost. Omdat de capaciteit tijdelijk wordt ingehuurd en er daarmee sprake is van einddatum, kunnen deze lasten als incidenteel worden aangemerkt. De kosten worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve investeringsfonds.

3.19 Uitvoering bouwkundige- en duurzaamheidsonderzoek (toekomstbestendig)

Voorgesteld is om bouwkundige – en duurzaamheidsonderzoeken uit te voeren op onze vastgoedobjecten. Het betreffen onderzoeken met een einddatum derhalve kunnen deze kosten als incidenteel worden aangemerkt.

4. Organisatie en financiën

4.1 Potentiële woningbouwlocaties

Om in 2036 naar 70.000 inwoners toe te groeien moeten de eerste acties gericht zijn op versnelling van de woningbouw. Een betaalbaar en aantrekkelijk woonmilieu op de juiste plek is één van de belangrijkste vereisten. Om deze acties in gang te zetten is er behoefte aan een tijdelijke projectleider die zich bezighoudt met verkenning van potentiële woningbouwlocaties. Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

4.2 Urgentie ontwikkeling woningbouw

Er is een grote behoefte bij woningcorporaties, ontwikkelaars en inwoners om woningen te bouwen of te verbouwen. Deze trend is een duidelijke verandering ten opzichte van een paar jaar geleden. Spraken we in het coalitieprogramma 2014-2018 nog over Doetinchem als beheergemeente, inmiddels zijn we weer een ontwikkelgemeente. Vandaag de dag zien we dat woningbouw, klimaatverandering, droogte en ook de vraag om meer participatie maakt dat we nu anders moeten kijken naar ruimtelijke ontwikkeling. Vanuit het perspectief dat we een beheergemeente zijn is er afgeschaald op het gebied van het aantal fte in fysieke domein, zoals bij planologie. Daar wordt tegen aan gelopen. Het is daarom noodzakelijk extra inzet te doen op een aantal vlakken zoals ook 1 fte planologie tot en met jaar 2024. Daarna kunnen wij dit intern oplossen door medewerkers opgeleid te hebben. Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

4.3 Mediabeleid: Extra bekostiging t.b.v. ondersteuning vorming van de Streekomroep voor de Achterhoek

Volgens de Mediawet artikel 2.170a keert de gemeente Doetinchem jaarlijks ongeveer € 35.000 uit aan 'haar' Lokale Publieke Omroep (LPO). In Nederland wordt gewerkt aan het vervangen van de lokale omroepen door streekomroepen. In vervolg op het raadbesluit van november 2019 om de vorming van een Streekomroep voor de Achterhoek jaarlijks met ongeveer € 45.000 te ondersteunen wordt voorgesteld om in 2023, 2024 en 2025 deze ondersteuning voort te zetten. In 2025 neemt het kabinet een besluit over extra budget op de Rijksbijdrage voor lokale publieke- en uiteindelijk de streekomroepen, ook wordt de Mediawet daarop aangepast.

Ter overbrugging is er tot die tijd extra financiële ondersteuning nodig om de investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan in de vorming van de Streekomroep voor de Achterhoek met een zogenaamd Lokaal Toereikend Media-Aanbod (LTMA) te behouden. Er is sprake van een einddatum daarom kunnen deze lasten als incidenteel worden aangemerkt.

4.4-4.5 en 4.6 Ambitie gD2036, expertise

Om de ambitie gD 2036 te realiseren is incidenteel een bedrag nodig van € 69.000 gedurende 3 jaar. De dekking hiervoor kan worden gevonden door het in zetten van het budget strategische gronden.

- Inhuur externe expertise op afroep incidenteel 2023. Om tijdig en slim in het proces de juiste expertise t.b.v. vastgoedtransacties – staatsteun, subsidies, aanbestedingen, van toepassing zijn wets- en overheidsregels etc. flexibel in te kunnen zetten dient er in de vorm van een zogenaamd afroepcontract expertise ingezet te kunnen worden. Gedachte is dit in eerste instantie in de vorm van een jaarlijkse overeenkomst vast te leggen. Inhuur externe expertise op afroep incidenteel voor jaren 2024, 2025 en 2026 jaarlijks begroot op € 35.000.
- Aanmelding voor inhuur makelaar. Voor professionele ondersteuning in onderhandelingen en bij uitvoering van zoekopdrachten etc. om strategische gronden te verwerven is het werken via langer lopende contracten met professionele makelaars van wezenlijk belang. In het kader van de ambitie Doetinchem 2036 en het voeren van een actievere grondpolitiek is het wenselijk de mogelijkheid te hebben om grond of vastgoed strategische aan te kunnen kopen. We verwachten dat deze makelaarsexpertise de komende drie jaar nodig is.

Vanwege de programmatische aanpak en bijbehorende einddata zijn de lasten als incidenteel aangemerkt.

4.7 Uitvoeringsbudget Business Continuïteit

In 2022 is een business continuïteitsplan opgesteld. In dit plan is beschreven wat te doen bij calamiteiten, zodat de organisatie bij een technische storing kan blijven draaien of gebruik kan maken van alternatieve werkwijzen. De komende 2 jaar hebben we voor de implementatie € 10.000 per jaar nodig om de basis op orde te maken. Het gaat hier om implementatiekosten. Derhalve worden de lasten als incidenteel aangemerkt.

5.6 Geprognosticeerde balans

MEERJARENPROGNOSE		2024 t / m 2027			
ACTIVA		31-dec-2024	31-dec-2025	31-dec-2026	31-dec-2027
<i>(bedragen * € 1.000)</i>					
Vaste activa					
Immateriële vaste activa					
		17.550	17.007	16.456	16.456
-	Kosten onderzoek en ontwikkeling	631	630	628	628
-	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	16.919	16.378	15.828	15.828
Materiële vaste activa					
		224.463	231.509	230.786	232.330
-	Investerings met een economisch nut:	123.705	117.719	112.124	112.124
	waarvan gronden uitgegeven in erfpacht	17	17	17	17
	overige investeringen met een economisch nut				
-	Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding vd kosten een heffing kan worden geheven	34.636	33.732	32.824	32.824
-	Investerings in de openbare ruimte, met een maatschappelijk nut	66.121	80.057	85.838	87.382
Financiële vaste activa					
		21.071	21.582	21.342	21.342
-	Kapitaalverstrekkingen aan:				
	deelnemingen	3.984	3.984	3.984	3.984
	gemeenschappelijke regelingen				
-	Leningen aan:				
	woningbouwcorporaties	0	0	0	0
	deelnemingen	2.141	1.905	1.669	1.669
	overige verbonden partijen				
-	Overige langlopende leningen	14.939	15.686	15.683	15.683
	duurzaamheidsleningen				
	vervangingsinvesteringen				
-	Overige financiële uitzettingen > 1 jaar	6	6	6	6
-	Bijdrage aan activa in eigendom van derden				
Totaal vaste activa		263.083	270.097	268.584	270.128
Vlottende activa					
Voorraden					
		37.400	27.734	15.597	8.116
-	Strategische gronden				
-	Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	37.400	27.734	15.597	8.116
Uitzettingen					
		17.500	17.500	17.500	17.500
-	Vorderingen openbare lichamen	9.500	9.500	9.500	9.500
-	Overige vorderingen	8.000	8.000	8.000	8.000
-	Uitzettingen in 's Rijks schatkist				
Liquide middelen					
		0	0	0	0
-	Kas- en banksaldi	0	0	0	0
Overlopende activa					
		15.000	15.000	15.000	15.000
-	Transitoria	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vlottende activa		69.900	60.234	48.097	40.616
Totaal generaal		332.983	330.331	316.681	310.744

PASSIVA	31-dec-2024	31-dec-2025	31-dec-2026	31-dec-2027
<i>(bedragen * € 1.000)</i>				
Vaste passiva				
Eigen vermogen	90.012	100.472	102.835	104.398
- Algemene reserve (excl. resultaat)	35.531	37.227	38.120	39.100
- Rente tgv AR	711	745	762	782
- Resultaat	986	148	218	0
- Bestemmingsreserves:	52.785	62.352	63.735	64.516
Voorzieningen	11.130	11.390	11.789	12.235
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	4.064	4.400	4.736	5.072
- Voorzieningen door derden bekleemde middelen	206	430	614	841
Vaste schulden	179.341	165.969	149.558	141.610
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	178.805	165.433	149.022	141.074
wbs	536	536	536	536
Totaal vaste passiva	280.483	277.831	264.181	258.244
Vlottende passiva				
Vlottende schulden	37.500	37.500	37.500	37.500
- Kasgeldleningen	20.000	20.000	20.000	20.000
- Banksaldi				
- Rekeningcourant met niet fin. instellingen				
- Overige schulden	17.500	17.500	17.500	17.500
Overlopende passiva	15.000	15.000	15.000	15.000
- Transitoria	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vlottende passiva	52.500	52.500	52.500	52.500
Totaal generaal	332.983	330.331	316.681	310.744

5.7 EMU-saldo 2024

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt echter op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van Doetinchem in 2024 komt uit op € 3,8 miljoen. Het betekent in EMU-termen dat onze financieringsbehoefte in 2024 € 3,8 miljoen lager is dan in 2023. Vanaf 2024 neemt onze financieringsbehoefte verder af.

Het EMU-saldo voor de decentrale overheden als collectief bedraagt voor 2016 -/0,4% BBP. Vanaf 2017 is dit -/0,3% BBP geworden. Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren zouden voor gemeenten en provincies jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd worden. Deze zijn echter nog niet gepubliceerd. Er staan namelijk (nog) geen sancties op het overschrijden van de waarde. Bovendien zijn rijk en decentrale overheden (bij monde van VNG, IPO en Unie van Waterschappen) nog steeds in discussie over het aandeel van decentrale overheden in de macro-EMU-norm en de omvang van de bijdrage die zij moeten leveren.

EMU saldo per 1 jan	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2026
vorderingen	53.571	54.082	53.842	53.842
schulden	231.841	218.469	202.058	194.110
schulden minus vorderingen	178.270	164.388	148.216	140.268
mutatie= EMU saldo	3.805	13.882	16.172	7.947

5.8 Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Omschrijving	doel	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Algemene reserves							
1	Algemene reserve voor algemene risico's	Financieel weerstandvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.	38.805	35.531	37.227	38.120	39.100
Totaal algemene reserve			38.805	35.531	37.227	38.120	39.100
Bestemmingsreserves:							
Reserves voor onderhoud							
2	Reserve speelvoorzieningen	Opvangen van schommelingen in de kosten van vervanging en renovatie van speeltoestellen.	147	151	156	160	164
3	Reserve vastgoedfonds	Het in stand houden van gemeentelijke accommodaties ten behoeve van de huisvesting van maatschappelijke functies voor zover het een wettelijke taak of een gemeentelijke ambitie betreft of vanuit strategisch belang eigendom wenselijk is.	1.603	1.668	1.665	1.726	1.791
reserves onderhoud			1.750	1.819	1.820	1.886	1.955
Reserves voor dekking van (kapitaal)lasten							
4	Reserve dekking kapitaallasten	Dekking van kapitaallasten van bij de jaarrekening 2016 besloten activa	20.811	20.083	19.327	18.576	17.824
5	Reserve bovenwijkse voorzieningen	Financiering "bovenwijkse grote infrastructurele voorzieningen": werken met bovenwijkse functies, die functioneel dienstbaar zijn aan de wijken.	8.929	8.441	7.952	7.463	6.975
6	Reserve onderwijshuisvesting	Dekking van toekomstige investeringen onderwijshuisvesting.	4.585	4.600	4.612	4.619	4.621
reserves kapitaallasten			34.324	33.124	31.890	30.658	29.420

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Rente bijschrijving	voeding	onttrekking	benodigde omvang
Algemene reserves				
1	ja, renteomslag	Positieve saldi begroting/jaarrekening	Negatieve saldi begroting/jaarrekening en vanwege specifieke raadsbesluiten	Voor toelichting op de gewenste omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar paragraaf 4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Bestemmingsreserves:				
Reserves voor onderhoud				
2	ja, prijsontwikkeling bbp	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	In overeenstemming met speelruimteplan.
3	ja, prijsontwikkeling bbp	Het vastgoedfonds wordt gevoed door jaarlijks (geïndexeerde) dotaties onderhoud per gemeentelijk gebouw uit de Algemene Middelen t.b.v. het POGG (Periodiek Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen), vrijval kapitaallasten, positieve exploitatiesaldi van gemeentelijke accommodaties, subsidies en verkoopopbrengsten van gemeentelijke gebouwen.	Kosten die ten laste van het vastgoedfonds mogen worden gebracht hebben betrekking op beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed, kapitaallasten, negatieve exploitatiesaldi van gemeentelijke accommodaties en loonkosten voor zover het werkzaamheden van Buha m.b.t. POGG betreft.	In overeenstemming met meerjarenplanning vastgoedfonds
Reserves voor dekking van (kapitaal)lasten				
4	ja, renteomslag	De reserve dekking kapitaallasten wordt gevoed door renteopbrengsten.	De onttrekking vindt plaats ter dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente).	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.
5	ja, renteomslag	Via afdracht per verkochte m2 grond; € 25 per m2 voor woningbouw en € 15 per m2 voor bedrijventerreinen. Bij nieuwe projecten wordt voor de benodigde bovenwijkse voorzieningen de hoogte van de afdracht op projectniveau bepaald	Conform jaarlijks vast te stellen nota voor de komende 10 jaar. Betreft investeringslasten van in nota opgenomen investeringen vnl in de infrastructuur.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.
6	ja, renteomslag	Middels structurele vrijval van kapitaallasten huisvesting onderwijs, incidenteel met specifieke toevoegingen aan het gemeentefonds en rentebijdraving.	Jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Omschrijving	doel	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Overige bestemmingsreserves							
7	Reserve ICT samenwerking	Hiermee kunnen schommelingen en nieuwe ontwikkelingen in de ICT-samenwerking worden verrekend.	1.372	1.372	1.372	1.372	1.372
8	Reserve crisisherstelfonds	Het doel van deze reserve is om naast de coronacrisis ook de andere crises op een effectieve manier te kunnen beslechten, door het beschikbaar kunnen stellen van middelen uit de reserve ter dekking van extra kosten als gevolg van de crises of daartoe in het leven geroepen regelingen ter ondersteuning van Inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en verenigingen in Doetinchem.	3.889	3.889	3.889	3.889	3.889
9	Reserve vervangingsinvesteringen Amphion	Conform besluitvorming raad van juli 2015 wordt reserve gevormd om toekomstige vervangingsinvesteringen Amphion (gedeeltelijk) te kunnen financieren.	350	400	450	500	550
10	Grote evenementen	Als hoofdstad van de Achterhoek en in het kader van de groeiambitie die Doetinchem heeft is het belangrijk om periodiek een groot evenement te organiseren. Het maakt inwoners trots en het versterkt de gemeente als interessante leefomgeving. Daarmee draagt het bij aan het creëren van een stad met een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Door onszelf als faciliterende stad te profileren zetten we Doetinchem op de kaart en creëren we met regelmaat exposure. Deze reserve heeft tot doel om periodiek een groot/nationaal evenement te kunnen organiseren. Dit amendement is na besluitvorming in de raad verwerkt in de geamendeerde begroting 2022. De wens om de evenementenbudget eenmalig met € 300.000 te verhogen komt voort uit de wens om op korte termijn een solide basis te kunnen leggen om deze ambitie waar.	310	310	310	310	310
11	Bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling	Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor investeringen in expliciet gemeentelijk geïnitieerde vastgoedprojecten en of openbare ruimte bij verlieslatende projecten of ten behoeve van cofinanciering bij subsidieaanvragen voor Rijks- en Provinciale subsidieregelingen in de fysieke leefomgeving.	291	1.791	1.791	1.791	1.791
12	Investeringsfonds Doetinchem 2036	Om te kunnen investeren voor de huidige én de toekomstige generaties inwoners van onze mooie gemeente in bijvoorbeeld de in aantrekkelijke en passende voorzieningen voor zorg en onderwijs, kunst en cultuur, evenementen en andere vormen van vrijetijdsbesteding en natuurbeleving	-	5.700	14.700	14.700	14.700
13	Spaarreserve onderwijshuisvesting	Ter dekking van toekomstige investeringslasten voortkomend uit het lintegraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	-	2.000	4.000	6.750	8.750
14	BR Spaarverlof	Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, is een bestemmingsreserve spaarverlof gevormd.	928	928	928	928	928

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Rente bijschrijving	voeding	onttrekking	benodigde omvang
Overige bestemmingsreserves				
7	nee	Saldi ICT-samenwerking	Besluit ICT-samenwerking	Niet nader bepaald.
8	nee	Overblijvende budgetten als gevolg van het uit- of achter blijven van bestedingen door crises, Rijks- en provinciale bijdragen voor de crises.	Het college is gemandateerd om aan deze reserve middelen te onttrekken ter dekking van bestedingen vanuit voor crises in het leven geroepen regelingen ter ondersteuning van inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en verenigingen in Doetinchem. Hierover wordt verantwoording afgelegd met een begrotingswijziging in een cyclusdocument. Daarnaast kunnen middelen aan deze reserve worden onttrokken op basis van een raadsvoorstel. Ter dekking van niet gedekte kosten door crises.	Afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen
9	nee	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.	Onttrekking vindt plaats obv raadsbesluit bij financieringsaanvraag Amphion.	Nog nader te bepalen obv meerjarenprognose vervangingen.
10	nee	Incidenteel beschikbaar gestelde middelen en vanuit overblijvende budgetten op het evenementenbudget	Onttrekking vindt plaats middels een raadsbesluit over een periodiek groot evenement	€ 500.000
11	nee	Incidenteel beschikbaar gestelde middelen en toekomstige tussentijdse winstnemingen uit gemeentelijke grondexploitaties, mits het totale gemeentelijke rekeningresultaat positief is en de maximale hoogte van de bestemmingsreserve nog niet is bereikt	Onttrekking vindt plaats middels een raadsbesluit over investeringen in expliciet gemeentelijk geïnitieerde vastgoedprojecten en of openbare ruimte bij verlieslatende projecten of ten behoeve van cofinanciering bij subsidieaanvragen voor Rijks- en Provinciale subsidieregelingen in de fysieke leefomgeving	Het minimumniveau van deze reserve bedraagt € 1 mln. het maximum bedraagt € 4 mln.
12	nee	Incidenteel beschikbaar gestelde middelen. Bij de begroting 2023 is besloten om: 2024 € 6.000.000 2025 € 9.000.000 uit de algemene middelen toe te voegen.	Onttrekking vindt plaats middels een raadsbesluit over investeringen in aantrekkelijke en passende voorzieningen voor zorg en onderwijs, kunst en cultuur, evenementen en andere vormen van vrijetijdsbesteding en natuurbeleving	Gelijk aan de toekomstige investeringsomvang naar verwachting €40.000.000
13	nee	meerjarige incidentele stortingen ad. 2 mln per jaar	Op het moment van investeren zal deze reserve worden omgezet naar een dekkingsreserve kapitaallasten.	50 miljoen
14	nee	Incidenteel bij de jaarrekening beschikbaar gestelde middelen om de omvang van de reserve op het totaal van de benodigde omvang van de bovenwettelijke vakantie-uren van medewerkers	Onttrekking vindt plaats middels een raadsbesluit bij de jaarrekening	De benodigde omvang van de bovenwettelijke vakantie-uren van medewerkers

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Omschrijving	doel	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Overige bestemmingsreserves (vervolg)							
15	BR Omgevingsvergunningen	Voor het jaar 2024 zijn er voor wat betreft de legesontvangsten nog veel onzekerheden. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen er naar verwachting minder mogelijkheden tot legesheffing. Ook kunnen inflatie, stijgende hypotheekrentes, nieuwe stikstofregels leiden tot het inzakken van de bouwproductie. Een terugval in legesinkomsten kan door deze bestemmingsreserve deels worden opgevangen.	351	351	351	351	351
16	BR Vitaal platteland	Door toenemende wet- en regelgeving, ontwikkelingen en opgaven in het landelijk gebied is er inzet nodig om initiatieven, wensen en mogelijkheden te onderzoeken en implementeren. Stikstof en water(standen) zijn belangrijke dossiers die hiertoe aanleiding zijn. Er worden gebiedsprocessen begeleid, keukentafelgesprekken met agrariërs gevoerd om per erf een plan op te stellen, vindt ruilverkaveling en herinrichting plaats. Vanaf 2024 is het wenselijk om voor het programma Vitaal Platteland voor 3 jaar over € 150.000 per jaar te beschikken waarbij per jaar een prioritering wordt aangegeven waar inzet op plaatsvindt. Voorgesteld wordt om voor deze uitgaven in 2023 alvast een reserve Vitaal platteland te vormen van € 450.000, van waaruit 3 jaar lang (2024-2026) de benodigde € 150.000 per jaar kan worden gedekt	450	300	150	-	-
17	BR Volkshuisvestingsfonds	Als gemeente willen we energie-armoede tegengaan. Hiertoe heeft het rijk het volkshuisvestingsfonds opgericht waarbij provincie, gemeente en inwoners samen zorgen voor het verduurzamen van woningen van mensen die dit niet zelfstandig kunnen bekostigen. Het rijk stelt de middelen in tranches beschikbaar. Doetinchem doet mee aan de eerste tranche en zet zelf € 93.000 structureel in t.b.v. het volkshuisvestingsfonds voor verbetering van woningen in Overstegen, Muziekbuur en Schrijvers- en dichtersbuurt. Daarmee kunnen we ruim 350 woningen verduurzamen. Het rijk heeft een nieuwe tranche opengesteld, waarop Doetinchem kan intekenen. Om in te tekenen heeft Doetinchem co-financiering nodig. Het is niet zeker of de aanvraag van Doetinchem gehonoreerd zal worden. Het is onduidelijk of nog meer tranches zullen volgen. Mogelijk is dit de laatste. Deelname aan de nieuwe tranche tot 2032 biedt de mogelijkheden om het aantal verduurzaamde woningen te verdubbelen. Voorgesteld wordt om in 2023 alvast een reserve Volkshuisvestingsfonds te vormen van € 900.000 van waaruit vanaf 2024 9 jaar lang, ieder jaar een € 100.000 kan worden bijgedragen aan het fonds.	900	800	700	600	500
18	BR Doorgeschoven activiteiten	Het doel van deze reserve is het overhevelen van niet bestede budgetten voor specifieke activiteiten die over de jaargrens heen schuiven. Het gaat daarbij uitsluitend om doorgeschoven middelen voor activiteiten waarvoor geen specifieke bestemmingsreserves zijn ingesteld. Deze middelen zijn gedurende het volgende begrotingsjaar binnen de reserve beschikbaar en vallen vrij in het rekeningresultaat indien besteding niet tijdig heeft plaatsgevonden.	-	-	-	-	-
overige bestemmingsreserves			8.841	17.841	28.641	31.191	33.141
Totaal bestemmingsreserves			44.916	52.785	62.352	63.735	64.516
TOTAAL RESERVES			83.721	88.316	99.579	101.854	103.616

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Rente bijschrijving	voeding	onttrekking	benodigde omvang
Overige bestemmingsreserves (vervolg)				
15	nee	Incidentele meeropbrengsten bij de jaarrekening om de omvang van de reserve op het niveau van een ingeschat nadeel te kunnen brengen als gevolg van landelijk gewijzigde regelgeving	Onttrekking vindt plaats middels een raadsbesluit bij de jaarrekening bij een tekort op de legesopbrengsten omgevingsvergunningen	Max. € 500.000
16	nee	Incidenteel bij de Eerste Bestuurlijke Monitor 2023 om te beschikken over de juiste omvang aan middelen.	Onttrekking vindt plaats gedurende 3 jaar ad € 150.000 per jaar (vanaf 2024) middels een raadsbesluit bij de jaarrekening.	Max. € 450.000
17	nee	Incidenteel bij de Eerste Bestuurlijke Monitor 2023 om te beschikken over de juiste omvang aan middelen.	Onttrekking vindt gedurende 9 jaar ad € 100.000 per jaar (vanaf 2024) middels een raadsbesluit bij de jaarrekening.	Max. € 900.000
18	nee	Budgetten, die door omstandigheden in het lopende Jaar niet volledig benut, zijn maar in het volgende jaar nog wel noodzakelijk zijn om de vastgestelde doelstellingen te realiseren/ bestaand beleid uit te voeren	Het college is gemandateerd om aan deze reserve middelen te onttrekken, indien de aanwending past binnen het doel waarvoor het budget beschikbaar gesteld is. Hierover wordt verantwoording afgelegd met een begrotingswijziging in een cyclusdocument. Daarnaast kunnen middelen aan deze reserve worden onttrokken op basis van een raadsvoorstel.	Niet van toepassing

5.9 Kredieten ten behoeve van vervangingsinvesteringen

Omschrijving algemeen	Investering 2024 (ter vaststelling)	Investering 2025	Investering 2026	Investering 2027	inv.lst 2024	inv.lst 2025	inv.lst 2026	inv.lst 2027
ICT samenwerking	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0	401.000	802.000	1.203.000
ICT gD	75.000	50.000	50.000	50.000	0	12.000	20.000	28.000
Landmeten	0	0	0	35.000	0	0	0	0
Civieltechnische kunstwerken	311.000	357.000	175.000	502.000	0	13.000	28.000	35.000
Openbare Verlichting	472.000	691.000	600.000	707.000	0	19.000	55.000	87.000
Riolering	3.345.000	4.970.000	4.204.000	3.350.000	0	205.000	392.000	532.000
Verkeersregelinstallaties en verkeerstellers	536.000	330.000	398.000	47.000	0	47.000	75.000	111.000
Vervangingsplan sportaccommodaties	126.000	126.000	126.000	126.000	0	13.000	26.000	38.000
Uitbaggeren haven	193.000	0	0	0	0	23.000	23.000	22.000
Kunstgrasvelden / renovatie sportpark	628.000	415.000	872.000	0	0	75.000	117.000	205.000
Publiekszaken	0	0	8.000	0	0	0	0	1.000
Totaal	7.186.000	8.439.000	7.933.000	6.317.000	0	808.000	1.538.000	2.262.000

5.10 Overzicht overige nieuwe kredieten

Omschrijving algemeen	Krediet	Subsidie	Netto
Herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	2.287.000	471.000	1.816.000
Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg.	1.713.000	713.000	1.000.000
Indexering (prijsstijging) herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	410.000	0	410.000
Indexering (prijsstijging) herinrichting J.F Kennedylaan tussen Hofstraat en Bilderdijksstraat <i>(in 2023 is reeds een krediet gevoteerd voor de herinrichting)</i>	160.000	0	160.000
Herinrichting Van Hogendorplaan	2.700.000	0	2.700.000
Herinrichting Zuivelweg	2.500.000	0	2.500.000
Voetgangerstunnel Winnipegstraat	600.000	0	600.000
Nieuwbouw Sporthal de Bongerd	1.085.000	0	1.085.000
Invest. Civieltechnische kunstwerken 2024 - besturing bruggen	4.876.000	0	4.876.000
Invest. Wegen rehabilitatie div	282.000	0	282.000
Invest. Straatmeubilair	40.000	0	40.000
Totaal	16.653.000	1.184.000	15.469.000

Omschrijving algemeen	Investering 2023 (ter info)	Investering 2024 (ter vaststelling)	Investering 2025	Investering 2026	Investering 2027
Herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	200.000	1.616.000	0	0	0
Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg.	0	1.000.000	0	0	0
Indexering (prijsstijging) herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	0	410.000	0	0	0
Indexering (prijsstijging) herinrichting J.F Kennedylaan tussen Hofstraat en Bilderdijksstraat <i>(in 2023 is reeds een krediet gevoteerd voor de herinrichting)</i>	0	160.000	0	0	0
Herinrichting Van Hogendorplaan	250.000	2.450.000	0	0	0
Herinrichting Zuivelweg	150.000	150.000	2.200.000	0	0
Voetgangerstunnel Winnipegstraat	0	600.000	0	0	0
Nieuwbouw Sporthal de Bongerd	0	0	1.085.000	0	0
Invest. Civieltechnische kunstwerken 2024 - besturing bruggen	0	0	4.876.000	0	0
Invest. Wegen rehabilitatie div	0	0	0	281.800	0
Invest. Straatmeubilair	0	40.000	0	0	0
Totaal	600.000	6.426.000	8.161.000	281.800	0

Omschrijving algemeen	inv.lst 2024	inv.lst 2025	inv.lst 2026	inv.lst 2027
Herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	4.000	77.700	76.800	75.900
Extra middelen herinrichting Wijnbergseweg – Doetinchemseweg.	0	45.000	44.500	44.000
Indexering (prijsstijging) herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg	0	18.500	18.200	18.000
Indexering (prijsstijging) herinrichting J.F Kennedylaan tussen Hofstraat en Bilderdijksstraat <i>(in 2023 is reeds een krediet gevoteerd voor de herinrichting)</i>	3.200	7.200	7.100	7.000
Herinrichting Van Hogendorplaan	5.000	54.000	121.500	120.200
Herinrichting Zuivelweg	3.000	6.000	112.500	111.300
Voetgangerstunnel Winnipegstraat	0	27.000	26.700	26.400
Nieuwbouw Sporthal de Bongerd	0	0	100.000	99.000
Invest. Civieltechnische kunstwerken 2024 - besturing bruggen	0	0	455.000	448.000
Invest. Wegen rehabilitatie div	0	0	0	15.000
Invest. Straatmeubilair	0	2.800	2.800	2.700
Totaal	15.200	238.200	965.100	967.500

Bijlagen

Bijlage 1: Risicomatrix garanties en verstrekte leningen

		Risico effect				
		10%		20%		
RISICO-	Groot	Garanties/SWS saldo per 1-1-2024		Garantie & lening saldo per 1-1-2024		
		Stichting DZC'68	€ 533.839	SAZA - Tophal	€ 2.935.550	
		Concordia Wehl	€ 151.372			
		Verstrekte garantie				
		Scouting Roothaan	€ 60.516			
		Scouting Roothaan	€ 100.000			
		Totaal	€ 745.726	Totaal	€ 2.935.550	
		Claim weerstands capaciteit 10%	€ 70.000	Claim weerstands capaciteit 20%	€ 600.000	
	KANS	Groot	Sport			
			T.T.V. Odion			
Sport / SWS						
Tennisclub Zuid						
V.V. Viold						
Tennispark de Vijverberg						
Doetinchemse Hockey Club						
IJs- en skatebaan						
VVG'25						
Onderwijs						
		saldo per 1-1-2024				
		Iselinge Hogeschool	€ 485.935			
Klein		Woningbouw / WSW				
		Woningstichting Woonplaats				
		Site Woondiensten				
	Woningbouwvereniging Gelderland					
	Woonzorg Nederland					
	Stichting Habion					
	NHG					
	Nationale Hypotheek Garantie					
	Overig					
	Buha BV					
	Verstrekte leningen					
	Gemeente Hypotheken		Totaal	€ 485.935		
	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting		Claim weerstands capaciteit 10%	€ 50.000		
	Sportcentrum Rozengarde					
	PC-privé / fietsprivé plan					
	DZC'68					
	Alliander					

Inleiding

Jaarlijks wordt onze portefeuille met garanties en verstrekte leningen doorgelicht en geactualiseerd. Het risicoprofiel dat in 2012 voor de garanties en verstrekte leningen is bepaald wordt, indien nodig aangepast. In de programmabegroting 2024 wordt evenals vorige jaren een samenvatting in de vorm van een risicomatrix opgenomen.

De geactualiseerde risicomatrix en rapportage over de wijzigingen ten opzichte van 2023 staan in deze notitie. Voor een toelichting op alle (andere) garanties en verstrekte geldleningen, achtergrond en onze werkwijze verwijzen we u naar genoemde doorlichting¹.

1. Wijzigingen ten opzichte van de risicomatrix begroting 2023**1.1 Saldo garanties per 1-1-2024**

Saldo gemeentegaranties per 01-01-2024						
Omschrijving	Onder-wijs	Sport	Woning-bouw	Overig	Totaal 01-01-2024	Totaal 01-01-2023
Garanties gD 100%	0,5	0,0	0,0	7,2	7,7	8,5
Garanties SWS 50% gD		4,0			4,0	4,1
Subtotaal rechtstreeks	0,5	4,1	0,0	7,2	11,8	12,6
Garanties WSW 100% (achtervang gD) *			224,3		224,3	214,6
Garanties NHG 100% (achtervang gD) *			1,7		1,7	3,2
Subtotaal achtervang	0,0	0,0	226,0	0,0	226,0	217,8
Totaal	0,5	4,1	226,0	7,2	237,8	230,4

* De aflossingen WSW en NHG (en nieuwe garanties) over het jaar 2023 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt omdat deze informatie pas eind 2023 beschikbaar komt. Het saldo van € 224,3 miljoen en € 1,7 miljoen zijn bedragen per 1-1-2023.

Een volledig overzicht van garanties is opgenomen aan het eind van deze notitie. Het totaalbedrag van de garanties is gestegen van € 230,4 miljoen naar € 237,8 miljoen. De aflossingen WSW en NHG over het jaar 2023 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt, omdat deze informatie pas eind 2023 beschikbaar komt.

Ten opzichte van 1-1-2023 is het totale garantiebedrag met ongeveer € 7,4 miljoen toegenomen. De grootste stijging (€ 9,7 miljoen) wordt veroorzaakt door een toename van de WSW-garanties, waarvoor wij als achtervang dienen.

De garanties waarvoor wij als gemeente rechtstreeks aansprakelijk zijn, zijn het afgelopen jaar afgenomen met € 0,8 miljoen. De garanties waar wij samen met de Stichting Waarborgfonds Sport voor 50% garant voor staan zijn vrijwel gelijk gebleven.

¹ De risicomatrix en de rapportage *Doorlichting garantieportefeuille en verstrekte leningen* d.d. 24 september 2012 zijn terug te vinden in BIS bij de vergaderstukken van de raad d.d. 15-11-2012.

1.2 Nieuwe, gewijzigde en vervallen garanties per 1-1-2024

Ten opzichte van de begroting 2023 zijn de hieronder genoemde garanties vervallen, nieuw of als gewijzigd opgenomen:

Vervallen garanties

1.2.1. Schouwburg Amphion

In verband met de gevelproblematiek en de daarmee gemoeide kosten die van grote invloed waren op de liquiditeit van Amphion, is de raad op 28 mei 2015 akkoord gegaan met het afgeven van een borgstelling ter hoogte van € 500.000 voor een door Amphion bij de Bank Nederlandse Gemeenten af te sluiten lening. Deze garantstelling is afgegeven samen met de andere regiogemeenten die aandeelhouder zijn. Amphion heeft er uiteindelijk voor gekozen om tussentijds van deze mogelijkheid geen gebruik te maken.

Nu de gevelproblematiek is opgelost, kan de afgegeven borgstelling komen te vervallen. Amphion is hierover in januari 2023 geïnformeerd net als de andere gemeenten die aandeelhouder zijn van Amphion. Bij de jaarstukken 2022 is er een vooraankondiging gedaan over het vervallen van deze garantie in 2023 en nu bij de begroting 2024 wordt deze beëindigt in het garantieoverzicht en uit de risicomatrix gehaald.

1.2.2. Voetbalvereniging VIOD

Sinds 2004 staat gemeente Doetinchem samen met Stichting Waarborgfonds Sport (elk voor 50%) garant voor een geldlening van € 120.000 van Voetbalvereniging VIOD voor de financiering van de nieuwbouw van accommodatie Sportpark Dichteren.

Het restant van deze lening is uiteindelijk in 2022 binnen de looptijd van 25 jaar vervroegd volledig afgelost bij de geldverstrekker. In de jaarrekening 2022 is het saldo op 0 gezet. Bij het opstellen van de begroting 2023 was deze informatie nog niet bij ons bekend. Maar met betrekking tot de begroting 2024 eindigt deze garantie in het overzicht en verdwijnt uit de risicomatrix.

Nieuwe garanties

1.2.3. Scouting Generaal Roothaan

In september 2016 is de oude scoutingboerderij op het terrein in de Koekendaal afgebrand. Gelukkig kon een jaar later het nieuwe gebouw 't Hanehuus in gebruik worden genomen voor het voortzetten van de scoutingactiviteiten.

De behoefte aan een tweede gebouw van enige omvang is sindsdien alleen maar groter geworden, door de groei in ledenaantal van zowel de Roothaan- als de Graaf Ottogroep. Daarnaast is een praktische opslagruimte nodig, deels als vervanging van twee oude blokhutten die t.z.t. gesloopt moeten worden.

De scouting heeft de afgelopen jaren stapsgewijs toegewerkt aan een plan voor herbouw van de boerderij en de aanleg van een opslagruimte.

Voor de financiering van dit plan verstrekt de NWB een 2^e lening aan de stichting ter hoogte van € 100.000 met als voorwaarde dat er een derde partij (gemeente Doetinchem) garant staat voor deze lening.

De gemeenteraad heeft ingestemd met het verstrekken van deze garantie op 6 juli 2023.

Gewijzigde garanties**1.2.4. Waarborgfonds Sociale Woningbouw**

Het saldo de leningen die zijn geborgd door het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en waar de gemeente Doetinchem achtervang voor is, is toegenomen met € 9,7 miljoen. Deze toename van dit bedrag betreft voornamelijk een aantal nieuwe leningen die zijn afgesloten door Sité Woondiensten.

1.3 Saldo verstrekte geldleningen per 1-1-2024

Het saldo van verstrekte geldleningen bedraagt per 1-1-2024 € 10,5 miljoen. Dit was een jaar geleden € 12,4 miljoen.

Er is in 2023 voornamelijk € 0,4 miljoen afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is er een afname van € 1,2 miljoen van de verstrekte (duurzaamheids)leningen.

	hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	einddatum
Hypotheekleningen		1.526.086	1.125.271			
Stimuleringsfonds volkshuisvesting	4.633.962	4.692.843	3.520.985			
Sportcentrum Rozengarde	3.106.521	443.338	397.144	1-7-2007	30 jaar	1-7-2037
Sportcentrum Rozengarde	2.300.000	1.265.000	1.150.000	30-5-2013	20 jaar	30-5-2033
Sportcentrum Rozengarde	1.500.000	900.000	825.000	21-11-2013	20 jaar	1-6-2034
PC-privé / fietsprivéplan	102.000	28.865	23.639			
DZC'68 (8)	50.000	33.333	30.000	1-9-2017	15 jaar	1-9-2032
Alliander aandeelhouderslening (9)	600.000.000	3.479.609	3.479.609	3-12-2021	60 jaar	3-12-2081
Totaal saldo verstrekte leningen		12.369.075	10.551.648			
(8) lening verstrekt door gD, SWS staat 100% garant						
(9) nieuw 2021 aandeelhouderslening aan Alliander						

1.4 Nieuwe, gewijzigde en afgeloste geldleningen

Ten opzichte van de begroting 2023 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Nieuwe en gewijzigde geldleningen

N.v.t.

Afgeloste geldleningen**1.4.1. Gemeente hypotheekleningen**

Er wordt nog steeds afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. In 2023 is voornamelijk (stand per 01-07-2023) voor een bedrag van € 0,4 miljoen afgelost.

Sinds het vervallen van de gemeentelijke hypotheekregeling mogen de reeds bestaande hypotheekleningen doorlopen tot einde looptijd onder de voorwaarden waaronder deze destijds zijn afgesloten.

Voor het bepalen van het risico voor de gemeente wordt jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening een analyse gemaakt van de nog openstaande hypotheekschulden in relatie tot de WOZ-waarden van de betreffende woningen.

2. Toelichting op instellingen die niet als risico-effect klein en risicokans klein gekwalificeerd zijn.

In de risicomatrix zijn 4 kwadranten opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op 3 van de 4 kwadranten. Het kwadrant met risico-kans klein en risico-effect klein wordt niet toegelicht.

2.1 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect klein

Hieronder leggen we uit waarom deze instellingen deze kwalificatie (nog) hebben en wat de ontwikkelingen zijn.

2.1.1. Stichting DZC'68

De stichting DZC'68 promotie heeft als investering voor de realisering van een nieuwe clubaccommodatie een bedrag geleend van € 750.000.

De voetbalvereniging heeft aan de gemeente gevraagd om garant te staan voor de lening. De Stichting Waarborgfonds Sport (hierna SWS) heeft besloten om een borgstelling te verlenen met een maximum van € 250.000. Deze borgstelling is geformaliseerd in een akte van medeborgstelling aan de gemeente Doetinchem. Een van de voorwaarden was dat de gemeente Doetinchem garant moest staan voor de volledige looptijd jegens de BNG. Een deel van het risico wordt door SWS overgenomen door een akte van medeborgstelling die is afgegeven aan de gemeente Doetinchem. Op deze lening wordt regulier afgelost. Het restantbedrag komt daardoor op € 0,53 mln. per 01-01-2024. In de matrix is de garantie opgenomen bij de categorie risicokans groot en risico-effect klein.

2.1.2. Scouting Generaal Roothaan (garantie 2015)

De gemeente Doetinchem heeft op 15 december 2015 besloten tot het verlenen van een garantstelling ter grootte van € 90.000 aan Scouting Generaal Roothaan voor de afbouw van de nieuwbouw in de Koekendaal.

Er is echter geen mede garantsteller voor deze lening. Anders dan voor sportorganisaties is het voor scoutingorganisaties moeilijk om een (landelijk) fonds te vinden dat garant wil staan voor 50% van het te lenen bedrag. Op de lening wordt jaarlijks regulier afgelost. Het saldo per 01-01-2024 bedraagt € 60.516.

We laten deze garantie op dit moment in de matrix staan op de inschatting risico kans groot en het risico effect klein.

2.1.3 Scouting Generaal Roothaan (garantie 2023)

De gemeente Doetinchem heeft op 6 juli 2023 besloten tot het verlenen van een tweede garantstelling ter grootte van € 100.000 aan Scouting Generaal Roothaan voor herbouw van de boerderij en de aanleg van een opslagruimte. De NWB verstrekt een lening voor dat bedrag met als voorwaarde dat een derde partij (gemeente Doetinchem) garant staat voor deze lening. Het verzoek van scouting Roothaangroep wijkt af van het gemeentelijk beleid.

Om een garantstelling te verlenen moet een verzoek aan drie voorwaarden voldoen:

1. Het doel dat beoogd wordt met de garantie draagt bij aan de reeds vastgestelde doelen van ons gemeentebestuur.

2. Het bedrag van onze garantie is maximaal € 250.000;

3. Een derde partij staat garant voor eenzelfde bedrag als gemeente Doetinchem.

Het verzoek van scouting Roothaangroep voldoet aan voorwaarden 1 en 2.

Scouting Roothaangroep kan echter niet voldoen aan de derde voorwaarde van het gemeentelijk beleid. Anders dan voor sportorganisaties is het voor scoutingorganisaties moeilijk om een (landelijk) fonds te vinden dat garant wil staan voor 50% van het te lenen bedrag.

Scouting Nederland heeft niet een dergelijke faciliteit, waar dit in de sportwereld wel het geval

is via de stichting Waarborgfonds Sport. Scouting Roothaangroep heeft andere fondsen niet bereid kunnen vinden om garant te staan.

De stichting heeft ons verzocht om een uitzondering te maken op het beleid. Hierbij wijst zij op de al lopende garantstelling van gemeente Doetinchem. Tot nu toe is gemeente Doetinchem nooit op de garantstelling aangesproken, omdat Scouting Roothaangroep aan al haar financiële heeft voldaan.

Daarnaast heeft gemeente Doetinchem het recht van eerste koop van de gebouwen op het terrein. Dit is vastgelegd in de 'Overeenkomst vestiging Recht van Opstal tussen gemeente en stichting, 2013' voor de percelen en de (inmiddels afgebrande) boerderij en de 'Akte vestiging recht van hypotheek, 2018' voor de nieuwbouw uit 2017. Voor de herbouw boerderij is Scouting Roothaangroep bereid opnieuw een eerste aankooprecht voor de gemeente vast te leggen. De stichting is beheerder van de accommodatie en heeft een solide meerjarenraming. Waarin de extra vaste lasten van een tweede banklening zijn op te vangen. Ook de begroting van het projectplan geeft een positief en solide beeld. De stichting is niet afhankelijk van één financier. Dit verkleint het risico dat het projectplan niet kan worden uitgevoerd.

Aangezien het hier gaat om een soortgelijke garantie als de eerder verstrekte garantie uit 2015 kwalificeren we deze garantie voorsnog ook als risico kans groot en het risico effect klein.

2.1.4. Concordia Wehl

De gemeente heeft op 28 juni 2018 besloten aan de Stichting Kunstgrasveld Wehl, onder een aantal voorwaarden, garant te staan voor 50% van de lening - een bedrag van € 210.688 bij de Nederlandse Waterschapsbank - voor de realisatie van een kunstgrasveld op sportpark de Grindslag ten behoeve van voetbalvereniging S.V. Concordia-Wehl. De Stichting Waarborgfonds Sport staat voor een gelijk bedrag garant.

Er wordt regulier afgelost op de lening. Het saldo per 01-01-2024 bedraagt € 151.372. In de matrix is de risico kans ingeschat op groot en het risico-effect op klein.

2.2 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans klein maar risico-effect groot

2.2.1. Hogeschool Iselinge

Gemeente Doetinchem staat volledig garant voor het restant van een lening van Hogeschool Iselinge van afgerond € 0,5 miljoen per 1-1-2024. De lening uit 1999 is destijds gebruikt voor het pand van de onderwijsbegeleidingsdienst en de PABO.

In 2017 is het gebouw aan de Bachlaan 11 overgedragen van Stichting IJsselgroep Educatie Dienstverlening en opleiding aan de Hogeschool Iselinge.

We hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen voor de garantstelling van de verstrekte lening.

We zullen de Hogeschool Iselinge blijven monitoren.

In de matrix laten we deze garantie staan in de categorie risicokans klein en risico-effect groot.

2.3 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect groot

2.3.1 Stichting Achterhoekse Zaalaccommodatie (SAZA) voor de Tophal

De Stichting Achterhoekse Zaalaccommodatie (SAZA) heeft € 3.265.000 geleend bij BNG voor de bouw van de Tophal op Sportpark Zuid. Conform raadsbesluit van 8 december 2011 staat gemeente Doetinchem garant voor dit bedrag.

Naast onze garantie voor een bedrag van € 3.265.000 staat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) gedurende 15 jaar garant voor € 250.000.

De stand van zaken met betrekking tot de lening waar de gemeente garant voor staat, is dat deze door de SAZA omgezet is voor het restant lening bedrag van € 2.935.550. Dit is ook het huidige lening bedrag (1^e jaren aflossingsvrij) waarvoor de gemeente nu nog garant staat.

Sinds 2020 is gemeente Doetinchem in gesprek met het bestuur van Stichting Achterhoekse Zaal sport Accommodatie (SAZA) over de toekomst van de Topsporthal. Dit vanwege het feit dat gemeente in de afgelopen jaren vanwege haar borgstelling via Stichting Waarborgfonds Sport regelmatig aangesproken is op tekorten bij SAZA. Door middel van college- en raadsbesluiten zijn middelen vrijgemaakt voor de Topsporthal en is de exploitatieverantwoordelijkheid bij Sport-ID neergelegd.

De financiële kaders hierbij zijn meegegeven bij de raadsbesluiten van d.d. 25 februari 2021 en d.d. 15 juli 2021. De financiële gevolgen van deze besluiten zijn opgenomen in de vastgestelde gemeentebegroting 2022 en de gemeentelijke jaarrekening 2021.

Op 22 maart 2022 is de Raad geïnformeerd over een tussenstap tot de overgangsdatum van 1 januari 2024. Dit houdt in dat Sport-ID toetreedt tot het bestuur van stichting SAZA. Daarnaast hebben we een dienstverleningsovereenkomst tussen ons als gemeente en stichting SAZA opgesteld.

Deze overeenkomst geeft een overzicht van de afspraken tussen gemeente en het nieuwe stichtingsbestuur van SAZA. De toevoeging van de door de gemeenteraad ter beschikking gestelde middelen staat erin vastgelegd, net als de randvoorwaarden die de gemeente daaraan verbindt.

Vanaf 1 januari 2024 valt de exploitatieverantwoordelijkheid, zoals afgesproken, rechtstreeks onder Sport-ID. De sporthal komt daarmee in gemeentelijk eigendom.

Op dit moment is de garantie formeel nog van kracht en daarom kwalificeren wij de risico-kans als groot. Aangezien het om een aanzienlijk bedrag gaat kwalificeren we ook het risico-effect als groot. Hier staat tegenover dat de financiële risico's relatief beperkt zijn, omdat bij een faillissement het eigendom van de grond en de opstallen vervalt aan de gemeente.

Garanties WSW (achtervang gD)	hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	eiinddatum	achtervang
Woningstichting Woonplaats	22.450.000	18.687.000	18.970.000				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
Site Woondiensten	194.288.000	192.654.000	202.463.000				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
Vestia Groep	5.039.000	166.000	0				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
Woningbouwvereniging Gelderland		1.000	49.000				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
Woonzorg Nederland	8.242.000	1.738.000	2.714.000				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
Stichting Habion	3.024.000	1.338.000	104.000				nieuwe achtervangok per 13-07-2021
saldo WSW achtervang gD	233.043.000	214.584.000	224.300.000				
Garanties NHG (achtervang gD)							
hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	eiinddatum		
Nationale Hypotheek Garantie		3.258.211	1.735.610				
saldo NGH achtervang gD		3.258.211	1.735.610				
Garanties 100% gD leningen							
hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	eiinddatum		
Iselinge Hogeschool	1.769.922	575.225	485.935	1-7-1999	30 jaar	1-7-2029	
Schouwborg Amphion (vervallen 2023)	500.000	500.000	0	n.n.t.b.	30 jaar	23-1-2023	
Scouting Generaal Roothaan	90.000	64.854	60.516	11-8-2016	20 jaar	11-8-2036	
Scouting Generaal Roothaan (1)		0	100.000	15-7-1905			
Buha BV (activa en loods) (2)	8.302.000	4.000.000	4.000.000				
Buha BV (circ. ambachtscentrum) (3)	4.000.000	3.285.469	3.063.119	12-7-2021	15 jaar	12-7-2036	
saldo gD 100% garant	14.661.922	8.425.549	7.709.570				
<p>(1) Nieuw 2023 garantstelling t.b.v. herbouw boerderij Koekendaal</p> <p>(2) Hoofdsom uit 2017 (tbv. Loods en Activa). Betreft in de praktijk een kredietfaciliteit in RC van maximaal 4 mln. bij BNG</p> <p>(3) nieuw 2021 garantstelling van max. € 4 mln. voor een geldlening bij BNG van € 3.506.000 t.b.v. circulair ambachtscentrum</p>							
Garanties 100% gD sportverenigingen							
hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	eiinddatum		
TTV Odion	113.445	38.526	36.771	14-10-1998	30 jaar	14-10-2028	
saldo gD 100% garant sport	113.445	38.526	36.771				
Garanties met achtervang SWS 50% garant gD							
hoofdsom	saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024	begindatum	looptijd	eiinddatum		
St. Achterhoekse Zaalaccommodatie (4)	3.265.000	2.935.550	2.935.550	5-10-2012	30 jaar	2-9-2043	
IJs- en skatebaan (5)	95.000	0	0	20-2-2013	15 jaar	20-2-2028	
IJs- en skatebaan (6)	50.400	35.000	30.800	30-4-2019	12 jaar	30-4-2031	
Tennisclub Zuid	180.000	16.039	9.690	1-4-2004	20 jaar	1-4-2024	
Tennisclub Zuid (7)	100.000	100.000	93.333	31-1-2022	15 jaar	31-1-2037	
VV VIOD (afgelost 30-05-2022)	120.000	8.600	0	29-4-2004	25 jaar	29-4-2029	
St. Exploitatie Tennispark de Vijverberg	100.000	73.000	69.000	30-9-2014	25 jaar	30-9-2039	
VVG'25	100.000	63.648	57.148	30-6-2014	20 jaar	30-6-2034	
DZC'68	750.000	571.339	533.839		20 jaar		
Doetinchemse Hockey Club clubhuis	125.000	93.750	81.250	26-1-2017	20 jaar	26-1-2037	
Doetinchemse Hockey Club (SKD) waterveld	175.000	89.181	77.014	15-6-2016	12 jaar	15-6-2028	
Concordia Wehl	421.376	160.860	151.372	30-6-2018	13 jaar	30-6-2031	
saldo SWS 50% garant gD	5.481.776	4.146.967	4.038.996				
<p>(4) SWS staat garant voor het maximum van € 250.000, gD voor het overige deel</p> <p>(5) SWS staat 100% garant</p> <p>(6) SWS staat 50% garant voor een periode van 10 jaar</p> <p>(7) nieuw 2022 SWS staat 50% garant in een lening van voor € 200.000 een periode van 15 jaar</p>							
		saldo 01-01-2023	saldo 01-01-2024				
Totaalbedrag garanties		230.453.252	237.820.947				

Bijlage 2: Verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaartal				
					2020	2021	2022	2023	2024
1	1.Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	11	8	9	-	-
2	1.Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,8	1,5	3,1	-	-
3	1.Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,5	3,9	4,4	-	-
4	1.Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,4	0,8	0,9	-	-
5	1.Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5,9	7,4	7,7	-	-
6	3.Economie	Functionenging	%	CBS BAG/LISA	56,7	57,0	57,8	-	-
7	3.Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	140,7	145,2	155,7	-	-
8	4.Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	3,2	2,3	2	-	-
9	4.Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	14	14	16	-	-
10	4.Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	1,8	1,8	-	-	-
11	5.Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	47,3	-	-	-	-
12	6.Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek/LISA	925,3	949,8	987,8	-	-
13	6.Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS - Jeugdmonitor	1	1	-	-	-
14	6.Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS - Jeugdmonitor	6	5	-	-	-
15	6.Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)	68,9	70,2	72,4	-	-
16	6.Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS - Jeugdmonitor	3	3	-	-	-
17	6.Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	383,8	350,8	-	-	-
18	6.Sociaal domein	Personen met lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	308,4	318,6	269,3	-	-
19	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	-	15,0	13,1	-	-
20	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	-	2,0	1,8	-	-
21	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	-	0,4	0,4	-	-
22	6.Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	890	870	840	-	-
23	7.Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS - Huishoudelijk afval	171	159	-	-	-
24	7.Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	7,9	9,5	-	-	-
25	8.Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS - waarde omroerende zaken	220	235	259	303	-
26	8.Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	13,5	5,1	6,5	-	-
27	8.Vhrosv	Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	74,5	74,5	74,8	75,4	-
28	8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO - Atlas lokale lasten	695	756	841	-	-
29	8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO - Atlas lokale lasten	740	814	908	-	-

De gemeente neemt deze uniforme basisset beleidsindicatoren op in de begroting en de jaarstukken. Deze set behandelt een breed spectrum van onderwerpen. Op basis van de Regeling beleidsindicatoren gemeenten is de gemeente verplicht om deze indicatoren op te nemen. Alle beschikbare gegevens zijn opgenomen in deze tabel en zijn afkomstig van [waarsatajgemeente.nl](http://www.waarsatajgemeente.nl). Indien de voor een beleidsindicator relevante gegevens niet door de bronhouder kunnen worden verstrekt, neemt de gemeente bij de beleidsindicatoren een '-' op. Dit betekent dat de gegevens niet beschikbaar zijn.

Bijlage 3: Gemeenteraad

CDA - 6 leden, 5 zetels

- Jeroen Berends - fractievoorzitter
- Dennis van Hal
- Paul Hilferink
- Jessie Mons
- Ruud Veldkamp
- Willem te Kampe - raadsopvolger

PvdA - 5 leden, 4 zetels

- Maarten op de Weegh - fractievoorzitter
- Govert Jan Pontier
- José Teunissen
- Natasja Veldhuis
- Süleyman Dinc - raadsopvolger

VVD - 5 leden, 4 zetels

- Marius Wijers - fractievoorzitter
- Frans Boerman
- Stan van Pul
- Helma Winters
- Bjorn Eversen - raadsopvolger

PvLM (Partij voor Lokaal Maatwerk) - 4 leden, 3 zetels

- Ans Putman - fractievoorzitter
- Ria Evers
- Robert Ooms
- Gijs Langenkamp - raadsopvolger

GBD (GemeenteBelangen Doetinchem) - 4 leden, 3 zetels

- Marcel Zaaijer - fractievoorzitter
- Rosa Giesen
- Ernst Kasteleijn
- Marieke Menkhorst - raadsopvolger

D66 - 4 leden, 3 zetels

- Eugenie Ketting - fractievoorzitter
- Maarten Hebels
- Jordy Mullink
- Robert Hollander – raadsopvolger

SP - 4 leden, 3 zetels

- Jasper Knipping - fractievoorzitter
- Marjolein Faber
- Belinda Stinissen
- Harry Bosman - raadsopvolger

GroenLinks - 3 leden, 2 zetels

- Eddy Nonkes - fractievoorzitter
- Denny Lieberwerth
- Joost van der Walle - raadsopvolger

Lokaal Belang Doetinchem - 3 leden, 2 zetels

- Jeroen Hendriksen - fractievoorzitter
- Herman Giesbers
- Peter Lenters - raadsopvolger

ChristenUnie-SGP - 2 leden, 1 zetel

- Sanneke Pijning-Kurpershoek - fractievoorzitter
- Thom Ebbers - raadsopvolger

Forum voor Democratie - 2 leden, 1 zetel

- Lambert van Meijeren - fractievoorzitter
- Nikola Kostelac - raadsopvolger

Bijlage 4: College van burgemeester en wethouders

Burgemeester Mark Boumans

Portefeuille:

- Openbare Orde en Veiligheid
- Internationale samenwerking
- Regionale aangelegenheden
- Lobby
- Communicatie
- Kabinet en representatie
- Algemene Plaatselijke Verordening
- Integrale handhaving
- Bezwaar en beroep
- Klachten
- Personeel & Organisatie
- Bestuurlijke coördinatie

Wethouder Ingrid Lambregts (CDA) - 1e locoburgemeester

Portefeuille:

- Ruimtelijke ordening bebouwde omgeving
- Volkshuisvesting
- Omgevingswet
- Asielbeleid
- Milieu en Omgevingsdienst Achterhoek
- Bouw- & Woningtoezicht

Wethouder Robbert Hummelink (VVD) - 2e locoburgemeester

Portefeuille:

- Economische zaken
- Binnenstad Doetinchem
- Evenementen
- Jeugd(hulp)
- Cultuurhistorie en dorps-, wijk- en buurtontwikkeling

Wethouder Patrick Moors (GBD) - 3e locoburgemeester

Portefeuille:

- Sport
- Spelen
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Maatschappelijke opvang
- Vrijwilligers en mantelzorgers
- Burgerparticipatie
- Accommodaties
- Water en riolering
- Dienstverlening en bedrijfsvoering
- Privacy en informatiebeveiliging

Wethouder Jorik Huizinga (D66) - 4e locoburgemeester

Portefeuille:

- Onderwijs
- Werk & Inkomen
- Inburgering
- Bestaanszekerheid
- Cultuur
- Diversiteit
- Volksgezondheid
- Jeugdgezondheidszorg

Wethouder Henk Bulten (ChristenUnie-SGP) - 5e locoburgemeester

Portefeuille:

- Financiën
- Grondzaken
- Vrijtijdseconomie
- Circulaire economie
- Nutsvoorzieningen
- Dierenwelzijn

Wethouder Rens Steintjes (CDA) - 6e locoburgemeester

Portefeuille:

- Mobiliteit (inclusief doelgroepenvervoer, ZOOV en leerlingenvervoer)
- Ruimtelijke ordening buitengebied
- Duurzaamheid
- Beheer openbare ruimte
- Natuur en landschap
- Grondstoffen
- Klimaatadaptatie

Bijlage 5: Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
A	
AB	Algemeen Bestuur
AGEM	Achterhoekse Groene Energiemaatschappij
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B	
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	BTW-Compensatiefonds
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIVA	Bedrijventerreinen in Verandering
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BN	Budget neutraal
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
Buha	Beheer, uitvoering, handhaving & accommodaties
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BvFO	Bureau voor Financiële Ondersteuning
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
B&W	College van burgemeester en wethouders
C	
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CNO	Crisisnoodopvang
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- water en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CvW	Commissie van Wijzen
D	
DB	Dagelijks Bestuur
DPIA	Data protection impact assessment
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DZC	Doetinchemse Zaterdag Club
E	
ECAL	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPBD	Energy Performance of Buildings Directive
ESF	Europees Sociaal Fonds
F	
Fte	Fulltime-equivalent
FG	Functionaris Gegevensbescherming
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
G	
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland

	GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
Fonds	GGU	Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering
	GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
	GLB	Gemeenschappelijk landbouwbeleid
	GOO	Gemeentelijke Opvang Oekraïne
	GR	Gemeenschappelijke Regeling
	GREX	Grondexploitatie
	GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
H		
Wet	HOF	Wet houdbare overheidsfinanciën
	HTSM	High Tech Systems & Materials
I		
	IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
	IBC	Intermediate Bulk Container
	ICT	Informatie- en communicatietechnologie
	IG&D	Vereniging Industrie Groothandel & Dienstverlening
	IHP	Integraal Huisvestingsplan
	IPO	Interprovinciaal Overleg
	IPOR	Inrichtingsplan Openbare Ruimte
	ISMS	Information Security Management System
J		
	-	-
K		
	KOOP	Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties
L		
	LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
	LED	Light Emitting Diode
	LPO	Lokale Publieke Omroep
	LTMA	Lokaal Toereikend Media Aanbod
M		
	MKB	Midden- en kleinbedrijf
	MPO	Meerjarenperspectief ontwikkellocaties
N		
	NEN	Nederlandse Norm
	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
	NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
	NPO	Nationaal Programma Onderwijs
	NV	Naamloze vennootschap
O		
	ODA	Omgevingsdienst Achterhoek
	OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
	OGON	Opdrachtgever - opdrachtnemer
	OPPO	Orthopedagoog Passende Peuter Opvang
	OZB	Onroerendezaakbelasting
P		
	PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
	PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
	PPS	Publiek-Private Samenwerking
	P&C	Planning & Control
	PoDD	Park of Dutch Dreams

	POH	Praktijkondersteuner huisarts
Q		
-		
R		
	REB	Ruimtelijk Economisch Beleidskader
	RES	Regionale Energiestrategie
	RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
	RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
	RMT	Regionaal mobiliteitsteam
S		
	SAAS	Software as a service
	SAZA	Stichting Achterhoekse Zaalaccommodatie
	SPUK	Specifieke Uitkering
	SWS	Stichting Waarborgfonds Sport
T		
	TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
U		
	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V		
	VIS	Verantwoordelijk, Initiatiefrij, Samenwerking
	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	VNO-NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (NCW)
	VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
	Vpb	Vennootschapsbelasting
	VTB	Vergunningverlening, Toezicht en Belastingen
	VVG '25	Voetbal Vereniging Gaanderen
	VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
W		
	WACC	Weighted Average Cost of Capital
	Wlz	Wet langdurige zorg
	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
	WOO	Wet Open Overheid
	WOZ	Waardering onroerende zaken
	Wpg	Wet publieke gezondheid
	Wpg	Wet politiegegevens
	Wsw	Wet sociale werkvoorziening
	WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
	Wvggz	Wet verplichte ggz
	WW	Werkloosheidsuitkering
X		
-		
Y		
-		
Z		
	ZON	Zoetwatervoorziening Oost-Nederland
	ZVW	Zorgverzekeringswet